
KÖPRÜLÜ KÜT.
404
M.K. III
M. ASIM BY.

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وسپاس حضرت ملك علام وتصليه وتسليم جناب خير
الانام وترضيه وتكريم اصحاب وآل كرام ديباچه زيب صحيفهٔ كلام
قلندقدنصكره خالارونق افزون مسند خلافت نير اعظم برج سلطنت
قطب فلك ابهت مدار مهر معدلت سبب امن وامان شهنشاه
اسكندر عنوان السلطان عبد الحميد خان ابن السلطان احمد خان
خلد الله ملكه الى اخر الزمان حضرتلرينك دعاى دولت وبقاى ملك
وسلطنتلريكه جمله مزه وظيفهٔ ذمت عبوديتدر بخلوص البال
اداواتمام عقبنده باعث ترجمهٔ رساله بووجهله بيان اولنور كه تاريخ
هجرهٔ نبويه على صاحبها افضل الصلوة والتحيه نك درتيوز طقسان سنه
سنده برطرفدن مغول عسكرينك فسادى وبرطرفدن كفار خاكسارك
هجومى وبرطرفدن طوائف عسكريه نك ووكلاى دولتك عدم اتحادلرى

سببيله

سببيله دولت اسلاميه ملوكنه ضعف حال ونظام مملكته اختلال
عارض اولمغله فرنك طائفه سى فرصت بولوب اق دكز وعربستان
يا ليلرنه مستولى اولوب نيجه مملكتى تا قدس شريفى اخذ واختلاس
ايدوب جمله عربستانى ضبطه آزقالمشيكن اكراد ايوبيه دن ملك صلاح
الدين ظهور وحسن تدبيرى بركاتيله دولت اسلاميه قوت كلوب
اول ولايتلرى كفاردن استرداد ايلدى اول اثناده ملك صلاح الدين
ايله بابا اوغل مثابه سنده علاقهٔ محبت اوزره اولان شيوخ علمانك
كبارندن ابو النجيب نام ذات عالى تدبير مملكت واسرار سلطنته متعلق
بر رساله يازوب صلاح الدينه ويروب بونكله عمل ايله عمر بيكز
واريسه اسكندر قدرجهانگير اولورسز ديو وصيت ايتمكله صلاح
الدين دخى اول رساله نى حرز جان ايدوب موجبيله عمل ايدرمش بعده
اول رساله مقرب دركاه بادشاهى السيد احمد البخارى حضرتلرينك تنبيه
وتوصيه لريله طقوز يوز يكرمى ايكى تاريخنده صدارت دومدت
متقاعدگوت اولان مؤيدى عبد الرحمن افندى وساطتيله مرحوم
ومغفرت نشان سلطان سليم خان جنت مكان حضرتلرينه واصل
اولوب مرحوم مشار اليه دخى اول رساله يى اكثر اوقاتده مطالعه وادرس
تلبيسى ايله مذاكره بيوردلرمش ديو نعيما مرحوم ذيل تاريخ مشهورنده

تحریر و اولا رساله نك تدبیر و سیاست مملکت خصوصنده دفینهٔ عظمی
مثابه سنده اولدیغن یمین و قسم ایدرك بیان ایلدیکندن خواص و عام اول
رسالهٔ جستجوده اهتمام و حتی بندکان درکاه سلطنتدستن کاهل حقیر
و نحیفی بو عبد کمینه دخی مدت وافره دن برو تحری و تفحصنده جد تام
و اقدام ایله بردولو دسترس اوله میوب بو ایام سعد اتسامده بر
تقریب یمن اقبال حضرت جهانبانی ایله بر نسخه سی دستینه دست
عاجزانم و مضمون حکمت مشحونی معلوم بندهٔ کانم اولدقده اول
رساله حقیقتده آرایش کنجینهٔ شاهانه و منظور انظار حضرت پادشاهانه
اولمغله شایان بر کوهر کمیاب اولمغله درحال ساده جه سهل الفهم
تعبیرات ایله مآل و مفادی ترکی ترجمه یه آغاز و بعد الاتمام مرفوع سدهٔ
سنیهٔ حضرت تاجدار بنده نواز قلندی بو نجه مدتدنبرو اول
رساله نك عنقا مثال اسمی تاریخ نعیماده مذکور و مرقوم و ظاهرده
وجودی نایاب و معدوم ایکن بو خلالده بولنماسی مقدمات آثار
توفیقات خدای بیچون و مقتضای سعادت طالع همایونندن ایدوکی
هویدا و نعیمای مرحوم اول رساله نك ترجمه سی خدمتنده بولنمسن
جناب حقدن رجا و نیاز ایتمشیکن موفق اوله میوب حمدا لله الکریم
بو عبد قلیل البضاعه یه میسر اولمغله اکر بو خدمت عاجزانم شایان

اعتبار

جستجوده

٢

اعتبار جهانمدار بنده نواز و منظور انظار حضرت شهریار سرفراز
بیورلور ایسه حق چاکرانه مده دخی نعمت عظمی و مدت العمر سرمایهٔ
فخر بی انتها اوله جغی کالشمس فی وسط السماء ظاهر و روشندر همان
جناب ملك الملك لایزال ولی النعم عالم باعث آسایش امم پادشاه داد
اخدم و شهنشاه سکندر حشم افندیمزك طوبای شوکت و اجلال
خسروانه لرین ساحهٔ کلشنسرای عالمده الی آخر الزمان ممدود الظلال
و عامهٔ بندکان صادق الجنانلرین سایهٔ عنایتوایهٔ شاهانه لرینده قرین
آسایش و استظلال ایلیه آمین بحرمة سید المرسلین رسالهٔ مرقومه یی
جمع و تألیف ایدن ابو النجیب عبد الرحمن بن نصر بن عبد الله بو وجهله
دیباجه نویس صحایف بیان اولورکه وقتا که ملك ناصر صلاح الدین
ابو المظفر یوسف بن ایوب شادی مسند نشین تختکاه دولت اسلامیه
اولوب و ذاتنده فضل و ادبه و علم شریفه و علمایه رغبت و توجهی سائردن
زیاده اولدیسه ملك مشار الیه ایچون بو کتابی جمع و تألیف ایلیوب درونده
آداب و اصول سیاست و تدبیر رعیت و معرفت ارکان مملکت و طوائف
عسکریه یه تقسیم فی و غنیمت و اهل جیشه لازم کلان حقوق جهاد و خصال
حمیده و اخلاق ذمیمه و فضیلت مشورتی ذکر و بیان و کیفیت مصالحهٔ اعدا
و سیاست جیوشی تعریف و وافر نوادر و امثال و اخبار و اشعار درج و تضمین

ویکرمی باب اوزره تبویب وهر بابده علی وجه الاختصار حکایات لایقه
ومواعظ شافیه وحکم بالغه فی وضع وتودیع ونهج المسلوك فی سیاست
الملوك اسمیله تسمیه اولندی باب اول رعایا طائفه سنك ملوك عظام
حضراتنه احتیاجلری بیاننده در باب ثانی ادبك فضیلتی وادب لازمه
شان وشکوه ملوکانه دن اولدیغی بیاننده در باب ثالث ادبك قاعده لری
بیاننده در باب رابع مملکتك قواعد وارکانی بیاننده در باب خامس
اوصاف کریمه نك وفضیلتلك بیاننده در باب سادس اوصاف ذمیمه نك
بیاننده در باب سابع ملوك عظام حضراتنك حضور دعابیلرنده ودکوب
همایونلرنده اولنان دولتلرنك مراتبلری بیاننده در باب ثامن مشورتك
فضیلتی بیاننده در باب تاسع ارباب مشورتك اوصافی وبعض حکایات
لایقه بیاننده در باب عاشر اصول سیاستك معرفتی بیاننده در
باب حادی عشر کشف مظالم انام ضمننده ملوك عظام حضراتنك
ترتیب دیوان معدلت ارکان بیورملری بیاننده در باب ثانی عشر ملوك
عظام حضراتی حضورلرنده صحبتك آدابی بیاننده در باب ثالث
عشر بعضا ملوك عظام حقلرنده جانب حساد واعدادن وقوعی محتمل
اولان صورمکایدك معرفتی بیاننده در باب رابع عشر سیاست جیوش
وتدبیر جنودك معرفتی بیاننده در باب خامس عشر عساکره لایق

وحقوق

وحقوق جهاددن اولان اشیانك بیاننده در باب سادس عشر مضاربه
مشرکین بیاننده در باب سابع عشر اهل الرده واهل البغی وقطاع طریق
ایله مقاتله بیاننده در باب ثامن عشر غنائم وانفالك قسمتی بیاننده در
باب تاسع عشر ملوك عظام حضراتنه جنود موحدین ایله غزادن عودتلرنده
مستحسن اولان افعال لایقه نك بیاننده در باب عشرین عابد وزاهدلرنك
نصیحتلرین استماع وقبول بیاننده در باب الاول رعایا طائفه سنك ملوك
عظام حضراتنه احتیاجلری بیاننده در چونکه رعایا طائفه سی انواع مختلفه
واوصاف مختلطه دن عبارت اولوب هر صنفك مقصد وغرضی صنف
اخرك غرضنه مغایر واوصاف وطبیعتلری بر برینه مخالف اولمغ حسبیله
بالضروره طائفه مرقومه نك امور معوجه لرین تقدیم وضررلرین منع
وحقلرین اخذ وظلملرین دفع ایله اجرای انواع سیاست تدابیر ملکیه ایچون
بر پادشاه معدلت قرین وشهنشاه نصفت رهینه اشد احتیاجلری ظاهر
وهویدادر زیرا سیاست تدبیر ملکدن خالی اولان رعایا مثلا بر سفینه یه
بکزرکه میانه دریاده فرتنه یه دوچار وامواج هائله دن ناچار اولوب
مدبر ومدیر یعنی رئیس صاحب تدبیرا ولمدیغی حالده دوننده بولنان
نفوس نجات وحیاتلرندن نومید ومأیوس اولورلر ورعایا زمره سنك
ظلال عدل ونصفت ملوك عظامه احتیاج ودولتلرنده اولکلری قلنبارات

سببیله قحط وغلا مستولی اولان بلاد اهالیسنک بیغوره احتیاج واشتیاقلرندن
ازیدوافزوندر زیرا بیغوره احتیاجک وقت وزمانی واردر اما زلال سیاست
ملوک عدالت اتصافه احتیاجک وقت وزمانی اولمیوب رعایا فقراسی هر حال
ده وهر وقتده علی الدوام شفقت وعدالت پادشاهان عظامه اشد احتیاج
ایله محتاجدر ورعایا طائفه سنک اخلاق واوصافلری بربرینه مغایرت
جهتندن بربوننده اولان نباتات عرصه سنه بکزرکه اول نباتاتدن بعضیسی طیب
ومثمر وبعضیسی دخی خبیث وقاتل اولور وهر چمن برباغچه بستان نباتات
مخلوطه دن خبیث وقاتل اولان نوعی ایقلنوب دفع وازاله اولنمدیغی حالده
قوت وکثرت بولوب طیب ومثمر اولان نباتاتک انتعاشنه وکسب نشو ونماسنه
مانع وتلف واضاعته سبب اولدیغی ظاهر وارالق ارالق میانه نباتاتدن
اول مقوله خبیث وقاتلی اخراج وازاله ایله تنقیح اولنمجه طیب ومثمر اولان
نوعی قوت ولطافت کسب ایدهجکی باهردر بو صورتده اول باغچه نک
نباتات خبیثه سنی تنقیح ایچون برباغبانه احتیاج بدیهی اولدیغی مثللو
رعایا مقوله سنک دخی فاسدینی اصلاح وخبیثنی قمع وازاله وارباب
مظالمک ظلملرینی دفع وقطع ایلدا اصلاح وراحة بالله ایچون برشهنشاه
بنده پرور ومعدلت کستره احتیاجلری روشن وهویدا وحکمت شناسان
سلفدن منقولدرکه والی وحاکمی اولمیان رعایا چوبانسز حیواناته بکزرکه

کم بو مقوله حیوانات متفرقه اولوب کیمی خطرناک محلره واروب تلف نفسنه
سبب وعلت وکیمی دخی بعض مزروعات محفوظه یه ورود ودخول ایله
ایصال خسارت ایدوب اختلال حال واختلاف افعاله مبتلا اولدیغی کبی
اول مقوله رعایا طائفه سی دخی اختلال حال واختلاف افعالدن مصون
اولهمزلر بو صورتده دخی رعایا فقراسنی مظالمدن منع ومیانه لرنده وقوع
بولان تنازع وتخاصمی فصل وحسم ایچون مستقیم ومعتدل ومتدین
والی وحاکمه احتیاجلری آشکاردر **باب ثانی** ادبک فضیلتی وادبه رعایت
لازمه شان وشکره ملوکانه دن ایدوکی بیاننده در رعایا طائفه سی تدبیر
ملوکه محتاج اولوب ادب دخی اخلاق حمیده وخصال جمیله یی جامع اولدیغندن
ملوک فخام حضراتنک هر حالده شرائط ادبه رعایت بیورملری واجبه ذمت
عنایت عنوان ملوکانه لریدر زیرا فقرای رعیت حقنده قانون عدالته موافق
ودوام ملک ومملکتی موجب تدابیر لطیفه ادبه رعایت ایله صدور وظهور
ایدر منقولدرکه سیاست وعدالتی مستحسن اولان دنیانک دنیاسی
دائم ومستمر اولور معلوم اولهکه تحقیقا ادب تدبیر مملکت خصوصنده
پادشاهان معدلت عنوانه شرط اولان اوصاف اربعه دن بریدر بو
تقدیرجه ادبه رعایت بیورلسه سیاست وتدبیر عارضه اختلالدن وجدا
اولوردینلمشدرکه ادب عقلک صورتی اولمغله عقل ادبی وسیاست دخی

عقل وملك وسلطنت سیاستی مستلزم اولوب بو قیاس ایله امور
ملکیه ده ادبك لزومی ثابت اولور بعضیلر توراتدن روایت ایدرلر که
حسب انسانك زینت ویرن حلیم لوك احسنیدر اما ادبی اولمیان کیمسه نك
عقلی معدوم وعقلی اولمیان کیمسه نك مروتی مفقوددر ومروتی اولمیان
کیمسه نك حسبی اعتباردن ساقطدر بو تقدیرجه حسیب ونسیب
اولان کیمسنه یه ادبلو اولمق لازمه دندر بعض حکما دیمشدر که ادب ملوك عظام
حضراتنك عصمتیدر زیرا ادب ملوك عظامی ظلمدن منع وعلم جانبنه رد
وامال وجود واذادن صد ایدوب فقرای رعیته شفقت ایتدیرر
بو صورتده ملوك فخام حضراتی ادبك فضیلتنی بلوب اهلنه تعظیم
واکرام ایلمك حقوق ادبدندر وبعض علما دیدیلر که عقل وادبدن بری
اولان کیمسنه عالیه ومنزلت رفیعه یه نائل اولسه کندویه موجب فخر
وفرح اوله مز زیرا عدم عقل وادبی اول کیمسنه نك عیوبن اظهار وذنوبن
اکثار ومداحینی نمام ودوستنی دشمن ایلیوب نائل اولدیغی رتبه
دن عیار ومرتبه لایقه سنه رد وتنزیل ایدر دینلمشدر که ادیبك عقلی
دائما طریق هدایته دلالت وارشاد ورایی هر خصوصده سوق سمت
واستقامت وسداد ایتمکله قولی سدید وفعلی ممدوح وحمید اولور
قیس قبیله سندن بر آدم کبار قبیله قومیدن برینه دیمشکه یا اغا

قریش طلب وتحصیل ادب ایله که زیرا ادب عقلده زیاده لکی ومنصب
وجاهده کمالی ایجاب ایتمکله مروته دلیل وعزتده وصول ودخول مجالس
عالیه یه وسیله در اشبو بیت خوش نظم اولنمشدر بیت ادب المرء
کلحم ودم ما حواه احد الاصلح لو وزنا رجلا ذا ادب بالوف من ذوی
الجهل رجح مضمون بیت صحت وصلاح وجود انسان قان ولحم وجود ایله
حاصل اولدیغی کبی کمال دخی ادب ایله حاصل اولور اکر برادیب آدمی نیجه بیك
جهلا ایله موازنه ایلسك ینه برادیب اول نیجه بیك جهلادن ارجح کلور دینلمشدر که
ادب مال واداب استعمال کمالدر ملوك سالفه دن بری اوغلنه وصیت ایدوب
دیمشکه ای انسانلك هر نقدر مالی اولمسه دخی مادامکه علمی وادبی اولسه
سید واولو اولور ای اوغل بیوکلر ایله هم مجلس وعلما ایله هم صحبت اول
زیرا انلر ایله الفت وآمیزش خصلت کریمه ومجلسلرینه دخول غنیمه وصحبتلری
اغراضدن سلیمه در وبر عاقل اوغلنه بویله نصیحت ایلمشکه ای اوغل ادبی
تحصیله ملازم ومداوم اول زیرا ادیب اولان کیمسنه غنی ایسه قومی بیننده
شریف واولو سیله برابر اولور اکر ادیب اولان کیمسنه فقیر ومحتاج ایسه
دخی رؤسا واشرافا قومی کندودن مستغنی اوله مزلر دینلمشدر که نسبی
حقیر اولان کیمسنه ادبی رفیع وعالی ایدر بزرجمهر نام پادشاه دیمشکه
بابادن اولاده ادبدن اعلا میراث اولمز زیرا بابا سندن ادب میراثی

کسب ایدن یعنی باباسندن اهتمام ایله ادب تعلیم ایدن اولاد ادبی
سببیله اکتساب مال و مراتب عالیه‌یی استحصال ایدر اما باباسندن مال
انتقال ایدن اولاد مالی اضاعت ایدوب ادبدن دخی محروم قالور دیمشلر که
میراثک خیرلوسی ادب و قرینک و مصاحبک خیرلوسی حسن خلق و قائد و دلیلک
خیرلوسی توفیق و تجارتک غایت فائده‌لوسی اجتهاد اولوب عقلدن زیاده
انسانه عائد و راجع مال و مشورتدن زیاده معتمد و موثوق عقل و جهلدن
اشد فقر اولمز و دخی دینلمشدر که ادب بر جدید لباسدر که اسکمز و علم
بر کنز عظیمدر که فنا بولمز و دینلدیکه بر آدم اولادینی تأدیب ایلسه اعداسنی
تکدیر ایدر و دینلمشدر که اوچ شیء کیمده بولنسه بر محلده غریب اولمز
حسن ادب و شکدن مجانبت و جود و اذایی منع و دفع نصر بن سیار
دیمشکه هر شیء بدایت حالنده صغیر ظهور ایدوب بعده کوندن کونه بیوکه
بشلر الا مصیبت بونک عکسنه در ابتدا ظهورنده بیوک کورینور کتدکجه
کوچیلور و هر شیء چوغالدقجه اوجوز اولور الا ادب بونک عکسنه در
هر نه قدر چوق اولورسه بهاسی زیاده اولور تحقیقا ادبک فضیلتنک
شهرتی تحریر بیاندن مغنیدر نفس ادبیه ده یعنی رذائلدن امتناع و اجتناب
ایدن نفسده بر حالت بولنور که فجن نفس ادبک ضدندن ابا و ادبه مخالفندن
اجتناب ایلسه اول حالت نفسی سمت ادبه سوق ایدر و ادبک قواعدی

نفس ادبیه ده تم

قریبا ذکر اولنور د اوچنجی باب ادبک قاعده‌لری معرفتی بیاننده در
وقتاکه ادب ملوک عظامه تدبیر ملکده شرط اولان اوصاف ممدوحه‌دن
اولدیسه تدبیر مملکتده ادبک ایکی قاعده‌سی بلنمک محتاج الیه قلندیکه
بو قاعده‌لر امر سیاست و تدبیر مملکتده اصل و اساس اولوب تدابیر مستحسنه
انجق بونلره رعایت ایله تحقق و ظهور ایدر اولکی قاعده‌سی علمدر که
احکام دینیه‌یی و اصول شریعت مطهره‌یی بلمک کافه اهل اسلامه
واجب اولوب خصوصا هر بر مجرم و ارباب جنایتک اجرای جزای مستحقیله
حدود شرعیه‌یی اقامه و وجوه حقوقی اخذ و ارباب وجهاتنه صرف
ایله موجب قیام ارضین و سموات اولان عدلی اظهار و ایفا ایچون ملوک
فخام حضراتنه علم اشد وجوبیله واجبدر عمر بن عبد العزیز رضی الله تعالی
عنه حضرتلری بیوردیلر که علمسز عمل ایدن کیمسنه کویا یاپدیغی بنادن اکثرینی
هدم ایدر مؤلف رساله ابو النجیب رحمه الله دیر که حلیه علمدن خالی و عاری اولان
ملک لا محاله هواسنه تبعیت ایلدکده فکر سلیم و حجت صحیحه یعنی دلائل علمیه
ارباندن اولدیغی حسبیله طریق هوادن ممنوع اولهمز بو حالتده بر خالی و خرا
بلده‌ده بولنان کوکره مشرفیله تشبیه اولنور که اوکنه هر نکه کلورسه چکنز کچر
اما حلیه علم ایله متحلی و متصف اولان پادشاهک علمی کندویه مانع اولور
هوای نفسانیه‌سن قمع و ازاله ایله طریق حق و صوابه میل ایتدیرر و اول

کوکوه مش فیل کبی شنالکده بولنوب قید وذابطه ایله مضبوط ومنقاد
اولور بو تقدیرجه علم قید وضابط مثابه سنده اولور وبعض حکما دیدیلرکه
موجب وقار اولمیان علم بعدمده مستلزم ذلت آجله اولور وعقل ایله
مؤید اولمیان علم مستوجب ضلالت عاجله اولور ودیندیکه جناب باری
برامت حقنده خیر مراد ایدرسه اول امتك ملوکنده علمی وعلماسنده ملکی
حاصل ایدر حکمادن بعضی دیدیلرکه علم ملوکك عصمتیدر زیرا ظلمدن منع
وحلمه رد وجور وازادن صد ایدوب رعایا وفقرا سنه شفقت ورحمت
ایتدیرر ابن عباس رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیوردیلرکه جناب باری سلیمن
بن داود صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلرینی علم ایله ملکدن دیلدیکنی
اعطایه مخیر قلدقده حضرت سلیمن علمی ملکه ترجیح واختیار ایلدوکیچون
جناب باری علم ایله ملکی جمیعا کرم ایلدی ملوك هندن بری ولیعهدی اولان
اوغلنه وصیت ایلدیکه الله عظیم الشاندن قورقکه زیر حکمنده بولنان
دخی سندن قورقه لر وکندو نفسك ایچون قنغی فعل خوش کلورسه رعایا
حقنده دخی اول فعلی شله وتأمل ایدوب احسن کوردیککك فعلی چوق چوق
اشلیوب قبیح کوردیکنی ترك ایله واشیانك حسن وقبحی متدین وعواقب
اموره متفکر عقلا ایله ظاهر وآشکار اولور وعلمی چوق طلب ایله زیرا
علم تدبیر ملکك اساسیدر بربنانك که اساسی اولمیه اول بنا یقلمش خرابه

حکمنده

حکمنده وهوایه تبعیتی کندودن قطع وازاله وهر امری وهر خدمتی اربابنه
سپارش واحاله ایدوب امور رعیته واقف واشنا اول زیرا هواکه تبعیت
ایتمیوب وکلمه خالده هر امورده حق اوزره حرکت ایدرسك وهر اموری اربابنه
تفویض ایدر ایسك دیلدوکك وجهله سکا معین ویاور اولوب اول امور
ضایع اولمز امور رعیته سن واقف واشنا اولدقجه فقرا وضعفا مقوله سی
راحت ورفاهیت بولوب کبار قومك غدر وحیفدن حذر وظلمه کروهی
ظلمدن امساك ایدوب مظلومین امین ومطمئن اولورلر حکایت اولنورکه
عبدالله بن صالح بن علی بغداده دخول وبنی عباسدن بعض حدیث السن
کیمسنه لر ایله صحبت ایلیوب اسلافلری کبی انلورده علم وفضیلت وشرف
وعظمت حالتلری بولنمسنی مستحسن کورمیوب انلرندن بعد الخروج بومآله
ایراد کلام ایلدیکه جهل اصحاب مراتبك رتبه سن تنزیل وارباب مناصبك ابهت
وعظمتن تحقیر وتصغیر ایدر وبعده بو ابیاتی اوقودی بیت تعلم فلیس المرء یولد
عالما ولیس اخو علم لمن هو جاهل وان کبیر القوم لا علم عنده صغیر اذا
التفت علیه المحافل یعنی علمه سعی ایله زیرا هیچ کیمسنه یوقدرکه اناسندن
عالم طوغه هر عالم علمی طوغدقدنصکره سعی ایله تحصیل ایلمشدر سنده سعی
ایدوب تحصیل ایله که زیرا عالم جاهل کبی دکلدر علمی اولمیان کیمسنه هر نقدر
قومنك بیوکی ایسه هله بولندیغی مجالسده البته صغیر وحقیر اولور بعض

علما دیدیلر که جهل بر مطیه در یعنی بر بنکدر که هر کیم بنرسه سورچروهر
مصاحب اولورسه ضلالتنه ایردر **ابو النجیب** دیرکه علمادن بعضیسی بکا دیدیلرکه
ای برادر اگر عالم ایسک علم رفعتنی ارترور واگر حقیر ایسک علم سنی شریف و رفیع
قیلور وسعک درجه جهلدن اجتناب ایله زیرا جهل رفیعی وضیع ایلر **بعض**
علما دیدیلر که هر کیم ساحهٔ صدرنه علم شجره سنی غرس ایدرسه اولولق میوه سنی
دوشرر و هر کیم زهد و تقوی شجره سنی غرس ایدرسه عزت میوه سنی دوشرر
و هر کیم احسان شجره سنی غرس ایدرسه محبت ثمره سنی دوشرر و هر کیم فکر
و ملاحظه شجره سنی غرس ایدرسه حکمت ثمره سنی دوشرر و هر کیم وقار
شجره سنی غرس ایدرسه مهابت میوه سنی دوشرر و هر کیم مدارا قدانی
غرس ایدرسه ملامت ثمره سنی دوشرر و هر کیم کبر شجره سنی غرس
ایدرسه غضب ثمره سنی دوشرر و هر کیم حرص و طمع نهالنی غرس
ایدرسه خزی و ذلت میوه سنی دوشرر و هر کیم حسد شجره سنی غرس ایدرسه
حزن و کدر ثمره سنی دوشرر **فائدهٔ ایکنجی قاعده** سی نفسی هوادن نهی ایلمکدر
و بو خالت تدبیر مملکتده ملوکه الزمدر و اهمدر زیرا رأی و تدبیرک صواب
و خطاسی تخیل فکرنیک قوت و ضعفنه کورهدر هر کیمک که تخیل فکری قوی ایسه
اول کیمسنه رأی محلنده غالب اولور و بو وقت شهوات و نفسنه غلبه و استیلا
ایدرسه عقلی صواب رأیدن احتجاب و امتناع ایدوب تخیل فکری ضعیف

اولور

اولور بو تقدیرجه ملوک عظام حضراتی نفسنی هوادن منع و شهواتندن
کف و نهی ایلسه تدبیر مملکتده عقل ایچون رأی صواب ظهور ایدر و یالکز
نفسنی هوادن ضبط مالک اولمیان حواس خمسه سنی ضبط مالک اوله مز
و خواس خمسه سی که یالکز نفسندر ضبط مالک اولمیان اعوان و اتباع خاصه سنی
که جمع کثیردر ضبط مالک اوله مز اعوان و اتباع خاصه سنی که دائما
دائرهٔ دولتده موجودلردر ضبط مالک اولمیان اطراف ممالکده و بلاد بعیده
ده بولنان عامهٔ رعایاسنی ضبط قادر اوله مز نفس که انسانه بیوک
دوشمندر انی قهردن صکره خواس خمسه سی قهر ایتمک مقتضی و اهمدر زیرا
خواس خمسه نفسک اعوانی و شهوات مهلکه یه دلیلدر کورلمشدر که نفوس
قویه دن بری مهالکدن احتراز اوزره ایکن خواس خمسه دن یالکز برینک دلالتی
وسوقیله غفلتنه واروب مهلکه یه دوشدیکی چوقدر بو صورتده حواس
خمسه نک جمله سی نفس واحده یه تجمع ایلسه اول نفس مهلکه دن نه کیفیتله
رها بولور خاصه سامعه سنه تابع اولمق شونک کبیدر که بر غزال مسکننده صیادک
خوفندن کمال تنفر و توحش ایله انتباه اوزره ایکن طاس و لکن مثالی بر آلاتی
دف کبی چالسه اندن ظهور ایدن نقرات متواتره و اصوات متوالیه سی اول غزال
استماع ایدوب اشتغالی کندویه موجب غفلت اولمغله صیاد کلوب غزال مذکوری
صید و اقتناص ایدر و دخی خاصه لامسه یه فریفته اولمق شونک کبیدر که بر فیل عظیم

الجسم وقوی وشدید ایکن فیلبانك کلوب ملاذمتله یاپشوب وخشامه سی
کندویه باعث ذهول وغفلت اولمغله فیلبانی اورزینه دکوب ایدوب ذلیل
ایلرودخی خاصه ناصحه یه متابعت اکمبکرزکه چکرکه حرارت شمسدن کزلنمش
ایکن نهاده ضیاسی کندویه خوش وعجیب کورینوجه مورث غفلت اولمغله
نفسنی حرارت شمسه القا ایدوب محترق اولور وخاصه شامه سی تبعیت
سنونك کبیدر که دائما کوزل قوقولی شیلر قوقان کول سنکی دیدکلری
زباب که فیلك اسرکلکی وقتنده قولاغی دیبندن ظهور ایدن طیب
رایحه یه کندو غافل قلمغله فیلك قولاغی دیبنه قونوب فیلدخی قولاغنی
تحریك ایله ضرب وهلاك ایدر وخاصه ذائقه یه موافقت سنونك کبیدرکه
دریاده اولان بالق اولطه سنه موضوع اولان یمك لذت طعمی کندویه
اولطه اکنه سی اندیشه سندن اغفال ایتمکله صید اولور بوتقدیرجه هرکیم
که بوخواس خمسه یه مالك اوله نفسنده دخی مالك اولور وکیم که نفسنه مالك
اوله سیاستی حسن اولور وکیمك که سیاستی حسن اوله ریاستی دائم اولور
وهرکیم که شهوات نفسانیه سنه تبعیت ایلسه تدبیر مهماتدن غافل اولوب امور
دولتی مختل اولور ورابطه مملکتی منحل اولور بنی امیه دن بری زوال دولتلری
سببندن سؤال اولندقده برزجمهرك دیدیکی کبی جواب ویروب لذات
شهوانیه مزامور مهمه مزدن بزی اشغال ایدوب عسکریمزه عطایامز قلیل

ایلدیکمز واما ناصر ومعینمز قلیل اولوب ورعایا وزیردستانمزه جور ایلدیکمز
واما بزلره بدرغاوبزم دست تعدیمزدن راحت استدعا ایلدیلر وبونلردن زیاده
فنا ده موجب اولان صورتکه نااهل اولان صغار عماله مزی خدمات جسیمه واعمال
عظیمه ده استخدام واستعمال ایدر بوحرکتلریمز باعث زوال ملکمز اولدی دیدی
بعض حکما دیدیلر که عقل زوج کبیدر نفس زوجه کبیدر وجسم انلرك مسکنلری
اولان بیت کبیدر که عقل نفسه غالب اولدقجه نفس مصالح جسم ایله مشغول
اولور نتکیم ارینه مغلوبه اولوب قورقان عورت مصالح بیت ایله مشغول
اولدیغی کبی واکر نفس عقله غالب اولورسه نفسك سعی فاسد وافعالی مذموم اولور
ارینه غالب اولان عورتك فعلی کبی دینلدیکه صاحب حزم اولان ملوك عظام
اعداسنك ظهورندن اندیشه اوزره اولور تا اعدانك قضاسی عقلدن قضا هوایه
تجاوز ایدنجیه دك یعنی عدوسنك هوا نفسانیه سی عقلنه غالب اولنجیه دك
وقتا که اعداسنك هواسی عقلنه غالب اوله اول وقت عدوسنه غلبه ایله
مبشر ومسرور اولوب حسن انقلابی جزم وتحقیق ایدر دینلدیکه هوا آتش
مثلیدر هرنقدر زیاده وکوچ بنا رسه سوندرمه سی دخی اولقدر کوچ اولور
وسیله بکزرکه سیلك هرنقدر مدت جریانی ممتد ومتصل ومتسلسل اولورسه
سدی وبندی اولقدر کوچلشور مامون خلیفه دیدیکه هوا اخلاقك قبیحلرینی
نتیجه ویرر وافعالك فضیحلرینی اظهار ایدر اردشیر دیمشدرکه ملوك

ایچون هوادن مجانبت شرع الله کلی معیندر وکذلك دیمشلردر که ذلل
وخطا هوایه تبعیت ایله حاصل اولور عقلادن بری اوغلنه وصیت ایدوب
دیدیکه ای اوغل هوای نفسانیه که وطائفه سنی اطاعت ایلمیوب سائرینه
اشلر ایسك اشله ودیلمشدر که اگر عقلك هواکه غالب اولورسه سکا
نافعدر هواك عقلنه غالب اولورسه دوشمنکز نافعدر **بعض** حکما دیدیلر که
هواکه مخالفتی چوق ایله زیرا سنك نفس ایچون کرینه کوردیکك شی نفسنك
حقنده اجرا ایدر عقلی محکم ومعتمد اولان کیمسنه حد اعتدالدن البته میل
ایلمز ومقتضای عقلی ترك ایدوب هوانه اتباع واقتدا ایدن کیمسنه ندامتدن
سالم وبری اولمز **بعض** علما دیدیلر که قچان هواکه عصیان ومخالفت
ایتمز ایسك هواك سنی بعض مضراته ایقاع والقا ایدر ملوکه خیردن بری بوردر
نصیحت ایدوب دیمشلر که کرك قهرکده کرك احسانکده افراط ایلمه زیرا قهرده افراط
ایدرسك باعث زوالك اولور عطا واحسانده افراط ایدرسك سکا موجب گناه
واثم وغیظ اولور وقچان نفسنی سمت رضای باریه مخالف بولور ایسك ضبط
وامساك ایدوب هوانه غالب اول لکن نفسنه هر نقدر تبعیت ایدرسن سکا ضرر
ایدر وحقله عمل ایله زیرا حقله عمل ده برشیء سکا مضایقه ویرمز دیمی حق اوزره
حرکت ایدن عاقل زحمت وندامت چکمز ومؤانس ومصاحبلرندن تحاشی
وخوفك انلر ایله اولان انسیتکدن زیاده اولسون ملوك عهدندن بری

ولی عهدنه

ولی عهدنه بو وجهله نصیحت ایدوب دیدیکه حق ایله عامل اولوب مجهولك
اولان شیدن سؤال ایله ونفسنی تأدیب ایده جك اشیانك اول واقدمی
نفسی شهواتدن یعنی دیلدیکی شیدن منع در وامور مملکته هوای نفسانیه یه
تبعیتدن زیاده مضر برشی یوقدر وامورنده خفت وتهالك ایلمه تا حقایقی
ظاهر واشکار اولنجیه دك وتقوی اصحابنی وپاك طینت کیمسنه لری کندوکه
مقارن ومصاحب ایلمك نفسنی تزیین وامورینی تحکیم ایدر وصحیحا کذب
اولان مدح ومداهنه یی قبول ایتمه که زیرا اونیله اولان مداهنه وخامتی
منتج اولور بر حیله وخدعه در واسراری کتوم اولان کیمسنه دن غیره آچمه
وبر تهمت ایله اتهام اتدیکك کیمسنه یه بر دخی اعتماد ایلمه ولسانکی فحشیاته
آلشدرمه وعهده سندن کلمیجك ایشی کندوکه تکلیف ایلمه وخیره قصد ایتدوکك
زمان عجله ایدوب خلافنه یعنی شر اولان مصلحته تأنی ایله وچوق چوق یمین
ایتمه دن احتراز ایله وچوق یمین ایدن آدمی دخی کاذب بیل وسائره مرحمت
ایله جناب باری دخی سکا مرحمت ایله **باب رابع** مملکتك قواعد وارکانی بیاننده
دریقینا معلوم اوله که تحقیقا مملکت بر قاعده کلیه اوزرینه بنا اولنمشدر که
اول قاعده جسد حیوانده باش مثابه سنده اولوب باشسز جسدك بقاسی اولمدیغی
کبی اول قاعده سز مملکتك ثباتی اولماز اول قاعده بش ارکانه محتاجدر که اول بش
ارکاندن برینه خلل تطرق ایلسه اول قاعده یه ضعف ووهن واضطراب واختلال

عارض اولور نفس حیوانك ارکان خمسه‌سی اولان بش شی کبی که بونلردر غدا
وشحم ودم ومخ وعظم وبونلردن بری برشخصده منتقص ومختل اولسه
قصورینه بطلان ایرشمکله اول شخص علتدن سالم اوله‌مز بو قاعده
وارکان خمسه دخی بر اساسه محتاجدر که اول اساس اولمدقجه ثابت ومستقر
اوله‌مزلر قچن اول اساسه پریشانلق کلسه اول ارکان وقاعده‌یه دخی اضطراب
واختلال کلوب جمله‌سی منهدم اولور ذکر اولنان قاعده که کافهٔ امور مملکت انکله
قائم وثابتدر انجق وجود همایون ملوکانه‌دن عبارتدر که مجرد تدبیر رعیت
وسیاست مملکت ایچون قائملردر ودورت شی انلردن منفك اولمز ادب وعقل
وعدل واقدامدر وبو دورت شیئك بریندن عاری اولمق امور مملکته ضعفی موجب
اولور جسد انسانده اولان طبایع اربعه کبی که بونلردن بری ناقص اولسه جسد
انسانك ترکیبنه ضعف کلور بو تقدیرجه اشبو اوصاف اربعه ایله متصف اولان
ملوك عظام حضراتنك وجود همایونلری عالم مسدودلریله قاعدهٔ مملکت قائم وثابت
وقوی اولور وارکان خمسهٔ مذکوره‌دن اولکیسی وزرادر واولدخی ایکی قسمدر
بری وزرات تفویض وبریسی وزرات تقییددر اما وزرات تفویض شهنشاه
ابهت پناه حضرتلری تدبیر امورده اولنلرین وزیرده ذات سمیرلرینك رأینه احاله
وتفویض بیورملریدر که احاطهٔ امور عامه‌ده رأی اصابت پیرای ملوکانه‌یه مدار
اولور اما وزرات تقیید کافهٔ امور مملکتده رأی صواب دید جناب خلافتپناهی

مخصوص

مخصوص ومقصود اولوب وزیر صداقت سمیرلری همان طرف باهر العز والشرف
حضرت جهانداریدن شرف یافتهٔ صدور اولان امر واراده‌لری بونلرین انفاذ واجرا
ایدر حضرت عائشه رضی الله تعالی عنهادن مروی حدیث شریفك مآل لطافت اشتمالی
بودر که حضرت مالك الملك لایزال جلت عظمته مسندافروز سلطنت اولان بر
پادشاه معدلت پناه حضرتلرینی مظهر خیر قیلمق مراد ایلدکده اول پادشاه
معدلت پناهی حلیهٔ صداقت ایله متصف بر وزیر ودیانت ضمیره مقرون وموفق
قیلور که فراموش اولنان اشیایی تذکیر وذکر واراده بیوریلان امورده اعانت ایدر
وبعضا ملوك عظام اعدای قویهٔ ملك وملت جانبندن مضطرب واندیشناك اولور
ایکن وزیر افلاطون ضمیرینك قوت رأی رزین ولطافت حیله وزمینیله قید اضطرابدن
رهیاب اولور مثلا صو آتشدن قوتلو اولدیغندن آتش اوزرینه دوکلسه
تأثیر ایدوب سوندوردیکی بدیهی ایکن ارباب عقول صویی چوملکه طولدروب
آتش اوزرینه وضع ایدوب بو وجهله اعمال لطائف الحیل ایتملریله امر بر
عکس اولوب ضعیف اولان آتش کندودن قوتلو اولان صویه تأثیر ایدر
ومعلوم اوله که وزرات ایچون انتخاب واختیار اولنان ذوات کرامده اون
صفت بولنمق لازمدر اولکیسی علمدر که علم سببیله مقتضای شرع مطهره اوزره
حرکت ایده ایکنجیسی سن یعنی یاشدر که مسن اولان عاقل کرم وسرد روزکار
کورمش وتجربهٔ امور ایلمش اولور مقتضای دور کردون واقتضای طبع فلك بوقلمون

کسب وقوف ایلمشدر اوچنجیسی امین اولمقدرکه کندویه اعتماد اولنان امورده
شایبهٔ خیانتدن احتراز ایلیه دردنجیسی صدق لساندرکه حتی کلامنه اعتماد
وقولیله عمل اولنه بشنجیسی قلت طمعدرکه حتی رشوت اخذ ایتمیوب والدانمیه
التنجیسی جمله ناس ایله عداوت وبعضادن سالم اوله زیرا عداوت عدالت وشفقته
مانع اولوردیدنجیسی حضور لامع النوّر ملوکانه یه عرض وافاده ایلدوکی موادی
وطرف حضرت خسروانهدن نقل ایلدوکی امر وارادهٔ شاهانه‌یی اونیتیوب خاطرنده طوته
زیرا اوزدای عظام بومقوله امورلره شاهد لوردر سکزنجیسی ذکا وفطنتدر حتی
واقعك خلافنه عرض وانها اولنان امورده صدق وکذبی فرق ایدوب عندنده
اشتباه والتباس واقع اولمیه زیرا امورده اشتباه ایله حزم وعزیمت صحیح وتمام
اولمز طقوزنجیسی اهل هوادن اولمیه زیرا هوا عقول والبابی اغفال واخداع وطریق
صوابدن صرف واماله ایله صاحبنی حقدن باطله اخراج وایصال ایدوب حق
وباطلی تفریق ایدمز اوننجیسی عهدهٔ وذاتنه موکول اولان امور حربیه وخارجیه
کتابت اربابندن اوله یعنی بو امورده کتابتی تقریبیله خبیر وواقف وتفصیل زوایاسنه
عارف بولنه زیرا وزیر بولنان ذات عالی همم یا امر حرب وخراجه قیام ومباشرتدن
دن یا بو امورك اسبابنه تشبث ومبادرتدن خالی اولمدیغندن بو صفت مداره
وذات اولوب امور سیاست بونکله منتظم اولور وهرقچن که وزراده بو اوصاف
عشره‌دن نقدارینی ناقص اولورسه امورده وتدبیرده اولمقدار نقصان ظهور ایدر

رسوم حربیه وخارجیه

حکایت

حکایت اولنور که مأمون خلیفه کندویه بر وزیر اختیار وانتخابنده بو وجهله
کتب وتحریر ایلمشدرکه تحقیقا بن تدبیر امورده کندو نفسیم ایچون بر آدم استرم که
خصال حمیده وخیریه‌یی جامع وادیب ومهذب وکثرت تجربهٔ امور ایله رأیی
مستحکم اولوب کندویه ودیعه اولنان اسرار ایله قائم وامین وعهده سنه احاله
وتقلید اولنان مهمات مقدم اولوب حلم ایله سکوت وعلم ایله نطق وادنی
اشارتدن فهم مآل ایله اکتفا ایلیوب صوله وحمله امروتأنی وتوقر حکما
وتواضع عقلا وعلما وفهم اذکیا وفقها صاحبی اولوب کندویه احسان
اولندقجه شاکر وجور روا زاء اولندقجه صابر اولوب موجب حرمان اوله جق
اشیایه وقتنی صرف ایله اضاعت ایتمیوب حسن بیان وعذوبت لسان ایله قلوب
رجالی جلب واسترقاق ایلیه مؤلف رساله ایدرکه بو صفتلرك کمالی کرچه
از بولنور لکن بو صفتلر ایله متصف اولان وزیرك نظرنده صلاح حال انام
جمله یه شامل وعام وتدبیر وسیاستی تمام اولور وبو صفتلر اولوزیرده نقدر
نقصان بولنور ایسه صلاح احوالی اولمقدار بر نقصان ومختل ورأی وتدبیر
معتل اولور مأمونك خلیفه نك وزیری بولنان فضل بن سهل اطراف وانحای
بلادده بعض اصحابنی کوندروب کندی حقنده السنهٔ ناسدن نه ایشیدرلرسه
کلوب خبر ویردکلرنده ناسك استحسان واستصواب ایتدکلری افعالی التزام
وتعییب ایتدکلری اعمالی ترك ایدردی مأمون خلیفه بلاد روم طرفنده ورود

ایدن ایلچیلر ولایتلرینه عودت ورجعتلرنده خلیفهٔ مشارالیهك عظمت
وجلال وعقل وکمالنی مدح وثنا ووزیرینك دخی اوصاف حسنه‌سنی تحسین
وفقط وزیرینك حداثت سننی تعییب ضمننده ملوك عظامك حلیهٔ تدبیر
وسیاست وعلم وتجربه ودرایت صاحبی مسن جهاندیده وسالخورده
وزیر اختیاری مقتضی واهمدر دیدکلرینی وزیرك مصاحبلری ایشیدوب خبر
خبر وزیرملریله وزیر موما الیه سرایننده اوچ کون ناسدن اختفا وستر ایله
لحیه‌سنه تدبیر وعلاج ایدرك تبییض ایلدکدنصکره ملأ ناسه اق صقال
ایله خروج ایلدکی وطائفهٔ نسوانده وزیر نصب واختیاری جائز دکلدر زیرا
حدیث شریفده وارد اولمشدر که ما افلح قوم اسندوا امرهم الی امرأة انتهی
ارکان مملکتك ایکنجیسی رعیتدر رعیت ارکان مملکتك قویسیدر ورعیت ایکی
قسمدر برقسمی خاصه یعنی خدمت ملوکانه ده اولنلردر وبرقسمی عامه در
خاصه دخی ایکی قسمدر برقسمی متصنعدر یعنی خدمت پادشاهیده اولمسی
کندو خواهشیله اولیوب اضطرار ایدر برقسمی دخی مطبوعدر که خدمات
ملوکانه ده قیام ومسارعتی مقتضای طبیعتدر بو ایکی قسمی متصنع ومطبوع
بربرندن فرق ایدوب بلمك لازمدر زیرا خاصهٔ متصنعه برخدمتك اولنده
اهتمام ایله باشلیوب بعده ضعف طبیعتی وقصور همتی مقتضاسی اوزره کندویه
فتور وکسل عارض اولوب اهتمامی زائل اولور وخاصهٔ مطبوعه اولانـ

قسمی خدمتنك اول وآخرنده علی الدوام اهتمام اوزره اولور اما رعیت عامه که
خدمات خاصه‌نك غیریدر اولدخی اوچ قسمدر برقسمی اخیار وبرقسمی اشرار
وبرقسمی متوسطدر بونلردن هربری حقنده لازم کلان تدبیر وسیاست موضع
لایقنده ذکر وبیان اولنور رعایا زمره‌سندن مطلوب ومقصد پادشاهیده
اطاعت واظهار تذلل وعمارت بلاد واداء حقوق رعیتدر وبو مطلوبلر
مجرد نشر عدالت ملوکانه ایله حاصل اولور نته‌کیم ذکر اولنه‌جقدر ارکان
مملکتدن اوچنجی دکنی قوت پادشاهانه در وقوت پادشاهانه اوچ نوعه منقسمدر
بری ناس بیننده قوت رتبهٔ شاهانه ومهابت ملوکانه ونفوس ناسده واقع
قدرت وسطوت خسروانه در ایکنجی نوعی وقوع بولان امورده ولی علی وجه
الاستقلال بنفسه احتمال وتنظیمی التزام قوتیدر اوچنجی نوعی امور مملکتده
وتنفیذ واجرای احکام شریفده قوت تدبیردر بو اوچ نوع قوتلرده اولکیسی
قوت رتبه در حسن سیاست ایله حاصل اولور نته‌کیم ذکر اولنه‌جقدر ایکنجی نوعی
که قوت احتمال امورده در ادب نفس ملوکانه ایله حاصل اولور بوندن مقدما بیان
اولندیغی کبی اوچنجی قوت که قوت تدبیردر اولدخی درت قسمدر اولکی قسمی
اعمال لطائف الحیل ایله امورده استحکام ویرمك تدبیریدر ایکنجی امورده اصول
وصنعتلك تدبیریدر قرار ونتیجه بولمدقجه قابل اولمیان امورده وقوفك تدبیریدر
دردنجیسی برکونه دفع وحیلهٔ قابل اولمیان امورك تدبیریدر معلوم اوله که بو

قوتلرك افضلی قوت تدبیریدر اما بر دورلو رفق وحیله‌یه قابل اولمیان امورده
صبر وملایمتدن غیری حیله وچاره یوقدر بو مقوله امورده رفق وتأنی
ایتمیوب عجله وشدتله حرکت ایدن کیمسه‌نك شدتی مفید اولمیوب ضرورت
ضعف ولینته منقلب اولور شونك كبی كه صو جمله اشیانك ملایمی ایكن بر غایت
قوتلو کیمسنه براقوب صویی قوتیله سد وقطع ایتمك مراد ایتسه بر دورلو قادر
اولمز اما انجق رفق وملایمتله تدبیر ایدرسه ممکن ومتیسر اولور واكر بر فیل قوی
البنیه بر طاغی آزور شیله یا دمق اراده سیله ضرب وحمله ایلسه طاغه
بر ضرر ایتمیوب فیلك دیشی شكسته اولدیغی ظاهر ایكن ضعیف البنیه بر کیمسنه
رفق وملایمت وحیله وصنعت ایله او طاغی دلدوكی كبی دلوب واویوب
كندویه مسکن وخانه بنا ایدر بو تقدیرجه بر پادشاه قوی الاقتدار دخی انجق
بو مقوله امورده رفق وتأنی ایله حسن حیله وتدبیر ایلمیوب شدت کوستریرسه
قوتی موثر ونافذ اولمز شونك كبی كه قلج هر نه قدر پك سرد تیموردن یاپلسه
ینه کسکین اولمازدنا اشیانك غایت بولنان صو ایله صوارلمینجه اما صوارلدقدن
صكره تیموره ضرب اولنسه قطع وتأثیر ایدر بو یله امور رفق وملایمتله صورت
بولور شدتك تنهالك فائده ویرمز وكیفیت تدبیر موضعنده كلدكده بیان اولنور
ارکان مملکتدن رکن رابع مالدر معلوم اوله كه بیت المال رکن عظیم
مملکتدر كه تجهیز جیوش وعساكر وارزاق فقرا ومساكين وعلماسنه صعود

وقلاع وبونلرك امثالی مصالح کلیه بیت الماله تعلق ایدر حال مملکت ناموس
سلطنت نظار خواص رجال واعوان وانصار دولت عندنده بیت المالك
زیاده لكی ونقصانلغی مقدارنجه اولور زیرا بیت المال ملوكك واعوان و
انصارینك ورعایانك ذخیره سیدر كه نزول حوادثات كونینده وقوع حاجت ضروریه
ده جمله سی بیت الماله مراجعت ایدر دخی بیت المالك كثرت انواع اموال الجوهر له
شهرت بولسه رعایانك قوتلری شدت ونفوس عساكر قوت وقدر وشان
ملوك عظام عظمت کسب ایدر وقلتله شهرت بولسه بو حالك خلافنی
کسب ایلد وكندن ماعدا امور مملکت مختل وطمع وجسارات اعدایه سبب
وعلت اولور بو تقدیرجه بیت المال امورینی غایت معتمد وامانتكار کیمسنه
لره تفویض ایله بذل واسرافدن واهلندن واصحاب حقوقدن غیره صرفندن
احتراز وتوقی وحزم واحتیاط اولنمرق ومحافظه‌سی واجب واهمدر بیت المالك
قلتی موجب ذلت ومستلزم خلل مملکتدر زیرا ارزاق عسکریه ده قحط
وقوعی محذور عظیمدر دینلمشدر كه مال ناموس سلطنتدر ذكر ثبت ملوك
وقوت عظمت پادشاهان مال ایله حاصل اولور حکایت اولنور كه ملك
فرس اولان سابور الوندن بر قاچ درك یاپدیروب خزینه‌سی قاپوسنه وضع
ایدوب وخدمه خزینه اول درکلرك اوزرنده اوتوردلوردی بو كیفیت
سابورك عیون اهالی مملکت وانظار اعدای دولتنده عظمت قدر وشاننی

موجب اولمشدر بعده سلطنت و مملکتی اوغلنه اوغلنه انتقال ایدوب
وقتاکه اوغلنک اوغلی دخی بیت المالی اتلاف واسراف ایله دوکدوب ذکر اولنان
دوکلری بالاحتیاج ارتدکده ایچلری بوش اولوب قوم ایله طولو ظهور ایدوکندن
بو سرک شیوعی بولمغله ناموس سلطنتلرینک نقصنی موجب واعدالرینک جسارتلرینی
واهالی مملکت عندلرنده عظمت ومهابتلرینک قلعنی موجب اولدی ودخی حکایت
اولنور که ملوک مصردن بعضیسی برقاچ کوپ ایچنه التون ادیوب وطولدروب
بعده اول کوپلری قیردقده اول التون اول کوپلرک هیئتنده ظهور ایتمکله کوتدوب
سرایینک قپوسنه وضع وخسرات اسمیله تسمیه ایتدرمکله عامهٔ ناس حسب الاقتضا
التونلرک اوزرینه اوتوردلرکه بو وضعدن اقامت ناموس مملکت ونفوس
عسکریه سنه تقویت قصد ایتمشیدی ارکان مملکتدن بشنجی رکن حصوندر
معلوم اوله که ملوکک تحصن واطرافدن امتناع ایلیه جکی حصون
بش قسمه منقسمدر هر بریسیله تحصن واطرافدن امتناع ایدر بری صولو
وبری طاغلو وبری چول وصحرالو وبری قلعه لو وبری رجال عسکردر بونلرک
ایچنده اقواسی رجال بعده قلاعدر وقلاعک تحصین واستحکامی رجال ایلهدر
ورجالک استحکامی وتقویه سی مال ایلهدر ومالک افضل والزمی مالکولاندر
ومالکولانک تحصیلی انجق عدل ایله اولور حکایت اولنور که ملوک فرسدن
منطقه سندن یعنی قوشاغندن یازلمشکه رجالسز پادشاه ومالسز رجال

اولمز

اولمز ورعیت ورعیتسز مال اولمز وعدالت اولمیجه رعیت اولمز
طبرستان اولکه سنک ملکسی یعنی شوانددن اولان پادشاه عاقله سی مرجعو
نصر بن سیارده بیمش که حزم واحتیاط صاحبی اولان پادشاه کندی نفسیچون
یدی اشیایی موجود وآماده ایدر که بری اعداسی ظهورنده تحصن ومدافعه
ایده جک قلعه ایکنجی کتم اسرار ایدر ورأی صائب حسنه اعتماد اولنه جق وزیر صالح
اوچنجی وقت ضرورتده استعمال ایچون یوکی خفیف ذخیره در دردنجیسی
وقت ضیق اعداده سرعت سیر وجریانه اعتماد اولنه جق آت بشنجیسی
چنک ایچنده برشیدن دونمز کسکین قلیج التنجیسی یوزینه بقدقجه انبساط ویرن جمیله
حسنا جاریه یدنجیسی طعامه اشتهاسی یوغیکن اشتها کتورجی استاد طعام طبخنه
قادر اشچی ملوکدن بری ابقای مملکتی موجب اشیادن بکا بلدر دیو حکیمه تحریر
والتماس ایلدکده حکیم علی وجه الاختصار بو نیله جواب ویروب بقای مملکت
درت شی ایله حاصل اولور بریسی قلعهٔ رفیع ومنیع ایکنجیسی وزیر عاقل
وحاذق اوچنجیسی مال وافر دردنجیسی عدالت ملوکدن بعضیسی سائر
پادشاهدن حسن سیاستی ونظام مملکتی ایشیدوب بالمکاتبه سببنی استفسار
ایلدکده مملکتم رجال ایله ورجال مال ایله مستحکم ومحفوظ قیلوب امر ونهیمده
واعدانک حقنده وتهدید ووعیدمده حد واهتمام ایدوب وقلوب ناسه
بغض وعداوت قاتشمامش مهابت وکذب ودروغ قاتشمامش محبت

ایداع والقا ایدوب وارزاق عباده تعمیم وتوفیر وفضول زوایدی منع منع ایله
اسباب نظام مملکتی تحصیل ایلدم ملوک فرسدن بری حکمادن برینه ملوکک عزتی
نه ایله حاصلدر دیو سؤال ایلدکده ناسک اطاعتیله حاصلدر دیدی ناسک
اطاعتنه سبب نه در دندر دیدکده خواص ناسه محبت ومودت وعوام ناس
حقنده اظهار عدالت ایدر بعده ملوکک حصنی یعنی قوت ومکنتی نه ایله اولور
دیو سؤال ایلدکده وزرا وعونلری ایله اولور زیرا ملوکک وزرا وعونلری هرنه قدر
صالح الاحوال اولورسه مملکت اولقدر صلاح حال اوزره اولور صلاح حال
وزرا واعوانه سبب نه در دیدکده ملوک عطا ملک انعام واحسان شاملهسی سببی اولور
دیدی بعده ملوکه احسن وممدوح اولان امور ندر دکه رعایا فقراسنه رفق
وملاطفت ورعایادن تحصیل اموال مرتبهده ملایمت ورعایایه ویریلهجک
شیئی وقتیله ادا ایلمک وقلاع وحصونی تقویت ومتانت ویرمک ویوللری
قطاع طریق وحرامزادهدن امین قلمق وظالملردن مظلوملرک حقنی وانتقامنی
الیویرمک واقویا ضعفایه ظلمدن منع ایتمکدر دیدی وبعده ملوک غایت انفع
وفائدهلی خصلت ندر دیدکده جمیع حالده کذبدن احتراز وصدق قدر دیدی
اما مملکتک وارکان مملکتک اساس وتملی دیندر معلوم اوله که مملکتک انجق
دینله قائم اولور وارکان مملکت انجق دینله ثابت ودائم ومستقر اولور
ودینه رعایت منار اسلامی اقامه واشاعه وعلمانک حقنی اظهار واحکام

شرع

شرع شریفه اتباع وفرائض وسنن ومندوباتی شریعت ایله عمل وحدود
شرعیهیی اجرا وشارعک یعنی جناب باریک ورسولنک امرلرینه امتثال
ونهیلرندن اجتناب وحقوق واجبهیی اصحابلرینه ایصال وگزلو واشکاره هر
حالده رضای باری اوزره عمل وحرکت ایله حاصل اولور زیرا بونلره رعایت
اولنمیه رق ملک ومملکتده دوام وابقا اولمز حکایت اولنور که اردشیر نام
پادشاه اوغلنه بویله نصیحت ایلمش که ای اوغل ملک ایله دین ایکیسی
قرنداشلردر که بری بولنمیه دیکری دخی بولنمز دین تملدر ملک محافظدر یعنی گوزه
دیجیدر بر بنانک تملی اولمسه البته یقلور وگوزجیسی اولمیان شیء دخی البته ضایع
اولور ای اوغل مرتبهکی ارباب مراتبه قیل یعنی ارباب مراتب عندنده رسم رعایت
ایله وارباب غزا وجهاده بخش وعطا واصحاب دیانت وتقوایه حسن نوازش
والتفات ایله احنف بن قیس دیمشکه برکیمسنه کندی دینی هدم ایلسه کندونک
شرف ومجدنی دخی زیاده هدم ایتمش اولور وبرکیمسه کندی نفسنه ظلم ایلسه
سائره دخی زیاده ظلم ایدر بعض دیمشکه دینی اولمیان کیمسهنک دولتی ثلج یعنی
قار اوزرنده احداث اولنمش بنا کبیدر یعنی قتی سریع الزوالدر بشنجی باب
اوصاف کریمهنک وفضیلتک معرفتی بیاننده در اوصاف کریمه ایله متصف
اولمق ملوک عظام حضراتنه لازمدر زیرا قوام دولت ودوام مملکت بو
اوصاف کریمه ایله حاصلدر واوصاف کریمه اون بشدر صفت عدل وعقل وشجاعت

وسخا و رفق و وفا و صدق و رأفت و صبر و عفو و شکر و اناءت یعنی تأنی حلم
و عفاف و وقار اشبو اون بش وصفک فضیلتلری و تدبیر مملکتده بو اوصاف متعلق
اولان مصالح کلیه بو وجهله شرح بیان اولنورکه وصف اول عدل ملوک عظام
حضراتنک اوصاف کریمه لرندن افضل و اسباب بقای دولتک اقویسیدر زیرا عدل طاعته
باعث و الفته داعی اولوب عدل ایله اعمال صالحه و اموال زائده و رعایا آسوده
اولورلر و فضائل سائره عدل ایله کمال بولور و جناب باری تعالی و تقدس امر ایدوب بیوردیکه
انَّ اللهَ يَأمُرُ بِالعَدلِ وَايتاىِ ذِى القُربٰى وَيَنهٰى عَنِ الفَحشاءِ وَالمُنكَرِ وَالبَغىِ
يَعِظُكُم لَعَلَّكُم تَذَكَّرُونَ دینلمشدرکه جناب باری عز و جل بو آیه کریمه ده جمیع
خیری و جمله شری جمع ایلدی و ملک و مملکتک استقامت استقراری بو آیه کریمه ده
امر اولنان اوچ شی ایله حاصل و اضطراب و اختلالی دخی بو آیه کریمه ده نهی اولنان
اوچ شی ایله حاصل حدیث شریف نبویه ده وارد اولمشدرکه اوچ شی منجیاتدر
یعنی بعیر نجات سلامت ایراث ایدر و اوچ شی مهلکاتدر یعنی هلاکه القا ایدر
اما منجیات غضب و رضاده یعنی غضب حالنده و غضبک ضدی اولان رضا
حالنده عدالت بخل و امساکه مطاوعت و هوای شهوانیه یه متابعت و کندی
نفسیله عجب ایلمکدر حکایت اولنورکه اسکندر حکمای هنددن بعضنه سزلرک
مملکتکزده جاده طریقلر نیچون آزدر دیدکده کندی نفسلریمزدن حقوق
وقتیله اعطا ایدوب پادشاهلریمز دخی عدالت ایلدیکندندر دیدی بعده

عدلی

عدلی افضلدر شجاعتمی دیو سؤال ایلدکده عدل استعمالی یعنی اجرا اولندیغی
حالده شجاعتدن مستغنیدر اندیشه دیمشکه پادشاه عدالتدن امتناع ایدرسه
رعایا دخی اطاعتدن امتناع ایدر کسری نوشروان اصحاب جرمه عقاب ایلمسنک
سببنی کندویه سؤال و عتاب اولندقده انوشروان انلر خسته حکمندهدر
بن انلری عدل دواسیله تدبیر و علاج ایتمینجه غیری کیم علاج ایدهجکدر
دیو جواب ویردی افلاطون دیمشدرکه اشیا عدل ایله ثابت و جور ایله زائل
اولورلر اردشیره هیچ بر کیمسه دن خوف ایتمین کیمدر دیو سؤال اولندقده حکمنده
عدل و ظلمدن منع ایدن کیمسه در و بو مقوله عدل کیمسه یه حق تعالی
ناصر و جمیع خلق اولوب نائل اولدیغی نعمتی صاف و جیوش عساکردن مستغنی
و قلوب ناسه مالک و فتن حسرو بدن امین اولور دیدی بعض علما دیمشلرکه
رعایانک اللری لسانلرینه تا جدهر هجن رعایا طائفه سی سوز سویلمیه فرصت
بولورلر ایسه حمله و هجومه دخی فرصت بولور ملوک عظام حضراتی خواص
و عوام حقلرنده علی السویه نشر عدالت ایلمینجه رعایا طائفه سی کندویه میل
و محبت ایلمز و پادشاهلر میل و محبت ایلمینجه رعایانک جسملری مالک اولنمادی
نوشروان بزرجمهره بکا بر قبه بنا ایدوب اوزرینه بقای ملک دولته متعلق
برقاچ کلمات نصح آمیز تحریر ایله که بن انکله منتصح و منتفع اولیم دیو طلب ایلدکده
بزرجمهر دخی بر قبه بنا و کتابه طاق قبه یه بو مضمونی تحریر ایلدیکه بو عالم

بربستاندر اول بستانی احاطه ایدن دیوار دولتدر دخی بر ولایتدر بکزدکه
اول ولایتی محافظ و محارسی شریعت مطهره در شریعت غرا دخی بر
طریق جاده در که ملوك عظام حضراتنك سلوك ایده جکلری مسالکدر و ملوك
حضراتی رعایا طائفه‌سنك راعیسی یعنی حافظ و کوزجیسیدر که زمره عساکر
محافظه رعیتده کندویه معین و معاوندر و زمره عسکریه بر مال که ایله‌در یعنی
استعمال و انقیاد عسکر اموال میریه وجوه لایقه اوزرینه صرف ایله حاصل اولور
و مال دخی اساسی رعایا ایله مجتمع اولور و رعایا دخی حقلرنده نشر عدالت
اولنمغله پادشاهلرینه قول اولورلر و عدالت دخی بر شیدر که قوام عالم آنکله اولور
ولید بن هشام دیمشکه بزم خالیمز ملوك عظام حضراتنك صلاح و نظام
امور دولتلری ایله صالح و فساد اختلال مملکتلری ایله فاسد اولور سفیان
ثوری ملك منصوره بر آدم بیلورم که بتون عالم اول آدمك صلاح حالی ایله صالح
اولوردی بوب ملك منصور کیمدر اول آدم دیو سؤال ایلدکده اول آدم سنسك
دیمش یعنی ملوك عظام حضراتیدر دیو تلمیح ایلمش معلوم اوله که عدل ملوك عظام
حضراتنك خصال عشره‌یه یعنی اون خصلته مداومت و ملازمتلری ایله حاصل و متحقق
اولور اولکی خصلت علامت دین اسلامی اقامه و اشاعت و لوازم دیانتی محافظه
و سائر ناسی بلا نقصان و لا اهمال مقتضای دیانت اوزره عمل و حرکته سوق
و ترغیبدر ایکنجی خصلت مملکتی حفظ و حراست و اعدای دیندن و کلمه و باغیلردن

رعایا فقراسنك نفوس و اموالرین وقایت و صیانتدر اوچنجی خصلت مصالح
عبادی تنظیم و تمشیت ایله جمله بلدان و ممالك اسلامیه‌یی معمور و آبادان
و یوللری قطاع طریق و حرامزاده‌دن تطهیر و تامیندر دردنجی خصلت اطراف
مملکتده بولنان والیلر و حاکملر و سائر متغلبه و جابر طرفلرندن رعایا فقراسنه
ظلم و تعدی اولنمامق ایچون تجسس و دقت و نظارتدر زیرا اول مقوله‌لر رعایایه
ظلملری ملوك عظام حضراتی طرفلرینه عزو و نسبت اولنور بشنجی خصلت طوائف
عسکریه‌نك و ارباب وظائفك احوالنه نظارتدر که عمل یعنی رؤسالرده خائن
و ارزاق متعینه‌لرك تنقیص و عطایه‌لرك وقت معینه‌لرندن تاخیر ایلمیه‌لر
زیرا بو کیفیتلر طوائف مرقومه‌نك تفرقه‌لرینه موجبدر التنجی خصلت ملوك
حضراتنك ارباب مصالحك دعوالرینی وجه شرعی اوزره فصل و حسم و دفع
مظالم عباد ایچون دیوان عدالت عنوانی شاهانه‌لرنده قعود بیورملریدر
یدنجی خصلت ارباب علوفات و وظائف ایچون بیت المالدن اخراج اولنان
مالی اسرافدن و نقصان حالتلرندن احتراز اولنه‌رق علی مراتبهم تقدیر
و اعطادر سکزنجی خصلت ارباب جرم و کناهك حقلرنده جرملرینه کوره
حدود شرعیه‌یی اجرا و انفاذدر طقوزنجی خصلت هر بر خدمت و منصب
ایچون او خدمتده ماهر و متقن و امین و صاحب فهم و درایت والیلر
و فاضل و نائلر و سائر عمل و رجالی انتخاب و اختیار ایلمکدر اونجی

خصلت قضاة وحكام وظابطانك وسائر مدبراى امورك شرعه وقانونه
موافق حلم وتنبيهلرك تنفيذ واجرا ايدرمكدر زيرا بعضا محكوم عليه قوى
ومتغلب وحكام عاجز بولنديغندن حكملرى نافذ اولميوب بو مقوله احكام
جانب حضرت ملوكانه دن انفاذ اولنوب اقتضا ايدن ملوك عظام حضراتى
بو خصالى عشرهٔ محررهٔ بتمامها اجرا بيورد قلرى صورتده رعايا فقراسى حقلرنده
مأمور اولدقلرى عدل ايله حق اللهى ادا ايدوب وفقرا ورعايا طائفه سى دخى
امر وفرمانلرينه مطيع ومنقاد اولورلر وبو خصلتلرك برى ترك اولنسه رسم
عدالتده قصور واولمنش اولور اوصاف كريمه دن ايكنجى وصف عقلدر معلوم
اوله كه عقل بر وصف شريف وخلق عظيم دركه حقه باطل وباطله حق ديو
حكم ايتمز وعقل احوال عالمك منشأ ومجاريسنى امعان ايله مطالعه وتجربه دن
استفاده اولنان شيئك جوازنى ومستحيل ممتنع اولان شيئك استحاله سنى
بلمكدر وبو شيلرك بلنمسى نتيجه سندن حقايق اموردە ومصالح تدبيرده
نظر دقيق وفكر سليمه حاصل اولور بعض حكمايه عقلدن سؤال اولندقده
عقل نظر دقيق ايله بر رأيده اصابت ووقوع بولان شئ مطالعه ومقايسه
ايله وقوع بولەجق شئ بلمكدر ديدى ابن المعتز ديمشكه عقل بر طبيعتدركه
نوايب يعنى حوادثات كونيه اول طبيعتى ترتيب ايدر يعنى اول حوادثاتى
تجربه ايله اسباب ووقايعه اشنا اولنور بعض حكما ديمشكه حكام محققنده

مواهب الهيه نك خيرلوسى عقل ومصائبك شريرى جهلدر وديرلر يكه عاقل شئ
قلبله وخاطريله نظر ايدر يعنى حسن وقبيحى واسبابنه نشاتنى تفكر ومطالعه ايدر
جاهل كوزيله نظر ايدر يعنى همان صورت ظاهره سنى تماشا ايدر ابن المعتز ديمشكه
اتباع هوانفسانيه دن نفوس عقل ايله ضبط وامساك اولنور بعض حكما ديمشكه
عاقل اول كيمسه دركه ناسك راحتى ايچون كندوسى تعب ومشقتى اختيار ايدر
واحمق اول كيمسه دركه كندو راحتى ايچون ناسه تعب ومشقت ويرر بعض علما
بو ابياتى انشاد ايلمشلردر   وافضل قسم الله للمرء عقله وليس من الاشياء شئ
يقاربه   اذا اكمل الرحمن للمرء عقله   فقد كملت اخلاقه ومناقبه وبعض حكما
ديمشلركه علم قائددر يعنى يدنجيدر وعقل سائقدر يعنى سورجيدر ونفس
حروندر يعنى صاحبنه منقاد دكلدر بو صورتده اسب حرونك اوكنجه يدنجيسى
وكيرودن سورجيسى اولمز ايسه سركشلك ايدوب يوريمز وسورجيسى اولوب
اوكنجه يدنجيسى اولمز ايسه طوغرى كيتميوب صاغ وصوله ميل ايدر وهرچند
كيرودن سورجيسى وايلرودن دخى يدنجيسى اولسه استر استمز طوغريجه
طوغريجه يورديكى كبى نفسك دخى اوكنجه علم يدنجيلك وكيرودن دخى عقل
سورجيلك ايتمه نتيجه طريق مستقيمده طوغريجه يوريمز بعضيلر ديديلركه
عاقل سيما وعلامتندن وطول صمت وسكوتندن وصحت تصرفندن معلوم
اولور حكمادن بعضيسى ديمشلركه عقل بر حالتجليله دركه انسانه عقلدن غيرى

فخر ومباهات ایتمکه شایان برحالت یوقدر زیرا جهل انسانک عیوب ذنوبنی
اظهار واکثار ایله رتبهٔ وقیمتن تنزیل وتخفیف ایدوب مداحلرین ونام
ودوستلرینی دشمن ایلر ودینلدیکه جمیع ناس اوچ وجهله در عاقل واحمق وفاجر
اما عاقل اول کمسنه درکه دیانت واستقامت ایله متصف وحلم واحسن
صاحبی اولوب کندویه خطاب اولندقجه جواب ویروب سویلدکجه اصابت
واشتدیکی مسائل علمیه‌یی حفظ وخبیر اولدیغی علوم شرعیه‌یی اظهار وروایت
ایدر اما احمق اول کمسنه درکه سویلدکجه کلامنده سرعت وعجله وایراد ایلدیکی رأیی
ضعیفدر بلا مانع ادنی مقابله ایله نزول ومغاوده ایله اما فاجر شول کمسنه درکه
سن انی امین اتخاذ ایدرسن سکا خیانت وانکله صحبت ایدرسن سکا ایراث شینک
وخجالت وکتوم اعتقاد ایله کندویه کشف ایلدیکک سرائر امورک افشایه جسارت
وکندویه تعلیم علم اولندقجه عدم فهم ودرایت ایلیه ودینلدیکه انسانک عقلدن
بیوک عطیه وجهلدن بیوک درد اولمز طرفه دینشدرکه بر حادثه‌نک وقوعندن
صکره انده فائده تدبیر ایدن نه عاقل دیلمز بلکه قبل الوقوع علاج وچاره سنه
مبادرت ایدن عاقلدر علاج واقعه بیش از وقوع باید کو فیروز بن حسین
رحمه الله تعالی دینشدرکه جناب باری تعالی بر قوللرینک نائل اولدیغی زائل قلمق
مراد ایلدکده اول امرده عقلنی متغیر وبعده نعمتی زائل قیلار یعد دفیع القوم
من کان عاقلا وان لم یکن فی قومه بحسیب اذا حل ارضا عاش فیها بعقله

وما عاقل فی بلدة بغریب خلاصهٔ مآل بیت عاقل کمسنه هر نقدر حسب ونسب
صاحبی دکلسه دخی قومی ایچنده یینه قدری رفیع وعالیدر وعاقل کمسنه قنغی مملکته
وارد ایسه عقلیله تعیش ایدوب بر درلو غربت چکمز اوصاف کرایمدن
اوچنجی وصف شجاعتدر معلوم اوله که شجاعت شول اوصاف حمیده دندرکه ملوک
عظام حضراتنک صفت شجاعت ایله اتصافی قدر لازمدر هر نقدر خلقی وطبعی
اولمازسه دخی جعلی وعادی اولسون اظهار شجاعت اقتضا ایدر که خصماسی بولنان
سائر ملوکک درونلرندن طمع ماده لرینی هیبت وشجاعتلریله قطع ایدوب
بو وجهله حوزهٔ حکومتلرینی حمایت ومملکتنی حراست ووقایت ورعایاسنی
مظالم وتعدیاتدن صیانت بیورهلر شجاعتک حقیقتی خصم ایله ملاقات ومقابله
اولندقده قلبک ثبات ومتانتی وخوف وخشیتک ذهابی وهیبت دشمنک
زوالی ونظرنده دشمنک صغیر وحقیر کورنمسندن عبارتدر ودشمن ایله ملاقاتدن
مقدم رأی وتدبیر وحسن حیله ترتیبی لازم واهمدر حدیث شریفده الحرب خدعة
وارد اولمشدر معلوم اوله که طائفهٔ عسکریه‌نک شجاعتلری ثمره‌سی کر وفردر
یعنی حمله وهجوم ومدد وملوک عظام حضراتنک شجاعتلری ثمره‌سی ثبات واستقرار
درکه پادشاهلر قطب وقلعه کبی ثابت واستقرار اولدقجه طوائف عسکریه
نفس ونفیس ملوکانه‌لرینک اوزرینه دونوب دست اعدادن محافظه وسیله
هایونلرینه التجا ایدرلر اما حصون شاهانه مدافعهٔ شر اعدا ایده‌جک کمسنه

قالمنجه بالذات مدافعه یه اقدام و حسب الضرور سمت سلامته سلوك و اعزام
بیوردیلر حکایت اولنور که بر کوکه مش فیل بر کون سلسله رابطه سن قطع و شکست
ایله بوشانوب طوغری نوشیروانك دیوانینه دخول ایدوب موجود بولنان جماعت
خدمه هیبت فیلدن خوف و فرار ایلدکده نوشیروان بو کیفیتدن قطعا تغیر
کلمیوب سریر سلطنتده ثبات و قرار و جماعت خدمه دن فقط بر نفری قارشوسنده
پابرجا دهلیزده استقرار اولوب اول خادمك الینده بر تیغ بولنمغله در حال
تیغ ایله فیلك خرطومنه ضرب و جرح ایلدکده فیل مجروحا عودت ایلیوب
بو حالتده دهشت انکیزدن نوشیروانه سر مو تغیر کلمیوب ثبات عظمتلری مقدار
اوزره تزلزل ایراث ایلمدی ملوك عظامك غایت ثباتلری بوندن منتهیدر کذلك
حکایت اولنور که خلفای عباسیه دن موسی الهادی خواص اتباعیله ذکا بر بوستانه
کیدرلر ایکن خارجیلردن بر شدید قوی باغی اخذ ایدوب کتوردکلرینه خبر
ویرلدکده هادی دخی مرا ایتمکله مذکورك ایکی اللرندن بر دکیمسنه طوتوب
مقبوطا حضور ملوکانه هادیه احضار اولندقده اول مرد باغی اللرینی اول
کمسنه لرك اللرندن قورتاروب اول کمسنه لردن برینك بلندن طوتان قلیجی
چکوب هلاك قصدیله هادینك اوزرینه هجوم ایلدکده موجود بولنان خواص
اتباع متفرق و پریشان اولوب هادی منفردا قالدیغی حالده باغی مذکور حواله
سیف هادکه ایله اقدامنی کوردکده باغی مزبوره اغفالی ایچون شوادن

ضرب ایدك دیو خطاب ایلدیکده باغی مزبور دخی اکسه سنده آدم وار دیو حیله ایله
اکسه سنه باقنجه درحال سوار اولدیغی دابه سندن نزول و باغی مذکورك
شمشیرینی الندن قاپوب اخذ و باغی قبض و سیف ایله ضرب و هلاك ایلدکدن
صکره فرار ایدن خاص اتباع بینه کلوب حضور ملوکانه سنده جمع اولدقلرنده هادی
بو کیفیته متعلق اتباعنه بر شی سویلمدیکندن جمله سنی قورقو و حجابه مستولی
اولوب هادینك بو درجه شجاعتی و ثباتی و متانتی نقش طاق اشتهار اولدی
اوصاف کریمه دن دوردنجی وصف سخادر معلوم اوله که سخا قلوب ناسه
راحت و لطف ایراث ایلمك سببیله الفت و محبته سبب اولان بر احسانك
عمادیدر یعنی دیرکیدر و شریعت مطهره دخی جمله ناسی سخایه داعیدر زیرا
عموم مصالح دنیویه و اخرویه و سیما رضای حق و رضای عامه خلق سخادن حاصلدر
و حدیث شریفده وارد اولمشدر که سخا و جود صاحبی اولان کمسه حق تعالیه و جمله
ناسه قریب و عذاب ناردن بعیددر و بخل صاحبی اولان کمسه خدای متعالدن
و کافه انامدن بعیددر و عذاب ناره قریبدر و دیکر حدیث شریفده وارد
اولمشدر که کریم و سخا اولان کمسه نك جرم و خطاسندن سرو اغماض ایدك زیرا که
کریم مطلق جل و علا حضرتلری کریم اولان کمسه نك ذله و خطاسنی عفو و عنایت بیوردر
و حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها بیوردیلر که جنت اغلادر الا سخیادر یعنی جومردلرك
اویدر و نار جحیم دار البخیل و لئیمدر یعنی بخیل اولان اشقیانك قرارکاهلریدر

ودینلمشدرکه حضرت خداوند بیچون موسی صلوات الله علی نبینا وعلیه حضرتلرینه
بو وجهله بیورمشلرکه سامریی قتل ایلمه زیرا سامری صاحب کرم وسخادر وابن القاسم
رحمه الله تعالی خبر ویررکه حکم بن عبد المطلب حضرتلری منبج نام بلده ده دار عقبایه
عزیمته منتهی اولوب حالت نزعده وارد قلرنده ابو معیون حمصی رحمه الله تعالی موجود بولنمغله
دعایه بو وجهله آغاز ایدوب اللهم ارفق به فانه جودا شجاعا صواما قواما
یعنی یارب بوکا رفق واسانلق عنایت ایله زیرا سنک جومرد وشجیع وصیام وقیام
ایله اوقات گذار برقولکدر دیو دعایه آغاز ایلدکلرنده درحال بو دعاء عرش پیمانک
یمن اثر اجابتیله حکم بن عبد المطلب ده آثار سکونت وسهولت بدیدار وشدتدن
موتدن افاقت آشکار اولمغله بو دعانک وقیاندن کیمه دردیو سؤال ایلیوب ابو معیونه
بنم دیدکده یا ابا معیون ملک الموت سکا سلام وجناب باری تعالی کریم اولان کسنه لره
رحمت ایلر دیو امر ایتدی دیدی دیوب نالینه طیانوب خوابه واردیکی کچنوبردی
دینلمشدرکه جود وسخا اولمیانک سیندرینس عسکری اولمیان ملک کبیدر یعنی ملوکک
تنفیذ امر ونهی وشاه سکون سلطنتی قوت وعسکر وکثرت ایله اولدیغی کبی بیوک
کسنه لرک دخی بین الانام حرمت وعزتی جود وسخا ایله اولور ودینلدیکه
هرکیم که جومردلک وسخیلک ایدرسه ناس بیننده اولو وبیوک اولور وجود
سخا سببی ارتردیجه اولولغی ارتر ودینلمشدرکه انسانک جود وسخاسی کندونی
دشمانلرینه دوست ایدر وکذلک انسانک بخل وامساکی دخی کندو اولادینی

کندویه

کندویه دشمن ایدر معلوم اوله که سخا ایکی نوعدر بر نوعی اولدرکه بر کسنه عرض
حاجت ایلمزدن مقدم عطا واحسان ایلمکدر وبو نوع سخا غایت مطبوع وممدوحدر
زیرا امام علی کرم الله وجهه ورضی الله تعالی عنه حضرتلرندن سخادن سؤال
اولندقده ابتدا یعنی استمزدن اول ظهور ایدن سخا اما بعد السؤال ظهور ایدرسه
اکا سخا دیمز عطا ولطف دینور بیورمشلر بعض حکما دیمشدرکه عطانک غایت
بیوکی واعلاسی قبل السؤال ظهور ایدندر بر نوع سخا اوچ قسمدر برسی بر
کیمسنه یه عارض اولان حلل وحادثه یی کوروب سد ومنع ویاخود بر کسنه نک
فقر واحتیاجنه واقف اولوب ازاله ودفع ایدر مجرد ثواب امیدیله ایکنجی قسمی
کندو مالندن حاجتندن زیاده فضله کوروب محل ومستحقینه وضع واحسان
ایدر اوچنجی قسمی سخا کندونک سخیه وجبلتنده مرکوز بر طبیعت اولمغله مستحق
ونامستحق وممدوح ومذموم میانه لرینک فرق وتمییز ایلمیوب بذل واعطا ایلر
بو اوچنجی قسمی ملوک عظام حضراتنه حسبان اولمز زیرا بو نوع سخا اسراف وتبذیر
درجه سنه رسیده اولدیغندن بیت المالده قلت ایراث ایتمکله واجبات امور ملکیه نک
وحقوق لایقه نک تأخیر وتعطیلنی موجب اولور سخانک ایکنجی نوعی طلب وسؤال
دن صکره اولان عطا واحساندر وسخی وجومردلک علامتی وقت عطا واحسانده
سائله کولر یوز کوستروب اظهار بشاشت وسرور سائلک عرض حاجتنده
ادنی تلمیح واشارتیله اکتفا ایلیوب تفصیل وتصریح مرامنه حاجت قومامقدر

وكريم وسخي اولان ذات عالي يه لايق اولان اولدركه سائل سؤال اغاز ايدنجه
درحال عجله قولا وعد ايدوب عقبنده فعلا وعدي انجاز ايليه كه ابتداء امرده وعديله
سائلي مسرور ايدوب انتظارده قالميه حكايت اولنوركه فضل بن سهله برآدم
كلوب عرض حاجت واستدعاء عنايت ايلدكده فضل دخي مطلوبيني بوكون
وعد ايدوب يارين انجاز وابقا ايدرسكه امل واميد چاشنيسن دادهسن
ديدي لكن وعديله انجازك بيني اوزانمه كه زيرا انتظار مرارتي يعني اجيلغي انجاز
واعطا حلاوتني كيدروب زائل ايلر وبعضيلر بو بيتي انشاد ايتمشلردر بيت
ان العطية لاتكون هنيئة حتى تكون قصيرة الاعماد مضمون بيت عطيه وكرم
سائله خوش كلمز الا طول انتظار چكمز سه خوش كلور خلفاء راشدين رضوان
الله تعالى عليهم اجمعين حضرتلري كندولردن استعطاف واسترداف يعني كرم استينلره
وجه شرعي اوزره انعام واحسان ايدوب زياده ونقصان ويرمزلردي اوصاف
كريمه دن بشنجي وصف رفق وملايمتدر معلوم اوله كه رفق وتدبير امورده ملوك
عظام حضراتنك ممدوح وافضل اولان اوصاف حسنه واخلاق مستحسنه لرندندر
رعايا زمرهسندن تحصيل واموال خصوصنده رفق ايتمك عنف وشدت كوسترمكدن
زياده مفيد ومؤثر اولوركه زيرا رعايايه رفق ايله معامله اولندقجه حقد وكينلري
زائل وانقياد لري مزداد اولور وحرق يعني عنف وشدت اولندقجه انلرك جبلي
ضميرلرنده مركوز اولان خيانتلرك اظهار وعصيان اجتسار ايدرلر بو تقديرجه

اكوانلر تغلب ايدرلرسه قتل نفوس ودماري موجب اولور اكرسن انلره غلبه
ايدرسن سكا بوندن افتخار حاصل اولمز حديث شريفده وارد اولمشدركه
اكر رفق ادم اوليدي غايت دلبر آدم اولوردي واكر حرق ادم اوليدي برزشت
قبيح ادم اولوردي رفق وملايمتك كمال تأثيري بو مثاللرده ظاهردركه قاصرغه
ديدكلري روزكارك قوت وشدتي وهول صداسيله اشجارك داللرينه اضابت
ايدر اما كوكلرينه تأثير ايدهمز اما اقار صولر رفق وملايمت ايله اشجارك
كوكلرينه تأثير وقلع ايدر وكذلك علقه يعني سوللك ديدكلري حيوان صوت
وصدا سزجه رفق وملايمتله سائر حيوانانك قانندن طويجه غدا لنوب سودي
سككك صداي مغزخراش وشدتله ظهور ايلديكندن منع ودفع اولنوب وجود
حيوان ايله تغذيدن محروم اولور ودفق ولين ايله تدبير اعدا اصدقا اولور
جناب عزوجل بيورديكه ادفع بالتي هي احسن السيئة قاضي بيضاوي رحمه الله
بو آيه كريمه ده واقع احسن ديانته مؤدي اولميجق مرتبه عفو وصفح واحساندر
ديوب امام فخر رازي رحمه الله دخي تفسير كبيرنده بو آيه كريمه دن مراد جناب
عزوجل صاحب سعادت افنديمز عليه الصلوة والسلام حضرتلرينه امر ايدوب
بيوردلركه كفار طرفندن ظهور ايدن تكذيب وضروب اذايه تحمل ايليوب احسن
وجوه اوزره بيان اوله وكلام جميل ايله معامله بيوره لر وعنف وشدتله
صديق عدو اولور شول طعام كبي كه نقدرتنا ولدن تعديل اولنور دوا وشفا

اولور واکر نقد دتنا ولده تعدیل اولنمیوب افراط اولنور سه مورث علت
وأذی اولور حکایات اولنور که نوشروان حکمادن برینه عزّ ملوک ندر دیو
سؤال ایلدکده اطاعتدر دیدی وسبب اطاعت ندر دیو سؤال ایلدکده
خواص ناسه اظهار محبت وعوام حقنده اجرای عدالتدر دیدی وصلاح حال
ملوک ندر دیو سؤال ایلدکده رعایا طائفه سنه رفق ایله معامله واوزرلرنده
اذاسی لازم کلان حقوق میریه یی تعب ومشقت ویرمکسزین اخذ ورعایایه
ویرلمسی اقتضا ایدن حقوقی وقتیله ادا اولنمقدر دیدی معلوم اوله که پادشاهلر
ایچون هر محلده وجمیع امورده رفق وملایمت ایلمک لایق ومناسب اولمیوب
بلکه رعایا طائفه سنی اوچ طبقه قلوب هر طبقه نک حقنده بر دکونه تدبیر وسیاست
ایلمک اقتضا ایدر بر طبقه سی خواص رجالیدر که انلر حقنده دائما حلم ومواسات
ایله تدبیر اقتضا ایدر بر طبقه سی دخی اسافل ناسدر که انلرک حقلرنده دائما
دائما عنف وشدتله تدبیر مقتضیدر بریسی دخی طبقه عامه در که انلر حقلرنده
اقتضاسنه کوره کاه عنف وشدت وکاه رفق وملایمتله تدبیر وسیاست
لازم کلور سلم بن قتیبه دیرکه ملوک عظامک قوام ملکلری اصحاب تهمت وحقه
شدت وارباب خلوص وصداقته رفق وملایمت ایله در ملوک فرسدن
بری بزرجمهره ملوک عظامک ممدوح اولان روشلری نه کونه در دیو سؤال
ایلدکده بویله جواب ویرمشکه احرار ناسه یعنی اشراف قومه خلوص مودتله

معامله ایلمه وعوامه اظهار میل ورغبت والقای خوف وخشیت ایله
معامله واسافل ناسه صراحته مخافت ایله معامله ایله اذا کنتم للناس
فی الارض قادة فسوسوا کرام الناس بالحلم والبذل وسوسوا لئام الناس بالبذل
وحده صریحا فان الذل صلح للنذل مضمون بیت بر قومک کونجسی یعنی
ضابط وحاکمی بولنور ایسه اول قومک کرام واشرافنه حلم ورفق واحسان
ایله معامله ایله ولئیم اسافل دائما تذلیل وتحقیف ایله معامله ایله دیمکدر
اوصاف کریمه دن البتّی وصف وفادر وقتا که وفا اوصاف علیه وشیم
سنیه دن اولدیغنه بنا جناب عزّ وجلّ مخلوقنه وفا بالعهود ایله امر وفا
فعلنه مدح ایدوب یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود وآیت اخرادهٔ دخی
یوفون بالنذر ویخافون یوما کان شرّه مستطیرا بیورد یلرکه وصف عالی
وفا ملوک عظام حضراتنه الیق واحرادر که زیرا وعدی انجاز وعهده وفا ایله
جمله ناسه ایراث راحت وقلوب خلائقه القای محبت حاصل اولور ملوک سالفه دن
برینه حکمادن بعضیسی دیمشکه دورت خصلت ایله سنی وصیت ایلرم که جناب
خالق البرایایی وکافهٔ رعایایی وبرائی راضی وخشنود قلمق اوددرت خصلت
ایله حاصل اولور اولا وفای انجازینه قادر اولهمیه جغک وعدی ایلمه ثانیا
ایفا وانجاز ایده میه جکک عباد وتهدید ایلمه زیرا او مقوله وعد وعظمت ومنهیدن
زائل قیلر وبو مقوله تهدید اصحاب جرایمک اضرار واجتناب دینه باعث اولور

ثالثاً اینشی صعب اولان یوکسک محله سهولتله صعود وارتفاع مغرور اولمه
یعنی وکلنمه صعوبت ملحوظ اولان امورک بدایتندن کوردیکی سهولتله الدانمه
رابعاً نصح وپند ایله منع ایتمه زیرا امور رعیت مستوقلوب تحصیل ووقوف
ایله مرسن دینلمشدرکه حسن وفایه رعایت صفوت خالی مستوجبدر ووعدینده
وفا اخلاق کرام ناسدن وعده خلف اتمک اخلاق لئام ناسدندر ابوالحسن
ملا یندن منقولدرکه عمر بن عبدالعزیز رضی الله تعالی عنه سهواکندولرندن خلف
وعد ظهور ایلمک احتمالیله اصحاب حاجاته وعد مساعده واسعاف ایلمزدی وهجری
برکسنه یه وعد انجاز حصول مرام ایلدکده او وعدنه وفا وانجاز ایدنجیه دک قرار
وآرام قالمیوب مضطرب اولوردی دینلمشدرکه کریمک وعدی نقدر وتعجیل ولئیمک وعدی
مصل وتسویفدر ودخی دینلدیکه عاقل انجازینه قادر اولمیجغی وعدی ایلمز
ومنع اولنمجغی شیء استمز بیت لاتقولن اذا لم ترد ان تتم الوعد فی شیء نعم
فاذا قلت نعم فاصبر لها بنجاح الوعد ان الخلف ذم حسن قول نعم بعد لا وقبیح
قول لا بعد نعم ان لا بعد نعم فاحشة فبلا فابدأ اذا خفت ندم اوصاف کریمه دن
بیدنجی وصف صدقدر معلوم اوله که صدق اشرف صفات جمیله دندر شرع وعقل
هرکسی سمت سلامته صدقه دعوت ایدر هرنقدر جناب صدقده واهمه هلاک وجانب
کذبده جر نفع ودفع ضر ملحوظ اولسه دخی صدق وکذبک عاقبتلری ینه منقلب
اولمجغی شرعده معلوم اولدیغنه بناءً شرع شریف صدقه اتباع ایله امر ایدر

وعقل

وعقل قبیح کوردیکی شیدن منع ومستحسن کوردیکی فعله دعوت ایدر خصوصا
بر فعل قبیحکه جانب نفع ودافع ضر اولمیه بویله فعلی عقل بردرلو تجویز ایلمز
حدیث وارد اولمشدرکه تحروا الصدق وان رأیتم الهلکة فیه فان النجاة فیه
وتجنبوا الکذب وان رأیتم النجاة فیه فان فیه الهلکة مضمونی حدیث شریف بودرکه
سز نقدر صدق جانبندن ظاهرده خطر کوررسه کز دخی ینه صدقی اختیار ایدک
زیرا نجات صدقده در وهر نقدر کذب جانبندن نجات مشاهده ایدرسه کز
ینه کذبدن اجتناب ایدک زیرا خطر وهلاک کذبده در بعض حکما دیدیلرکه
کذبده هر نقدر نفع ملاحظه ایدرسکز دخی ترک ایلمه زیرا مضرردر صدقده هر نقدر
ضرر کوررسه کز دخی ینه اشله زیرا نافعدر عرب بیننده مشهوردرکه
عسرت حال ایله صدق لسان میسرت ایله اولان کذب لساندن خیرلودر مهلب
دیمشکه شجیع وبهادر اولان ملوک عظامک دستنده بولنان قلیچ ینه صدقدن
اعز واشرف دکلدر دینلدیکه ملوک عظام حضراتی صفت کریمه صدق ایله متصف
اولمق لازمدرکه اعوان وانصاری وعدینه اعتماد ایلیه لر ودائما نائل اولدیغی
نعم جلیله یه شاکر اولمق کرککه نعمتی مزداد اوله احنف بن قیس دیمشکه جملة ناسه
صدق لازمدرکه انجق ملوک عظام حضراتنه سائرلردن زیاده لازمدر زیرا کذب
جانبنه میل ورغبت ایدن نفوس رذیله در ملوک عظام حضراتی نفس عزیزه
وکریمه اصحابندندر بعض اهل ادب بو بیتی انشاد ایلدیلر فکن صادقا فی کل شیء

تقوله ولكن كذابا فتدعى منافقا مضمون بيت هر سويلديكك شيئه صادق
اول زيرا كذب اوصاف منافقدندر حكمادن بعضى ديديلركه ملوك عظام
حضراتنك ابتداى سعادتلرى صدقدر وابتداى اختلال ملكلرى جور وستمدر
اوصاف كريمه‌دن سكزنجيسى رأفت وشفقتدر معلوم اوله كه رأفت بر
جبليت كريمه‌در كه حال ملوك اول جبليتى مقتضيدر زيرا اول جبليت
جمله امى محافظه ومحارسه‌يه ورعايا فقراسنه كمال شفقته وضعفايه مرحمته
واندره كرم وعنايت واحسان وظلم واذاى اوزرلرندن منع ودفعه ملوك
عظام حضراتنى سوق واغرا ايلر حديث شريفده وارد اولمشدركه اطلب
المعروف عند الرحماء من امتى وعيشوا فى اكنافهم فحواى حديث شريفى كروه
محتاجين سز كرم واحسانى بنم امتمك مرحمتلولرندن اميد وطلب ايديكز واونلرك
مرحمتلو اولان امتمك ساحه وسيعه احسانلردن تعيش ايديكز ديمكدر
وديكر حديث شريفده وارد اولمشدر ان الله رحيم لا يرحم من عباده
الا الرحماء ارحموا من فى الارض يرحمكم من فى السماء معناى حديث شريف
بودر كه تحقيقا جناب خداى متعال عز وجل مخلوقى حقنده مرحمتى بر كمال
ايكن انجق اصحاب مرحمته وشفقته مرحمت ايدر وسز دخى روى زمينده اولان
ضعفايه مرحمت ايديكز كه سماوات اهاليسى دخى سزلره مرحمت ايليه حضرت مالك
رحمه الله‌دن مرويدركه حضرت عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه بعض مداين

شامه عامل نصب ايلمك ايچون بر آدمى دعوت ايدوب يانلرنده ايكن بر صبى
معصوم اول محله كلدكده حضرت عمر رضى الله تعالى عنه اول معصومى طوتوب كمال
شفقتلرندن مبارك سينه‌لرينه وضع ورخسارندن بوس وتقبيل بيوردقلرنده اول آدم
حضرت عمر رضى الله تعالى عنه خطاب ايدوب يا امير المؤمنين بنم اوچ اولادم واردر
بو وقته دك بريني تقبيل ايتمش دكلم ديدكده حضرت عمر رضى الله تعالى عنه بيورديلر
كه اى آدم چونكه سن اولادكه مرحمت وشفقت ايتمامشسن سنانك دخى مرحمت
وشفقتك يوقدر ديو رد بيوروب اول آدمى عامل نصب ايلمكدن فراغت ايدوب
زير حكمنده بولنان ضعفايه مرحمتى اولميان كمسنه والى ولايت اولمغه صالح
وشايان دكلدر ديو رد بيورديلر وينه مرويدركه عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه طريق
مكه‌دن مرور ايدرلرى اثناسنده بر راعى غنمنى بر چوراق محلده رعى ايدر كوردكلرنده
آنده چوبانه ندا ايدوب بر اوتلو محل بولوب غنمنى اوتلو محلده رعى ايله ديو تنبيه
دنصكره هر بر راعى رعيتدن مسئولدر ديو راعى ورعيت معنالرنده حقيقت
ومجازه عموم اراده بيورديلر عمر بن الخطاب رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك
اسلم نام غلاملرى روايت ايدركه بر كون حضرت عمر رضى الله تعالى عنه ايله معا
بر كيجه مدينه‌ده طواف ايدركن بر خانه‌نك درونندن بر قاچ صبيانك بكا وافغانن
ايدوب بر عورت دخى اوجاغه بر چولمك قيوب آلتنه آتش ياقمغه چالشور
كوردكمزده حضرت عمر رضى الله تعالى عنه خانه‌نك قپوسنه واروب يا امة الله

بو صبیان نیچون بکا ایدر دیو عورتدن سؤال ایتدکلرنده آچلقدن بکا ایدرلر
دیوب یا بو چولمکده نه وار دیر بیوردقلرنده چولمکه ساده جه صو طولدروب
اوجاغه وضع ایتدم تا که ایچنده طعام طبخ ایدیور ظن ایله اویالنه رق اویخویه
وارسونلر دیدکده عمر رضی الله تعالی عنه بر مدت طوروب بکاء شدید ایله بکا ایدوب
صکره کیدوب خانه سعادتلرینه کلوب بر چوال درونه بر مقدار اون ولحم
ویاغ وخرما بر مقدار اثواب ونقود طولدروب چوالی کندو مبارک آرقه‌لرینه
تحمیل ایچون بکا امر بیوردیلر بنده یا امیر المؤمنین بن یوکلنوب کتوره‌یم
دیدکمده یا دین دونجزاده انلر ایچون معاتب اولنه جق بنم بنم ظهره تحمیل
ایله دیو چوالی یوکلنوب اول خانه‌یه واروب مبارک الیله ذکر اولنان
چولمکه بر مقدار اون وات وخرما وضع وتحریک وآتش مبارک دهنلریله
اوفورمکه باشلادقلرنده لحیه شریفه‌لری عظیم و وافر اولدیغندن آتشک
دخانی مبارک لحیه‌لری آرالرندن خروج وصعود ایدرک پیشوردکدنصکره
مبارک دست شریفلریله اول صبیانی اطعام ایدرک طیوردقدنصکره اول
صبیانلر اوینایوب کولمکه باشلیانجه‌یه دک اول محلده آرام بیوروب بعده
قیام وعزیمت بیوردیلر حکایت اولنور که نوبت خلافت عمر بن عبد
العزیز حضرتلرینه توجه ایلدکده محمد بن کعب القرظی حضرتلرینی احضار ایله
خطاب ایدوب عذاب عقبادن نجاته طریق ندر بکا کوستر دیو سؤال بیوردقلرنده

بو وجهله جواب صوابه آغاز ایدوب زمره مسلمینک مسن اولانلرینی پدر وسنکله
هم سن اولنلرینی برادر وسنده سندن کوچک اولنلری اولاد مثابه‌سنده عد
ایدوب اختیارلرینه توقیر سنکله هم سن اولنلرینه رحمت وکوچکلرینه شفقت
ورأفت ایله بیوردیلر بعض علما دیمشلرکه ملوکک خیرلوسی شول ذات عالیدرکه
ظاهرده عیون رعایایه اشغالدن مهابت وعظمت ودرونلرینه القای مهر ومحبت
ایلیه وبو حالت انجق بش خصلت ایله تحصیل اولنور اول خصلتلر رعایانک
شریفنه اکرام وضعیفنه مرحمت ومضطر الاحوال اولنلرینه اعانت وارباب
مظالمک تعدیاتنی دفع وطرف مسالکی خصوص وحرامزاده دن تامین وتطهیردر
زیرا هر کیمک بر محلده بر شیء ضایع اولسه حکامک تامین بلاده قصورلرینه منشا وسبب
عد ایدوب اوصاف کریمه دن طقوزنجیسی صبردر معلوم اوله که صبرک انواع کثیره‌سی
واردر لکن بو محله الیق اولان ملوک عظام حضراتنه مخصوص اولان نوعی والمعد
اول نوعک بیانه شروع اولنور صبر وملوک قوام ثلاثه دن عبارتدر اولکیسی قوه
حلمدرکه ثمره‌سی صبردر ایکنجیسی قوه حفظ وحراستدرکه ثمره‌سی عمارت مملکتدر اوچنجیسی
قوه شجاعتدرکه ملوک عظام حقنده ثمره‌سی ثباتدر زیرا ملوک فخام حضراتنک
بالذات معرکه ومحاربه‌یه اقداملری تهوردر وخفتدن عدا اولنوردر صبر اوصاف
جلیله‌نک امیر وسیدیدر اکا بناء حدیث شریف نبویه ده وارد اولمشدرکه
علم مؤمنک دوستی وحلم وزیری وعقل دلیلی وعمل قائدسی ورفق والدی واحسانی

قرنداشی وصبر دینیلیر عسکردر اما مراد صبری علم ایله عقلدن افضل دیمک
دکلدر بلکه مراد بو خصلتلرده ثبات صبر ایله حاصل اولور دیمکدر زیرا صبر
ثبات وحبس نفس معناسنه کلدر هر کیمکه بو خصلت ایله متصف اولوب صبری اولمیه
بو اوصاف فلکنک جمله‌سی انده معدوم کبیدر بو تقدیرجه صبر بو اوصاف فلکنک ضابطی
اولور نیتکم امیر عسکر ضابط اولدیغی کبی ملوک سالفه‌دن برینک طاق ایوانی
بلندنده آویخته بر صحیفه صغر اوزرنده مکتوب کلامک ترجمه‌سی بودر که تیمور
مقناطیسه عاشق وعلی الدوام اکا منجذب اولدیغی کبی ظفر دخی صبره عاشق
ومنجذبدر انی وجدت وخیر القول اصدقه للصبر عاقبة محمودة الاثر وقل
من فی امر یطالبه واستصحب الصبر الا فاز بالظفر مضمونی بیت تحقیقا بن تجربه
ایله بولدم وکلامک خیرلوسی طوغریسی اولدیغندن طوغری سویلمکم صبرک
اخر وعاقبتی نتیجه محمودی واثار محموده‌سی البته ظهور ایدر وبر کمسنه بر مطلوبک
حصولنه سعی وصبری استصحاب ایلیه ده اول مطلوبه ظفر بولمامق بک از واقع
اولور دیمکدر بعض حکما دیدیلرکه حوادث کونیه ایکی نوعدر بر نوعنده
حیله وتدبیر جاری دکلدر بو کونه حادثه‌نک دفعی علی الدوام صبر واندن
اعراض وبصیرت اوزره اولمغله اولور ایکنجی نوعی اولدر که انده حیله وتدبیر
نافعدر بو نوعده دخی دفعی ضمننده اعمال اولنان حیله وتدبیرک نفوذنده
صبر لازمدر ولابدر بعض فضلا بو بیتی انشاد ایتمشلردر بیت

کین عفو

من یمتطی الصبر یصنع رحله فی ساحة الراحة والیسر الصبر یمن وبه المفتی
صیانة النفس عن العذر مضمونی بیت هر کیمکه صبری کندویه مطیه اتخاذ ایدر ایسه
یوکی ساحه راحت ویسره وضع والقا ایلر یعنی کیمکه صبر ایدرسه راحت ایدر وصبر
متیندرکه صبر ایله نفس عذردن مصون اولور وحسن بصری رضی الله تعالی عنه بیوردی
لرکه بز تجربه ایلدک وسائر مجربین دخی تجربه ایلدیلر صبردن انفع برشی بولمدیق
زیرا جمیع امورک اصلاحی صبر ایله تدبیر ودوا ایله‌در اما صبری اخر برشی ایله
دوا ایلمک ممکن دکلدر سلیمن بن داود علیه السلامدن مرویدر که بز صبری
عیشمزک خیرلوسی بولدق بیوردیلر عیسی بن مریم علیه السلام حواریونه
خطاب ایدوب بیوردیلر که یا معشر الحواریین تحقیقا سزلر اموللکزه واصل
اولمزسکز الا بکر وهذه یعنی کریه کوردیککز شیلره صبر وتحمل ایله واصل
اولورسز اوصاف کریمه‌دن اونبجیسی عفودر معلوم اوله که عفو ملوک عظامک
حضرتنه لایق بر وصف عالیدر که عفوده فضیلت وکمال مصلحت رغبت
حاصلدر عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیوردیلر که حدت یعنی غضب
وقتنده عدلک افضلی تأدیب مجرمه قدرت وقتنده عفوک افضلیدر تأدیبه
قادر اولان کمسنه‌نک سوء صنیع مجرمه مجازات ایلمیسی غایت قبیحدر معاویه
رضی الله تعالی عنه بیوردیلر که مجرمه عقوبت ایتمکه بر کمسنه‌نک قدرتی هر نقدر
زیاده اولور اول کمسنه‌نک عفو ایله مقابله ایلمسی دخی لایق واحسندر

نقل اولنور كه عظمای قریشدن بری جرمی طلب وتحری ایدرك الكوردكده اكرسنی تأدیبه قدرتم غضبمی زائل ایتمسیدی تحقیقا سندن اخذ انتقام ایدردم دیوب عفو واطلاق ایلدی سلیمن بن عبد الملك خالد بن عبد القشری یه غضب ایلدیكی خالده حضور سلیمانه داخل اولوب یا امیر المؤمنین تحقیقا تأدیب مجرمه قدرت موجب زوال غضبدر وسنك شانكده اجرای عفوبتدن بالاتردر یعنی قدرتك كمالدر دربنم جرممی عفو ایدرسك شانكه لایقی اجرا ایتمش اولورسز واكر عقوبت ایدرسك بنم لایقمی اجرا ایتمش اولورسز دیمكله درحال عفو ایلدی حكایت اولنوركه مأمون خلیفه عمیسی ابرهیم بن مهدی یه غضب ایدوب حضورینه مقید احضار ایلدكده ابرهیم اجرای مایلیقنه اهتمامدن ایله بو یوزدن دامن اعتذاره تشبث ایلیوب یا امیر المؤمنین سن بندن اخذ ثاره قادرسین وقدرت موجب زوال غضبدر وبن بیوك جرم صاحبی یم وجرمی عفو ایدنلرك انجق سن سلك اكر عقاب ایدرسكز حق الكزدر واكر عفو ایدرسكز فضل واحسان ایتمش اولورسز دیدكده مأمون خلیفه برمقدار تفكردن صكره بكا بو ایكی آدم سنك قتلك ایچون اشارت ایدیورلر دیوب عباس ایله معتصمی كوستردكده ابرهیم دخی بنم كبیدن برجرم صادر اولدقده انلر كبیلر جنابكزه كبیلره اشارت ایدر كلمشلردر دیوب كندینك وانلرك حال وشاننده تلمیح ایلدكده بو كونه كلامی نزد خلیفه ده زیب وشاح

الصدد

الصدد استحسان اولمغله عفو واطلاق اولندی مأمون خلیفه دیرایدیكه عفوده تعب وثقلت یوقدر واسترسكه اصحاب جرایم بنم كمال حلم وعفومی بیلهلركه حتی كندولرندن خوف كینه ودیبیلوركه اقبح مجازات سوء مكافاتدر حكایت اولنوركه عبد الملك بن مروانك مغضوبی اولان برادم حضورینه كتوریلوب عبد الملك اول كیمسه یه سكا اشد عقوبتله عبرة عالم ایتمك استرم دیدكده رجاء بن حیوة نام كیمسنه حاضر بولنوب یا امیر المؤمنین جناب خدا سكا استدیكنی ویردی یعنی اول آدمه عقابه قدرت ویردی سن دخی ان الله عفو یحب العفو مقتضاسنجه جناب بارینك استدیكی شیئی اشله دیمكله عفو واطلاق ایلدی مأمون خلیفه دیرمشكه اكر ناس بنم عفوه اولان رغبتمی بیلهلردی بكا ذنوب وجرایم ایله تقرب حاصل ایدرلردی بعضیلر بو ابیاتی انشاد ایتمشلر بیت اقبل معاذیر من یاتیك معتذرا واغفر له ذنب ان برا وفجرا فقد اطاعك من یرضیك ظاهره فقد اهلك من یعصیك مستترا مضمون بیت سكا كلوب بسط اعتذار ایدن مجرمك اعتذارینی قبول وعفو ایله كرك اعتذارنده صادق اولسون كرك اولمسون زیرا سكا كلوب اعتذار ایدن كیمسنه ظاهرده سنك رضا طلب ایتمكله اطاعت ایتمش اولور وسندن كزلو عصیان ایدن كیمسنه دخی سندن خوف وسكا اجلال وتعظیم ایتمش اولور حكایت اولنوركه شهر مرو دیارنده ابو مسلم خراسانی بیننده جریان ایدن منازعه

ومكالمهٔ شديد اثناسنده شهرامك لساننده لفظ قبط منزل خطابه رسيده
اولدقده ابومسلمه عارض اولان سكوت وانقباض حالتنده شهرام
احساننى اثار انفعال ايتمكله كندويه بو كلامدن ندامت وپشيمانلق كلوب بسط
بساط اعتذار ودومالى دنيين تضرع وابتهال ابتدا ايدى ابومسلم مشاهده ايلدكده
بو كلام سبقت لسان وخطاى واهمه قبيلندن وغضبدن اثار شيطانيه دن
اولديغندن عذرك مقبول وجرمك معفودر ديدكده شهرام يا امير سزلك
كبيلرك عفولرينه مغرور اولمق جائز دكلدر بنم جرمك بيوكلكى سببيله عفويكزه
اعتماد ايله قلبمه اطمينان وسكونت كلميور ديمكله ابومسلم دنجى سن اسائت
ايدرك بن احسان ايلدم بو احسانمدنصكره سكا عقاب اسائتى اختيار ايلمك
فكرنده اولمق محل تعجبدر ديدى بعض علما بو ابياتى انشاد ايلديلر شعر
تعفو الملوك عن العظيم من الذنوب لفضلها   ولقد يعاقب في يسير وليس ذاك
لجهلها الا ليعرف فضلها   ويخاف شدة نكلها   مضمون ابيات ملوك عظام
حضراتنك فضل وكماللرينه بناءً ذنوبك كبائرينى عفو وصغائرينه عقاب ايله
جزا ايلمه‌لريله كلرندن ناشى دكلدر بلكه كمال فضللرى معروف وشدت عقابدن
ونكاللرندن خوف اولنسون ايچوندر ديمكدر حكايت اولنوركه منصور جعفر
بن محمد ديمشقده اهل مدينه بنم ايله محاربه اتفاق قلرى اولمغله برقاچ دفعه
بو اتفاقلرى نيتلرندن استنكاف وانصرافلرينى مراد ايدرديكمده بر دولو

ممنوع

ممنوع ومنتهى اولمديلر بنده جى بويله راى ايدرم بومكه آدم تعيين ايدوب
خرمالقلرين قلع وقمع وصولرين قطع ايتدورديم بو بابده نه كونه راى
ايدرسن ديو مهر اثناء نطق شورى اولدقده جعفر بر مقدار سكوت وتفكر
وتحيه انديشه سن بيانه طلب اذن وارتخاص دنصكره حضرت سليمن عليه
نعم كثيره يه نائل اولوب شكر ايلدى وايوب عليه السلام بلايايه كرفتار اولوب
صبر ايلدى ويوسف عليه السلام عدولرندن اخذ ثاره قدرتياب ايكن عفو ايلدى
وسيد كائنات محمد عليه افضل الصلوة والسلام حضرتلرينه جور واذا اولندى
تحمل بيورديلر وجناب خداى متعال سنى عفو وصفح ايله مألوف اولان نسل
پاكدن قيلدى ديمكله منصورك شعله وغضبى منطفى اولوب بو رايندن توقف
وامساك ايلدى اوصاف كريمه دن اون برنجيسى شكردر معلوم اوله كه شكر اوچ
قسمدر برقسمى منعمك منعميتنه اعتقاد ايتمك ايكنجى قسمى لساننله منعم ثنا
ايتمك اوچنجى قسمى افعال الحسنه ايله منعم مكافات ايتمك اما قسم اول منعمى
دونندن عظيم وجليل بلوب حيثيت واقبال واداى شكرندن عجز ومنعمدن
كورديكى نعمتى قليل ايسه دخى كثير عد ايلمكدر واما ايكنجى قسمى منعم حقنده
اظهار حمد ومنعم ثنا وتمليك واعطا ايلديكى وضعفايه اعانت وضعفانك
منعمك اثار عدلنه مظهر كوم واحسانه نائل قلمق خصوصيله ولى نعمتنك
خلوصكاردن لرندن واعوان وخاصان دقانه لرندن اولنلرك وولى نعمتنك

اعداسنه ایصال قهر ودماری ایدنلرک وسائر بونلر مثللو ولی نعمتنه منفعت
ومسرتی موجب یاخود ولی نعمتندن دفع اذا ومضرته مقتدر اولنلرک حقلرنده ولی
نعمتنی بذل وعطا سوق ودلالت ایتمک حقیقتده اداء شکر نعمت وَلَئِنْ شَكَرْتُمْ
لَأَزِيدَنَّكُمْ نظم کریمنک معنای شریفی مفادنجه کندو حقنده مستوجب تزاید
نعمت ودولتدر بعض حکما دیدیلرکه ملوک عظام حضراتی نائل اولدقلری نعم
جلیلهٔ الهیهنک شکرینی بردورلو اداء وابقا ایدرلر اول دورت وجهله ادا ایده
بیلورلر اولکیسی نعمتک صرف وبذلنده تعدیل وتسویه ایکنجیسی ولی نعمت
ایله طاعت مولایه استعانت اوچنجیسی ولی نعمتی تحدیث واشاعه دردنجیسی
ادای شکره لایقیدن اظهار عجز دینلمشدرکه نعمت شکر ایله باقی ودائم وکفران
ایله زائلدر دینلدیکه شکر نعمتک قیدیدر یعنی باغیدر وکذلک دینلمشدرکه
شکر بر شجرهدرکه نعمت میوهسن ویرر ونعمتدن محافظه ایدر بعض حکما دیمشدر
که انعام واحسانه شکر ایتمیان کیمسه انعامدن محرومدر یعنی حیواناتدن
ضایعکو ملوک هندن بعضیسی دیمشلرکه ملوکک خیرلوسی اعمال حسنهیه شکر
وحمل ثقیل امورده صبر ایدیجی اولوردر دینلمشدرکه بر کیمسه کفران نعمت ایلیه
تزاید نعمتدن محروم اولور حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله تعالی عنهیه
منسوب اولنان ابیاتدندر شعر من خاول النعمة بالشکر لم یخش علی النعمة
ما اغتالها لو شکروا النعمة زادتهم مقالة الله التی قالها لئن شکرتم

لازیدنکم

لازیدنکم لکنما کفرهم غالها والکفر بالنعمة یدعوا الی زوالها والشکر ابقی لها
مضمون ابیات برکیمسنه که نعمتی شکر ایله طلب ایلیه یعنی ادای شکرینه مداومت
وملازمت ایلیه اول نعمتک هلاک وتلف اولمسی خوفنی چکمز اکر لئن
شکرتم خطابنه مخاطب اولان قوم بنی اسرائیل شکر نعمت ایتمش اولهلردی
نعمتلری زیاده اولوردی لکن کفران نعمت ایلدیلر انک ایچون نعمتلری زائل اولدی
کفران نعمتک زوالنه داعی شکر ایقای نعمته باعثدر اوصاف کریمهدن
اونیکنجی وصف اناتدر یعنی تأنیدر تأنی اوصاف حسنهٔ ملوک عظامدندر
زیرا تدبیر وسیاستده رأی صواب وانصاح امور تأنی یه متعلقدر وتأنی یه
ذلل وخطایا وندامت عاقبت تطرق ایدمز حدیث شریفده وارد اولمشدرکه
التأنی من الرحمن والعجلة من الشیطان بعض حکما دیمشلرکه ملوک عظام
حضراتنه اوچ خصلت ایله عمل ایلمک لازمدر بری مجرمه عقوبتده تأخیر زیرا
بو تأخیرده عفوک امکانی ملحوظدر ایکنجیسی محسنه یعنی شایان احسان
اولان کمسنهیه مکافاتده تعجیل زیرا تعجیل رعایا طائفهسنک سرعت
مطاوعتلرین مستوجبدر اوچنجیسی امور حادثهده بر مقدار تأنی زیرا بو تأنی
اول امورده وضوح رأی صوابی مستلزمدر ملوک سالفهدن بری حکیم اخلاق
ملوکک ممدوح ومحمودی قنغیسیدر دیو سؤال ایلدکده تأنی وتأملدر دیدی
وشو کونه معامله رعایانک مودتنی موجب اولور دیدکده کرم واحساندر

دیدی وملوك عظامك قنغیسی رعایایه دهشت ونفرت ویرر دیدکده عقوبت
رعایاده شدت ومبالغه ایدندر دیدی واخلاقدن قنغیسی مکارم ومناقب
جمیله جامعدر دیدکده عدل ونصفت دیدکده نصکره بکا بر وصیت ایله که
اول وصیت ایله ملکمده انتفاع ایده یم دیدکده حکیم مذکور بو بیان ایلدیکم وصیت
سکا کافیدر دیو جواب ویردی **حکایت** اولنور که علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
کبرای فرسدن برینه سؤال بیوروب سزلك ملوککزده محمود السیره قنغیسیدر دیدکلرنده
بو کونه جواب ویروب اردشیر اول ملوك فرس اولدیغندن سلطنت ومملکتده
فضیلت سبقت تقدمی وار ایدی انجق نوشروانك سیرتی محمود وممدوح ایدی دیدکده
حضرت علی رضی الله تعالی عنه تکرار نوشروانك قنغی خصلتی خصالسنه اغلب
ایدی بیوردقلرنده حلم وتأنی خصلتی اغلب ایدی دیو جواب ویردی **اوصاف کریمه‌دن**
اون اوجنجیسی حلمدر معلوم اوله که حلم غضبك حرکت وهیجانی وقتنده نفسی
ضبط ایلمکدر بو خالت ملوك عظام حضراتنه جمله‌دن زیاده الیقدر زیرا حلمده
راحت نفس واجتلاب حمد وحسن عاقبه ورضا خالق موجوددر **حدیث شریفده**
واردر که تحقیقا جناب خدا متعال حلیمی سور وفاحشه بغض ایدر بعض علما
دیدیلر که هر ملکه کم کندونده اوچ قوت مجتمع اولمیه انك ملکی مسلوب کبیدر
قوت اولی حلمدر که ثمره سی عفو وصفحدر قوت ثانیه اولدر که رعایانی حفظ
وحراستدر که ثمره سی عمارت مملکتدر قوت ثالثه شجاعتدر که ملوك حقنده

ثمره سی

ثمره سی ثباتدر عسکری حقنده اقدام دشمن کیم تفصیل ذکری سبقت ایلدی
بعض حکما دیمشدر که حلم آفاتك حجابیدر وکذلك دینلدیکه مظلومیت وعجزی
حالنده حلم وقدرت ومکنتی وقتنده انتقامه مبادرت ایدن کیمسه‌یه حلیم
دینلمز بلکه حلیم اول کیمسه‌یه دینور که عجزی حالنده حلم وقدرتی وقتنده عفو
ایله مألوف اوله نوشروان اوغلنه بر کون وصیت نصح آمیز ایلمشکه انفه
وعزت نفس یعنی ذل کوترمه جك اطواردن احتراز اخلاق ملوك عظامدندر
وسن یقینا بر کروه قومه مدارایه مجبور وناچار اولورسن یعنی وقت سلطنتکده
بعض اقوام سفیهه‌نك سفاهتلرندن عفو واغماض ایلمك اقتضا ایدر
زیرا سفیهك سفاهتی سکا بالغ اولدقده اول بالمقابله بالمثلدن اجتناب
ایله اکر مکافات سوءلسنده اولور ایسك اول سفاهته رضا کوسترمش
اولورسن واکر سفاهت سنك عندکده مذموم ایسه سزاکا مثلیله
معارضه ترك ایله که سنك طرفندن طور مذموم ظهورندن احتراز وطور
مذمومی اول سفیه طرفندن ابقا ایلمش اوله سن **حکایت** اولنور که اسکندره
فلان وفلان کیمسنه‌لر سزلك حقکزده تعییب وتعییبکزده اجتسار ایدیورلر
اکر عقاب بیورسکز منزجر اولورلر دیدکلرنده اسکندر دخی بن انلره عقوبت
ایلسم بعده انلر بکا تعییب وتعبیره معذور اولورلر دیمش احنف بن قیس
دیمشکه بر کیمسنه بکا اظهار سفاهت ایلسه بن اول کیمسنه‌نك حقنده

خصال ثلثه دن بریني التزام ایده رم اکر اولکیمسه بندن بیوك ایسه انك قدريني
فهم ایده رم اکر بندن دون ایسه بنم قدرمی انك عندنده عالی قیلورم اکر بنا کم نظر
ومثل ایسه بن اکا تفضل ایلمش اولورم محمود دوزاق بو مضمونی نظم ایلمش سألزم
نفسي الصفح عن کل مذنب وان عظمت منه علي الجرائم وما الناس الا واحد من ثلثة
شریف ومشروف ومثل مقاوم فاما الذي فوقي فاعرف قدره واتبع فيه
الحق والحق لازم واما الذي دوني فان قال صنت عن اجابته عرضي وان لام
لائم واما الذي مثلي فان زل او هفا تفضلت ان الحلم بالفضل حاکم معلوم
اوله کم کمال عقل وشرف نفس وعلو همتدن هیجان غضب عندنده بشر سببر بناء
صاحبني حلمه بعث سوق ایدر اولکیمسی سفاهتنا ایدن سفیهي حقیر وکندوني
رفیع عد ایدوب سفاهتي جانب سفیهده ترك ایدر ایکنجسي اول سفیهك اولذات حلم
سماته خدمت سابقه‌سي اولمق تقریبیله اکا رعایت ملاحظه‌سي اوچنجسي اول
سفیه ضعفاء وعجزه دن اولدیغنه بناء حالنه مرحمت دردنجسي اول سفیه
حقنده اوته دن برو حلم وعفو ایله مألوف اولمق بشنجسي جناب باریدن خاص
وموجود بولنانلردن اوله سفیه مقابلده بالمثل ایلمکه حیا ایلمکه اما معلوم اوله که
هر محلده حلم ایلمك ممدوح دکلدر که بعض امور ملکیه‌ده حلم فسادي موجب
وتراخي مضرته مستوجب اولور زیرا رعیت ایکی قسمدر برقسمندن فساد
ومضرتي صدوري ملحوظ دکلدر بو مقوله رعایانك قباحت وسیئه‌لرندن تجاوز

وعفو الیق واحسنددر برقسمي دخي واردر که حقلرنده اماله وتراخي کوسترلسه
شرور ومفاسدلرك ظهوري ملحوظدر بو مقوله‌لرك افعال جائزه ومعاملهٔ رادعه ایله
منع وزجرلري ملوك عظام حضراتنه حلمدن زیاده الیق واحقدر یزید بن معاویه
پدرندن سؤال ایدوب یا امیر المؤمنین هیچ حلمك عاقبتي مذموم وشدت
واقدامك نتیجه‌سي محمود اولمق سزلره واقع اولدیمی دیدکده هرنقدر که دوستم
لئیم کمسنه حقنده حلم ایتدمسه بکا ندامت کلدی وهرنقدر دشمنم بولنان
کریمك حقنده شدت واقدام ایلدمسه متأسف اولدم دیو جواب ویردي بعض
حکما دیمشدر که کریم کیمسه حقنده حلم نقدر احسن والیق ایسه لئیم کیمسه
حقنده حلم اول مرتبه قبیح وفاسددر بعض علما دیدیلر که بعض احوالده شدت
مذموم اولمدیغي کبي بعض موضعده دخي حلم محمود اولمز شعر وان کان
حلم المرء عونا عدوه علیه فان الجهل اعنى واروح وفي الحلم ضعف
والعفو ثم قوة اذا کنت تخشى کید من عنه تصفح مضمون ابیات اکر حلم
حلیمك علیهنه یعني عدوسنه معین ومدد اوله جغي ملحوظ اولورسه
اول محلده عنف وشدت مستحسن وموروث راحت اولور اما قچان
کرفتار بند حکمك اولان کیمسنه‌نك عفو واطلاقي اولندیغي صورتده
مضرتندن خشیت اولنورسه اول وقتده حلم وعفو ضعفدن وعقوبت
وجزا قوتدن واصابتدن معدوددر وملوك عظام حضراتنه لایق اولان

اولدیکه بر کیمسه حقندن جزا وعقوبت ایلمک لازم کلسه که بجرمک جرمنه کوره
مجازات ایلیوب عقوبتده افراط ومبالغه ایلمیه اوصاف کریمه دن اون دردنجیسی
عفافدر معلوم اوله که عفاف مورث اولان رذائلدن نفسنی ضبط وجوارح
واعضاسنی جود وازادن منعدر بو وصف اولولغک غایتی بیوکی ومروتک کمالی
ومکارم اخلاقک ختامیدر حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها بیوردیلر که
زمان جاهلیتده یعنی صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
بعثلرندن مقدم بر کیمسنه ده التی خصلت بولنمدقجه قومی اول کیمسنه یی اولو وسید
اتخاذ ایلمزلردی بر خصلتی دخی زیاده قلوب یدی عدده ابلاغ اولندیکه بونلردر
سماحت نجدت صبر حلم بیان تواضع که عفاف ایله حد سبعه یه بالغ وتمام قلندی
دینلمشدر که بر کیمسنه حسن وجمالده عزت وملک وسلطنتده عدالت ایلسه
روز جزاده ابرار وکرام ایله معا حشر اولنور صدد کتابده تفصیل وبیانی اولندیکه
نفسنی ضبطه قادر اولمیان حواس خمسه سنی عنوا ضبطه قادر اولمز وخواص
اعوانی ضبطه قادر اولمیان کیمسنه رعایاسنی ضبطه قادر اولمز فچان بر کیمسنه
نفسنی وهواسنی عفیف قلسه اول کیمسنه نک دنیاده امور مملکتی منتظم
اولور وعقباده ملک دائمه منقلب اولور امّا جوارحی عفیف قلمق
کوزنی محرماته نظردن منع وحفظ وکندودن محجوب وممنوع اولان
اشیای مستوره یه اطلاع سوداسندن ترک ایدا اولور زیرا رسول اکرم

صلی الله

صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بیوردیلر که النظر سهم مسموم من سهام
ابلیس فمن ترکه من خوف الله اتاه الله تعالی ایمانا یجد حلاوته فی قلبه مضمون
حدیث شریف محرماته نظر ابلیس اوقلرندن زهرلی براوقدر بر کیمسنه انجق جناب
بارینک خوفندن محرماته نظری ترک ایلسه خدا عز وجل اول کیمسنه یه ایمان
حلاوتنی احسان ایدوب اول حلاوت ایله قلبی تلذذ ایدر ابو الدرداء رضی الله
تعالی عنه حضرتلری بیوردیلر که بر کیمسنه حرامه نظردن کوزینی منع ایلسه جناب
باری تعالی فردوس اعلاده دیلدوکی حوریی اول کیمسنه یه تزویج ایدر وبر کیمسنه
حریم غیره نظر ایلسه قیامتده اعمی حشر اولنور ودخی عفاف قولاغنی ناسزا
قبیح اولان کلامدن وغیبت ونمیمه دن عفیف ومحفوظ وملاهی محرمه دن
مجلسنی تطهیر وتنزیه قلمقدر عبد الله بن عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلری غیبتدن
وغیبتی اشتمه دن ونمیمه دن ونمیمه سویلمدن بر لونهی ومنع اولنمشدر بیوردیلر
ودخی عفافی کذبدن وغیبت ونمیمه دن ومالا یعنیدن لسانی مصون وعفیف قلمقدر
حدیث شریفده وارد اولمشدر که من ضمن لی ما بین لحییه وما بین رجلیه ضمنت له
علی الله الجنة مضمون حدیث شریف هر کیم لسانی ونفسنی محرمات ومنهیاتدن
محافظه یه ضامن اولور ایسه بن دخی جناب عز وجل اول کیمسنه یه دخول جنت
ایله مکافات ایلیه جکنه ضامن اولورم دیمکدر صاحب سعادت افندیمز علیه
الصلوة والسلام حضرتلری معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه بیوردیلر که

ناسی میکا علی مناجزهم یعنی یوزلری اوستنه نار جحیمه القا وایقاع ایدن
انجق لسانلرندن ظهور ایدن خطیئاتك جزاسیدر ودخی عفاف دستنی دعا
فقراسندن خلاف شرع اخذ اموالدن صیانت ایلیوب وعقوبت ونکایتدن
اولان محذورات ال اوزانمقدر حدیث شریفده وارد اولمشدرکه حرمة مال
المسلم کحرمة دمه معنای لطیفی اهل اسلامك ناحق یره قاننی دوکمك یعنی
قتل ایتمك نه اصل حرام ایسه مالنی دخی غصب ایتمك اول وجهله حرامدر دیکر
حدیث شریفده واقع اولمشدرکه بئس الزاد الی المعاد العدوان علی العباد فحوای
شریفی عباد الله‌ه تعدی ایلمك آخرتده موجب جزا اولاجق سیئاتك اقبحیدر
دیمکدر ودخی عفاف ایاقلرینی شرعا جائز اولمیان محللره کیتمکدن صاقنمقدر
تابعیندن مشروف بن الاجدع رحمه الله تعالی بیورمشلرکه هرکیم که برخطوه
حرکت ایلسه حسنات وسیئاتدن خالی قالماز اکر رضای باریه موافق اولان
سمته عزیمت ایدرسه او برخطوه سنه برحسنه واکر خلافنه عزیمت ایدرسه
هرخطوه سنه برسیئه یازیلور ودخی عفاف دیمك فرجنی زیاده زنادن
صیانت ایلمکدر وبو صیانت اهل عفاف وتمام مروت وحصانتدندر بو
بو تدارکات جمله سنی کیمکه استلیوب رعایت ایدرسه عفیف واولوغه
مستحق اولور اوصاف کریمه‌دن اون بشنجی وصف وقاردر معلوم اولاکه
ملوك عظام حضراتنك وقار وسکینت وتمکینلری اعظم سیاست وتدبیر

ملکیه دندر زیرا هیبت وتعظیم حرمت وقیام شهامت وتخویف اعدا واخافه
ارباب شقاوت وقار ایله حاصل اولور وباب سابعده بونك تفصیلی بیان اولنور
مکارم اخلاقك اصول سیاسات ورئاستك دوام وقیامنی ایجاب واقتضا ایدن
اوضاعك محاسنی بوذکر اولنان اون بش وصفدرکه بوندن صکره بونلرك
اضدادی اولان اخلاق قبیحه دخی بیان اولنمق اوزره اولمغله الاشیاء تنکشف
باضدادها فحواسنجه اضدادلرینی بیاندن اشبو اخلاق کریمه دخی زیاده واضح
وآشکار اولور باب سادس اوصاف ذمیمه نك بیاننده در بوبابده اون بش
وصف ذمیم وقبیح ایله اوج عرض بیان اولنور اون بش وصف بونلردر
جور جهل بخل اسراف خلف کذب غیبت غضب عجب کبر
حسد عجله مزاح ضحك غدر واول اوج عرض دخی بونلردر هم غم
سکر اوصاف ذمیمه دن اولکی جوردرکه معلوم اوله که جور حقدن میل وعدوله
دیرلر جورك استمراری رعایا طائفه سنك اطاعتلری نظامنه خلل ویروب رعایانك
خلوص عملرینك اعانه ونصرتلرینك ترکنه ونخوت ومشقتنه وابتلالرینه
وهزیمته تقرب وانتظارلرینه باعث اولور وخراب اراضی وفساد ضمائر خلقی
موجب اسبابك اسرع واشدی جوردر حدیث شریفده وارد اولمشدرکه
ان اشد الناس عذابا یوم القیمة من اشرکه الله فی سلطانه فجار فی حکمه مضمون
شریفی ناسك روز جزاده اشد عذاب ایله معذب اوله جغی اول کیمسنه درکه

جناب باریکندویه سلطنت دیتویه بی ویرمش ایکن حکمنده عدالت ایلمیوب جور
ایلیه و دخی بیورمشدرکه رعایا طایفه‌سی هر نقدر مسیئ و ظالم اولسه دخی مادامکه
والیلری عادل و هادی اوله اول رعایا قطعا هلاك و تلف اولمازلر و طایفهٔ
مرقومه‌نك والیلری ظالم و مسیئ اولورسه اول طایفه هلاك و تلف اولور
وکذلك صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة والسلام بیوردقلرکه جناب
حق جل وعلا حضرتلری بیوردیکه لانتقمن من الظالم فی عاجله واجله ولانتقمن
ممن رأی مظلوما فقدر علی ان ینصره فلم یفعل فحوای لطیفی تحقیقا بر عظیم الشان
عاجلا و آجلا ظالمه و مظلومه کورب عون و نصرته قادر ایکن نصرت ایتمیان
کیمسنه‌یه البته والبته عقاب ایدر یعنی تز و کچ عقاب ایدرن بر وجهله قورتیلمز
بعض حکما دیدیلرکه ملك کفر ایله فنا بولمز جور و ظلم ایله فنا بولور
و دینلمشدرکه جور نعمتی سلب و عصیان عقابی جلب ایدر افلاطون دیمشکه
اشیانك ثباتی عدل ایله در و زوالی جور ایله در وکذلك دینلمشدرکه
سز جوردن حذر ایدك زیرا جور هلاکه سبب و خراب بلاده علتدر حکایت
اولنورکه هرون الرشید ابو العتاهیه نام شاعری حبس و اطلاق ایلمم
دیو یمین قسم ایلیوب مدت مدیده زنداننده محبوس قالدقده ابو العتاهیه
محبسنك دیوارینه بو ابیاتی تحریر ایلدی شعر اما والله ان الظلم شوم
وما زال المسیئ هو الظلوم تنام ولم تنم عنك المنایا تنبه للمنیة یا نؤوم

الی الدیان

الی دیان یوم الدین نمضی وعند الله تجتمع الخصوم خلاصهٔ مآل ابیات خدای
بیچونه قسم ایدرمکه ظلم قبیحدر و اساءت ایدن کیمسنه ظالمدر و سن دخی موت
حالنده غافلسن موتدن اکاه اولوب روز جزاده حضور حقده ظالم و مظلوم
جمع اوله‌جغنی فکر و ملاحظه ایله دیمکدر بعده ابو العتاهیه بو وجهله ابیات
مذکوره‌یی انشاد و تحریر ایلدیکی رشیده خبر ویرلدکده رشیدك رقت و مرحمت
کلوب بر مقدار بکا و ندامت و پشیمانلقدنصکره ابو العتاهیه حضورینه
کتوروب بیك التون اعطا و تلطیف ایدوب حالا للشدی وابو الفتح البستی
دخی شو ابیاتی انشاد ایلمشدر شعر علیك بالعدل ان ولیت مملکة واحذر
من الجور فیها غایة الحذر فالملك یبقی علی الکفر البهیم ولا یبقی علی الجور
فی بدو ولا حضر مضمون ابیات بودرکه قچن بر مملکته والی اولورسك عدله
و نصفته التزام ایدوب جور و ستمدن نهایت درجه‌ده حذر ایله زیرا سفر
و حضرده ملك کفر و ضلال ایله باقیدر زائل و خراب اولماز اما جور و ستم
ایله باقی قلمز زائل اولور بعض حکما دیدیلرکه جور و ظلم ایله مألوف
اولان کیمسنه‌نك قوکشوسی اولماز یعنی کندویه کیمسنه یقلاشمز تنفر
ایدر و اوی دخی معمور اولمز یعنی سریعا خانمانی خراب و مضمحل اولور و حکمادن
بری دیمشدرکه مظلومك آهی ظالمی تیز برکشته ایدر و بد دعا دخی سهامدن
زیاده نافذ اولور حکایت اولنورکه ملوك فرسدن یزدجرد اثیم نام ملك

ظلم وعنف وجور وستم وغضب اموال ایله مألوف اولدیغندن صکره زیر حکمنده
بولنان رعایا فقراسی مجتمع اولوب اول ظالمک رفع تسلطی وتجبرینی جناب باریدن
تضرع ونیاز ایلدیلر بر هفته مقداری تمام مرور ایتدکده بر فرس متوحش افراد
وکلوب یزدجرک بیتشکاهی اولان قصر عالیسنک قپوسی اوکنده قرار واول
واول محلده موجود بولنان کیمسنه لر اول فرسک اخذه سعی وابتدا ایلدکده
بردولو طوته مدقلرینی یزدجر بالذات قصردن کوروب واول اسبک هیأت
عجیبه ولطیفه سی کندوسنه خوش کلمکله بالذات نزول ایدوب اول فرسک
یاننه طوغری واردقده فرس مرقوم اوده کیموب ملایمت کوسترمکله یالدو ناصیه سن
اوخشادقدن صکره دنبوب صاغریسنی اوخشار ایکن دبه سیله یزدجره ضرب
ایلیوب وهلاک ایلدی وبر روایتده دخی اکرلدوب اوزرینه رکوب وتحریک
ایلدکده برق کبی سرعت ایله قوشمغه باشلدقده بردولو ضبط ایده میوب
شدت ایله بر دریایه دخول واقتحام ایدوب غرق وهلاک اولمشدر وظلمک
قبحی عقلا وشرعا ظاهردر زیرا رعایانک اختلالی فقره ودولتک اضطرابی
وممالکک خرابلغی وعذاب اخرتی موجب اولدیغندن ظلمدن اجتناب واجبدر
اوصاف ذمیمه دن ایکنجیسی وصف جهلدر معلوم اوله که جهل اخلاق رذیله
دندر زیرا صاحبی افعال قبیحه ایله فضیحه دن عاری اولمز ودائما خطا
وضلالدر وتدبیری وباله واقع اولور بعض حکما دیدیلر که جهل بر مرکبدر

یعنی

یعنی بر بنکدر هرکیم بنرسه ذلیل اولور وهرکیم برابر کیدرسه یولینی ازیدر
وکذلک کلام حکمادندر که مواهب الهیه نک خیرلوسی عقل ومصائب کونیه نک
شرّی جهلدر دینلمشدر که جاهل بر شیئه کوزلریله نظر ایدر عاقل قلبیله نظر
ایدر یعنی جاهل شیئک ظاهرینی کوردیکی قدر بیلور عاقل هر شیئی عقلی
ایله ملاحظه ایدوب ظاهر وباطننی اکلر معلوم اوله که جاهللرده بر مقدار
اوصاف وخصائل واردر که جهلنه یعنی حمقنه دلیلدر واول اوصاف وخصائلدن
بعضی بودر که صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورمشلردر که جاهل ایچون بر قاچ خصلت واردر که جهلی معلوم اولمغه مدد
بری کندو الفت وامیزش ایدن کیمسنه یه ظلم ایدر بری دخی کندودن
اشاغی بولنانلره تعدی وتجاوز ایدر بری دخی دائما کندونک ما فوقنه تطاول
ایدر یعنی قهر وغلبه فکرنده اولور بری دخی بر کلامک کندو علیهنه مضرتنی
فکر وملاحظه ایلمکسزین تفوه وتکلم ایدر بری دخی بر کیمسنه ده اثار فضل
وفضیلت مشاهده ایلسه اندن یوز چویروب اعراض ایدر بعض علما دیدیلر که
التی شی ایله جاهلک جهلنه استدلال اولنور بری هر شیده سرعت غضب ایکنجی
نفع وفائده اولمیان بیهوده کلام اوچنجی نا مستحقینه عطیه دردنجی سرّی
افشا ایلمک بشنجی هر کسی معتمد بیلوب اعتماد ایلمک التنجی دشمننی دوستندن
فرق ایلممکدر حکایت اولنور که ملوک مروانیه دن ولید بن یزید بن عبد الملک

عبدالله بن جعفر ایله تنهاجه اوینادلر ایکن ثقفیدن براولو کیمسنه کلوب دخول
حضور امیردن اذن استر دیو حاجب خبر ویروب ولید شطرنج تکمیلنه دن
مکث ایده دیدکده عبدالله اذن ویرك کلسون دیمکله ولید اویونك زبون
اولدیغندن بو وسیله ایله اوینی افنا والغا ایتمك استرسن دیدکده
عبدالله دخی اوزرینه برمندیل اوزتوب اوینی بوزمیه رق خالی براغوب
اول ادم کلوب کتدکدنصکره تکمیل ایده رز دیمکله شطرنجی بو وجهله
ترك واذن واعطا ایتمکله ذکر اولنان ادم عمامهٔ عظمی ولحیهٔ محنا وهیئات
صلاح وتقوی ایله حضور ولیده دخول وتقدیم رسم تسلیم وشرائط دعوات
خیریه یی ادا وتتمیمندنصکره غزادن کلوب زیاده تکرر واجبه سنك ترکینی کریه کوردیکمدن
ادای حقوق لازمه ایچون کلدم دیوب برمقدار آرامدنصکره ولید اول آدمه
خطاب ایدوب حافظ قران میسز دیدکده دکلم بنی شواغل حفظ قراندن اشغال
ایلدی دیدکده بعض سنت رسول ومغازی واحادیث نبویه دن محفوظکز وارمیدر دیو
سؤال ایلدکده بعض موانع اندن دخی منع ایلدی دیدکده بعض احادیث عربدن
واشعارلرندن مطبوعکز وارمیدر دیدکده اندن دخی مشغول ایدم یعنی سعی ایتمدم
دیدکده بعض یا احادیث آداب مجمدن برشی معلومکز میدر بعض اقوال حکمادن قومکز
حقنده مدار تدبیر اوله جق سیر ملوکدن برشیء بلور میسز دیو سؤال ایلدکده
اومقوله شیدن بحث ایلمدم دیدکده ولید دخی حال اول آدمدن یوز چویروب

عبدالله کتور شطرنج اویونمزی تکمیل ایده لم زیرا نزده حیا وحجاب اولنه جق انسان
یوقدر کلامیله اول مقوله ادم انساندن معدود اولمدیغنه اشارت ایلدی
واول کیمسنه قالقوب کتدکدنصکره داستی اولمیان ادمدن حیا وحجاب اولنمز
دیو تصریح ایلدی اوصاف ذمیمه دن او ججیس بخلدر معلوم اوله که بخل اخلاقك
زیاده مذموم ومقبوحلرندن اولدیغندن شرعا منهی وعقلا مقبوحدر
وحقیقت بخل حقوق واجبه اداسندن منع ونفقهٔ مستحقینی نقصان ایددر واصطلاح
عامه ده بخل جمع مال وفضلهٔ مالدن انفاق واحسان طلب ایدنلری منع ایتمکه دیرلر
ومعلوم اوله که بخیل اولان کیمسه نك هیبتی مسلوب وکندودن آخرك خوف
وخشیتی مفقود وبین الناس مستثقل ناسه مبغوض اولوب عیون ناسده
وقاوی زائل وحقیر کورینور زیرا بخل طلب کبره اختیار شدت مشقت وبعض
وجمیع ادخار مالی ایجاب وحقوق عبادی اصحابنه ایصالدن منع وصاحبنه ذل وذل
ایراث ایدر بعض علما بو ابیاتی انشاد ایلمشلردر شعر ویظهر عیب المرء فی الناس بخله
ویستره عنهم جمیعا سخاوه تغط باسباب السخاء فاننی اری کل عیب والسخاء
عطاؤه مضمون ابیات بخل انسانك عیبنی میدانه چیقارور وسخا جمیع ناسك
عیوبنی ستر ایدر سنده سخا لباسنی اورتون سخا طبیعت ایله زیرا هر عیبك
اورتوسی سخا ایدوکنی بن کوردم یعنی تجربه ایدوب اکلدم دیمکدر بخلدن
دورت خلق ذمیمه تولد ایدر که هر بری اخلاقك غایت قبیحه بریسی

حرصده وبریسی دخی شدت حرصك افراطیدر وبریسی دخی جناب رزاق عالم
حضرتنه سوء ظنکه نعوذ بالله من هذا الظن وبریسی دخی منع حقوق اما حرص
سعیده شدت وافراط وجمع مالده مبالغه ایلمکدر بو خصلت صاحبی محرمات وشبهاته
اقتحامه باعث اولور مذمومدر اما شرع قدر کفایه قلیل عددیله حوائجنه وفا ایدجك
زیادهٔ مالنی چوغالتمغه چالشمقدر بو خصلت دخی یوم عقابی ایجاب ایلدیکندن
مذمومدر اما سوء ظن ایجاب ایلمسی بو جهتدندر که بخیل اولان کیمسه محتاجینه
انفاق ومستحقینه انعام ایلیه مالده وکنوز قالمز اعتقادنده اولور بو اعتقاد
جناب خداوند بیچون وحکم مقرر ماحکم مکا کن فیکون جلت قدرته عن الشکوك
والظنون دیو ازلیه‌سنده مقدر ومعین اولان روات معینه ووظائف
متقنه‌ حاشا ثم حاشا منقطع اولمغله فقر وابتلا واهمه فاسده سندن لازم
کلور نعوذ بالله من ذلك اما منع حقوق اقتضا ایلمسی بو وجهدندر که بخیل اولان
کیمسه‌نك مالی کندونك محبوب ومعشوقی ونهایت مطلوبیدر اولاندن حقوق لازمه
مستحقینه ادایه قیام ایلمیوب وخلقه عدل ونصفتی دخی اقرار ایلمز بو صفتلر ایله
موصوف اولان کیمسه‌ده خیر وصلاح معدوم نامولددر حدیث شریفده
وارد اولمشدر که السخی قریب من الله قریب من الجنة قریب من الناس بعید
من النار والبخیل بعید من الله بعید من الجنة بعید من الناس قریب من النار
معنای شریفی ترجمه‌دن مستغنیدر ودیگر حدیث شریفده وارد اولمشدر که

طعام الجود دواء وطعام البخیل داء مضمون حدیث شریف ثانی جوادمردن
اولان کیمسه‌نك طعامی دوادر ولئیم بخیل اولان کیمسه‌نك طعامی دردر دخی
حدیث شریفده وارد اولمشدر که بشر مال البخیل بحادث او وارث فی لطیفه
مال بخیله یا کندو وفاتندن صکره متروکه‌سیله همخوابه بستر ازدواج اولان
خلفنه یا خود ورثه‌سنه میسر اولور کندوسی مالیله تنعم ایلیه من بعض علما بو
ابیاتی انشاد ایلمشلردر یعنی البخیل بجمع المال مدته وللحوادث والوارث ما یدع
کدودة القز ما تبنیه یهلکها وغیرها بالذی یبنیه ینتفع مضمون ابیات
بخیل اولان کیمسه کندونك مدت عمرنی جمع مال غائله وشغلیله اتلاف
وافنا ایدوب بعده وفاتنده ترکه‌سی متروکه‌سیله هم فراش ازدواج اولان
خلفنه یا خود وارثلرینه وارث اولور شونك کبی که ایپك بوجکی زحمت
ومحنت ایله یاپدیغی حریر کندوینی اهلاك ایلیوب بعده اول حریر ایله غیرلر
انتفاع ایلردیمکدر وکلام حکمادندر که لا یدخل البخیل مسیکا الا عقبته
الحسرة ولا یدخل الطمع مدخلا الا عقبته المذلة ولا مدخل الشر مدخلا
الا عقبته الخیرة یعنی بخل هر کیمده بولنورسه انجام امرنده اول کیمسه‌یه حسرت
کتوردر دیرا جمع ایلدوکی مال ایله تنعم ایده‌میوب بعد وفاته جمله‌سن ترك ایدوب
متحیرا وفات ایدر هر کیمده که طمع اولورسه اول کیمسه‌یه ذل کتوردر وکذلك
شره دخی موجب حیرت اولور وحکما دیمشدر که بخیل کیمسه‌نك دوستی اولمز

دینلمشدر که مال صویه بکزر صونك خزینه سنده قدر کفایه دن زیاده وصونك
اقوب کیده جك ایاغی اولمدیغی حالده اول خزینه یه قدر وفادن زیاده کلن صو
خزینه سنك غرق وخرابا ولدیغنه باعث اولدیغی کبی بخل کیمسه نك دخی فضله
وزیاده مالی صرف اولمدیغی حالده صاحبنه موجب زیان وخسارت اولور
اوصاف ذمیمه دن دوردنجیسی اسرافدر معلوم اوله که انفاق مالده مبالغه
اسراف ممدوح اولان سخاوتدن خارج بر وصف اولمغله ذم وهجیره بخل کبیدر
وجناب خدا ایچون امالده حد اعتدالدن زیاده افراط وتفریط اسراف وبخلکی
ایکیدن دخی نهی ایدوب بیورمشدر ولا تجعل یدك مغلولة الی عنقك
ولا تبسطها کل البسط فتقعد ملوما محسورا بو آیه کریمه ده اسرافدن
نهی اولنمغله بو آیت کریمه اسراف وبخلك مذمومیت وملومیتده مساوی
اولدقلرینه دلالت ایدر اسراف سخاده تبذیر یعنی اسرافدر بو اسرافی اشلین
کیمسه فعل ممدوح ومذمومی ومستحق ونامستحقی فرق وتمیز ایلممکدن اقتضا
ایدن صاحبنك سوء طبیعتنه وخفت رأیینه وتدبیرده قصورینه دلالت
ایدر واسراف ملوك عظام حضراتنه لایق دکلدر که زیرا اسراف بیت المالك
حقوق لازمه ده وواجبات مرتبه یه عدم وفا وکفایه سنه موجب اولور وبذل
اعطا اسراف قدر استحقاقدن زیاده ایلمکدر سفیان ثوری حضرتلری رحمه الله علیه
بیورردی که مال حلالدا اسراف متحمل دکلدر وبعض علما دیدیلر که اوچ کیمسنه دن

رحمت مرفوع اولوب احوال ثلثه دن شماتت اعدا نازل اولور بری مالنی تبذیر
واسراف ایدن کیمسنه فقیر اولدیغی حالده ایکنجی غایت حریص اولان بر کیمسنه یه
بر مصیبت اصابت ایلدیکی حالده اوچنجی ظالم قوی اولان کیمسنه یه عقوبت
اولندیغی حالده کیمسه مرحمت ایتیوب هرکس اظهار سرور وشماتت ایدر
اوصاف ذمیمه دن بشنجی وصف خلف میعاددر یعنی وعده خلف ایلمکدر
بو وصف لئیم ودنی اولان کیمسه لرك صفتیدر بو وصف غایت قبیح
وارکان نفاقدن واخلاق سیئه دن اولدیغنه بناء کرام ناس بو وصفدن
ابا ایدوب ارتکاب ایلمزلر حدیث شریفده وارد اولمشدر که علامة المنافقین
ثلثة اذا حدث کذب واذا ائتمن خان واذا وعد اخلف مضمون شریفی موافق
کیمسنه ده علامت نفاق اوچ شیدر بری سویلدوکی کلامنده کذب ایکنجیسی کندو
امین اتخاذ ایدن کیمسنه یه اهانت اوچنجیسی وعده سنه خلف ایلمکدر ابو الحسن
مداینیدن منقولدر که عمر بن عبد العزیز حضرتلری خلف وعده احترازا اصحاب
حاجاتدن برینك اسعاف مرامنه وعد ایله جواب ویرمزدی داود بن عبد الله
وصیت نامه سنده خلفنه بو یله توصیه ووصیت ایلمشکه قچان بر کیمسنه یه
وعد ایدرسن درعقب انجاز ایله یعنی وعدنی یرینه کتوروب وعدنده خلف
ایلمکدن حذر ایله زیرا خلف وعد هیبت وشرف وعظمتی کیدرر بعض کیمسه لر
دیمشلر که وعدنه خلف ایدن کیمسنه کندونك حدینی یعنی اشرف نسب وحسبنی صغر

وحقير ايدر وكندونك متقربلرينه كندويه وسعلرى قدر جور وجفا ايدوب
اجنبيلر دخى اول كيمسنه تقربدن تحامى وتحاشى ايدرلر ودينلمشدر كه خلف وعد
لومك نتيجه‌سى وجمله اخلاق ذميمه‌نك اقبحيدر وكذلك فروعاتندندر اوصاف
ذميمه‌نك اليخسى كذبدر وكذب مذموم ومعلوم بر وصفدر حتى علماى اعلام
فصاحتدن منفك اولماز وهرنه قدر رتبهٔ ماليه اصحابندن دخى اولورسه بين الناس
حقير وصغير وخلق كندودن متنفر اولوب بر كيمسنه كندويه ميل وركون ايلمز زيرا
هرنه سويلرسه ووعد ايلرسه موثوق ومعتمد دكلدر واول مقوله‌يه بر مصيبت
اصابت ايلسه كيمسه مرحمت ايليوب آجمز وبعض كلامنده صادق اولسه
دخى اعتماد اولنمز جناب حق جل وعلا مؤمن صادقك شعارى كذبى سلب ايدوب
بيوردكه انما يفترى الكذب الذين لا يؤمنون معناى شريفى كذبى كيمسنه ارتكاب
ايليوب اشلمز انجق ايمانى اولميانلر اشلر ديمكدر حديث شريفده دخى وارد
اولمشدركه الكذب حجاب الايمان فحواى لطيفى كذب ايمانك سترلريدر يعنى
پرده‌لريدر پرده بر شيئه مانع وحجاب اولديغى كبى كذب دخى ايمانه مانع وحجابدر
ودينلمشدر كه كذب ايله دين ودنيا قائم اولماز يعنى ايكيسيده كذب ايله زائل
اولور ديمكدر عمر بن عبد العزيز حضرتلرى بعض عمال وحكامنه يازمشكه
حسن وتدبير وحيله‌يه محتاج اولديغكز امورده صاقنوب كذاب كيمسنه‌لردن
اعانت طلبنده اولمكز زيرا كذاب اولان كيمسنه‌يه تسليم ومطيع اولورسكز

هلاك

هلاك اولورسكز مشهوردركه قيصر روم كسرى‌يه زير حكمنده اولان ملكى
نه ايله ضبط ايلديكز بكا تعريف ايله ديو تحرير واستعلام ايلدكده كسرى دخى
سكز نسنه ايله ضبط ايلدم ديو جواب يازمشكه جد وهزلده قطعا كذب ايلمدم
ايكنجى وعد ووعيدمده يعنى وعد ايلديكم لطف انجازنده وايراد ايلديكم تهديدك
ايقاعنده قطعا خلف ايتميوب اجرا ايلدم اوچنجى امورده زحمت ومشقتى اختيار
ايلدم لعب ولهوده ميل ايلمدم دردنجى مقتضاى تهور وغضب ايله كيمسنه‌يه عقاب
ايتميوب فقط هركسك جرمنه واستحقاقنه كوره تاديب ايچون عقاب ايلدم بشنجى
قلوب رعايايه جبر ايتميوب كندمى سودردم التنجى بعض وغضبنى رعايايه
مهابت ملوكانى ايداع والقا ايلدم يدنجى كفاف نفسلرينى توسيع ايلدم سكزنجى
فضول تعدياتدن منع ومحافظه ايلدم دينلديكه صدق عزتدر يعنى موجب
عزتدر كذب ذلتدر يعنى موجب ذلتدر ودينلمشدركه كذب مروتك يعنى
مهابت نفسك ذهابندن يعنى زوالندن وقلت حيادن اقتضا ايدر بعضيلر
بو ابياتى انشاد ايلمشلردر شعر لا يكذب المرء الا من مهانته او عادة السوء
او من قلة الادب لجيفة الكلب عندى خير رائحة من كذبة المرء فى جد وفى لعب
مضمون ابيات برآدم كذبى اختيار وارتكاب ايلمز الا مهانتدن يا خود عادتدن
يا خود قلت ادبدن ناشى ارتكاب ايدر زيرا بنم عندمده كرك جد وكرك لعبده
كذب قاذورات كلابدن زياده مرداردر وشاعر اخر ديمشدر فيما شاع اذا

افكرت فيه يا ذهب للمروه والجمال من الكذب الذى لا خير فيه وابعد
بالبهاءت من الرجال مضموني ابيات اكر فكر وملاحظه ايلسك كذبدن زياده مروت
جمالى كيدرجى واشناسنده حسن وبهادن بعيد قيلیجی برشی يوقدر دیمکدر معلوم
اوله كه دواعی كذب اوجدر يعنى كذب اختياره سبب اوچدر برنجیسی جلب نفع
ودفع ضرردخیدر ایکنجیسی مجالسده نقل وايراد ایلدیکی کلامی اهل مجالسه
دلنشين ووحش كلسون ديو زخاريف كذب ايله كلامى تزيين ايلمكدر
اوچنجیسی بر اخر کیمسنه‌یی تعيير وتعييب قصديله اول كيمسنه‌يه بعض فضايح
وقبايح عزو ایلمکدر وبو اوچ دواعی واسبابك رذائل ونقايصدن اولدیغنه
بناءً نفوس ابيه وهمم عليه اصحابی بر دولو اجتناب وارتكاب ايلمز لكن
دوشمن دولته کید ومضرت ومصلحت ملك اقتضاسيله بعض متوحش
ومتنفر كيمسنه‌لری داخل دائره تأليف ومتوحش قلمق ایچون بعضا قدر كفايه
كذب قليلی اختيارده بأس يوقدر اوصاف ذميمه دن بيدنجيسي غيبت
وصفدر معلوم اوله كه غيبت ذاتنده شرعا وعقلا حرام اولدیغندن ماعدا
عين عجز ونفس لوم قبيح ودليل نقص ولوث رتبه ومنزلتك نزولنی موجب
بر خالت اولدیغندن عقول كامله ونفوس فاضله اصحابی بر وجهله ارتكاب
ايلمز علی بن حسين دیمشدر كه غيبت وسنافل ناسك فعللريدر وعدی
بن حاتم دیمشدر كه غيبت لئيم كيمسه‌لرك مرعاسيدر يعنى اشیدر

قتيبه بن مسلم

قتيبه بن مسلم بر كيمسنه غيبت ایدركن اشتدكده اول كيمسنه‌يه يا ادم سن بر
لقمه چكنمش بوردسنكه اول لقمه فی كرام ناسك غزلرینه المز يعنى غيبت ايلمز غيبت
ايلمك لئيملر اشيدر ديدی بعض فضيلر بو ابياتی انشاد ایدیلر شعر اذا انت عبت
الناس عابوا واكثروا عليك وابدوا منك كنت ستراذا ما ذكرت الناس
فاترك عيوبهم فلا عيب اودوی عليك يذكر عبت قوما بالذى ليس فيهم
فذلك عند الناس والله اكبر وان عبت قوما بالذى ليس فيهم فكيف تعيب
العود من هوا عور مضمون ابياتك سن خلقك معايب ومثالبنه وقت ايله
تعييب وغيبتلرين ایدرسن خلق دخی سنك معايب مستورده ذكر وافشا
وتعييب ايدرلر پس ناسی ذکر ویاد ایدرسن عيوب ومثالبلرك ترك ايله
اكر دفتايلسك سن انلرك عيبندن بیوك عيبيله معيوب سن اكر سن
تعييب ايدجك كيمسنه‌ده اول نسبت ایدجك عيب اولمیوب افترا
ايدرسن بو قباحتك عند الله وعند الناس بك بيوكدر واكر نسبت ايدجك
عيب سنده دخی وار ایسه بو تعييبك بر اعمی بر اخر اعمانك عماسنی تعييب قبيلندندر
ملوك سالفه‌دن وليدبن عقبة بن ابی معیط نقل ايدركه بر وقت نديمي ايله بر مكتوب
عظيم كيدر ایکن بر ادم نايمنه کلوب اخر کیمسنه‌یی تعييبه مشغول قرده بدر ايشيدوب
بكا توجه ایدوب بوكوزنك لوم وتوبيخه مشغول ایکه سن مثل ملوکدنسن ملوك
لساننی فاحش ومنهی اولان کلامدن حفظ وتنزيه ایلمك اهم والزم اولدیغی

کبی سامعه‌لری دخی فحشیات و منهیات استماعندن حفظ ایلمک لازمه‌
حالدندر زیرا بر کلامی استماع ایدن سویلین کیمسنه‌یه شریکدر کوییا اول آدم
کندو وعاء درونده اولان مزخرفاتی چقاروب سنک وعاء سامعه‌ڭه القا
ایدر دیو تعبیر ایلدی حکایت اولنور که ملوک عجمدن بهرامه اراضی تراکیه‌یه
مجاور اولان بعض سرحدینی محافظه ایچون بر سرعسکر مومی الیه خاقان
ترکک غیبت و مذمتنی ایلدیکی بهرامک مسموعی اولدقده بر کیمسنه مقاومتدن
عاجز اولدیغی کیمسنه‌نک غیبتن غیبتک ایلر بو تقدیرجه سرعسکر مومی الیه
دخی خاقانه مقاومتدن عاجز اولدیغنه غیبت ایلمسی دلیلدر دیو اول سر
عسکری عزل یرینه آخری نصب ایلمش اوصاف ذمیمه‌دن سکز نجیسی
غضبدر معلوم اوله که غضب بر وصف طبیعیدر که جناب باری اول وصفی
جنس حیواناته لجل خلقتده ترکیب ایلمشدر که کندویه اذا ایدن موذیاتدن اول
وصف ایله اخذ انتقام ایتمک ایچون و غضبک سببی بر کیمسنه کندودن دون اولان
کیمسنه‌دن استمدیکی بر حالت و حرکتی کورمکدر و غضبدن ظهور ایدن
حالت حمله و هجوم و انتقامدر هر قچن که غضب افراط اوزره اولوب حدینی
تجاوز ایلسه عقلی سلب و ازاله و رای صوابی محجوب و مستور ایدوب
صاحبنی حسن و حیله و تدبیردن محروم قیلادر و اکثریا غضبک ضرری و زیانی
غضوبه عائد اولور مغضوب علیه مصون و محفوظ اولور بر کیمسنه هر نقدر عاقل

اولسه

اولسه غضبی حالنده مجنوندن فرقی قالماز انکیچون غضب قبیح و مذمومدر
حدیث شریفده وارد اولمشدر که غضب ایمانی افساد ایدر نته کیم
عسلک حلاوتنی صبر دیدکلری اغر شی افساد ایتدیکی کبی و دیکر
حدیث شریفده واقع اولمشدر که بر آدم غضبنی اجرایه قادر ایکن اجرا
ایتمیوب هضم و دفع ایلسه جناب حضرت باری اول آدمک قلبنی امن و امان
ایله طولدرور و بعض حکما دیمشلر که غضبک اولی جنون و آخری ندامتدر
و دیمشلر که مملوک و محکوم اولمیان کیمسنه‌یه غضبک نتیجه‌سی عجزدر
و مملوک و محکوم اولان کیمسنه‌یه لوم و درشتدن غایت حذر ایله
زیرا غضوب غدر و حیف و ذلته القا ایدر و دخی دینلمشدر که بغی و عصیان بیله
کثرت بولان شی کثیر دکلدر یعنی هر نقدر کثرت بولسه دخی تیز محو و زائل
اولور و ظلمه قوت بولان قوی دکلدر یعنی تیز ضعیف اولور و غضبک
مملوک اولان مالک اولمز کویا غضبنی دفعه قادر اولمیان کیمسنه زیاندن
خالی اولمز دینلمشدر که ملوک عظام حضراتی غضب ایلمز زیرا که انلر اصحاب
قدرتدندر قدرت غضبه مانعدر و کذب زیرا ملوک عظام اراده سنک
خلافنه جبر و کرهه کیمسنه قادر دکلدر که حتی کذبه احتیاج و کیمسنه حقنده
حقد و کین بالاتردر معلوم اوله که شول کیمسنه‌لر که وقت غضبلرنده شدت
و انتقام ایچون کندولرده فعل و قبیح ظهور ایلیه اول قبیح انلردن ظهور

ایلمز الا غضب حالنده اول کیمسنه لرك عقوللنه زوال واسلا ابدن ناشی
ظهور ایدر بو تقدیرجه هرکسه لازمدرکه کندو یه بینه حالی موجب غضب
اولدیسه درحال حزم واحتیاط ایله اول حالك سورتنی منع وآتش غضبنی
اطفا ایلیه که حتی ندامت عاقبتندن سالم اوله وغضبك هیجانی وقتنده تسکین
ودفعنه بشر نسنه ممکن ومیسر اولور واول بشر نسنه نك اولکیسی وقت
شدت غضبنده جناب خداوند بیچونك اسم شریفلرین ذکر ایلمکدر زیرا
ذکر الله مخافة اللهی موجب ومخافة الله دخی طاعتی اقتضا ایدن عفوی
مستوجب اولدیغندن ذکر الله ایله آتش غضب ساکن ومنطفی اولور
ومنقولدرکه یا ابن آدم اذکرونی حین تغضب اذکرکم حین اغضب دیو
توراتده مکتوب ومبیندر معناسی شریفی جناب عز وجل بیوردرکه یا بنی آدم هر
نه وقتکه سنی حالت غضب عارض اولور ایسه بنی ذکر ایلیك بنده حال
غضب وقهرمده سزی ذکر ایدرم ورحمت ایدرم نقل اولنورکه ملوك
فرسدن بری سن بشرسن سکا غضب یاقشمز بر یوزنده مخلوق اولنه
رحمت قیل که سمواتده بولنانلر دخی سکا رحمت ایلسون دیو کاغده
یازوب وزیرینه ویروب هرنه زمان بنی غضب آلوده کوردسك بو کاغدی
بکا کوستر دیو امر وفرمان ایتمکله هرنه وقت اول ملکه غضب عارض
اولسه درحال وزیر اول کاغدی ملکه عرض ایلدیکی حالده غضب

ملوکانه‌سی ساکن وزائل اولوردی وکذلك منقولدرکه ملوك دودمان بری
زیر خاك عدمده فنا بولمش آدم قفاسنك برین اخذ وبرلکن ایچنه وضع
وحاجب باب سرایینه تسلیم وهرنه زمان بکا غضب عارض اولورسه بو قفایی
کتوروب حضوریمه نهاده قیلك دیو امر وتنبیه ایتمکله اول ملك هرنه
وقت برکیمسنه یه غضب ایلسه حاجب مذکور اول قفایی کتوروب حضورینه
وضع ایلدیکی آنده غضبی ساکن وزائل اولوردی اول بشر نسنه دن
ایکنجیسی مجرم حقنده عفو وصفحك ثوابنی خاطره کتوروب تذکر ایتمکدرکه
بو تذکر اول ثوابه وجرائم ناسی عفو ایدنلر حقنده جناب باری نك موعودی
اولان نعم جلیله یه رغبت غضبی کسر ونفس سرکشی قهر ایدر زیرا
حدیث شریفده واقع اولمشدرکه ینادی منادی یوم القیمة من له اجر علی الله
تعالی فلیقم فیقوم العافون عن الناس ثم تلی فمن عفا واصلح فاجره علی الله
معناسی شریفی یوم قیامتده بر منادی ندا ایلیوب هر کیمك جناب باری نده اجری
وار ایسه یعنی اجر ایله موعود اولمشلر ایسه قیام ایلسون دیدکده هر
نقدر دنیاده جرائم ناسی عفو ایلمشلر وار ایسه جمله‌سی قیام ایلیجه اول منادی
فمن عفا واصلح فاجره علی الله آیت کریمه‌سنی تلاوته بشلر اول بشر نسنه دن
اوچنجیسی غضبنی دفع ایدوب رفق ملایمت کوستروب عفو ایلدیکی حالده
قلوب ناسك کندویه میل زیاده اوله جغنی تفکردر بو تقدیرجه ناسك تألف

وانطفاء هلكه داعيه سي سنكين وازاله غضب ايلر اول بش نسنه دن دردنجيسي
غضب وقتنده نه حالده بولنديسه اول حالدن آخره انتقالدر مثلا قعود
حالنده قيام حالنه وبر محلدن آخر محله انتقالي كبي مأمون خليفه غضب
وقتنده بو يلجه حركت ايدر ايمش اول بش نسنه دن بشنجيسي غضبك ندامت
وانجامني وانتقامني وانتقامك مذمتني خصوصيله وسهولتله دفعي ممكن
اولميجق شرور فتني ايجاب ايده جكني فكر وملاحظه در بو بش نسنه ملوك عظام
حضراتي دقت ورضالرنده تدبر وتذكر بيوردقلري وقت غضب ملوكانه ده
دخي تصور بيوردملرينه حري ولايق اولمغله كندولرى انفاذ فعل غضب
وافراط انتقام مكانلدن منع ايدر اوصاف ذميمه دن طقوزنجيسي عجبدر
معلوم اوله كه عجب بر وصف ردي وقبيحدر كه انسانك جميع فضائلني محو ايدوب
جلب رذائل واظهار حمق وايجاب مشقت وهلاك ومحاسني اخفا ومساوي
ومعايبي افشا ايلر جناب عز وجل بيوردر وَيَوْمَ حُنَيْنٍ اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ كَثْرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرِينَ
بو آيت كريمه تفسيرنده قاضي بيضاوي رحمه الله عليه بسط ايلديكي كلامك
خلاصه مآلي بودر كه مكه مكرمه ايله طائف بيننده واقع وادي حنينده صاحب
سعادات افنديمز عليه الصلوة والسلام حضرتلري اون ايكي بيك غزاة مسلمين
ايله هوازن وثقيف قبيله سي عربانى ايله جهادي بر عزيمت بيوردقلرنده جمعيت

لشكر عربان دورت بيك مقداري اولديغي اخبار اولنمغله جانب اسلاميان دن
بر بو كونكي كون قلت سببيله البته مغلوب جمعيتمز كثيردر كلامي صدور ايدوب
بو كلامدن كثرت جمعيته اعتماد ايله اعجاب صورتي رونما اولديغندن عساكر موحدين
منهزم وپريشان اولوب اول سرور عالم واشرف بني آدم افضل التحية والتسليم
حضرتلري وعم نيكوكارلري حضرت عباس وحضرت عمزاده جميل اشعارلري
ابو سفيان بن حارث رضي الله تعالى عنهما ايله كوه مثال ثابت واستقرار وحضرت
عباس ثابتي دعوته امر بيوروب حضرت عباس دخي ندا ايلدكلرنده بر جمعيت
رجعت وجنود ملائكه دخي نزول عرصه مبادرت وگروه مشركين ايله محاربه يه
مبادرت ايلدكلرنده افنديمز عليه الصلوة والسلام حضرتلري مبارك اللريله بر اوج
تراب الوب وجانب مشركينه نثار وانهزموا ورب الكعبة كلمات اجابت سماتني
دخي زبانكذار بيوردقلرنده زمره مشركين منهزم وعساكر موحدين غنائم وفيره
ايله مغتنم اولديلر بو قضيه نك ابتداي امرده زمره موحدين كثرت جمعيتلرينه اولان
عجب واعتمادلري انهزام ونفرتلرينه موجب اولديغي ظاهر وافنديمز عليه الصلوة والسلام
حضرتلري دخي اول روزده هشت ايدوب تفرقه ده مركز ثبات واستقرارده تمكن
وقرار بيوردقلرندن شجاعت وثباتلري نه درجه ده رسيده اولديغي غايتده هويدادر
اول آيت كريمه لقد نصره الله في مواطن كثيرة ويوم حنين الى آخره اولوب معناي
شريفي تحقيقا جناب عزت دمه مشركين ايله محاربه كونلرنده سزلره چوق كره

نصرت ایلیوب خصوصا وادی حنینده واقع اولان محاربه کوشنده کثرت جمعیتکز
موجب عجب اولمق سببیله سزه فائده ویرمیوب فضای وسیع زمین تنك
وتار اولوب کفار خاکسارڭ دن دوکردان فرار اولدقده نصکره دخی سزلره
نصرت ایلدی دیمکدر والله اعلم علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه حضرتلری
بیوردیلرکه الاعجاب ضد الصواب وانه عقول ارباب نهاددر بعض حکما
دیرکه انسانڭ نفسیله عجبی کندی عقلنڭ حاسدیدر یعنی حاسد محسود ینه
نه کونه حاسد قوی اولوب ایکیسنی ایکیسی بر یرده جمع اولمز بعضیلر دیدیلرکه
عجب بر نوع حماقت وحیرتدرکه کبردن تولد ایدر دینلمشدرکه عاقل اولان
کیمسه ده عجب اولماز زیرا عجب حمقڭ افراطیدر صاحبینه محلّه کیذه حکلا
اونتدیروب حیرت ویرمکله کبر وغرور ورطه سنه بیضا ایدر حکایت
اولنورکه ملوك دیالمه دن معز الدوله احمد بن بویه نڭ وزیری اولان مهلب
مهلب بن بنی صفره برکون البسهٔ فاخره ایله تلبس ایلیوب جراز یال تجبّر
وتکبّرایله راه برکیمسنه تصادف ایلیوب مهلبڭ تعظم وتکبّر ایله یوریدوکی
کوردکده مهلبه خطاب ایدوب یا ابا عبد الله بو یوریش ندر بویله یوریش
جناب باری ورسولی بغض ایدر مهلب دخی سن بنم کیم اولدیغمی بیلورمیسن ابتدا
فطرتڭ بر قطره نقطهٔ فاسده وعاقبت انجامڭ خاك سیاه عدمدر دیمکله
مهلب سر فرو برده حجلت وحیا اولمش بعض بلغا دیمشلرکه ملوکڭ

کندو

کندو تدبیرلرینه اولان عجب واعتمادی سوء نتیجهٔ مصلحتی مفسددر معلوم
اوله که بر کیمسنه که عجب کتوره جلب سببلری منع ایلمیه ورطهٔ عجبه وقوع
بولور عجب کتوره جلب سببلرڭ اقواسی مداهنهٔ کندویه وسیله انتساب
تقرب کاردانام وسبب تحصیل مقصود ومرام اتخاذ ایدن مداح مداهنڭ مبالغ
دروغ آمیزلریدر زیرا نفوس بشریه البته استماع مدحه زائلدر وهر قچن بر
مدحده مبالغه وحددن تجاوز اولنسه اول مدح کذب ومداهنه اولور
صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام افندیمز حضرتلری استماع مدح ومداهنه
دن نهی ایدوب بیوردیلرکه ایاکم وکثرة المدح فانه الذبح معنای شریفی سز
کثرت مدح استماعندن احتراز ایدڭ زیرا کثرت مدح ذبحدر یعنی بر حیوان
ذبح اولندیغی حینده هلاك اولدیغی مثللو کثرت مدحه فریفته اولان کیمسنه
دخی هلاکه وقوع بولور بعض حکما دیدیلرکه برکیمسنه دخی کندویه اولان مدحه
رضا کوسترمك سحره یه اعانه ایلمش کبی اولور بعض علما دیدیلرکه عاقل اولان
کیمسنه مدح مادح ایله محظوظ وذم قاح ایله مسرور ومنفعل اولمق غایت
قبیحدر بلکه کرك مدح وکرك ذمی استماعندن صکره کندو نفسنده تحرّی وتأمل
وتدقیق ایلیوب مدح اولنان ویاخود ذم اولنان عمل کندوده وار میدر یوقمیدر
تحقیق ایلمك مقتضادر انیدر زیرا بر عقورده حسن ایله مدح ودرشتلك یعنی
چرکنلك ایله ذم اتیسه لر اول بحسن وقبح صورتنی مشاهده ایتمدکجه تحقیق اعتماد

ایتمز بو صورتده حسن و قبحی آیینه ده تحقیق ایدن عورت مدح مادح و ذم
قادحی قبل التحقیق فریفته اولان کیمسنه دن افضل اولمق لازم کلور بو صورتده عاقل
اول کیمسنه در که مدح مادحی و ذم قادحی بعد الاستماع صادق القول و امین و متدین
و حق کوی کیمسنه لره استصحاب و کندویه آیینهٔ قلوب جمله احوالنی انلره عرض و اداء
ایله محاسن و معایبنه اطلاع حاصل ایلیه زیرا کشینک هوا عقلنه مستولی
اولدیغندن انسان خود بخود معایب نفسنه واقف اولمق غایت کوجدر هر کیم که
بو وجهله عیوب نفسنی تحقیق ایدرک کندوئی تأدیب تهذیب ایلیه علی التحقیق
اول کیمسنه کمال شرفه و جمله ناسک میل و محبتلری اولان کیمسنه ایچون حاصل
اولور اوصاف ذمیمه دن اونبجیسی کبردر و معلوم اولهکه کبر نفسنی حد اعتدالدن
اخراج ایدر و کبرک حقیقتی انسان کندی نفسنی بیوک عزیز و غیری حقیر کورمکدر و بونک
سببی یا کثرت قدرت و یا منصب رتبه سنه و یا خود نسبنه و حسبنه و یا خود فضل
معرفتنه مغرور اولمقدر و هر قچن بو غرور حدن تجاوز ایلسه صاحبنک دینی
سلب و ایمانی افساد و رتبه و منزلتنک تنزیل و محاسنک الغا و فضائلین مسلوب
و جملهیه منفور ایدر و حدیث شریفده وارد اولمشدر که لا یدخل الجنة من فی
قلبه مثقال ذرة من الکبر معناء شریفی هر کیمک قلبنده بر ذره مقداری کبر اولسه
اول کیمسنه جنته کیرمز و حضرت سعادت علیه الصلوة والسلام افندیمز حضرتلرینک
عم عالی تبارلری حضرت عباس رضی الله تعالی عنه جناب خالق بیچون شرکندن و کبردن

سنی

سنی نهی ایدوب زیرا جناب عزت و جل کبر و شرکدن احتجاب ایدر یعنی شرک
و کبر درکاه باریدن بعده موجبدر حکایت اولنور که حضرت سلیمن بن داود علیهما
السلام بر کون مسند سلطنته جلوس ایدوب انس و جن و وحوش و طیوردن
جنود وفیره حضور دغالیلرنده حاضر اولدقلری حالده امر قدر نفاذ جهانداریلرینه
بناءً روزکار زورکار تخت سلیمنی بردوش ایدوب جانب سمواته اول مرتبه رفع
ایلدیکه سراینه قباب سمواتده حجره نشین تسبیح و تهلیل ایلین ملئکهٔ کرامک
صدالری استماع اولنمغه باشلدی اول اثناده غرفه نشینان بالاخانهٔ اسماندن
بر صدا استماع اولندیکه دائره نشینان دولت سلیمانیه بو قدر نفوذ اوامر حکام
و توافر خدم و احتشام سببیله سزک صاحبکز اولان حضرت سلیمانک قلبنه
مقدار ذره کبر کلمک لازم کلیدی بو آنده تخت سلطنتی جانب سماده تقدر رفیع
و عالی قلدیسه سطح زمینه دن جانب وسط طوغری اولقدر حیف و تنزیل اولنوردی
بعض علما دیدیلر که هر دولت ایچون امراض عدیده و علل متعدده وارددرکه
سبب موت و هلاکت اولمه سندن قورتیلور اما غایت خطرلی اولان مرضلری دو درتدر
بریسی اولدولتک صاحبی بولنان ذاتده غضب عارض اولمق ایکنجیسی کبر طاری اولمق
زیرا بو ایکی حالده اول دولت حدود سیاستدن خروج ایتمکله اضطراب و اختلال
حدوث ایدر اوچنجیسی حرص و طمع زیاده اولمق بو حالت دخی رعایایه ظلم
و حیفی ایجاب ایدر دردنجیسی رعایا طائفه سنک ربقهٔ مطاوعتدن خروج ایله

غلو وهیجانلری دبو علتلر ظهور ایلدیکی آنده منع وقطعنه مبادرت واجبدر
مذاهبی نقل وروایت ایدرکه موسم حجده عرفاتده اسباب زرین ایله بر دابه
اوزرنده بر آدم کوردم که اطرافنی غلمان وخدام کثیره احاطه وجمله ناس کندویه
نظر ایدوب اول آدم کمال کبر وغرورندن ناسک هیچ بریسنه قطعا حوالهٔ چشم مبالات
والتفات ایلمز بو وضعندن بکا تعجب الویرمکله ای آدم بو محل کبر ایدن جلی یر دکلدر
دابه‌کزدن نزول وجمعیت خدامنی یانکدن دفع ودرکاه تضرع ونیازده دوشوب خاک
تذلل وافتقار ایدرک درکاه باریه توجه واقبال ایله که جناب عز وجل سکا
مغفرت ورحمتیله اقبال ایدوب سندن راضی اوله دیدیکمده باکه دخی قطعا
التفات ایلمدیکندن یانندن منصرف اولوب کندم بعده سنهٔ مستقبلده
حسب الاقتضا حدود بغداده واقع بر کوپریدن عبور ایدرکن اول آدمی کوردم که
کوزلرینه عمی کلوب خلقدن سؤال ایدر کوروب ای آدم کچن سنه عرفاتده کوردیکم
کیمسنه سن دکلمیسک دیدیکمده بلی بن ایدم لکن اول وقتده عامهٔ ناس تواضع
وتذلل ایلدیکی موضعده بن تکبر وتعظم ایلدیکم ایچون جناب باری بنی بو محلده
بو حاله وضع ایلیوب شمدی جمله ناس بکا تکبر وتعظم ایدرلر دیدی معلوم
اوله که بر کیمسنه که کبر ونخوتی مستلزم اولان اشیادن کندودن قطع ودفع وحسم
ومنع ایلیوب تکبر وتعظم لله تواضع وخشوعه تبدیل ایلسه اسباب شرفده عزتی
تکمیل وقلوب ناسی کندویه میل ومحبتلرینی کسب وتحصیل ایدر اوصاف ذمیمه‌دن

اون برنجی

اون برنجیسی حسددر معلوم اوله که حسد نفسه عارض اولان امراضدن
بر مرض جسیم ودرد وخیمدر که بر درلو شفاپذیر اولمز وصاحبنک دیننه
ووجودینه اضراردن خالی اولمز زیرا حاسدک هم وغمی دائم اولدیغندن جسمنی
اریدوب عقلنی صواب رأیدن اغفال وقلبنی فکر صحیحه‌دن اشغال ایدر وحسد
بخلدن اشنعدر زیرا حسد حاسد کندونک مالک اولمدیغی شیئی هیچ کیمسنه نائل
اولمدیغنی استر وحاسددن زیاده ضرر وخسران صاحبی اولمز حدیث شریفده
وارد اولمشدر که ان الحسد یأکل الحسنات کما تأکل النار الحطب معناسی تحقیقا
حسد حسناتی اکل ایدر یعنی ازاله ایدر نتکیم آتش اودونی اکل یعنی یاقوب زائل ایدر
کبی بعض حکما دیمشلر که حسوده بو جزا کفایت ایدر که محسودینک وقت سرورنده
مغموم ومتنعم ومرزوق اولدیغی وقتده متکدر ومهموم اولور دینلمشدر که
حسد حسوده بر آتش کبیدر که دائما یانار دور معلوم اوله که حسدک سببلری
اوچ شیدر بریسی حاسدک محسوده عداوت وبغض سابقه‌سی وار ایکن محسودک
حقنده بر نعمت ظهور ایدوب یاخود محسودک فضائلدن بر ایله مشتهر اولسه
بغض وعداوت حسدی موجب ومنتج اولور ایکنجیسی محسود بر نعمت شامله
وفضیلت کامله‌یه نائل اوله که حاسد اول نعمت وفضلی تحصیلدن عاجز اوله
بو تقدیرجه کندو اول نعمتی ادراک ایدمیوب محسودینک ادراک واختصاصی
باعث حسد اولور اوچنجیسی حاسدده بخل بر درجه‌ده بولنور که محسودک

حقنده ظهور ایدن نعم موهوبه‌سی دفعه قادر اوله میوب دائما مقتضای نخل دخی
بر وجهله لایق کورمدیکندن بو نعم جلیله‌یه حسد ایدوب و حینجی سبب بر
دولو زائل اولمیوب اول درجه‌یه رسیده اولورکه حاسدک الندن کلسه
محسودندن اخذ انتقام ایدر و انتقامه قادر اولمز ایسه هم دائم و علت
ذاتیه‌یه مبتلا اولور نعوذ بالله تعالی من ذلك بو تقدیرجه لایق اولان
اولدر که کیشی بو اسباب حسدی قطع و ازاله و هجرت و اسبابندن احتراز
ایله ضررندن تحفظ ایلیه بو حسدک کمال تأثیرینی و ضرر عواقبنی ایضاح
ایچون بر حکایه عبرت نما تحریر و املا اولنور که اهل تواریخ بو کونه ذکر
و بیان ایدرلر که ملوک فرسدن بهرام بن یزدجرد و ملوک اتراکدن خاقان
ایله بربرلرینه محبت و صداقتلری بر کمال اولدیغندن دائما تهادی و تلطف
اوزره لر ایکن بهرامک قوت و شجاعت و کرم و رعیت حقنده حسن
سیرت و علو همتی کتدکجه مشتهر اولمقدن ناشی بو حالت خاقانک بهرام
حقنده شدت اوزره حسدینی موجب اولمغله بر کون خاقان وزراسندن
برینه سرینی اظهار و بهرامه اولان حسدینی اخبار و بهرامک هلاکی
ضمننده بر تدبیر سؤال ایلدکده وزیری دخی پادشاهم بو سری قولکزدن
عزم اظهار ایلمیوب کتم بیوردک و قولکزه دخی بو بابده بر حسن تدبیر
ملاحظه ایدنجه‌یه دکین بر مدت مهلت ویرک دیوب بو حال ایله بر مدت

مرور ایدوب بو کیفیته دائر وزیردن بر اثر ظهور ایلمدیکندن خاقان نه کونه
کونه تدبیر ایلدک دیو سؤال ایلدکده وزیر مرقوم صبر ایله پادشاهم دیوب بر
مدت دخی مرور ایدندنصکره خاقان ینه سؤال ایلدکده اول وزیر غافل پادشاهم
بو سنک بکا تکلیف ایلدیکک خصوصک امکانی یوقدر بو سوزک مرامکزه سبب
فرط حسد اولدیغنی فهم ایلدم و حسدک مضرتی خاسره عائد و راجع اولدیغنی
بلمدیکمدن بلکه امرار وقت ایله بو حسد زائل اولور امیدیله سزی صبر ایدرک
شمدیه دک تعویق ایلدم بو خصوصه بن ملوک حقنده نصب حالکیده جسارت
ایدرم شآمتندن قورقرم دیمکله خاقان اول وزیره غضب ایلدی بعده
خاقانک آخر بر وزیری وار ایدیکه فرط حیله و خدعه و خبث طبیعت ایله
مجبول بر مرد شهیر ایدی اول وزیر شریر ناصاف ضمیری احضار و بو مرامک تمشیتنی
اکا احاله و تکلیف و اول دخی تعهد ایلدکدن صکره اول وزیر شریر وار دوب
افراد عسکریه‌دن حیله و جسارت ایله مشهور بر شخص فتنانی کتوردوب خصوص
مزبوری انک عهده خیانتنه احاله و کید و حیله ایله بهرامک اعدام و ازاله‌سی
خدمتنده بولندیغی صورتده کندویه و بعده اولادینه تأبید و جمیله
دیرلکت جنود خاقانیه رتبه‌سن توجیه تعهد و سائر دخی آهلرینک داسعا فته
تکفل مثللو وعده لر ایدرک اول شخص فتنانی تعیین ایتمکله مرقوم دخی طریق
فساد و خباثده کندونک یولداشی و قرنداشی اولان بر مرد قلاشی بیله‌جه

الوب طوغری بهرامك دار الملکنه وارد قلرنده اول شخص فناکی قرنداشی
مذکور غلامی اسیر ایدوب بهرامك خدمت خاصه سرایندن برینه فروخت
ایلدیکندن نصکره اول شخص فنانك اجرای ملعنت ما فی الضمیرینه وسیله اولمق
خیالیله کندوبی متابعه ایدن اغاسنك لیل ونهار تحصیل رضاسنده ظهور
جد واهتمامی اغاسنك کمال محبت وفرط اعتمادینی موجب اولمغله کافه امور
وخدمتنی اکا احاله وکندونك خدمت خاصه سی اولان محافظه ومحارسه
قصر بهرامی دخی تفویض ایلدی برکیجه اغاسی خسته لنوب شخص فنانك انك
یرینه قصر بهرامی محافظه سنده قیام اوزره ایکن اول قصرك مقابله سنده واقع
بهرامك جبه خانه سی تماشا ایچون بکجیلرندن استیذان ایله جبخانه یه کیروب
کنار وکوشه سن سیر ایدرکن بر تقریب کیزلوجه جبخانه نك بر طرفنه
قوندانق براغوب برازمدتدنصکره جبخانه طوتیشوب اشتعال وخدمه وحوالی جبه خانه
اتشی سوندرمکه مبادرت واشتغال اثناسنده بو کیفیتی بهرام دخی ایشیدوب
حریم سرایندن اتنه اکا خروج وجبخانه یانینه کلوب اول اتشی سوندرمکه
اهتمام ایدن خدمیه نظارت اوزره ایکن اول شخص فنانك اشتهار فرصت خیالیله
خنجرینی غلافندن اخراج والنه الوب بکینی اوده رك بهرامه یاقلشدقده بهرام
دخی اول شخصك وضع وحرکتندن سوء قصدینی فهم ایتمکله علی الغفله الندن
اول شخصك اوزرینه ایتلوب ایکی قوللرندن قبض وخنجرینی الندن الوب

ومأخوذاً

ومأخوذاً ایترك قصرینه کتوروب بر مقدار خلوت وکیزلوجه بو کیفیتك
سبب حقیقتندن سؤال وابرام ایدوب اول شخص دخی حقیقت کیفیتی
اولدیغی کبی تقریر ایلدکده بهرام دخی اول شخص تأمین وتطمین ضمننده
سن خاقانك بنده لرندن اولدیغکه بناءً خاقانك امرینه امتثالاً بویله
مهلکه یه اختیار ورضاسنی تحصیله بذل نفس ایلدك لکن بو بابده خاقانی دن
سنی صیانت ایدوب بر قاج کون حبس وبعده اطلاق واکرام ایله سبیلنی تخلیه
ایدرم سن رفیقنی برم کوسترده یدکده خبرویرمکله انی دخی کتوروب ایکیسنی
دخی قید بندن اسوده اولرق مسافر یوللو مکرماً برخانه ده کوزجسنه
قیوب بو سری کتم ایلملرینی تنبیه وتأکید ایلدیکی اول اثناده بهرامك اولکه سنده
واقع قراها لیسندن بر جفتجینك بر قزی وار ایدیکه قد قامت بالاسی مانند
سرو سهی ازاده وزلف مشکین سیماسی بانجاك بالیده صفای جسم تازه نیننی
رونق شکن لؤلوی تر حسن چهره دلاراسی رشکین ساز مهر وقمر تاتار
غمزۀ دل اشوبی یغماکر خانمان عقل افلاطون وخبش ودفتار فتنه پردازی
یاد وار خیال کوناکون بر دختر شیرین ادا ودوشیزه بیمثل وهمتا ایدی
بو کیفیت ووقوعندن مقدمجه اول دخترك حسن جمالی وعقل وادب وکمالی
بهرامه اخبار اولنمغله کتوروب تماشا ایلدیکندن اکرچه اول جوهر کان
ملاحتك قطعه حسن وبهاسی تمامیله نکیدان طبع بهرامه موافق ومطابق

ظهور ایدوب لکن سفالت نسب و خساست رتبه ابی اول اما بیماده
لطافتی زیب انکشترین اذدولج ایلمکدن با عشاقنه وامتناع بهرام اولمغله
اولقزك اولدیغی قریه حاکمه امر ایلمشدیکه اول قزی کیمسه یه عقد وتزوج
ایتدرمیوب بابا سی خانه سنده توقیف ایده لر خاقان طرفندن بوحادثه ظهور
ایدوب اول شخص فنا کلك سوء قصدی فهم واخذ وحبس اولندقدنصکره بهرام
دخی کندو اصحابندن عقل وذکا وحیله ودهاده متفنك وماهر بر مرد مکاری
احضار وخاقانه جنس علیله مکافات قصد ایلدیکنی اخبار وکندو حیلانك مصنع
ورنکین طرح ایلدیکی زمین کیدی واختیالی بیان وتفهیم وفتی وافر زر وسیم
وانواع جواهر وذخایر تسلیم ایتمکله اول شخص مرد مکار تجار هیئاتنه
کیردی اهالی اقلیم فرسك عادتلرندن ایدیکه هر شاهك طرفندن بر کیمسه
وسع وقدرتندن زیاده تکلیف تحمیل ایله تضییق اولنسه اول کیمسه
اولادینی فروخت برله ادای تکلیف ایدرلردی بودفعه دخی بهرام طرفندن
اول قزك باباسنه لاجل المصلحه تکالیف کردان تحمیل اولنمق فرمان بیوردیغنه
بناءً اول قزك اولدیغی قریه حاکمی طرفندن قزك باباسنه تکالیف کردان تحمیل
وتضییق اولدیغنه بناءً باباسی ناچار اولوب اول قزی عرض بازار ومبایعه ایلدکده
اول مرد مکار وافر دینار ویروب اشترا واستصحاب ایدوب بلادترکه عزیمت
وطوغری خاقانك اولدیغی بلده یه واروب اقامت ایلدکدنصکره مقدما

خاقان طرفندن ترتیب مقدمات مکیدت ایدن وزیرینه تقدیم هدایای
کثیره نفیسه ایله بولشوب وضع اساس معارفه ومناسبته وصبح ومسا
وتردد وتلاقی ایله تحکیم بنیان واسسه ایلدکدنصکره برکون بینه وزیر ایله
ملاقاتلرنده اثنای صحبتده اول مرد مکار بو زمیندن طرح دام مکیدت
واختیاله مباشرت واغاز ایلدیکه بر مدتدن بروسز کلهاولان الفت
ومواستمز میل ومحبت دروغمی درجه غایته ایصال ایلمکدن ناشی بو آنه دك
عندمده جوهر خانه کبی نفیس وکندو کوزمدن ستر وحفظ ایلدیکم
بر تحفه بیمثل وعدیلم وار درانی سزه اهدا ایلملك استرم دیوب وزیر دخی
اول تحفه نه مقوله نفایسدندر دیو سؤال ایلدکده بالاده ذکر اولنان جاریه نك
حسن دلاراسنی مدح ووصفه اغاز ایدوب بر درجه مبالغه واطرا ایلدیکه
وزیرك صبر وارامه مجالی قالمیوب اول جاریه نك احضارینی نیازه باشلدی
وقتاکه جاریه احضار اولنوب بر نوحسن دل افروزی دوشنا ساعیوندن وزیر
اولدقده شعله لطافت جمالی جانن وجکرك پنبه مثال سوزان وعقل وهوشن
دخی صبر وسکونی کبی پریشان ایلدیکندن وزیر ناچار همان یرندن صیچرایوب
دودست آرزو سنی منطقه موی میانی ودسته پوس کردن ودهنی
تسکین سازحرارت دل وجانی ایلدکدنصکره کمال محظوظیتندن ناشی
اول مرده نه استرسن استه سکا ویره یم دیدکده اول مرد مکار دبر شیئ استم

مطلوبم همان سنك سایهٔ قرب حمایكده بولنمقدر دیدكدنصكره وزیر مجلسندن
خروج وطوغریجه خاقانك سراینه واروب خواص اتباعندن برینه خاقانه برسوزم
وار دردیمه رك بالاجازه حضور خاقانه دخول وتقدیم ورسم تكریم برله بو وجهله
عرض ما فی الضمیره بشلوب قولكز تجارت ایله بو حوالیده عزیمت مراد ایلدیكمده
مخصوص جنابكز ایچون بر تحفهٔ نفیسه تدارك ایلدمكه او مقوله تحفهٔ لطیفه
جناب ملوكانكزدن غیره شایسته دكلدر دیو كتوروب حضور خاقانه عرض وتقدیم
ایچون وزیركزه ویردیكمده وزیر او تحفهٔ نفیسه‌یی كندو نفسی ایچون الیقویوب
بو سرّی كتم ایتمك ایچون بكا قتی وافر مال عرض ایلدی قبول ایتمدم دیوب
خاقان دخی نه در او تحفه دیو سؤال ایلدكده او لجاریه‌نك مدح وثنا ووصفنده
بر رتبه مبالغه ایلدیكه خاقان دخی قولاقدن عاشق اولوب درعقب آدملر تعیین
وسریعا واروب علی الغفله وزیرك اوزرینه هجوم وجاریه ایله ایكیسنی معا
عیون ناسدن مستور حضور خاقانه ایصال اولندقده وزیرك نه كونه معامله
ایلدیكندن سؤال اولندقده جاریه دخی وزیر مذكور باغ دلجوی باغ اقتطاف
شكفته لو دخشانه واجتنای بوس كردن تابدار ایله شیرنكام اولوب غنچهٔ سربستهٔ
عصمتنه حواله دست ایلمكیزن مامورینك هجوم ایدنلردن تقریرا المكله
درحال وزیر مذكورك ایكی اللرینك قطع وكوزلرینك قلع ولسان وشفاهنی
بریده مقراض جزا ایلدكدنصكره خاقان بی آرام اولوب جاریه ایله خلوت

واول سرو دلكشی مانند سایهٔ افكنده زمین وصلت ومهر كنجینهٔ عفتك
پردهٔ دست مواصلت ایلدكده جاریه دخی درعقب بلشدن نقابن النه آلوب
نقاب ایله خاقانك الت رجلیه‌سن سیلوب تطهیر ایلدیكی آنده خاقانك الت رجلیه‌سنده
بروجع ظهور ودقیقه بدقیقه تورّم وانتفاخ ایله خاقان غایت مضطرب
اولوب اطبایه مراجعت ایلدكده اتفاق اطبا ایله عضو مذكوری قطع وازاله‌دن
غیری چاره اولمدیغندن ناچار اول عضوی قطع ایدوب درد والمی تسكین
وبو حالت اثناده سم قاتل اولدیغنه تحصیل یقین اولنمغله جاریه‌یی كتوردن اول
مردمكاری طلب وتحری اولندقده بولنمیوب بر مدت تدبیر ومداوات ایله
خاقانك اثر علتی كلیا مندفع وزائل اولدقدنصكره اول جاریه‌یی كتوردیلوب
نفسنده واهل بلدندن سؤال اولندقده جاریه نقل سركذشته آغاز ایدوب
قریه مزك عاملی بابامی تكالیف كران ایله تضییق ایتمكله بابام دخی عادت بلده
اوزره بالضروره بنی فروخت وبو ادم دخی اشترا ایدوب بو حوالیه وصولمزده
بو نقابی بكا ویروب سنی بن پادشاهه بیع ایلیه‌جكم وقتن پادشاه سنی بعد الاشترا
تقرب وتوصل ایدرایسه بو نقاب ایله پادشاهك الت رجلیه‌سن سیلوب
تطهیر ایله قاعده وآداب ملوك بویله‌در دیو تعلیم ایلدی بوندن غیری سرّینه
واقف دكلم دیو تقریر ایتمكله جاریه‌نك بو زمینده صنع وقباحتی اولمدیغی
معلوم اولدیغندن سوء مجازات معامله‌سندن مصون اولدی وقتا كه اول

مرد مکاره بو حیله و خدعه‌یی اجرا و انفاذدن صکره فرار و طوغری بهرامه
واروب کیفیتی اخبار ایتمکله بهرام دخی خاقانه بر مکتوب تحریر و دوستنه یعنی
وحسد سنی و وزیریکی کرفتار قید ندامت و بلا ایلدی بن سنک خبث نیت
وحسدیکی اکلمزدن مقدم سکا درجه اخوتدن زیاده مودت و محبت
ایلمش ایدم و سکا اولان نیت و اعتقادم خالص و صالح اولدیغنه بناءً
بنم حقمده اراده ایلدیککک سوء قصدک اثرینی جناب باری سنک طرفکه ارجاع
ایلدی اکر سن میانه‌مزده اولان مسالمه و محبت و موالاته رعایت ایتمش اولیدک
طرفمزدن بو کونه سوء مکافات ظهور ایلمزدی مآلنی درج و تسطیر و مقدما
خاقان طرفندن اشغال نامه مکیده ایچون بهرام طرفنه وروود ایلدکده
طوتیلوب اخذ و حبس اولنان مرد فتانک ایله جنابا خاقانه تسییر ایلیوب بعد
الوصول خاقانک نفسانیه‌سی فوران ایتمکله تجهیز عسکر ایدوب بهرام ایله
مقاتله ایچون اقلیم فارسه عزیمت و بهرام دخی ایشیدوب اجناد کثیره
ایله مقابله‌یه مبادرت و طرح نطع معرکه و مبادرت ایلدکلرنده عسکر
خاقان منهزم و بهرام غالب و خاقانک ممالکنه مستولی اولوب اموال
واسراسی وفیره ایله مغتنم اولمغله خاقانک بو مرتبه بلایایه کرفتار و خسارت
بی‌نهایه‌یه مبتلا اولمسنه مجرد حسدی باعث و سبب اولدی اوصاف ذمیمه‌دن
اون ایکنجیسی عجله‌در تحقیقا عجله‌نک انجامی قبیح و اثری مذموم بر صفتدرکه

نتیجه‌سی

نتیجه‌سی خفت و تهور و اوّلی ملول و آخری ندامت اولوب ذلل و خطادن خالی
دکلدر حدیث شریفده وارد اولمشدرکه العجلة من الشیطان یعنی عجله شیطان طرفندن
ظهور ایدر دینلمشدرکه عجول اولان کمسنه ممدوح اولمز و غضوب اولان
مسرور اولمز و حریص اولان غنی اولمز حکایت اولنورکه ملوک رومدن
دوودت کمسه حکیمک عندنده جمع اولوب بر امر ایدوب ملکنه نفع و فائده
ویره‌جک بر وصیت ایله دیدکلرنده حکیم مذکور دخی قنغکز نفسکزی درت شیدن
منع ایدرسکز مکروهدن یعنی استمدیککز حالتلردن امین اولورسکز اول
درت شی بونلردر عجله و لجاجه و غضب و توانی زیرا عجله‌دن ندامت و لجدن حیرت
و غضبدن بغض و توانی و کسلدن ذلت حاصل اولور دیدی دینلمشدرکه نوائب
یعنی حوادث زمانیه وقوعنده ثبات کوسترمک ارباب تجربه‌نک معقل و قلعه‌سیدر
یعنی صبر و ثبات و تحمل ایله کشی حادثه‌دن مصون اولور و عجله کلی محذوره داعی
موجبدر ملوک یمندن بری خلفنه بویله وصیت ایدوب دیدیکه اللهدن قورق
اکر اللهدن قورقارسن سکا زیاده لک ویروب سندن راضی اولور و جناب
باری سندن راضی اولدقده سنی ارضا ایدر و فوتندن قورقلمیان امورده عجله ایلمه
زیرا عجله موجب ندامتدر و هیچ بر اشده شک و اشتباه ایدرسک بعد التحقیق
اول کیمسه‌یی اولدیغی خدمتدن تبدیل ایله و اکتفا ایلدیککک شیء تجربه ایله و کلامنده
صادق اول و وعدنی انجاز ایله و تهدیدینی نفاذ و ایقاع ایله و دخی معلوم اوله‌که

کندو دائره‌ده بولنان خواص واتباعنی ضبطه قادر اولوب ایسه‌ك خارجده بعید
بولنان عوام ناسی دخی ضبطه قادر اولورسن ودخی بر واحسانده ممدوح ومحموددر
بعض حکما ملوکه اوچ خصلت ایله عمله وصیت ایلدیلر بری وقت غضبده
وعقوبتك تأخیری ایکنجیسی افعال حسنه وخدمات مستحسنه‌ده بولنانلره مکافاتك
تعجیلی اوچنجیسی وقت نزول حادثه‌دن تأنی وصبر زیرا عقوبتك تأخیرنده عفو
وبر واحسانك تعجیلنده دعایانك سرعت مطاوعتی و وقوع حادثه‌ده اولان تأنی
وصبرده رأی صوابك وضوحی مأمول وملحوظدر ملوکدن بعضیسی ولیعهدینه
بویله وصیت ایلدیکه هیچ خیر قصد ایدرسك عجله ایدوب خلافنی مراد
ایدرسن تأنی ایله ونانسه رحمت ایله که تکری تعالی دخی سکا رحمت ایلیه
ودینلمشدرکه اوچ شیدن غیریده عجله مذمومدر بری انعام واحسانده بری نکاح
اولنان بکری ذوجنه ایصال وتزویجده وبری دفن میتده اوصاف ذمیمه‌دن
اون اوچنجیسی مزاحدر تحقیقا مزاح کشی‌یی امور مهمه‌دن اشغال وحوادث نازله‌دن
اغفال وهیبت و وقاری ازاله وحسن وبهاء اداتی اذهاب وسفهای جری
قیلادر اولی الشرین واجری عداوت رهینیدر عمر بن عبدالعزیز رضی الله تعالی عنه
حضرتلری بیوردلرکه سز مزاحدن صاقنوب احتراز ایدك زیرا مزاح بردرلو
حمقدرکه حقد وعداوت کتوررد اکثم بن صیفی مزاح مخاسن وثمناکیده‌ردر
مسلم بن قتیبه رحمه الله تعالی اولادینه وصیت ایدوب دیرکه سز مزاحدن

احتراز ایدك زیرا سزی عیون اعدا کوزده حقیر ایدوب اقربا کوزلکده علیهکزه
جرأتلرینه بادی اولور زیرا مزاح مهابتی ازاله وصحبتی قطع ایدر اولی فرح اخری
ترحدر یعنی کدردر دینلمشدرکه مزاح عیون رعیتده ملوکك عظمت
شاننه نقص ویرر وسفیه حرمتك زائل ایدر ودینلمشدرکه هرکیمك
عقلنده قلت اولسه هزلی کثیر اولور ودینلدیکه مزاح بردرلو علاج
قبول ایلمین علتدر ودینلمشدرکه مزاحك خیری نابود وشری نامعدوددر
عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیوردلرکه برکیمسه علی الدوام نه
ایله مألوف اولور ایسه اول شی ایله مشهور اولور وبرکیمسه مزاح ایدرسه
عیون اقراننده حقیر اولور وبرکیمسه چوق کولر ایسه اول مهابتی زائل ایدر
وبرکیمسه نفسنی تهمته عرض والقا ایلسه برد سوء ظنندن قورتیلمز محمد بن الحاص
اوغلنه نصح ایدوب دیرکه کندنندن بیوکلر ایله هزل ومزاح ایتمه که سکا حقد
وعداوت ایدرلر ودنی کیمسنه‌لر ایله مزاح ایدرسك سکا ذل وحقارت کتوررد
ودینلمشدرکه هر شیئك تخمی واردر عداوتك تخمی دخی هزل ومذاحدر ومعلوم
اوله که نفوس انسانه هرقچن حددن زیاده سامت وکلال کلوب مضطرب
اولسه اولوقت دفع کلال وسامت ایچون جزوجه مزاحه میل لازمه‌دن
زیرا فرط کلال وسامت انسانی سیء الخلق ایدر بو علته بناءً دفع سامت
ایدجك قدر مزاحه رخصت واردر ابو الفتح بن بسر بو ابیاتی خوش نظم

ایلمشدر شعر قد طبعك المكدر بالكد راحة ترحه وعلله بشئ من المزح ولكن
اذا اعطيه المزح فليكن بمقدار ما تعطى الطعام من الملح مضمون ابياتدن برشئ اشتغالندن
طبعكه سامت یعنی اوصانوب کمال ثقلت کلور ایسه اول وقت اول شئی بر مقدار
ترك ایدوب طبعنی اراحه وجزویجه مزاح ایله تنشیط ایله لکن اول خالده دخی
مزاحی اول مرتبه ایله که طعامه طوز نه مقدار قتور ایسه اولقدر اوله یعنی طعامه
زیاده ونقصان طوز قوتشه لذتی زائل اولدیغی کبی مزاح دخی غایت از اولسه
تنشیط خاطر اتمز افراط اولسه بالاده ذکر اولنان محذورلری ایراث ایدر همان
تنشیط خاطر ایچون جلك قدر اولملو در حدیث شریفده وارد اولمشدر که
انی لا امزح ولا اقول الا الحق فحوای لطیفی تحقیقا بن مزاح ایلرم ومزاح سویلرم
الا حسب الاقتضاء خفا ایدر دیمکدر سعید بن العاص اوغلنه دیمشکه ای
اوغل مزاحی غایت از ایله زیرا افراط مزاح محاسن اسنافی زائل وعلیهه سفهای
جری ایدر ومزاحی کلیا ترك دخی مصاحب ومؤانسلك اولان احبابك بعض وانقطاعلرینی
موجب اولور بو تقدیرجه احبابکله انس والفتی ایجاب ایدن جلك قدر مزاح ولطیفه
ترك ایلیه لکن بو حدی تجاوزدن حذر ایله بعض حکما دیمشلرکه اعداك ایله
ممازحه ایلمك عیوبکی اظهاردر ایدر اوصاف ذمیمه دن اوندردنجیسی ضحکدر
یعنی کولمکدن کثرت ضحك دخی مزاح مثللو در منمومدر وملوك عظام
حضراتنه ومناصب عالیه اصحابنه کثرت ضحك جسباد کلمدر زیرا هیبت ووقاری

ازاله وابی تقلیل ایدر ابوذر غفاری رضی الله تعالی عنه حضرتلری صاحب سعادت
افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه کثرت ضحکدن احتراز ایله زیرا
کثرت ضحك قلبی اماته وبهاء وجهی ازاله ایدر عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه
حضرتلری بیوردیلرکه هرکیمکه چوق کولر ایسه هیبتی قلیل اولور وهرکیم نه کونه شئی
چوق اشلر ایسه اول شئی ایله شهرت بولور لکن حسب البشریه بعضا اثناء کولدوره جك
شئی کوریلوب یا خود ایشیدیلوب کولمك لازم کلسه اول وقتده تبسم ایله اکتفا
اولنوب قهقهه ایله کولنمیه ومزاح بابنده تحریر اولنان شروطه دخی غایت اولنه
اوصاف ذمیمه دن اون بشنجیسی غدردر معلوم اوله که بعد العهد غدر حرامدر
وغدرك انجامی هلاکدر ودنیا ری ایجاب ایدر وغدر بر کیمسنه ایله عقد ورابطه
معاهده ایلدکدن نصکره اول عهده وفا ایلمه مکه دینلور لایق اولان اولدرکه
ماده معهوده نك یعنی عهد اولنان ماده نك مدتی تمام اولمزدن مقدم عهدی
نقض ایلمیلر جناب باری عز وجل بیوردی یا ایها الذین امنوا اوفوا بالعقود وینه
حضرت جل وعلا بیوردی فما استقاموا لکم فاستقیموا لهم معنای لطیفی
طائفه قریش یوم حدیبیه ده سزکله عقد ایلدکلری معاهده لرنده ثابت ومقیم
اولدقجه سزدخی عهدکزده ثابت اولك دیمکدر والله اعلم سلیمن بن عامردن
مرویدرکه حضرت معاویه طائفه روم بیننده رابطه معاهده مفقود ایکن
حضرت معاویه اراضی رومه اغاره قصدیله لشکر کشی عزیمت اولدقده

عمر بن عبسه حضرتلری دیدیلرکه بر کون صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة
والسلامك مبارك لسانلرندن مسموعم اولدیکه بر کیمسه نك بر قوم ایله بینلرنده
رابطهٔ معاهده منعقد اولورسه تا مدت معاهده منقضی اولنجیه عقده
معاهده حل و حمله و هجومه ابتدا ایلمسون یاخود نقض عهدی اول قومه
مقدمجه اخبار ایله طرفین نقض عهدی بلمکده مساوی اوله لرکه حتی غدر بولنمیه
دیدیلرکه حضرت معاویه اول عزیمتدن منصرف اولدی بعض حکما دیدیلرکه
غدر هلاکه و زوال ملکه افضا ایدر دینلدیکه غضبك طاوسی ارقدر یعنی
غضب ضعف و وهنه نتیجه ویرر و والی غدر معزولدر یعنی غدار اولان والینك
زوالی سریعدر و جیش عدوان مغلولدر یعنی ظلم و عدوان ایله مألوف اولان
عسکر مغلوبدر یعنی ایشه یرامز عزیب و طغیان مثللودر یعنی طغیان ایله مألوف
اولان رؤسا و سادات مقطوع الیددر کویا دست همت و قدرتلری قاصردر و دینلمشدر
که هر دوشمننك بر قالدیریجیسی واردر الّا غدر ایله مألوف اولان کیمسه نك دوشمنی
بر کیمسه دستگیر اولمز بلکه اولمقوله دوشمنك دوشمنی سنه قلوب عامه مترقبلردر
و مسرور اولورلر حکمادن بری عصرینك ملوکنه بن سکا بش خصلت ایله
وصیت ایدرم دیمکله اول خصلتلره رعایت ایدرسن جناب باری سندن راضی
و رعایا طائفه سی دخی شاکر و صالح اولورلر اولا اینشنده صعوبت اولان
بو قوشنه سهولت ایله چقد یعنی الدانمه یعنی نتیجه و وارتنه صعوبت اولان

امورك اولنده اولان سهولته مغرور اولمه ثانیًا وفاء انجازینه قادر اولمیه
جغك وعدی ایلمه ثالثًا فجالردن حذر اوزره اول نیجه امور وارد که اکثرین
ظهوری ایدر دائما بصیرت اوزره بولنك رابعًا امور ایچون مجازات و مکافات
درکاردر دعوا یقدن اتقا ایله یعنی اموردده تراخی و اهمال ایله رخصت کوسترمه که
بر غوایق ظهوری تمشیتنه مانع اولمیه خامسًا غدردن حذر ایله زیرا انسانی
ورطهٔ هلاکه دوشوردر ابو مسلم خرسانی اعداسی اوزرینه محاربه ایچون تعیین
و تسییر ایلدیکی عسکره بو یله وصیت و تنبیه ایلدیکه قلبکزه جرأت و جسارتی
اشعار ایدك زیرا جرأت سبب ظفردر دوشمن حقنده کین و عداوتکزی چوق
چوق ذکر ایدك زیرا بو حالت اقدامی اقتضا ایدر و طاعت باری یه مواظبت
ایدك طاعت محاربینك حصن حصینیدر و غدردن حذر ایدك زیرا غدار
ورطهٔ هلاکه اوغرار حکایت اولنورکه عجم فیروز ایله ملك هباطله اولان
خشنوازك میانلرنده منعقد اولان رابطهٔ معاهده نقض ایله فیروز بلاد خشنوازه
لشکرکشی عزیمت اولدقده حکمادن بری فیروزه خطاب ایدوب جناب خداوند
بیچون بر پادشاه مادام ارکان دینی هدمه مبادرت ایلمیه اشلدیکی ظلمك
مجازاتنده امهال و تأخیر ایدر لکن هدم دینه مبادرت ایتسه اولوقتده
بلا امهال سوء مجازاتی ایفا و اجرا ایلر و عقد میثاق ارکان
دیندن اولمغله بو نقض عهد عزیمتندن نکول ایله دیدکده فیروز حکیمك بو کلامن

حکمت ادتشامنه قطعا التفات واصغا ایلیوب خشوواز ایله محاربه‌یه
وقتاکه ذکار اولدقلرنده عسکر فیروز منهزم ومماللک بلدانه لشکر
خشوواز مستولی اولوب بلا موجب نقض وخیانتک مشاهده ایلدیکی
اوصاف ذمیمه‌نک بیانی بو محلده تمام اولمغله حدّ اعتدالدن خروجی موجب اولان
اغراض ثلثهٔ ردیه‌نک بیاننه شروع اولندی عرض اول وثانی هم وغمدر بو ایکی
عرض هیچ بر کیمسنه‌یه افراط اوزره طاری وعارض اولمسونلر اول کیمسنه‌نک نفسنه
المواذا ایراث وجسمنه دخی بر حالت ردیه کتوردلرکه تلافی وتداویسی
ممکن اولمیوب امور مهمه‌ده تقصیره وتدبیر عقل وشعوریته ضعف وخلل سبب
اولور و بو ایکی عرضدن براحد ایچون خلاص مجال اولمیوب حوادث لمه ونوائب
مهمه مقتضاسیله البته هرکسه طاری ولاحق اولورلر هم سؤال شیئه دیرلرکه
نفس کله جک زمانده اول شیئک حدوثنه متوقع وامیدوار اولور وغم
زمان ماضیده کچن شی ایچون نفسک متکدر ومحزون اولمسنه دیرلر
بو صورتده ملوک عظام حضراتنه لایق اولان اولدرکه بو ایکی عرضدن
بری طاری اولدقده نفس نفیس همایونلرو وجود شریفلرین اراحهٔ شرع
شریفده مباح مشاهده‌دن بریله تلذذ وانبساط تحصیلیله دفع غموم وهموم
وحفظ صحت بیورولوب لکن بو عرضک دفع ایچون اسباب سرور ایله
اکتفا بیورنلر زیرا الملوک افراطه دخی تدبیر مصالح ملکیه‌دن اشغال ایلک

حبیله

حبیله ضرری عمدن از دکلدر ملک عادل نور الدین محمودده هیچ غم وهم طاری اولسه
کوندزلرده ساحهٔ سرای خاصه‌سنه لعب کوی وچوکان ایلردی وکیجه‌لرده لعب
وشطرنج ایله دفع هم وغم تدبیر ایدرلردی اغراض ثلثه‌دن اوچنجیسی سکران
شرابدر معلوم اوله که سکر جمله ادیانده حرامدر اختلاف فقط همان سکر ویرن
شیئده در تحریم شرابدن بشقه سکرک قبحنده اصحاب عقول دخی اتفاق ایتمشلردر
زیرا سکر بر عرضدر که صاحبنی انواع بلایایه واسقامه کرفتار ایدر حکماء طب
بیان ایلمشلرکه سکرک افراطی صاحبنه بغتة سکته امتلاء بطن واحتقان علت
هائله‌لریله ایراث واکثر حمیات حاره ووذام وملویه وصفراویه ورعشه وفلج
مثللو اسقامی احداث ایدر مع هذا صاحبنی عقل وهوشدن ودرک مطالبه‌دن
مشغول ومهجور واستقامت تدبیردن محروم وعیون ناسدن وقاردن مسلوب
ومرتبه‌سن منحط ودون ایلر خود دار عقباده مقدار عذاب الیم ونکال وخیمی
اقتضا ایلیه جکی اشکاردر یدنجی باب ملوک عظام حضراتنک حضور عالیلرنده
ورکوب همایونلرنده اولیانی دولتلرینک مراتبلری بیاننده در معلوم اوله که ملوک
امم سابقهٔ مختلفة الاجناسدن هربری کسب امتیاز ضمننده بر دکونه مراتب وادابه
رعایت ایله اقامهٔ ابهت ملوکانه ایتمکله جمله‌سنک آداب ورسوم حیطهٔ
تحریردن خارج وشرح وبیانلرنده فائدهٔ معتدبها نایاب اولدیغندن غیری انلره
تشبیه شرعا منهی وممنوع اولوب وخلفای عباسیه عمدهٔ ملوک سالفه اولدقلرینه

بنا٬ً بو بابده همان دولت عباسیه به اقتضاءً رأیله رسوم آداب مرعیه لری علی
وجه الاختصار ذکر و بیان اولنور خلفاء مشار الیها طبقات اعوان اولیا لرینی اوچ حصه
ایتمشلردر طبقهٔ اولی افراد جنود و عسکریه و هنوز اکتساب درجات و مراتب ایلمین
غلمان طبقهٔ ثانیه ضابطان عسکریه دن و سائر خدمهٔ دولتدن وسط مرتبه ده بولنانلر
وطبقهٔ ثالثه سرعسکران و وزراء و رؤساء و کبراء و علماء و قضاة که بو طبقه ده
بولنانلرک دولت سرای شاهانه متوقع و متوقفدر سراپردهٔ ملوکانه یه قریب دهلیز
خاصه ده هرگون وزراء و وکلاء و رجال و ضابطان و افراد عساکر و سائر
خدمهٔ دولت حسب الرسم سرای عالیهٔ ملوکانه ده مجتمع اولسه‌لر ذکر اولنان طبقهٔ ثلثه
اصحابندن هر بری موضع لایقنده قیام ایلیوب بر برینه قارشمز ایدی و بو سیاقده ونک
ما فوقنه تقدم ایلمزلردی و بر تقریب تقدم ایلسه حاجبلر ترتیبلرینه نظام ویررلردی
وسرحاجبین نزد سریر خلافته مورد اولان باب سعادت ایله وزیر عصره ملاصقا
قرار ایدوب و باب سعادتک وراسنه کیمسه نظر ایتمسون ایچون پردهٔ عالیه‌سی صالی
ویریلوب فقط حاجبلر خدمهٔ خاصه‌سیله معا قرارگاهلرندن خروج و باب السعاده‌نک
داخلنده موضوع و مفروش اولان سریر سلطنتلرینه قعود بیوردقلرنده خادم
معین و مخصوصلری اولان غلام لطافت اتسام الینه بر بیوک مذبه یعنی سنکلک
الوب نزد سریر شاهانه خدمت ایتمده قیام و بعده خادم حرم خاص باب السعاده‌دن
خروج و سرحاجبینی دعوت و اولدخی پرده‌ی ادا لق ایدوب دخول و صحن دارده

حضور

حضور ملوکانه ده قرار بعده وزیره دخی دعوت اولنمغله اوکنجه بر حاجب تقدم
ایدرک وارروب سریر سلطنته تقرب ایلدکده حاجب دعوت و وزیر منفردا
دونمال خاکپای ملوکانه دنصکره جانب سریر شاهانه یه بش ذراع مقداری محلده توقف
بعده امیر الجیش یعنی سرعسکرلری وزیرلری کبی حاجبلر اوکنجه تقدم ایدرک
دخول بعد اداء رسم عبودیت بیما سریر سلطنته قیام بعده جناح دفتره سی
و رؤسای خدم دعوت اولنوب دخول علی مراتبهم میمنه و میسره مراتب لایقه لرنده
وقوف و بعده علما و فقها و قضاة دخی بالدعوه دخول و جانب یمین سریر
سلطنته و وزیرک الت یاننده قرار و بعده رؤسای اطبا دعوت اولنوب کلوب
آچق میدانده توقف و کندولردن بر سؤال اقتضا ایتدکده نا سلک خروجی
وقتنده حضور خلیفه یه تقدم ایدرلردی و بعده جنود عساکر و سائر حاضرین
چاغریلوب انلر دخی اوسبی آچق میدانده جمله‌نک حلقنده صف بسته اولوب
قیام و بو ترتیب اوزره بر ساعت آرام و جمله‌سی مشهود لحاظهٔ خلافتپناهی اولدقدنصکره
علی مراتبهم خروجه اغاز ایلدکدنصکره وزیرلری جمله‌دن تأخر و بر مدت
طویله توقف ایلدکدنصکره مکسر نلق ایدن خادم مذکور دکیر و چکلوب
وزیرلو النه بر کوچک سنکلک آلوب بر از زمان مذاکره ایدکده بالاده مذکور
سرحاجبین دخی چاغرسه ایشیده جلد قدر محلده آرام و بعده وزیرلر دخی ینه
حاجب ایله معا خروج و دهلیز مخصوصده ینه معا اولورب بعض امور ملکیه

وحوائج سائره‌یه نظارت و رؤیت وبعده جمله‌سی محللرینه عودت ورجعت
ایدرلردی وهرقچن حاجب اولالی دولتلرندن بربنی تقبیل ید ویاخود براخر
خدمت ایچون حضور خلیفه‌یه تقدیم ایلسه حاجب اول تقدیم ایلدیکی
کیمسه‌نك صول جانبنه بازوی ایسارینه محاذی یورویه‌رك کوتوروب دست
خلیفه‌یی تقبیل ایلدیکی کبی کیرو چکلوب کیرودن بربرینه متقارب قیام
ایدن حاجبلردن یقینده بولنانه تسلیم اول حاجبلر بربرینه تسلیم ایده‌رك
اخراج ایدرلردی وقچن خلیفه‌نك موکب خاص ملوکانه‌لریله بر محله عزیمت
مراد ایلدیکنده ذکر اولنان زمرات مختلفه‌یه امر اولنوب جمله‌سی منسلح مواضع
رکوبه ماشیا ورود واو لحظه رکوب ایلیوب حاجبلر یولده موکب
اوکنده کیمسه‌یی کچرمیوب منع ایچون جمله‌یه تقدم وبعده خلیفه‌نك
یدککری وبعده شاهك وسائر حیواناتی شکارلرنده اوجیلر وبعده ینه
قدام موالیدن کیمسه‌یی کچورمملك ایچون بر زمره حاجبلر وبعده سرحاجبین
سحش ایشیدیله‌جك قدر کیروجه موکب خاص ملوکانه‌لریله خلیفه
جنابلری ووراسی موکب خاصده وزیرلری ایلرو کلوب خلیفه‌یه بر دورلو
کلفتی موجب اولمیه‌جق درجه تقرب وبعد التکلم ینه محل مخصوصه رجعت
ایدردی وبعده وزیرك خلفنده وجوه خدمه ورؤسا وسائر طبقات
اولیاء وبعده سقالری کیمسه مزاحمت ویرمملك ایچون اجقدن کیدوب ایلرده

ملاصق

ملاصق خلع مغره وبعض کسوه واطعمه خفیفه ایله مملو صندوقلری حامل قطار
لر وخدمه‌نك ورؤساسنده صدقات وجوائز ماموری خادم مخصوص کفایه درجه‌سنده
صره‌لری برده‌کیسه موضوعاً استصحاب ایلیوب علما وفقها وقضاة وموذنین
موکبلری وسلطنده سیر وعزیمت ایده‌رك یا ابواب قصر خلیفه‌دن ویاخود هرهنکی
برینه واصل اولدقده حاجب خدمه‌نك جمله‌سی نزول واول محلی تجاوز ایدنجیه‌دك
رکاب خلیفه‌ده مشی وسیر وبعد الالتجا وزینه جمله‌سی رکوب ایدوب وهر
قچن خلیفه قصرینه عودت ایدرسه ینه جمله‌سی نزول وقصر خلیفه‌ده اولان
حاجبلرك محل وموقفلرینه دك ماشیاً کیدرلردی وخلیفه‌نك وقت رکوب
ونزولنده بوردلری وطبللر ظاهر اولنوردی وپادشاه کرهٔ رکوب ظهور میل
بیوردیلر زیرا ارسلانك ناده کوردن شهرلیلرك عیون وقلوبنده ارسلانك
مهابتی عظیم اولوب دائما صحرالرده کزن چوبانلر صیقه صیقه ارسلانه تصادف
ومشاهده ایله الفت ایلدیکندن قلبنده مهابتی اولمدیغی درکار دورکوب
وظهوردن کلیا امتناع وانقطاع دخی کوسترمیه‌لر زیرا قوردار الق
داعی کوزجیسنی کوردکسه خوف راعی دوننده کلیا زائل اولوب قیون سوری‌سنه
هجومده قطعاً تحاشی ایلمزدی مؤلف رسالة شیخ مرحومك بو سنج سرای قابیده
چند روز نوبت وزن حکومتی ولان ملوك سالفه‌دن میانه‌ده دولت عباسیه‌نك
اداب رسوم وسلطنتلری طوائف سائره‌یه نسبت مستحسن اولدیغنه بناءً

بو بابده آداب و رسوم عباسیه‌دن انموذج اوله‌رق ذکر ایلیوب بو عبد حقیر
دخی خدمت ترجمه‌ده منسبت تقصیر و تکاسلدن تحاشیا ترك ایتمیوب ترجمه و تحریر
ایلدیم یوخسه حالا مسندآرای سریر سلطنت و رونق افزای تختگاه خلافت
و فرمانفرمای هفت کشور داورینك بخت سعد اختر سلطان البرین و خاقان
البحرین پادشاه تقوی پناه و شهنشاه عطوفت دستگاه افندیمزك دولت
علیهٔ ابد قرین و ابهت رهین ملوکانه‌لرینه جهار جهت اقطارده ومدینهٔ کوش
شوکت و شان و الیوم بر بندهٔ فرمان بردار مسند حکومتگاه عباسیه‌ده
راند بویله بر دولت عظمی شید الله ارکانه بالتأیید الی یوم الانتهانك اسباب
فر و حشمت و آداب ملك و سلطنتی شیخ مومی الیه مشاهده ایلدی درون کتابده
بو بابده متضمن اولان چندین اوراق برکنده ساز پنجهٔ الغا و زبان ترجمهٔ عاجزانم
دخی بریده کذلك استحیا اولوردی سکزنجی باب مشورتك فضیلتی بیاننده در
معلوم اوله که مشورت بر امره ایضاح رای مبهمه هدایتك عین و ارشادك
سبیلی و باب صوابك مغلقك مفتاحیدر یعنی مبهم و مستور و مخفی اولان رای
صواب مشورت ایله آشکار اولور و شارع یعنی عالم السر و الخفیا یا حبیب
جناب خدا حضرتلری خلقی مشورته بیوردیلر جناب عز و جل صاحب سعادت
افندیمز علیه الصلوة و السلام افندیمز حضرتلرینه بیوردیکه فاعف عنهم
و استغفر لهم و شاورهم فی الامر حسن بصری رضی الله تعالی عنه حضرتلری

بیوردلرکه

بیوردلرکه مشاوره ایله امر اولندیکم رای صحیح استنباط و مقتضاسیله عمل
اولنه ضحاکدن منقولدرکه مشاوره ایله ایچون امر اولندیکم مشاوره‌نك
فضیلتی و فوائد عائده معلوممدر زیرا خواطر باقیه و افکار صافیه بر امره
صرف و احاله اولنسه اول امرده صورت امکان مستور و مخفی قالمز
و استشاره‌یه رغبت ایتمیوب کندو رای ایله مستند و مستقل اولان
کیمسنه سر حد صوابدن بعید و خطره و زلل و خطایه قریب اولور
حدیث شریفده وارد اولمشدرکه وحدانیت واجب الوجود اعتقاد و ایماندن
صکره راس العقل یعنی کمال عقل ناس تودد یعنی سوییشوب دوست اولمقدر
و رای ایله مستبد اولان خود رای آخردن مستغنی اوله‌مز و مشورته
رغبت ایدن کیمسنه هلاکدن مصون اولور و جناب حی لایموت بر قولنی
هلاك ایلمك مراد ایلسه انك کندی رایی اسباب هلاکك اول اقدمی اولور
حدیث شریفده وارد اولمشدرکه تخصوا عقولکم بالمذاکرة و استعینوا
علی امورکم بالمشاورة معنای شریفی سز بربریکز ایله مذاکره ایدرك عقللرك
اصابت ایلدوکنی و ایلمدوکنی تجربه و امتحان ایدرك و امورکزك تمشیتنده
مشاوره ایله استعانت ایدك دیمکدر حضرت علی رضی الله تعالی عنه بیوردلرکه
استشاره عین هدایتدر هر کیمکه کندو راییله بکنوب آخر ایله استشاره‌دن
مستغنی اولسه البته خطره وقوع بولور بعض بلغا دیدیلرکه آخر ایله استشاره

واسترشاد ایتمکسزین خطا ایلمك کندو رأیی ایله مستند اولوب استشاره سز
صواب ایلمکدن زیاده محموددر بعض حکما دیدیلرکه سنك رأیك نصف قرنداشکدر
یعنی سنك قرنداشك مثللو خلوص اوزره سون کیمسه ایله درسن اول کیمسه ایله
مشاوره ایله رأیك تمام وکامل اولور ودینلمشدرکه هرقچن امورده اشکال
واقع اولسه عقولك رأینه مراجعت ایدوب استشاره‌دن امتناع ایلمه وایکله
مستند اولمه زیرا سؤال ایدوب سلامت بولمق خودرأی اولوب ندامت
چکمه‌دن خیرلودر حکماء یونانیوندن بعضیلر دیمشلرکه جمله تدبیرك غایت
ضعیفی شدت وغضبك غایت قویسندن خیرلودر وتأنینك غایت ازی عجله‌نك
چوغندن خیرلودر وخطا وزلل وقضا مبرمك محکمی رسولیدر یعنی قضا مبرمدن
واردر اولور وهرقچن بر ملك کندو رأینده مستند اولوب استشاره‌دن مستغنی
اولسه رشد وهدایت محللرینه مستوی اولور حکماء فرسدن بری دیدیکه امورده
نظر یعنی دقت وامعان ایلمك عزمدن وعزمده رأیدن اقتضا ایدوب ورأیده
دخی تفریط ونقصاندن سلامت وفوز وظفره باعث وسبب حاصلدر تدبر
وتفکر فطنت وذکایی مستلزم وحزم واحتیاطی موجبدر حکمانك مشاوره‌سی
یقینده ثبات وبصیرتده قوتدر یعنی حکیم اولان کیمسنه رأی صوابه صاحب
ایکن ینه مشاوره ایلدکلرنده رأیلرنده ثبات وبصیرتلرنده قوت فائده‌لرینی
تحصیل ایدرلر بو تقدیرجه برشیئه عزمدن اقدم تفکر وقطع وجسمدن اول

عزم وهجومدن اول تدبر وقدومدن اقدم مشاوره ایله دینلدیکه مشاوره
کبی صواب اظهار ایدر برشی یوقدر ومشاوره کبی نعمتلری محافظه ایدر برشی
یوقدر یعنی کشینك نعمتی کندونك حوصله وتحملنه مساوی اولوب زیاده
ونقصان اولمق نعمتی محافظه ایدر وکبر وغرور کبی بغض وعداوت ایراث ایدر
برشی یوقدر عبد الملك بن مروان دیمشکه برامرده مشاوره ایلدکده نصکره
خطا واقع اولمسی مشاوره ایتمکسزین اصابت ایلمکدن زیاده بکا خوشکلودر
زیرا کندو رأیی ایله حرکت ایدن کیمسنه‌یه ذل وهوان ایراث ایدر برسی کندو
رأیینی تکذیب ایلمك واجب ایکن تصدیق ایلمسی بری دخی زیاده بصیرتی ایجاب
ایدن مشورتی ترك ایلمسی طقوزنجی باب ارباب مشورتلك اوصافی وبعض
حکایات لایقه بیانندهدر ملوك عظام حضراتی اهالی مشورتی بر دائره‌ده جمع
ایدوب مجلس مشورتده عقد شورا ایلمکی اولیدر اختلاف اولنمشدر عرب
وفرس وملوك هند مجلس جمعیتی ترجیح ایلیوب مجلس جمعیتده هرکس کندو
قریحه‌سن بیان ایلدکده اکر نقص توجه ایدرسه نقص محلندن ایضاح واثبات
اولنه‌رق قرار بولان صورت رأی اجماع وقرایحك نتیجه‌سی اولمغله خللدن عاریدر
دیدیلر وروم وملوك قبط منفردا اولان مشورتی ترجیح ایلیوب منفردا
اولان کیمسنه استنباط رأی صوابده فکری خاطرینه الحاح وابرام وجد تام
ایتمکله نتیجه فکری بکرا ظهور ایدر اما مجلس جمعیتده هرکیم بر رأی ایله ابتدا

ایدرایسه اول کیمسه متبوع اولوب سائرلری اکا تابع اولوردیدیلر واهالی
مشورتده یدی شرط موجود ومجتمع اولمق لازمدرکه اول شروط مدار مشورت
اولدیغنه بناءً صواب انلر ایله صورت اکتساب ایدر اول شروطدن بری فطنت
وذکادرکه حتی مشورت اولنان امورده اشتباهلری اولمیه زیرا اشتباه
ایله عزم وجزم صحیح اولمز ایکنجیسی امانتدرکه حتی کندولردن امنیت
مأمول اولنان موادده خیانت وخلوص مأمول اولنان شیلرده خیانت
ایلمیه لر اوچنجیسی صدق لساندرکه حتی انتها ایلدوکی خبرلرینه
اعتماد ووارد اولدیغی ایله عمل اولنه دردنجیسی بربرینه حسد نفسانیتلری
اولمیه زیرا نفسانیت رأی صواب کشفه مانع اولور بشنجیسی سائر ناس
اهالی مشورت اراسنده بغض عداوت اولمامق زیرا بو عداوت نصفت
وحقانیتدن منع وصواب رأی محجوب ایدر التنجیسی هوای نفسانیت
اربابندن اولمامق زیرا هوا اصحابی حقدن اخراج وباطله ایصال وعقولی اعقال
ورأی اصوابدن صرف ایلر یدنجیسی کبرای دولتدن ومشایخ اعوان
سلطنتدن اوله لر زیرا اعقلای مشایخ وپیرای کرم وسرد روزکاردیده
ونوائب بهره‌یاب فواد واطوار مختلفه ادبار مشاهده ایله اکتساب رأی صوابه
قابل ومستعدلردر طائفهٔ عرب دیرلرکه مشایخ وقارلک اشجاری
واخبارک چشمه‌ساریدر انلرک فهملری صوابدن منحرف اولمز ووهم انده وقوع

بولمز ودینلمشدرکه سزلر پیرلرک رأیلریله عمل ایدک زیرا هر نقدر ذکا طبیعتلرینه
وهن تطرق ایتمش ایسه دخی ینه انلر عبرت ویرجک چوق صورتلر کورمشلردر
آثار تقلبات دهری چوق اشتمشلردر حکایت اولنورکه برکون مأمون خلیفه
اوغللرینه نصیحت ایدوب دیمشکه ای اوغللرم سزلرک سزه شبهه‌کز اولان امورده
ارباب تجربه واهالی حزمندن اولان عمولرکزک شفقت ضیاسی اولان اختیارلرک
رأیلرینه مراجعت ایدک زیرا انلر سزلرک کورمدیککز شیلری سزه کشف ایدرلر
زیرا تحقیقا انلر نیجه مدتدن برو خدمت دولتده بولنوب سزلرک امورکزده تمادی
وتفنن وحوادث وعوارض ازمنه‌یه واقبال وادبار دورانه اشنالق حاصل ایلمشلردر
سزلر انلره تسلیم اولیکز وانلره عزت ومطاوعت کوستروب وکلام مکروهی هر نقدر آجی
اولور ایسه تحمل ایدیکز زیرا صحت وشفایه موجب آجی شربت ویریجی حکیم باعث
تزاید سقم وعلت اولور طاتلو شربت ویریجی حکیمدن زیاده شفقتلودر ومجلس
مشورتده بخیل وجبان وحریص ومعجب یعنی خودرأی وکذاب اولان کیمسه‌لری
ادخال ایلممک لازمدر واهمدر زیرا بخیل اولان کیمسه‌نک بخلی عقلنه باعث تقصیر
وخلل اولور وجبان کیمسه بعض جسارت لازم اولان خصوصده اخافه ایدر
وحریص اولان کیمسه انجازی مأمول اولنمیان وعد ایلر ودینلمشدرکه بخیل
وجبن وحرص بر طبیعتدرکه جمله‌سی سوء ظندن اقتضا ایدر عبد الملک ابن مروان
بعض عمالنه بو وجهله تنبیه ایدوب دیمشکه مهم اولان امورنده کذابک

وکندو رأینی بکنمش معجبک رأیله قناعت واکتفا ایلمه زیرا کذّاب اولاند
کیمسنه سندن بعیدا اولانی شیئ تقریب ایلر وقریب اولانی شیئ تبعید ایلر
یعنی نفس الامری سویلمز وکندو رأینی بکنمش خودرائی معجبک دخی رائی
صحیح دکلدر بو تقدیرجه معجب وکذّابک رأیلریله عمل موجب خطا اولور
ملوک عظام حضراتنه لایق اولان بودر که مجلس مشورتده هیچ بر کیمسنه
بر رأی ایراد وبیان ایلسه همان قول مجرّدینه عمل واعتبار اولنیوب اوصول
واسبابندن استکشاف ونتیجه وعاقبتندن بحثدن جمله اهالی مجلسی
تشریک ایدرک بعد التنقیح قبول اولنوب قبل امعان النظر اول رأیله
عملدن حذر اولنسه ودینلمشدر که رأیک غایت ضعیفی بالبدایت ظهور
ایدندر ورأیک افضلی بعد السنوح اول رأیدر افکاری تکرار ایدرک علم
ویقین تعلقی ایله تحکیم اولنان دردر دینلدیکه هر بر رأیی که بو کیجه اخشامدن
تا صباحه دک فکرت صحیحه انی تمحیض وتدقیق وتنقیح ایلمیه اول رأی ناتمامدر
عبدالله بن وهب دیمشکه بر رأیی بعد السنوح اوچ کون ترک ایدوب
اعمال افکار وامعان انظار ایدن که حتی صحیح وسقیم وخالص ومغشوش
کشف اولنه ابن هبیره اوغلنی تأدیب ایدوب ضمننده دیمشکه زنهار
اول وسیره اویمه یعنی محل استشاره ده خاطرینه خطور ایدن رأی
جمله دن اول ایراد ایلمه وامعان نظر ودقت ایله تنقیح اولنیان رأیدن حذر

ایله ومعجب خود رأی رأیلرینی تصویب ایلمه وتأمل وملاحظه ایتمدین
ارتجالا کلامدن اجتناب ایله وهیچ ملوک عظام حضراتی عندنده فکرت تامه
ورویت کامله نصکره بر رأیک صحتی تقرر ایدر ایسه بعده اول رأیک امضا
واجراسنه مبادرت وانکله عمل ایچون انتهاز فرصت اولوب وقت مناسبی فوت
اولنمیه وناصحلرک مخالفتندن ونصح وپندلرینی استحقاردن حذر اولنه که هر کیم
کندویه نصیحت ایدنه مخالفت ایدرسه بر عدوی سیدادر ودینلمشدر که امر ملکک
قسما وادبارینه بش شیله استدلال اولنور اولکیسی امور ملک مضادی ومواردینه
آشنا وخبیر اولمیاندن حدیث السن کیمسنه نک امور ملکیه ده کافی یعنی تدبیر اتخاذ ایتمک
ایکنجیسی اهل مودته جور روا اولنمق اوچنجیسی خراج مالی ونسنه نک ناقص اولمقدر
دردنجیسی صاحب ملکک بر کیمسنه یی کندویه تقریب وتبعیدی رأی وتدبیری غرضنه مبنی
اولمیوب هواسی ایچون اولمق بشنجیسی نصایح عقلا ورأی ذوی الحفظ استحقار اولنمق
کسری نوشروان دیمشکه عالمده بلا امور اولان کیمسه ایله استشاره ورأینه
متابعت ایلمک رأی متین صاحبی اولانه واولمیانه حزم واحتیاطدر بو بابده شرح
اولنان مزایای ایضاح ایچون مؤلف مرحوم اوچ حکایه مبسوطه نقل وبیان ایدر
حکایه اول منقولدر که هند بلادلرنده ممالک فرسه قریب بر بلده نک حسن منظر
وطیب هوا وماسی وکثرت عمارت وحصانت ومتانت قلعه سی واهالیسنک دخی
مهابت وشجاعت وقوّت ابدانلری وملوکلرینک کمال لطف وعنایتی نوشروان عاقلک

مجلسنده وصف وثنا اولنمغله نوشروان اول مملكتی تسخیر وتملیك سوداسنه
دوشوب كیملك زیر نكین حكمنده دردیو سؤال ایلدكده حدیث السن وهوای
شهوانیه یه تابع ومنقاد ولذات نفسانیه سیله متلذذ ومشغول اولدیغی نام ملكك
زیر حكمنده دكلن رعایاسنی كندوسنه سوددوكندن كندویه غایت مطاوع ومتودد
دیو تقریر واخبار ایتمكله نوشروان وزراء ووكلاسنی جمع واول مملكته دسترس
سودلسنده اولدیغنك وملك اركانك كیفیتنی ورعایاسنك اطاعت ومحبت اوزره
اولدیغنی بیان وتفهیم ایلدكده بومرامك حصولی انجق ملك اركانك انجق رعایاسنی
تحریك وافساد وملك اركندن تنفیر ونوشروانك جانبنه استماله لندن غیری
وجهله صورت بولمز دیو جمله وزرانك رایلریله نتیجه باب اتفاق اولمغله درحال
تقلیب قلوب برایا واضلال وافساد رعایا قتلرنده سبق آموز ابلیس دهان
عربدن برقاچ كیمسه لری تدارك وبخشش اموال وتحصیل امال مثللو وعدلر ایله
بومرامك حصولنی دعهده لرینه احاله ایتمكله اول كیمسه لر دخی ملك اركانك مملكتنه
واروب هر بری برقصبات وقرایه متفرق اولوب طوائف رعایایه بهانه سیما علف
اختیال ایله بیلردوكه دك برایكی سنه ظرفنده افساده اضلال ونوشروانه
جانبنه استماله ایلدكلرندنصكره نوشروانه كاغد تحریر وعموما رعایای ملك اركانكی
استماله ایلدكلرین اشعار ایتمكله نوشروان دخی اول حوالیه قریب بولنان
والیلرندن برینی عسكر كثیره ایله اراضی ملك اركنه دخول استیلا ایلمك

اوزره

اوزره تعیین ووالی مذكور دخی مأمور اولدیغی وجه اوزره حركت والكیه
دن متجاوز سواد عسكر ترتیبنه مباشرت ایلدیكی ملك اركانك بعض
جاسوسلری خبرالوب ملك اركنه تحریر وانها ایتمكله بوكیفیت شیوع بولوب
مملكت ملك اركنده صورت فساده شقاق دونما وبین انواع اراجیف هویدا
اولمغله ملك اركن دخی بو كیفیته تحصیل وقوف ایلیوب انما ملك اركانك امور مملكتنی
بش كیمسنه اداره ایدر دیكه كندونك مصاحب وسمیری وبری دبیس الزمامه
ایدیكه اخذ وعطاده متوكلی ایدی درحال بو بش كیمسنه یی جمع ایدوب كیفیتی
تفهیم وعقد انجمن مشورت ایله دفع ماده فساد واختلال خصوصنده
استكشاف رأی صواب ایلدكده اول دورت وزیردن بری فتح كلام ایدوب شمدی
رأی صواب بودركه رعایا طائفه سنه عطایا واحسان وعقد مواعید ایله اصلاح
وتصفیه اولنه لر زیرا رعایا طائفه سنك بو وجهله تصفیه لری عدولرك معلوم
لری اولدقده اقدام وافتخامدن یاكشیده اجتناب اولورلر واكر اقدام ایدر ایسه
دخی كلمه مجتمعه وقلوب سلیمه ایله مقابله ومقاتله لری قابل اولور
دیدكده رئیس الزمامه بو رأی تخطئه ومنع سیاقنده بو وجهله جواب
ویردیكه بو رأی اولزمانده صواب اولوردیكه اكر فساد رعایایه سبب جور
وتعدی اولیدی زیرا سببی دفع ایله مسببی دخی زائل اولور اما فسادی
جوره تعدیدن نشئت ایتمیوب بلكه كندولرده اسایش وراحتلر قدرین

بلمدکلرندن اقتضا ایلدیکی دینلمشدر که دردنجی طائفه آسایش و داخلکرک قدرینی
بلمدکلرندن ناشی کندولره فساد طاری اولسه انلره انعام و احسان اولنمق فساد
لرینک تزایدینی موجب اولور اول دردنجی طائفه دن بری اولاد بری ذوجات بری
خدمتکاران و بری رعایا در بو دردنجی طائفه دن بری کمال ذلت و آسایشدن
ناشی طغیان ایلسه اول طائفه یه رفق و ملایمت ایله معامله و مدارا اولنه جق
طغیانلری زیاده اولور بلکه بونلرک ماده فسادلرینی قطع و حسم اهتمام اولنمالودر
دیدکده ملک ارکن ضاد فسلک ای حکیم دیدی بعده وزیر ثالث دخی بو بابده
رای صواب امین صادق جاسوسلر کوندریلوب اول مقوله فساد ذاته اجتسار
ایدنلر تصحیح و تفحص اولنه قدر نصکره قلت و کثرتلرینه کوره اقتضا ایدن معامله
اجرا اولنمق قدر دیدی دیبیل لزمامه بو رایده دخی خطر وارددر زیرا بو کیفیت البته
شیوع بولور و شیوع بولدیغی کبی تهمت و فساد اصحابی ایشیدوب خوفه تابع
اولورلر بو تقدیرجه ایکی شقدن خالی اولماز یا خوفلرندن ناشی دشمن
طرفنه فرار و دوشمنه کلی معاونت ویرمه موجب عار اولجق بعض
سرائر احوالمزه دلالت و دوشمن طرفندن اقدام تام ایله دولتمزه مقاتله
یه مبادرت ایدرلر زیرا اوطان و عیال و اموال قدیملرینه عودت طلب ایدرلر
ویا خود دوشمن طرفنه فرار ایتمیوب تجمع ایلیوب رعایا طائفه سندن
بعضیلر واردر که جاییکه ضمیمه اولان بعض دلخواهلر امره دسترس

اولماق

اولماق تقریبیله مأیوسکا دیده دوز فرصت و بعضیلر دخی واردر که
مقدما حقلرنده اجرا اولنان بعض کونه تأدیبات و سیاسات مورث حقد و کین
اولمغله مترقب اخذ ثار و انتقام و خصوصا جمهور رعایا طائفه سندن ستم
دیده اولانلر ایله زمرهٔ عسکریه یه خصومتلری اولمدیغندن بو مقوله لرک
بو فساد ذاته هر نقدر مدخللری یوغیسه دخی اغراض مذکوره یه بناءً بونلر دخی
اصحاب فساد ذاته منضم و ملحق اولوب بزم علیهمزده دشمنمزه نصرت ایدرلر
بو صورتده بونلرک حقلرنده مسامحه اولنسه مملکته فساد عامه سی طاری اولور
واکر ایچلرندن اصحاب قباحات و اساءته عقوبت مراد اولنسه بجرم و قباحت اولنلر دخی
عقوبتک کندولره تجاوز و سرایتی خوفندن مشاکله و مجانستلری حسبیله
اصحاب اساءته ملاحق و تکثیر ایدرلر و افراد رعایا بیننده اولان بغض و عداوت
بو بابده کندولره مانع اتفاق و اتحاد اولماز شونک کبی که ایکی کلب بر بریله
مهارشه و مشاجره اوزره لر ایکن بر قدرت ظهور ایلسه بربریله اولان
مهارشه و مشاجره لرینی ترک ایدوب اول قدرتک اوزرینه هجومده بربرینه
معاونت و معاضدت ایدرلر کذلک رعایا طائفه سی ملوک عظام و قوت مالیه
و شجاعتلرینه بناءً جانب ملوکانه دن تنافر و تباعد و جهالت طبعیه و سفالت
اصلیه ده کندولره مماثل و مجانس اولان بر نوعلرینه بینلرنده هر نقدر
عداوت صوریه اولسه دخی ینه بربرلرینه میل و متابعت ایلمک مقتضی

خلقتلریدر ورعایا طائفه‌سی ایچلرنده البته عابد واحمق بولنور بو مقوله
احمقلرده كما الحمق وجهلندن ناشی اولوا الامره واجبه اطاعتندن
خروجه غضب وعداوت دینیه ظن ایتملریله اولمقوله‌لرك رعایا بیننده امر
ونهیلری ملوكك زمرهٔ عسكریه‌یه اضداد سوزیلادن امرلرندن زیاده نافذ
اولور دینلمشدر كه اوچ زمرهٔ اوچ حالده امتحان واختیار ایلسك ایكنجی
مطلوبك اولان اوچ شیئدن خاسر اولورسك بری مؤدب ومعلمك اولان
استادیكی تأدیب حالنده علمنی امتحان ایلسك ایكنجی بر صدیقك فقر وفاقه
حالنده بذل وعطاسنی امتحان ایلسك اوچنجی زوجه یعنی منكوحه‌ڭ كبیرلك
حالنده محبت ومودتنی اختیار ایلسك بو اوچنده دخی امتحان ایلدیككی شیئلر
ما مولكدن دون بولورسن رعایا مقوله‌سی دخی بو حاللرنده انلره مشابهدر حكما
دیمشدر كه تحقیقا دولت ایچون بعض امراض واردر كه سبب موت اولمقدن
قورقلور اول امراضك غایت مخاطره‌سی درت شیئدر بریسی اولدر ولنك ملكنه
عارض اولان كبر وغرور در ایكنجیسی ملكه عارض اولان غضب زیرا بو ایكی شی
ملكك تدبیر وسیاستنی حد اعتدالدن خروجه واهمسندن دولت مضطرب
اولور اوچنجیسی ملكه عارض اولان حرص وطمع زیرا بو حرص ظلم وتعدی
موجب اولور دوردنجیسی رعایانك طغیانی وهجانلریدر كلامیله وزیر
ثالثك رأینده ملحوظ اولان محاذیری دخی تفصیل وبیان ایلدكده ملك

ادكن رئیس الزمامیه خطاب ایله صدق الحكیم دیدی وبعده وزیر رابع كه
وزراسنك اعلم وافضلی ایدی بو وجهله كلامه اغاز ایلدیكه بندكز سائر
رفیق وصاحب اولان بنده‌كز بربرلریمزه احتیاجده اولان بش پارمق مشابه‌سنده
نجوم سمانك نور خورشیده غالبا بدن استمداد ایتدیكی كبی بزمرده جمله‌مز
جناب ملوكانه كوكبونه مزاج وهاج عقل حكیمانه‌سندن استمداد واستسقا
ایدرز فقولكزلك عقلمه بو رأی محرره‌نك مغایری بر رأی خطور ایلدی
لكن بو مخالفتدن برادم انلره تفوق وترفع ویاخود انلرك رأیلری دوركله
دورانل دخی رده قبول جنابكزك اراده‌سنه منوطدر اكر اذن ویرسه‌كز
سویلیه‌یم دیدكده ملك اركون دخی ای وزیر ناصح كرك سن وكرك صاحب
رفیقلرك بنم عندمده معتمد سكز بو بابده رأی صوابك نفعی جمله‌مزه
عائددر سز بكا مناصحه‌ده قلب انسانه نصح ایدر خواص خمسه مقامنده
سز دیمكله وزیر رابع بو زمینده بسط مقال ایدوب تحقیقا رعایا
مقوله‌لری عواقب اموره نظر ایدر میوب همان پیش نظرلرنده اولان
صوری كوردكلرنده ورطهٔ هلاكدن تحفظ وموصل منزل سلامت
اولان مسلكه سلوك ایلیه‌مزلر بر طائفه كونه نظرده لو طائفهٔ مرقومه‌یه
فساد عارض اولور وبو حالده انلری تأدیب صورتلرنده خطر عظیم
ظاهر دوردوشمنلرك دخی حرص وطمعی زیاده وبزلرده مقابله ومقاتله

قدرت و وسعت نایاب بو صورتده بزه لازم اولان اولدر که اول امرده
اولیاء و اتباع خالصه‌کزی و اهل عیال و ذخیره‌کزی و رعایای مطیعه‌
کزی تأمین ایچون بر حصن حصین مأمن و معقل اتخاذ ایده‌لم دیرسه‌ك داخل
حوزۀ ملکیکزده بر معقل بیلورمکه مناعت و حصانتده عدیل و نظیری
عدیم و هواسی اولیغندن اسلافکزدن بعضیلری تعمیری قصد ایله بر مقدار
بنا انشا ایلمشلر اول معقلك بناسی تکمیل و تحکیم ذخائر و لوازمات تسجین
و بعده نقل و اقامت و دوشمن ظهورنده مقابله و مدافعه‌سی متیسر اولدیغی
صورتده اول معقله التجا و تحصن ایلیوب مهب الطاف خیر الناصریندن
وزایش نسیم فرح و ظفره انتظار اوزره اولورز دیدکده ملك ارکن بو رأیی
اظهار محظوظیت و سائر حاضرین دخی بالاجماع استحسان ایتملریله عقب
ملك ارکن خواص و حمایتله رکوب و اول معقله واروب اعوان و انصارینی
جمع و امر بنائی تکمیله مسارعت و اموال ذخایر و خزاین و مهمات نقل و تسجین
و سائر ثغوری تشدید و نوشروانك طرفندن مأمور اولان والی مذکور
دخی جنود وفیره ایله اطراف بلاده اقتحام و دخول ایلدکده مقدما رعایای
اضلال و افساده تعیین اولنان مفسدلر افساد ایلدکلری رعایالر ایله فوج فوج
والی مذکوری قارشولیوب تلاحق و بو حال ایله طی مسافه ایدرك کیدرلر ایکن
ملك ارکنك دخی عساکری ظهورده و بر مقدار مدافعه‌یه ابتدا ایلدکلرنده

ملك ارکنك جمعیتنده بولنان بعض عونه‌سی اول امرده صورت انهزام کوسترملریله
صورت عساکر خالصه‌یه دخی سرایت ایله جمعیت ملك ارکن منهزم و شکسته اولوب
روکردان و والی مذکور اول حوالیلره مستولی اولوب عسکر ملك ارکنی تعقیب
ایدرك اول معقله وصولنده ملك ارکن بو اتباع خالصه‌سیله معقله دخول و تحصن
و والی مذکورك مناعت و حصانتك مشاهده‌سی ایله ساحه‌سنه نزول و قرارك عدم
امکانك فهم ایله رجعت و مستولی اولدیغی بلده‌لره والیلر و عامللر نصب و کرکی
کبی قبضۀ تصرفه الدقدنصکره طائفۀ اعجام و اهالی هنده شدت و قسوت
و تخفیف و حقارت ایله معامله‌یه باشلدقلرینی و بلاد هنددن قیتی و افر اموال
خراجیه تحصیل و مملکت فرسه نقل و تسییر اولندیغنی و طائفۀ اعجامك زیر حکومتنه
کیردیکی اهالی هند کوردکجه تحمل ایمیوب کوندن کونه کندولره عزت
و جمعیت مستولی اولوب اوکلکی ذا اختلرینی و صکره‌دن اولان محنت و مشقتلرینی
فرق و درك ایلدیلر و ملك ارکن دخی وزرالرینك رأی و تدبیرلری ایله صبر ایدوب
زیر حکمنده بولنان رعایایه عدل و احسان و ترفیه و تطمین و بذل اموال و مجرملرینك
جرملرینی عفو و متوحشلرینی تلطیف ایله ملك ارکنك عدل و نصفت و احسانی و والی
مذکورك ظلم و غدر و عدوانی آوازه‌لری جمله اهالینك سامعه‌لرینه طوقندردی بو اثناده
والی مذکورك بعض قلاعه والی نصب ایلدیکی عامللردن بری اولدیغی ناحیه‌ده
سوء حرکت ایدوب علمادن بری اول عامله وعظ نصیحت صدودنده اولمغله

غامل غضبه کلوب اول ناصحی قتل فراد ایلدکده اهالی بلده جمعیت واتفاق ایله
اولغا ملك اوزرینه هجوم وقتل ایلدکلری خبری والی مذکورك سمعنه داخل
اولمغله والی مذکور دخی عساکر کثیره ایله اول ناحیه اهالیسنی تأدیب ایچون اول
جانبه عزیمت ایلدکده اهالی دخی باجمعهم ملك ارکن طرفنه ورود والتجا وسائر
نواحی اهالیسنه مخصوص آدملر کوندروب بو کیفیتی خبر ویرملریله جمله نواحی
اهالیلری تجمع واتفاق ایله هر کس کندو ناحیه‌لرنده والی مذکورك طرفندن نصب
اولنان غاملکرلری اوزرینه اقتحام واعدام وعلی العموم ملك ارکن جانبنه ورود
والتجا ایتملریله والی مذکور ناچار اولوب مملکت اولان قرارگاه قدیمنه عودت
ورجعت وملك ارکن دخی ملك قدیمنه نقل بارخانهٔ معادت وبسط بساط
اقامت وبعدازین پیروی نفس وهوادن فراغت واصول عدل انصافدن خارج
آهنك ورفتاردن مباعدت ایدرك اوازهٔ حسن حرکتی افاقگیر اشتهار
اولدی حکایت ثانیه خلفاء عباسیه‌دن هرون الرشیدك وفاتندنصکره
اوغلو محمد امین امیر خرساندن اولان مأموندن نزع خلافته عزم وقصد ایله
مأمونه بر کاغد یازوب بعض امور مهمه مذاکره‌سی ایچون البته جنابکزك
بو طرفه ورودی مقتضیدر دیه‌رك عزیمتنی طلب ایلدکده مأمونك بعض طرفدا
لری محمد امینك صورت ما فی الضمیرینه وقوف ایله مأمونه کاغد تحریر وقرنداشکز
امین خلیفه عهد خلافتی سزدن نزع وخلع واوغلو موسی‌یه لناطقه الباس

وتفویض مراد ایدر دیو اشعار ایتملریله مأمون دخی خواص رجالك احضار
وکیفیتی تقریر واخبار ایلدکده بالاتفاق مأمونك قرارگاهنده ثبات واستقرار
وقرنداشی امینه بعض کونه علل واعتذاری متضمن کاغد تحریر وتبییا ایلمسنی
استصواب ایتملریله بو وجهله امینه کاغد ارسال ایلدکده امین دخی کاغد
مرقومی بعد القراءه مأمونك ایراد ایلدیکی علل واعذار مجرد کندونك مستکن
دروننده اولان ضمیر فاسدك مرجعی دیده درایت مأمونده مکشوف وظاهر
اولدیغی مآل کاغددن فهم وبو کیفیتدن مأمونه توحش تام عارض
اولمغله فیما بعد هر نه زمینده نصب حال وسایس ایلسه مأمونك وجهله
افاده رام اختیار اولمیه جغی جزم ایدوب بو قصد عزیمتك ضرورا علاوه
ومأموندن عهد خلافتی نزع ایتمسنه دعوت وبعده علی بن عیسی بن هرون ایله
مشورت ومرقوم بن عیسی مقدما خرسان والیسی اولدیغی آنده اهالیسنه
اکرام وانعام فراوان وعدل ونصفت واحسان ایتملریله ولایت خرسانی
علی بن عیسی‌یه تقلید وعدد وعتاد وفیره وترتیب جنود کثیره وبخش اموال
وضمان حصول امانی وامال ایله تلطیف وتجهیز وابن عیسی دخی لشکر جرار ایله
حرکت وخرسان جانبنه طوغری عزیمت ایلدیکی خبری مأمونه ایرشدکده مأمون
کندونك مقابله ومقاومته عدم اقتداری وابن عیسانك مقدما ولایتی
هنگامنده انعام فراوان وعدل واحسانله اهالی خرسانی کندویه متمائل

ومنجذب ايلديكى كيفيتلرى تفكر ومطالعه ايله مضطرب اولوب دعقب وزرادن
وكلاى دولتيله تفرج صورتنده حركت ونزهتكاهلردن برينه عزيمت اوزره ايكن
وط پيريدن محتشم كشته قد بر مجوسى يه تصادف ايلدكه اختيار قوم فارسى زبان
ايله بعض كلمه نك دست ستمندن فرياد وتظلمه اغازه ومأمون دخى پير مرقومك
حالنه ترحما نزهتكاهه برابر كتورلمه فرمان ايتمكله استصحاب اولنوب نزهتكاهه
دخوللرنده پير مرسوم بلا استيذان حضور مأمونه دخول واذن ويريلوب
كناره مجلس خليفه يه قعود ايلدكده پير مرسوم مقدما حلال طريقنده حين مصادفه
ده فارسى زبان ايله تكلم وتظلم ايلديكندن عربى لسان ايله اشنا دكلدر خيال ايله
كنديدن تحرز اولنمش ايكن مأمون خليفه ماجراى كذشته‌يى وزرالرنه تقرير
وتفصيل ايلدكده وزرالرندن برى فتح كلام ايدوب چونكه اهالى خراسانك
ابن عيسى ايله مغادفه سابقه ميل ومحبت كامله لرى وار ديو بابنده راى صواب
ابن عيسى كوندرمش بلمز طائفه اعجامدن ترتيب عسكر ايله واروب خراسانه
دخولندن مقدم مقابله ومدافعه سنه ابتدا اولنمقدر ديدكده وزير ثانيسى دخى
بو زمينده عرض نخبه افكار ايلدكه چونكه مدافعه ومقاومته برده بادئ
اقتدار نايابدر بو بابده راى صواب صبر وتحمل ايله تعود ايليوب برادريكز
محمد امينه اعتذارى متضمن وارسنه مطاوعتى محتوى بر كاغد ارسال
ودوارسنده نصرت خير الناصرين ظهورينه انتظار بيورلمقدر زيرا عهد

خلافتدن

خلافتدن خروجكزى مجبور اولديغكزى وخلافت سزك حق صريحكز اولديغنى
جمله بيلورلر هر وقت مساعده امكان اولور ايسه طلب ودعوايه قادرسكز
حجت قويه كز ظاهردر ديدكده بعده وزير ثالث بو وجهله ارايه صورت انتظام ايلديكه
بو امرده بزلره مناسب حركت رابطه انقياد واطاعتلرى موثوق ومعتمد بها
دلاوران وشجعان لشكر جمع ايدوب علل واسباب عائقه لرك ازاله ودفع ايلدك
دنصكره بزلره مجاور اولان ممالك كفاره اوزرينه عزيمت وكفار ايله مقاتله‌يى
تحقيق واشاعت ايدرز مأمولدركه عون خير الناصرين ايله نهب اولوب بزلره
ملجا وپناه اوله جق بر مملكت منيعه يه دسترس وبعضيلر دخى بزم حقمزده
ظهور ايدن خلالته مماثل اسباب وعلل واعذاره بناء طرفمزه التجا ايتمكله قوت
بولوب احكام نافذه الهيه نك ظهورينه دك سل سيف جهاد ايله اشتغال ايدرز
ديدكده بعده وزير رابعى كلامه اغاز ايدوب بو بابده راى صواب تركستان ملكى
جانبنه عزيمت وواروب استجار واستجاره واستغنا وسزلره غدر ادانسنده
اولان قرنداشكزك عليهنه استمداد ايدرز ملوك بيننده بو مقوله كيفيت
وحسب الاقتضا بر برينه التجا واستجاره واستمداد وقوعى چوقدر ديدكده بو دورت
وزيرك بو منوال مجرده نتيجه افكارلرك بيانى ومأمون خليفه دخى اصغا واستماع
ايلدكدنصكره مأمون وزراسنه خطاب ايدوب بنم بر مقدار خالى براغوب
طشره خروج ايلديكمزه كندو خلوتمده بو دايلريكزى مطالعه ايدرم وزراى

مذکور دخی حضور خلیفه دن خروج ایلیوب اول مجلسده قعود ایدن پیر مجوسدن
غیری خلیفه نك یاننده قالمغله مأمون خلیفه اول پیره توجه و رقت و نوازش ایله
حاجتندن سؤال ایلدکده پیر مجوس مرد دخی بن سزه بر حاجت ضمننده کلمشیدم
لکن بو سزك حقکزده ظهور ایدن داعیه بکا بنم حاجتمدن اشد کورندی دیوب
مأمون خلیفه ای پیر روزکار دیده بزم کیفیتمز مسموعك اولدی سن بو خصوصده نه دیرسك
دیمکله یا امیر بنم حقارت صورت ظاهره نظر ایلمه زیرا دره نفیسه هر نقدر آلوده
وحل و دنس اولسه دخی لازمهٔ خلقت ذاتیه سی اولان نفاستنه نقصان کلمز
دیدکده مأمون خلیفه یا شیخ دره نفیسه نك قدری معلومدر البته وشاح الصدر حسن
قبول اولور همان سن ودایع درج خاطرك اولان فرائد رأی ثاقبه زیور ملك بیان
ایله دیمکله اول پیر دخی بو زمینده کوهر نثار تقریر ایلدیکه سزك وزرا کزك مجلسکزده
ده بسط ایلدیکی رأیلر بالجمله مسموعم اولدی وانلر سزك صداقتکارلریکز
اولدیغندن هر بری اکرچه رأیلرنده سعی و اصابته اجتهاد ایلدیلر لکن بنده کز
انلرك اجتهاد ایلدکلری رأیلرك بر سبیله عمل بیورلسنه راضی دکلم آبا و اجدادمدن
یادکار صحیفه حافظم اولان نقوش نصایح حکمت مآلدن بری بودرکه هیچ بر
عاقل کیمسنه مسبوق بالمثل اولمیان بر داهیه یه دوچار اولسه لایق اولان بودرکه
واهب العقل و قاسم الحظوظ اولان جناب حکیم مطلقك حکمتنه تسلیم و رضاسیه
نفسنی الزام و صورت ظاهرده دخی وسع طاقت بشریه سی قدر مدافعه یه سعی و اهتمام

ایله

ایلیه اکر بنده ظفریاب اولمز ایسه دخی جمله عندنده معذور اولوردیمکله
مأمون خلیفه بو بنم اوستمه سوء قصد ایله ورود ایدن خصم وجوه ایله
قوی الاقتدار و مقابله و مقاتلیه بزده تاب و طاقت پایداردر دیدکده
شیخ مرقوم دخی ای امیر جنابکز بو فکری درونکزدن دفع و ازاله ایدوب
بو بابده مقتضای حکمت قادر بیچون و اطوار ادوار سپهر بوقلمونی آشنا اولمیان
بعض کوته بینلرك لب حقیقتدن تهی قشری بو مقوله کلاملرینه حواله
سمع التفات دخی بیورمان زیرا بغی و غدر ایله تکثیر ایدن عسکر کثیر دکلدر
و ظلم ایله قوت کسب ایدن قوی دکلدر بو خصوصده سزك قرنداشکز سزه
ظلم سودلنده در زیرا سزك طرفکزدن بو حالته موجب بر شی ظهور
ایتمیوب قرنداشکز سزك اوزریکزه بغی و غدر قصد ایتمکله لامحاله اول
ورطهٔ هلاکده وقوع بولوب سزك ظفریاب اوله جغکز امر مقرردر بوکا
مماثل و نظیر اوله جق سزه بر حکایه سرد و بیان ایلیهیم که استماع بیورلك
دیو خیال باز نهر نابر قرارك بازیچه کان عالمده ورای پرده قدرتدن ابراز
ایلدیکی صور عبرت فرمادن برینی نقله آغاز ایلدیکه زمان ماضیده فرس
ملکی بولنان فیروز بن یزدجر خشنوازك بر تقریب اقتضای حکمت حکیم مطلق
ایله قید اسیرینه کرفتار اولمش اولدی بر مدت قرارنده نصکره بر کون خشنواز
ملك فیروزك یاننه احضار و فیما بعد خشنوازك اولکه سنه محاربه قصد ایله

ورود ایلماسك خشنوازك حقنده سوء قصد فکرنده اولمامق شروطلرینی
توثیق وتحکیم ایلیه‌رك رابطهٔ صفوت وموالات قرار وایکیسنك مملکتلری
بیننده حد وفاصل اولمق اوزره راس حدودلرینه بر سنك نشان وضع وهر بری
اخرینك حدودینه اول سنك نشاندن ایلرو عسکر ایله چکمکه تعهد وعهدلرینی
دخی ایمان غلیظ تاکید ایلدکدنصکره بربرلرندن بو معاهدهٔ متضمن قوی
سندلر اخذ ایلیوب ملك فیروزی اطلاق ایلدی وقتا که فیروز دار الملکنه
ورود وچند بار مسند حکومتنده قرار وقعودی اثناسنده بو کیفیت کاه
بکاه خاطر فیروزه خطور ایلدیکجه کانون درونده نائرهٔ تاثیر وانفعالی
توقد واشتعال ایدکه اخر الامر دیك نفسانیهٔ بشریه‌سنده موجب غلیان ومقر
صعود ایدن بخار حمیت جاهلانه‌سی مورث صداع بی پایان اولمغله بو دردسرك
دفعنه قانون اجتهادنده صندلپارهٔ مقابله‌دن غیری ومجازاتدن غیری
علاج بولمیوب دعقب وزراسنی جمع وخشنواز حقنده تکون ایدن سوء قصد
وملاحظه‌سنی بیان ایلدکده وزراسی ماجرای سابقه‌یه اشنا اولدقلرینه
بناءً مقدما خشنوازك اولان معاهدهٔ مابین الحدودین وضع اولنان
سنك نشانی عسکر ایله عدم مروره ایلدکلری ایمانی تذکیر وبلا موجب
نقض معاهده‌نك وخامت انجامی تبیین ایدرك پیش راه عزیمته القاء
سنکلاخ ممانعت ایلدیکجه مفید اولمیوب اول سنك نشانی وصولمزده

اول سنکی ومعدیه الجیشمز پیشکاهنده کتوروب بو تقدیرجه اول سنکی
مرور ایتمش اولوب یمینده حانث اولمامز دیو جواب ویرمکله وزراسی دخی
دفعنك عدم امکانینی فهم ایله سکوت ایلدیلر وقتا که فیروز الیتشر بیك اشواری
ایله درت عدد وزراسنی کتوروب خشنواز ایله محاربه‌ایچون حاضرلنملرینی فرمان
ایدوب بعد التهیه فیروز ایکیوز بیك عسکر جرار ایله حرکت وکثرت جمعیت
وشدت شوکت ذو فرتنه اعزار اگر عزیمت اوزره ایکن اثناء راهده بر حکیمه
مصادف ایلدکده حکیم مزبور فیروزه خطاب ایدوب ای ملك بو عزیمتدن فارغ اول
زیرا جناب باری ظلم وجور ایله مالوف اولان ملوکك مجازاتنده امهال ایدر لکن
هدم ارکان دینه مبادرت ایدن ملوك حقنده امهال وتأخیر ایلمز سریعا
اجرا ایدر ومعاهده ارکان دیندندر نقض معاهده ایلمه زیرا هلاکی موجبدر
دیدکده حکیمك بو حواله سمع التفات ایتمیوب کیدرك اول مابین الحدودین
وضع اولنان سالف الذکر سنك نشانه دسیده اولدقلرنده سنك مرقومی بر فیل
قوی البنیه‌یه تحمیل وپیشکاه عسکرده چکدیرك داخل ملك خشنوازه سیلاب
پرجوش کبی دخول وهجوم ایلدیلر وقتا که فیروزك بو وضع ایله ورودی خشنواز
استماع ایلدکده قرارکاهنده ثابت وقرار وامور دینی تفویض جناب پروردکار
وشروط معاهده‌یه عدم رعایت مجازاتی اجرا وانفاذ دعالرینی سوق درکاه
قادر وقهاره وبرطرفدن دخی سد ثغور وجمع جنوده بذل اقتدار ایلیوب

متوكلا على الله فيروزى استقبال و وسط زمين مملكتده تصادف ايليوب
وبلا توقف بغتة عسكر فيروزه اقتحام وحملات صادقه ايله هجوم ايلدكده
لشكر فيروز دخى منهزم و عسكر خشنواز غنائم اموال اعدا ايله مغتنم
اولدقده نصكره ملك فيروز دخى بالذات كندوسى دخى قتيل و افواج حماة و خواص
ايله معا كرفتار اعدا و اراضى ممالكى پايمال لشكر استيلا اولوب شآمت نقض
عهد وميثاق بو وجهله منتج نتيجهٔ خيبت وخسران و موجب انواع نكبت و خذلان
اولدى بو ديكر هرون الرشيد حياتنده عقد ايلديكى عهد و ميثاقى دخى سنك
قرنداشك سندن نزع و نقض سكا غدر اراده سنده اولمغله لا محاله سن
منصور و مظفر اولديغك اشكار دكلمى ديمكله شيخ مذكوردن طومار مقال
ايلدكده مأمون خليفه شيخك بسط وبيان ايلديكى سركذشت عبرت نما و نصح
و پند حكمت احوادن منبسط اولوب تحقيقا يا شيخ سنك كلامك صادقدر
و بكا تأثير ايدوب قبول ايلدم ديديلر شيخ مذكوره اكرام و دعا ايله حركت
و قيام ايدوب ظفر و نصرته واصل و دلخواهى اوزره خلافته نائل اولدى

حكايت ثالثه منقولدر كه عبد الملك بن مروان عبد الله بن زبير حضرتلريله
محاربه و قتال ايچون ترتيب جنود ايله جانب مكهٔ مكرمه يه طوغرى لشكركش
عزيمت اولدقده موجود معيتى بولنان عمرو بن سعيد بن العاص جايكير ضميرى بولنان
افكار فاسده سن اجرايه مقدمه منتجه اولمق حيا ايله اثناى طريقده تمارض

وعبد

وعبد الملكدن استيذان ايدوب عودت و دمشق شامه دخول و اقامت
ايلدكدن نصكره بر كون منبره صعود و عبد الملك حقنده قدح و طعنه آغاز
ايله عبد الملكدن نزع خلافته ناسى دعوت و ناس دخى دعوتنه اجابت
و كندويه بيعت ايتمكله دمشق شامه مستولى و سورينى تحصين و قلاعنى
حمايه و بذل عطايا ايله استجلاب قلوب اهالى يه مبادرت ايلديكى خبرى اطرافه
منتشر اولمغله حمص بكى نعمان بن بشير و قنسرين بكى زفر ابن الحارث و فلسطين
ملكى نائل بن قيس دخى خلع ربقهٔ اطاعت و اهل ثغور دخى اختيار سمت خلافده
تردد اوزره اولدقلرى عبد الملك بن مروانك مسموعى اولمغله دعقب وزراء
و خواصنى دخى جمع و عقد مشورت و بو كيفيتى بعد التقرير بو بابده استكشاف
رأى صواب ايلدكده وزرا و خواصى جمله سرفرو برده زانوى حيرت و مدهوش
و ساكت خاموش اولدقلرنده عبد الملك تكرار جمله سنه خطاب ايدوب نيچون سكوت
ايتديكز سزك ايچكزده ايشه يرايه جقكز بو وقتده شمدى بو محلدن بزم طوغرى دمشقه
رجوعمز اصوبدر يوخسه مقدما دمشقدن خروجه قصد نيتمزى بو زمين بينه
اولوقت توجه ايلديكمز جانبه مى عزيمتمز اوليدر ياخود فلسطين و حمص طرفلرينه
ورودونلرى تأديب و طرده مبادرت ايلمزمى احسندر يوخسه بو وقتده مصر
جانبنه ميل و توجهمى مناسبدر ديدكده اهل مجلسك اعلم و افضلى اولان شخص
بو بابده بزم عندمزده بر دولو رأى يوقدر جمله مزك شعورى اولدق والله العظيم

بو قصه‌نك انقضاسنده تهامه جانبلرنده واغصان اشجارده توطن ایدن
حربادیدکلری حیوان اولوب اثنا بولنمیه جانمه منت ایدی دیو اظهار ایتمکله
عبدالملك وزرا ورجالنك رأی وتدبیرندن نومید اولوب اول محلده توقفنی
امر وتنبیه وکندوسی اسبنه سوار وشجعان عسکردن بر مقدار صدا استماع اولنه‌جق
قدر بعیدجه وراسنده کلملرینی فرمان ایلیوب عزیمت وجمعیت عسکردن
واوفجه مباعدت ایلدکده بر پیر ضعیف الجسمه مصادف ایلیوب قارو پیره
سلام ویروب شو عسکرک محله نزول ایدیجك دبلو دمیسك دیدکده
پیر مذکور ایشتدم که فلان وفلان اطرافه نازل اولجقلر ایمش دیدی
یا عبدالملك حقنده خلق نه سویلیورلر بر شی ایشتدکمی دیدکده پیر مذکور
نیچون سؤال ایدرسن دیمکله عبدالملك بن خلیفه‌یه وار جمع ایشتدمکه
عمر بن سعید دمشق شامه مستولی اولمش دیدکده پیر مذکور سن برادیب
وحسیب کیمسه‌یه بکزه‌یورسن استرسن سکا بر نصیحت ایده‌یم دیمکله
عبدالملك دخی بنده مطلوبم سنك نصیحتکدر دیدکده پیر مرسوم دخی بو سوداده
کچ زیرا سنك قصد ایلدیکك خلیفه‌نك مملکتنده اختلاف واختلال
ورابطهٔ اتباع واسورنده انحلال وکندوسنده اختلال حال وقتنده غایت
فطنتلی دریایه بکزرکه اول حالده انلره تقرب جایز دکلدر دیمکله عبدالملك
دخی سن بنی نزد امیرده عزیمت وتقربدن منع بن ایسه بای وجه کان نزد امیره

ودوده محتاجم قالدیکه امیرك حقنده مفید اولهجق بر تدبیرك وار ایسه بکا خبر
ویرکه حتی نزد امیره وارد وب عرض وافاده ایلدکده امیره نافع ومستحسن کلمکله
نزد امیره باعث رفعت وشان اوله دیدکده پیر مذکور بو وجهله جوابه اغاز
ایدوب تحقیقا بعض حوادث نازله‌ده جناب خداوند بیچونك حکمت قادریه‌سی
ظهور ایدیجك اولدقده عقول وارا نفوذدن محجوب ممنوع اولور بن ظن ایدرمکه
بو خلیفه‌نك حقنده ظهور ایدن جلك خالت رأی وتدبیر وعقول ایله دفع اولنور
احکام نافذه الهیه‌دندر اما چونکه بندن تدبیر سؤال ایلدك بنده‌خی سنك سنیکی
حیثیت ایله ردی کریه کوردم سکا بر شی سویلیه‌یم انی اوجه حفظ ایله دیدکده
عبدالملك دخی سن بنی بو خصوصده ارشاد ایله جناب باری دخی سنی ارشاد ایلسون
دیمکله پیر مرقوم دخی بو زمینده بسط کلام حکمت ارتسامه باشلیوب تحقیقا
عبدالملك عبدالله بن زبیر حضرتلریله محاربه نیتیله حرکت وعزیمت
ایلدکده پرورد مشیئت الهیه‌ده عبدالملك بو نیتنه مانع بر صورت غریبه دونما
اولدی بو تقدیرجه سکا بنم نصیحتم بودرکه اول امرده عبدالملك حالنی تفحص
وتجربه ایله اکر بینه اول نیت عزیمتندن نکول ایلمیوب عبدالله بن زبیر حضرتلریله
محاربه‌یه قصد وعزیمت ایدر ایسه لا محاله مخذول ومنهزم اوله‌جغنی
جزم ایله بو صورتده تحکم قدر ایلمه کندونك ممنوع اولدیغی امردن وعنادن
ایتمش اولور واکر بو عزیمتندن رجوع ایلمش بولور ایسه سلامت ونصرت

امیدینی ایله زیرا بو تقدیرجه قدرتك خلافینه اولان نیتنی فسخ ایله حکم تقدیره
راضی اولمش اولور دیدکده عبدالملك دخی ای پیر بو کلام حکیمانه کی زیاده‌جه
ایضاح ایله که صورت ذهنمده ثابت استقرار اوله دیمکله پیر قوم بو وجهله
تفصیله آغاز ایلدیکه تحقیقا عبدالملك عبدالله بن زبیر حضرتلرینه محاربه‌یه
قصد و عزیمت ایلدکده عبدالملك بو خصوصده ظلم و غدره نیت ایلمش
اولدی زیرا عبدالله بن زبیر حضرتلری بیلوردکه عصیان و یاخود بر مملکته حمله
و هجوم ایلممشدی بو حالده عبدالله بن زبیر حضرتلری مظلوم اولمش اولور
اما عمر بن سعید دمشق شامه سوء قصد و استیلا ایلمسنده عبدالملك
مظلوم و عمر بن سعید ظالم اولمش اولور زیرا عمر بن سعید عبدالملك
رعایاسندن معدود و احاد ناسدن ایکن خلافت سوداسنه دوشوب کندونك
و باباسنك استحقاقی اولمیوب عبدالملك ارثا و استحقاقا مالك اولدیغی
دار الخلافه‌یی غصب ایلدی بو جهتدن عمر بن سعید ظالم اولدیغندن قطع نظر
عمر بن سعید عبدالملك بنده‌لرندن اولدیغنه بناء عمرك عزتی عبدالملك
عزتی ایله حاصل اولوب مع هذا عبدالملك عمر حقنده بو قدر لطف و احسان
ایلمشکن عمر بن سعید غدری ارتکاب و بو قدر شماتت اعدایی موجب
خیانتی ایتمکله عمر بن سعید ظالم و غدار و عبدالملك مظلوم و مغدور اولدی
بو صورتده عبدالملك جانب دمشقه رجوع و عزیمتی امر حقه تسلیم

صورتده

صورتده اولمغله عمر بن سعیده غالب و مظفر و منصور اولدیغی ظاهر و عمره ظفر
یاب اولدقده نعمان و زفر و سائر اهل مبعود کورنزاده چوق اطاعت اولنه‌جغی
باهر در دیدکده پیر مذکورك بو کلامی عبدالملکه باعث انبساط عظیم اولوب
رأی پیر ایله عمل و حرکته عزیمت ایدوب یا شیخ بکا اعلا نصح و پند ایلدیکك جناب
عز و جل دخی سکا خیر جزا ایلسون اسمکوزدن و منزلکوزدن دخی بکا خبر ویردیمکله
پیر مذکور نیچون سؤال ایدرسن دیدکده یا شیخ تحقیقا عبدالملك بنم و سن
بنی ارشاد ایلدیکك بندن استرمکه سنك بعض حوایجکز بولنمغله حق نصیحتی
ادا ایده‌یم دیدکده پیر مذکور دخی سن و بن جناب ملك متعالك عبدی یوز
جمله‌مزه حاجتمز انك درکاهنه عرض ایدرز بنم سکا متعلق حاجتم یوقدر
دیوب عبدالملکه وداع ایدوب مفارقت و عبدالملك کلوب پیر مذکورك
رأییله عمل و حرکت ایدوب تأمل نجاح و ظفر و حصول مرامنه موفق و مظفر
اولدی **اوچنجی باب اصول سیاستك** معرفتی بیاننده در معلوم اوله که تحقیقا
ملوك عظام حضراتی تدبیر و سیاسته سکز نسنه‌یه تشبث ایلمك مستحسن
اولور که اول سکز شی بونلردر یغمور شمس قمر روزکار آتش صو ارض
موت اما یغمور بر سنه‌ده درت ماه مقداری یاغوب مرتفع و منخفض یعنی
یوکسك الچق اولان یرلرده نباتات سنهٔ کامله‌ده وفا ایدنجك قدر افاضه
عمود در ایلدیکی کبی ملوك عظام حضراتی دخی اعوان و انصار

عسکری سندن شریف وحقیر ورفیع وضعیفنه علی مراتبهم برسنه ده مدار
معاش اولجق وظیفهٔ واجبهٔ مرتبه لرین اوچ دورت ای ظرفنده اعطا
واحسان بیوره لر اما شمس سنه ده سکز ای مقداری مدتده تأثیر حرارت
وحدت کرمتیله وجه ارضده بولنان مداوت ورطوبتی جذب واستیفا
ایلدیکی کبی ملوک عظام حضراتی دخی سنه ده سکز ای مقداری مدتلرک رعایا
ذمتنده اقتضا ایدن اعشار ورسوم وسائر حقوق واجبه لرک تحصیلنه صرف بیوره لر
اما قمر بدر تمام اولدیغی کیجه لرده ضیا وتابشی جمله جهانه منتشر اولمغله قریب
وبعید عامهٔ ناسه ضیاسیله مأنوس ومبتهج اولدقلری کبی ملوک عظام حضراتی
دخی مجالس عالیلرنده نشر انوار بهجت ایله قریب وبعید رعایا فقراسنه ضیا
پاش احسان وعدالت اولوب ضیا بید عدالتلرین خواص وعوامه تخصیص
ایتمیوب قمر کبی فیضان انوار عطوفتلرینی خواص وعوام وشریف ووضیعه عام
وشامل اولوب بر فرد ظلمت ظلوم وستمده محجوب ومکدر قالمیه اما دوزکار
کمال لطافتله جمله جهانه احاطه ایلیوب بر محلی خالی براقمدیغی کبی ملوک عظام
حضراتنه دخی لایق اولان اولدرکه کندو لطافت تدبیرلری وحاذق وصادق
ومجرب ومعتمد جاسوسلر واسطه سیله جمله رعایاسنک ووالی وحاکملرینک
وقلاع محافظلرینک واغوات واعشادارلرینک وخدمهٔ خاص وعامه سنک
واعدالرینک کیفیت وحرکتلرینه اطلاع تام حاصل ایلیوب بونلردن برینی

مهمل

مهمل وخالی براقمیه لر اما آتش خار وخاشاکی یاقوب اعدام ایلدیکی کبی ملوک
عظام حضراتی دخی اصحاب شر وفساد وزمرهٔ طغیان وبغاتی آتش تیغ وقهر ملوکانه
لریله احراق وازاله بیوره لر اما صو وقت جریاننده کندویه ملایمت ومطاوعت
کوسترنلره رفق ملایمت کوستروب شدت صلابت ایله سد داهی اولنلرک
اوزرلرینه خار وخاشاکی جمع وتحمیل ایله بنجه بنجه اولور وبیوک اغاجلری
کوکلرندن برکنده وپرکشته ایلدیکی کبی ملوک عظام حضراتی دخی کندولره
منقاد ومطیع اولنلره رفق ومکرمت واظهار حشونت ودعونت ایدنلره
شدت کوستروب اعدای دولتی سیلاب پرجوش کبی لین ورفق یوزندن
غوائل کثیره کرفتار ویوماً فیوماً احمال ثقیله بلایاسن تکثیر وتوفیر ایدرک
بیخ عروق حشنیه سندن قلع وازاله بیوره لر اما عرصه یعنی زمینه هر نه که
دفن اولنسه ستر وکتم واوزرینه هر نه قدر بار کران تحمیل اولنسه تحمل ایلدیکی
کبی ملوک عظام حضراتی اسرارینی کتم وحوادثات روزکاره مقتضیاتیله ظهور ایدن
مکارهه تحمل بیوره لر اما بغتة ظهور ایدوب اهل لذات دنیویه غافل بولوب
موت
رجا ورشوت مثللو برشی قبول ایلمیه رک قبض روح ایلیوب امان وزمان
ویردیکی کبی ملوک عظام حضراتی دخی اعدای دولتک ویاخود بر مفسد قوینک
قهر واستیصالیچون ترتیب لشکر ایلدیکی مأمورین دخی اهل عداوت
ومفسدی بوندیه بغتة غفلتده باصوب وجهاً من الوجوه مساعده ومسامحه

ایلمینه لر معلوم اوله که مملکتی بر بستانه تشبیه ایلمشلردر که بستان صاحبی
لیل ونهار اول بستانك تدبیر وتربیه سنه اهتمام اولنمق اهمدر شویله که صاحب بستان
درون بستانده ظهور ایدن ایسه بر اماره خار وخاشاك حیشه وغیر مثمره نی
دوشوروب ایقلیوب دائرا ما دار بوستانك اطرافنه وضع وجمع ایله هم بستانی
بستانده خار وخاشاکی تطهیر ایله نباتات مثمرهٔ طیبه یه باعث قوت وطراوت
اوله جق اسبابی تحصیل وهم خارجدن اغیارك مداخلرینی اول خاشاك ایله
بالجمله سد ایلدیکی کبی ملوك عظام حضراتی دخی ظاهر مملکتده سرحدده ظهور
اولان شدید الشکیمه اصحاب رعونت وخشونتلری درون ممالکدن افراز
وسرحدات ممالکنه ضابط ومحافظ نصب ایله هم درون ممالکی اصحاب رعونتدن
تطهیر ایله رعایا فقراسینی راحه وتأمین وهم سرحدات ممالکدن مداخل اعدای
دولتی بو وجهله سد وتحصین بیوردلر ورعایا اوزرینه اداسی واجب
اولان حقوق وقت تحصیلی حلولنده تحصیل اولنوب تأخیره جواز کوسترلمیه
بعض عوارض ظهوریله تلف وهلاك اوله جغی امر مقرردر وخدمات
پادشاهیه اولان اعوان وجنودندن فوت اولنلرك صبی واولادلرینه بیت
المالدن قدر کفایه نفقه تعیین اولنه لر حد بلوغه ایردکلرنده صادقانه
خدمات پادشاهیده بذل اقتدار ایلمه لرینه موجب اولور نته کیم بر میوه اغاجنی
آفات اصابت ایدوب قورسه صاحب بستان اول اغاجك قورولرینی

ایقلیوب کوکندن ظهور ایدن اوفاق شاخلرینی صولیوب تربیه سنه زیاده اهتمام
ایدکه بیوددکده طیب ولطیف میوه ویره وهر قچن بر برینه یقین ومجاور
بولنان اغاجلر وخاکلردن ایکیسنك بینلرنده نفسانیت وعداوت وتکون وحدوث
ایلسه بر برندن تفریق وتبعید اولنمق اهم اموردندر زیرا بونلر بو حال ایله بر برلرینه
مجاور بولندقجه بونلردن حقانیت اوزره خدمت مأمول اولنمدیغندن بشقه بعضا
بر فتنهٔ عظیمه حدوثنه باعث اولورکه قوت ومکنت ملوکانه صرف ایله دفعی
میسر اولمه مزنته کیم بوستانده بر برینه یقین بولنان اغاجلرك داللری بر برینه
قاریشوب دولاشسه صاحب بستان درعقب بر برندن ایروب بینلرینی
تفریق وتنقیح ایلر علی حالها ترك اولنسه لر اول اغاجلر کتدکجه میوه ویرمدکلرندن
ماعدا وقطع نظر بر برینه موجب هلاك اولورلر ومعلوم اوله که رعایا طائفه سی
هر نقدر پادشاهلرینك دوشرلمش میوه سی وحاضرلنمش ذخیره وقیلاغیلی قلیجی
مثابه سنده یعنی سبب قوت ومکنتی ایسه ده انلرك حقنده حزم واحتیاطی
ترك قطعا جائز دکلدر زیرا طائفهٔ مرقومه بعضا وحشی حیوان اوردکلر
وسیل صویی کبی طغیان ایتمك مقتضای خلقتلریدر هر نه زمان اطالهٔ لسان
قدرت بولورلر ایسه حمله وهجومه دخی قدرت بولورلر ورعایا طائفه سی اوچ
صنف اولمغله حقلرنده اوچ صنف سیاست ایله سیاست اولنمق لازم مدر
طائفهٔ مرقومه نك بر صنفی اعقل ودیانت وفضل اصحابی اولمغله ملوك عظام

حضرتلرینك تنظیم احوال انام ضمننده اختیار بیوردقلری متاعب ومشاقی بیلوب
علی الدوام توفیق خداوندی بیجون مظهر تلری ایچون دعوات خیریه لرینه
مواظبت ومثابرت اوزره اولورلر بو مقوله لر حقنده سیاست وقت مشاهده ده
اظهار بشاشت وکلاملرینی حسن التفات ایله استماع واصغا بیورمغله حاصل
اولور بر صنفی دخی واردر بعضا خیره وبعضا شره میل ایدرلر بو مقوله لر
حقلرنده سیاست کاه عیب وکاه تخویف وترهیب ایله اولور بر صنفی دخی
واردر که اسافل وادانی قبیله سیدر که هر دعوت ایدنه اجابت وهر طرفدن
استمالت اولنسه میل ومتابعت ایدرلر بو مقوله لر حقلرنده سیاست کندولره
یاس قطعی ویرمیجك قدر اخافه وافراط اولنمیه رق عقوبت ایله حاصل اولور
ملوك عظام حضراتندن بر وجه محرر سیاست ظهوری رعایاسی حقنده شفقت
ومرحمت ملوکانه لرینك وجودیله اولور زیرا ملوك عظامك احاد ناسدن
امتیازی ایکی فضیلت ایله حاصل اولور بری فضیلت ذات بری فضیلت آلت
اما فضیلت ذات بش خصلتدر مرحمت که رعایا فقراسنه مرحمت قوت ومکنت
ایراث ایدر ایکنجی تیقظ یعنی احوال رعایادن خبردار واکاه اولمق بو تیقظ خصلتی
رعایا فقراسنك کوزجیسی وبکجیسیدر اوچنجی شدت بطش وقهردر که
بو خصلت فقرا ورعایا فقراسندن ظلم واذایی دفع ایدر دوردنجیسی
فطنتدر که اعدای دولتی حقنده بو خصلت اجرای لطائف الحیل ومکیدته قادر

یاب

یاب اولور بشنجیسی حزم واحتیاطدر که بو خصلت ایله وقت فرصتلری فوت ایلمز
اما فضیلت آلتیدر بری کثرت مال ایکنجیسی کثرت عسکر اوچنجیسی متانت
قلاع دردنجیسی قوی ومتین بنالر اتخاذی وبشنجیسی البسه سنیه فاخره
تهیه واعدادی آلتنجیسی ذخایر نفیسه تحصیلیدر وملوك عظام حضراتنك هر
نقدر ذکا وفطنتی وقوت حیله سی وکثرت مال وعسکری وحصانت ومتانت
قلاعی بر کمال اولسه دخی ینه بونلره اعتماداً بعض حوادث نازله ایچون
استعدادی وتهیئی ترك ایلمك بر دورلو جائز اولمیوب بلکه هر نقدر وقوعی
وحدوثی جائز کوریلدن وهنوز ظهور ایلمیان صور وحوادث خاطره کلور
ایسه حسب الامکان احتیاطا جمله سنك اسباب مدافعه سی تدبیرینی ایلمك
الزم واهمدر شونك کبی که فصیح اللسان وقوی البدیهه وحسن القریحه بر خطیب
منبره بعد صعود قریحه سندن بر خطبه لطیفه انشادینه قدرتم واردر
دیو قوت بدیهیه سنه اغتراراً مقدمجه اوقویه جغی خطبه یی ترتیب وتقدیم
ایلمکسزین منبره صعود ایلسه احتمالدر که منبرده عی یعنی طوطقلق مستولی
اولوب انشاد خطبه یه قادر اولمیه هر امرده بولنورسنده احتمالات عقلیه یی
ملاحظه ایله بر خالك حدوثندن مقدم اقتضا ایدن حیله وتدبیری ملاحظه
ایلمك مقتضای حزم واحتیاطدر زیرا بعد وقوع حیله وتدبیر فائده ویرمز
شونك کبی که بر محلی باصمق احتماللنه بناء صو کلجك جانبنه سد متین

یا بلمق مراد اولنسه اکر هنوز صونك وجودی یوغیکن احتیاطاً اول سدی یاپلور
ایسه ثابت ومتین اولوب بعده هر نقدر شدت طغیان اوزره صو ورود وهجوم
ایلسه اول سد متینه بر ضرر ورخنه ایرمز اما بو احتماله وارلیکن بلکه صو کلمز
دیرك سدك بناسی تأخیر اولنوب صونك ورود وهجومندنصکره ضرورت سدك
بناسنه مباشرت وهر نقدر صرف قدرت ومکنت اولنسه فائده ویرمیوب
صرف اولنان مال وهمت هبا اولور ملوك عظام حضراتی اعدای دولتی حقنده
بوکونه کید وحیله وتدبیر بولنسه‌لر کندو حقلرنده دخی دوشمن طرفندن اول
حیله‌نك مثلی ظهورندن امین اولمیوب کندو طرفندن اول حیله‌نك ترتیبنه اهتمام
اولندیغی کبی دوشمن طرفندن اول حیله‌نك مثلی ظهور ایلمك ملاحظه‌سنی
ایدرك مقدمجه احتیاطاً اسباب مدافعه تهیه وتنظیم اهمدر زیرا بو بابده
دوشمن طرفندن غفلت اولنمق شونك کبیدرکه بر کیمسه اثنای محاربه‌ده دوشمنه
اتدیغی تیرده هر نقدر مصیب اولسه دخی دوشمن طرفندن دخی کندویه اتیلان
تیری اصابتدن منع ایده‌جك اوضاع واسبابه تشبث ایلمسه هدف تیر اعدا
اوله‌جغی مقرردر کذلك ملوك عظام حضراتی دخی اعداسی حقنده بوکونه حسن
وتدبیر وحیله ترتیب ایلیوب اعداسی طرفندن ظهور ووقوعی محتمل وملحوظ
اولان صور وحیله تجسس وتحفظ ایلمسه بو حالده ترتیب اولنان حیله
وعمل کندولره نافع اولمیوب بلکه اعدالرینه مؤنه اوله‌جغی آشکاره‌در

دینلمشدرکه

دینلمشدرکه اعدانك حقنده ترتیب ایلدیکك تدبیر وحیله‌دن تحفظ ایلدیککك
تدبیر وحیله‌دن تحفظ ایله سنك حقنده اعدانك ترتیب ایلدیکی حیله‌دن
تحفظ ایلدیککك زیرا چوق کیمسه واردرکه کندو تدبیری کندویی تحفظدن
اشتغال ایتمکله موجب وقوع ورطهٔ هلاك اولور وحفر ایلدیکی بئره القا
ایدر وملوك عظام ایچون لایق اولان اولدرکه کافهٔ اموردن کمال حزم وصدق
عزمده غایت ایلیوب اول اموردده خلاف مأمول عارضه حدوثندن غایت
احتراز وحذر اوزره اوله‌لر حدیث شریفده واقع اولمشدرکه حزم دیدکلری
سوء ظندر لکن حقیقتده سوء ظن دکلدر بلکه بر عارضهٔ غیر مأموله
حدوثندن احتراز واحتیاط ایچوندر مأمولك خلافنی ظهوری ظن
ایلمکدر بعض حکمایه حزم ندر دیو سؤال اولندقده هر بر وقوعی ممکن
اولان شیدن احتراز ایلمکدر دیدی بعض علما بو ابیاتی نظم ایتدیلر لاتترك
الحزم من شیٔ تجاوزه   فان سلمت وما فی الحزم من باس   الذل نقص وفعل
الذل منقصة   واحزم الحزم سوء الظن بالناس   مضمون ابیات بر حذر اولنه‌جق
شیده حزمی ایتمه ترك اکر اول محذوردن سالم اولور ایسك حزمك سکا
ضرر ویرمز واما حزمی ترك ایله ظهور ایدن ذل واول ذلی اشلك نقیصه
ویرر وکمال حزم جمله ناس حقنده سوء ظن ایلمك کبی حرکت ایلمکدر وملوك
عظام ایچون هر امرکه وقوع بوله اول امرك تمشیت وامکاننی فرصت

اتخاذ ایدوب وقت امکانده تمشیت ویروب اول امری حقیر وصغیر
عد ایله هر نه زمان اولسه اولور دیه رک تأخیر ایتمیوب مصلحت جسیمه
نه کونه اهتمام ایدرلر ایسه امر حقیره دخی اویله جه صرف همت ایدرلر شونلکه
کبی که ارسلان بر فیل جسیم اوزرینه حمله وهجومنده نه کونه اهتمام ایدر ایسه
بر حقیر طوشان اوزرینه حمله وهجومنده دخی اول قدر صرف مقدور ایدر
زیرا چوق وارد که اول امورده صغیر وحقیر کورینوب دفعی تدبیرنده
اهمال اولنسه مدت قلیلده تعظم ایلیوب کلی تدبیره محتاج بر ماده
عظیم اولور بعضیلر بو نظمی انشاد ایدیلر شعر ولا تحقرن عدوا شبهه
وان کان فی ساعدیه قصر فان السیوف تحز الرقاب وتعجز عما الابر مضمون
ابیاتک سکار می سهام عدوان هر نقدر قصیر الباع یعنی عاجز وحقیر اولورسه
سن انی حقیر عد ایلمه زیرا سیف آلات جارحه نک حدیدی وزیاده مؤثری
اولوب بر ضربه قوی وغلیظ کردنلری قطع ودوپاره ایدر ایکن بعض وقت
اولور که بر ضعیف وحقیر اکنه نک اشلدیکی ایشی اشلیه من واقتضای طبع
تقلب نمای سپهر ناهموار ایله بعضا صورت مساعده روزکار چند روز
اعدای بدکردار جانبنده بدیدار اولوب انقضای مدت استدراجه دک حسن
حیله وتدبیر ایله قبول علاج ایلمک متعذر اولسه امور ملکه خطر اصابتی
واهمه سنک دفع ضمننده بالضرورة جانب اعدایه مدارا وحسب الامکان

مماشات

مماشات وارضا معامله لری کوستروب وبر طرفدن دخی کین وجفادن
متیقظ ووقت فرصته مترقب واخذ ثاره منتهی ومستعد بولنوب هر قچن مرآت
وقت وحالدن شاهد فرصت یوز کوسترر ایسه فوت ایلمیوب شیرانه حملات
کوه انداز ایله هجوم واقتحام واخذ ثار وانتقام وتحصیل مقصود ومرامه اقدام
ایلیه لر دینلمشدر که عدونک قوت ومکنتی واقبالی برقرار اولدقچه مدارا ایلمک
معامله سن التزام حزم دینلدیکی کبی دشمنک ضعف وادباری وقتی حلول ایلیه
اخذ انتقامه فرصت الویرمشیکن فوت دخی عجز نهایتندن دینور وهر قچن امور
مملکتدن بر امرده بو حالت تحملکداز حادث اولمغله اول امر کلیا ذهابه یوز
طوتمشیکن اول امردن بعضنک محافظه وابقاسیچون آخر بعضنی فدادن غیری تدبیر
اولمیوب ضروری بو تدبیری اختیار اولنسه تأسف اولنمز زیرا اول بعضنک
فدا اولنمسی اول امردن آخر بعضنی دخی کیدروب کلیا زائل اولمق غرضنه مبنی ایدی
بو تقدیرجه غرضی حاصل وسودمند اولمش اولور شونلکه کبی که بر عاقل کیمسه نک
ایکی اولادی خسته ومونته مشرف اولوب ایکیسنک معا وفاتلری مصیبتی ملاحظه
ایله برینک وفاتی ایله دیکرینک صحتی طمع وامیدنی ایدرکن بری فوت اولوب
بری صحت بولسه ایکیسنک دخی کیدیشی چکمز زیرا بری صحت بولوب
برینی دخی کیدو صحت بولان ولدی ایچون اختیار ایله فدا ایتمشیدی وملوک
عظام حضراتی کندولره معادی ومخالف اولان اعدالرینک هر نقدر هم

جنس وهم ملتی وادا بیسه جملسنه عداوت معامله سن ایلمیه لر زیرا اکاه
اولورکه اعدانك جنس وهم ملتی بولنان بعض طائفه وهمجنسنك خلافنده
اولنلرك انتفاعنه صادقانه سعی ایدرلر همجنسی موجب اتفاق اولمز شونك
کبی که قلیج ایله ززهك ایکسی دخی بر تیمور دن یا پیلوب هم جنس ایکن قلیج
کندو حدتیله قاطع وقاتل اولوب زره دخی قلیجك تأثیر وقطعنه مانع
ودافع اولور وفوت اولوب کجن امور ایچون ملوك عظام حضراتی تأسف
وجزع ایلمك لایق دکلدر زیرا ارجاع واعاده سی مستحیل اولان اموفاتیه
تأسفدن انسانه بعض حالات مؤثره عارض اولورکه اول حالات امور
آتیه وخصوصا سائر سنك اصلاح وتدبیرنده کندولرینی اشغال ایدر
وتأسف وجزعك شدتی نفسنه دخی مضردر **حکایت** اولنور که ملوك فرسدن
بری دائم سنه لری اولان نوروز کوننی مسند نده اوتوروب عادتلری اوزره
هرکس علی مراتبهم وسعیجه حضور ملکه عرض هدایایه بشلدقده
حکمادن بری دخی حضور ملکه دخول وبر اوزتولی ظرف هدیه اوله رق
تقدیم ایتمکله ملك دخی اوزتوسینی اجدرده قره ظرفك ایچنده ایکی عدد
کوردیا دجه سندن غیری برشی اولمیوب ملك دخی بوندر دیو سؤال ایتمکله
حکیم دخی جوابه اغاز ایدوب بوندك بری شاهك وبری دخی دراج دیدکلری
قوشدر بوشاهك بو دراجی صید وشکار ایلمك سوداسیله جوهواده

تعقیب

تعقیب واول بیچاره دراج دخی سهام قضا کبی اوکنجه کیدرك براودمانلغی
تصادف ایلدکده آتش اصابت ایدوب جمله اشجار ونباتاتی طوتشوب
بنا دکن بیچاره دراج کمال اضطراب وخوفندن آتش اولدیغك حس
ایتمیوب جانینی قورتارمق حیاسیله کندو دخی اول آتشه القا ایدوب شاهك
دخی اردنجه آتشه کیروب ایکسی دخی یانوب بو حالی کسب ایلدکلرینی
پادشاهك عندنده دخی وعظ ونصیحت بو مقوله موجب عبرت
وبصیرت اوله جق شیلردن اعلا بر هدیه اولمدیغنی بلمدیکمدن حضوره بکره
تقدیمه جسارت ایلدم پادشاهم حوصله جزعك افراطی انساندن شعوری
وحیواناتدن حسی سلب ایدوب بو یله حاللره دوچار ایلدیکنی معاینه
ایلدیکندن حرص وطمعك افراطندن اجتناب بیورلك دیدکده اول
ملك دخی بکا بوندن انفع وخیرلو هدیه تقدیم اولنمدی دیو فوق الغایه
محظوظا اولدیغك اظهار ایلدی وهرقچن خطا اشلنان بر فعل وعمله ده
ضرر وخسار پیدا اولمسه بو فعل وعمله بو کونه ضرر پیدا اولمدی دیو
اول فعلك مثلنی تکرار اشلمك جائز دکلدر شونك کبی که برکیمسه خطاء
بر یلانك اوزرینه باصوب یلان کندوینی صوقماسه بعده یلان صوقمدی
دیو تکرار باصمق جائز دکلدر معلوم اوله که ملوك عظام حضراتنك
سلفلرندن قلان دجال وعوام مجربه لری دعایه دولتك اقراسیدر

هرنقدر مرور زمان ایله وجودلرینه ضعف ویوم طریان ایلمش ایسه
دخی جودت جوهر خلقیه وخلوص صداقت جلبیه لری باقی اولمغله ملوکه
خلوصکری ووقت یأس ومحنت روزکارده صبر وجلادتلری مزداد اولور
سئونك كبی كه برخانه نك دغایمی یعنی تمل دیدکلری ساج دیدکلری صلب
اغاجدن یاپلدقده هرنقدر زمان مرور ایدوب اسکیسه اولقدر
قوت وصلابتی زیاده اولوب اوفاق قودیجغزلر دخی بردورلو دخنه
ایدم میوب اولمخانه نك قتی چوق زمان دوام وثباتنه سبب اولور ملوکك
عظام حضراتی اغوانی ودجاللنه کذب ایله معروف وشر وشقاوت ایله
مطبوع ومشعوف اولان کیمسه لری قرشلرندن میوب طرد وتبعید بیوره لر
زیرا کاذب اولان کیمسه لر هرنه سویلرسه کذب ایدر وملوك عظام
حضراتی طرفندن کندویه هرنه کونه خبر واصل اولورسه تصدیق ایلمز
وشر وشقاوت ایله مطبوع اولان کیمسه دخی مقتضای طبع شقاوت
پیشه من ترك ایلمك قابل اولمدیغندن بو مقوله یی استصحاب خطر
عظیم اولوب وکذاب وشریر اولنلرك اصلاحی ممکن دکلدر زیرا مایمون
دیدکلری حیوان طولنوب حسن صورت کسب ایتسون دیو هرنقدر تنفیس
اطعمه ویریلوب تربیه اولنسه اولقدر زشتلك وچرکنلکی زیاده اولدیغی
کبی شریر وکذاب اولان کیمسه لرده هرنقدر تربیه وتادیب اولنسه لر

فائده ویرر میوب شر وشقاوت وکذب ودروغکری زیاده وملوك
عظام حضراتی رأی حفاظنه یعنی ذل ودنائتی ارتکابدن تحفظنه اعتماد
اولنمیان کیمسه لر اغانه سیله ضبط امور دولت وحرب وقتال ایچون اعدا
اوزرینه عزیمت بیورملرنده خطر عظیم وارددر بو مقوله لو کثرت جمعیتلرندن
توهم اولنان قوتنه اعتماد جائز دکلدر زیرا بو مقوله لرك قوت وجمعیتلرینه
مغرور اولان کیمسه ارسلانه سوار اولان آدمه بکزر که هرکیم کورسه
ارسلاندن خوف ایدر مع هذا اول آدمك سوار اولدیغی ارسلانه عدم
اعتمادی نفرینیله خوف واحترازی برکمالدر ودأی وحفاظی هنوز مجرب
اولمیان کیمسه لرك دخی تجربه وامتحانی ویاخود حال وشانلری امارت صادقه
ایله استدلال اولنمرق ضبط امور دولت واعدا اوزرینه عزیمته احتمال
جائز اولان قبیلدن اولدیغی محقق اولدقدنصکره اعتماد بیوریله وملوك
عظام حضراتی طوائف عسکریه نك اقوات وارزاقنی قدر کفایه دن زیاده
توسیع ایدرلر ایسه عسکری طائفه سنك حد عبودیتی تجاوز ایله کفران نعمت
ایلملرینی موجب اولور وارزاق عسکریه حد کفافدن نقصان ایله مضایقه
ویرلدیکی صورتده دخی حقد وکین ایراث ایتمکله بو ایکی صورتده دخی فتنه
واختلال حدوث اولنور زیرا اوچ شیء امور مملکتده جهل کم عظیم سبب در
بریسی صاحب مملکت شهوات نفسانیه سنك عقلنه غالب اولمسی ایکنجیسی

وزرا بیننده تحاسد یعنی بربرلرینه حسد ایلملری زیرا بو حسد تعارض آرای
موجب اولور یعنی بریسی بر ایلدیکی رأی و تدبیره صواب دخی اولورسه دیکری حسن
بناء فسخ و الغایه میل ایدر و جیجیسی طائفهٔ عسکریه و اعوان دولتک اعدا ایله
محاربه و مجاهده دن نکول ایلملرینی و بو مقوله عسکر و اعوان دخی ایکی
صنفدر بر قسمی اولدر که افواه و ادراقلرینک وسعت و شرفی حد عبودیتدن
تجاوز و کفران نعمت ایلملرین و لذات نفسانیه لریله تلذذ ایلملرینی ایجاب ایلمکدن
ناشی اعدا ایله ملاقاتلرنده نفسنی محافظه و هلاکدن صیانت ضمننده محاربه
و مقاتله دن نکول ایدرلر ایکنجی صنفی اولدر که طائفهٔ عسکریه ارزاقلری تقتیر
و تقلیل ایله مضایقه ده و چاره اولملری حقده و کین و نفاقلرینی موجب اولمقدن
ناشی بعض غوائل احداث و حوادث نازله ظهورنده سر عسکرلریک ترک ایدوب
پریشان اولورلر و هر قچن بر فتنه و اختلال وقوع بولسه سببی نه اولدیغی
و اختلاف کلمات نفوسی و اطاعتدن خروجلرین موجب نه ایدوکنی بلمک
لازم و اهمدر که حتی اول سبب و موجب اولان ماده نک حسم و فصیلیله
لهیب فتنه و اختلال منطفی اوله منقولدر که ملوک عجمدن بری بر حکیمه کاغد
تحریر ایدوب اسباب فتنه نک وصفنده حکما چوق کلام سویلملر بیله سبب
حدوث فتنه ندر و نه ایله تسکین اولور و اماره سی ظهور ایدر دیکا تحریر ایله
دیدکده حکیم مذکور دخی جوابنده ملوک حقنده قلوب ناسده حقد

وکین

وکین تکونی سبب حدوث فتنه در و هیبت و جرأت ملوکانه عوام ناسک
طمع حاملرینی قطع و ازاله ایلمدیکی حالده اطماع عوامدخی منبع فتنه اولور خواص
اعوان رجالک استخفاف و استحقاری تولد ایدر و فتنه نک غایت اشدی السنهٔ
ناس مضمردر و نلرک اولان اغراض فاسده و افکار کاسده لرینک علناً تفوهه
رخصت بولوب امیر ملکم دخی کند و لذائذ نفسانیه سیله التذاذ و اشتغالی
بندوهمان ممانعت و مستعد تدبیر اولان اصحاب آرا دخی زبون قید و عجز
و ضجرت اولمقدر و سبب تسکین و اماره فتنه دخی سلب و ازاله فتنه یه
مبادرت ایدجک اعوان صادقه نک عزمتی و ایقاظ فتنه یه مستعد اولنلرک
عجز و ذلتی و حسب الوقت بعضاً تحصیل مرام و قطع آمال و خوف رعیتک
تمکن و تحقیقیدر دیو بیان ایتمکله ملک عجم دخی ای حکیم جوابنده نفس الامری
بیان ایلمشسک اما فتنه نی ازاله ایدجک اسبابک غایت قویسی ندر
دیو تحریر و سؤال ایلدکده حکیم من بوردخی جوابنده حدوث مظنون و مخوف
اولان ماده فتنه نک قبل الوقوع اسباب دافعه سنی آماده قلمغله تدارکینی
کورمک و هزلی ترک ایدوب جدی اختیار و غضب و ارضا و قدرتنده عدل
ایله عمل و حرکت ایلمکدر دیدی عبد الملک بن مروان حجاج بن یوسفه کاغد
تحریر ایدوب بکا فتنه یی بر وجهله توصیف ایله که اول وصفلری مطالعه ایتدکجه
فتنه نک عینینی کورمش کبی اطلاع و وقوف حاصل ایدهیم دیدکده حجاج

ابن یوسف جوابنده فتنه ابتدا خلق بیننده طرف طرف فسلدی دیدکلری کزلو
ومخفی سوزلردن نشأت وتکون ایدوب بعده ناسک کثرت واتفاقلریله بر
بریسندن تظلم وشکایتلری باعث ظهوری اولوب تسکین وازالهسی سیف
صارم ایله قابل ومیسر اولوردیدی حکایت اولندیکه عثمان بن عفانک
حضرتلری محصور اولدقلری حالده جلسالرینه بیوردیلرکه استرمکه بر صدیق
دوستم بنی محاصره ایدن قومک کیفیتلرینه واقف اولوب بکا خبر ویره دیدکلرنده
انصاردن بر ذات قیام ایلیوب یا امیر المؤمنین بن واقفم سزه حقیقتی بیان
ایلیهیم جنابکز بر قومه اولا تسلیمیت وحلمکز ومساعده ومسامحه کز بویله
حرکتی ارتکاب واختیار ایلملرینه باعث اولدی بو جرأتلرینی انجق سزک افراط
حلمکز ایجاب ایلدی دیدکده حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه دخی صادقسک
اوتور بیوردیلر بعده تکرار حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه حدوث فتنهیه
سبب ندر بیلور میسک دیو سؤال بیوردقلرنده اول ذات ینه جوابنده
یا امیر المؤمنین بن بر عالم وفاضلدن سبب حدوث فتنه سؤال ایلدیکمده
بویله جواب ویرمشیدیکه فتنه تهییج وتحریک ایدن ایکی شیدر بری خواص ناسک
حقد وکینلری ایکنجیسی عامه ناسک حقلرنده علی السویه حلم ایله معامله اولنمسیدر
دیدی بعده حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه یا فتنه تسکین ایدن ندر دیدکلرنده
یا امیر المؤمنین بویله جواب ویرمشیدیکه فتنهنک ابتدا ظهورنده بعض

اصحاب

اصحاب جرایمک جرملرینی عفو وفقط خواص اعوانه استقلال ویرمکله تسکین
فتنه میسر اولیوب مادهٔ فتنه قوت واستحکام بولور ایسه صبردن غیری
چارهسی یوقدر دیدکده حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه حضرتلری اشته بو
شمدی وقوع بولان فتنه دخی قوة واستحکام بولمغله جناب حاکم مطلق
جلت قدرته مادهٔ نزاعی فصل ایدنجیه دک صبر ایدرز بیوردیلر اون برنجی
باب کشف مظالم انام ضمننده ملوک عظام حضراتنک ترتیب دیوان
معدلت بیوردقلری بیاننده در معلوم اوله که ملوک فخام حضراتنک کشف
مظالم انام وفصل نزاع خاص وعام ایچون ترتیب دیوان معلا وتشریف
مسند حکومتگاه نصفت پیرا بیوردملری قواعد عدالتک عظیمیدر زیرا اصلاح
ملک ومملکت انکله غایت ایله قوام پذیر اولور ولوازم عدل وانصاف انکله
تمام اولور ملوک فرس بر یوم معلومی استماع دعاوی ومتظلمینه تخصیص ایلیوب
بو مادهٔ قواعد ملکدن ودفع مظالمک اقدم اسبابندن عد ایدوب اولکونده
امور اخرایه مباشرت ایلمزلردی وعبد الملک ابن مروان اولکونده وقوع
بولان دعاویدن بعض مشکل دعوای قاضی وحاکم الشرعی اولان ادریس
الاودی یه حواله وامر ایدوب ادریس الاودی مباشرت وانفاذ احکام
شرعیه یه مبادرت ایدردی بعده والیلرک کیدرک ظلملری ونوابلک جوری
تزاید اولمغله عمر بن عبد العزیزک وقتنده اقتضای حال ایله عمر بن عبد العزیز

اجرای احکام ودفع مظالم ناسه بالنفس مباشرت وسنن عادلیه رعایت
وبنی امیه نك ظلماً الدقلری اشیاء اصحابنه رد ایتمکله بعضیلر یا امیر المؤمنین
بو کیفیت باعث وحش اولمقدن ناشی بونك نتیجه سندن بر خوف ایدیورز
دیدکلرنده عمر بن عبد العزیز بن قیامت کوننددن قورقارم غیری بر شیدن
قورقمام بیوردیلر بعده خلفاء عباسیه دن مهدی دخی بالنفس کشف مظالمه
مباشرت واملاکی مستحقینه ارجاع وشرائط عدله رعایت وبعده هادی
بعده رشید بعده مأمون تا مهتدی بالله وقتنه کلنجه مسند نشین خلافت اولنلر
بالذات کشف مظالمه مباشرت ایلیوب مهتدی باللهدن صکره کلن خلفا وملوك
سائره کشف مظالم امورینی وزراسنه دفع وحواله ایله کندولری احتجاب ایلدیلر
وقتاکه ملك شام ملك عادل نور الدین محمود بن زنکی یه انتقال ایلدکده دمشق
قلعه سی داخلنده بر سرای عالی بنا ایدوب دار العدل اسمیله بعد التسمیه ایام
معینه ده اول سرایه تشریف مسند حکومت وحکما وفقها وعلمای جمع
وکروه مظلومینك دعوالریك استماع وفصل نزاع وامور مشکله ده فقها
وعلمایه مراجعت ایلیوب وسائر مداین شامك جمله سنده امور ارباب
مصالح بو وجهله رؤیت اولنمسنه صورت ویرمشیدی فقیه ابو طاهر بن
محمد بن حسین بن الحصین الحموی نقل ایلمشکه بن بر کون سالف الذکر دار
العدلده مشقده محمود بن زنکینك یاننده موجود ایکن اهل شامك

املاکی

املاکی دفتری اخراج اولنوب ملك محمودك منظوری اولدقده معرة النعمانك
خراج واملاکی ذکر اولنمغله ملك محمود بن زنکی معره اهالیسنك املاکلرینی الرندن
نزعه عزیمت ایلدم زیرا ثقاتدن بعضیلری بکا خبر ویردیلر که اهالی معره بربرلری
حقنده شهادت زور ایتمکله بلا استحقاق املاکه مالك اولمشلردر دیدکده
بنده دخی پادشاهم جناب خداوند بیچون سنك اوزرینه رعیت حقنده عدلی
واجب قلدی سنده دخی سکا عرض وانها اولندی امورده نظر وکشف وتوقف
ایدوب خبر مجرد ایله حکمه عزیمت ایلمه زیرا اهالی معره نفوس کثیره دن عبارتدر
نفوس کثیره نك شهادت زور اوزرینه تواطی (یعنی توافق) واتفاقلری محالدر اخبار
مجرده ایله املاکلرینی یدلرندن نزع ایلمك جائز دکلدر دیدیکمده بر ساعت
قدر سرفرو بردهٔ تأمل اولدقدن صکره باشنی قالدیروب شمدیلك امساك
ایدوب بعده صورت تملکلرینك کشف ایدرم دیو طرفندن معره ده اولان
والیه املاك مذکوره اهالی یدلرندن امنا وبینه طلب اولنمیجغنه کاغد
تحریرینی کاتبنه امر ایدوب کاتب دخی اول وجهله بر کاغد تحریر ایدوب وعلامت
ملوکانه دخی ترسیم اولنمغین محمود بن زنکینك پیشکاهنه وضع ایلدکده ملك
محمودك قصری جوارنده جریان ایدن بردا تعبیر اولنور نهر کنارنده بر صبی
غلام بلند صدا ایله بو ابیاتی اوقومغه باشلدی شعر اعدلوا ما دام امرکم
نافذاً بالنفع والضر واحفظوا ایام دولتکم انکم منها علی خطر انما الدنیا

وزینتها طاب مایبقی من الاثر مضمون ابیاتی دولت وحکومت اصحابی
سزک کرک ضرر وکرک منفعت ضمننده امر وحکمکز نافذ اولدقجه عدل وانصاف
ایلیه‌رک دولتکزی محافظه ایلیه‌یکز زیرا بو وجهله محافظه‌یه اهتمام ایلمزسه‌کز
اول دولتدن خطره دوچار اولورسز دنیا وزینت دنیا خیر ابقا سیله طیب
اولور دیمکدر ابرهیم بن حمویه دیرکه وقتا که ملک عادل او قصیده‌نک بو ابیاتنی
ایشتدیکی آنده لونی متغیر اولوب کوزلرندن اشک تأثیر وتأسف آقه‌رق
بکا باقوب فمن جاءه موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف وامره الى الله
آیت کریمه‌سنی تلاوت ایلدی بو آیت کریمه کیفیت تحریم ربا مبیّن اولمغله قاضی
مرحومک خلاصهٔ عبارهٔ تفسیری بودرکه هرکیمکه بر شیدن کندویه نهی ایچون
جانب حقدن موعظه بالغ اولدقده اول شیدن منتهی ومنزجر اولسه مثلا ربانی
استحلالدن نهی کبی قبل النهی اخذ ایلدیکی دینی اول کیمسه‌دن استرداد اولنمز
لکن قیامتده موعظه ونهی صدق قبولده مقتضای حال هرنه ایسه اول
وجهله مجازات اولنور دیمکدر والله اعلم ملک مشار الیهک بو آیت کریمه‌یی
تلاوتدن مرادی اول صبیک اوقودیغی ابیاتک مضمونندن متأثر واولکی
نیتندن منزجر اولدیغنی تقریر ایله مقدم اشلدیکی اعمالک عفوی جناب
باریدن امید ورجا ایلمکدر بعده ملک مشار الیه قبله‌یه متوجه اولوب
اللهم انی استغفرک واتوب الیک مما عزمت علیه الان دعاسیله استدعای

عفو

عفو ومغفرت ایدرک اول کاتبک یازدیغی کاغدی آلوب پاره پاره ایلدی
دنصکره اول کون اخشامه دک استغفار ایله مشغول اولدی ملوک عظام حضراتی
رؤیت مصالح عباد وکشف مظالم ارباب عباد ایچون ترتیب دیوان عالی
بیوردقلرنده ناسدن بش صنف کیمسه‌لرک حضور ملوکانه‌لرنده وجودلری لازمدر
زیرا بو بش صنفک وجودیله عالم منتظم اولور صنف اول اصحاب فتوی وفقها
وعلمادر که بر امرده اشکال واقع اولسه انلره سؤال ومراجعت بیوررلر
ایکنجی صنف قضاة وحکامدر که حقوق ثابتهٔ استعلام ومجلسلرنده بین الخصما
جریان ایدن دعاویه معرفت وقضایا واحکامک تنفیذ انلر ایله اولور اوچنجی
صنف اول بلدنک مشایخ وصادق الاقوالکه ثبوت بولان احکامه استشهاد
اولنه‌لردر دردنجی صنف کتابدر که بین الخصما جاری اولان موادی موجب حکم
شرعی مثبت ایدرلر بشنجی صنف حماة دولتک کبار ورجال واعوان واخواص که
بونلرک سواد جمعیتلرندن بر مهابت عظمی حاصل اولورکه اول مجلسه احضار اولنان
ظالم ومعتدیه ایراث دهشت وایجاب میل وصدق وحقانیت ایلیوب مظلومه
دخی باعث قوت وحضرت اولور دیمکدر بو وجهله کشف مظالم خصوصی تمام اولدقده
بعض حوادثات واخبار مذاکره‌سی وامور سائره‌نک تنفیذ واجراسی واحوال رعایا
وکیفیت ولاة عمال مثللو خصوصات رؤیتنه شروع والتنجی بابده وصف عدلده
بیان اولنان وجهله جمله امورک تمشیتی ویریله   اون ایکنجی باب ملوک عظام

حضرتی حضورنده صحبتك ادبی بیاننده در یاری طالع مسعود ایله خدمت
مورث المفخرت ملوکانیه خاص ونیاورای بخت سعید ایله شرف تقرب
درکاه سپهراشتباه هرباهر الاختصاص بیوریلان هذه کان صاحب عرفان حضور
لامع النور جهاندارینه صمت وسکونی وکمال مسکنت ووقاری التزام ایلیوب
بدء سخن وکفتاره اغازدن وبرکلامی مکرر تکلمدن وسائر ایله مناقشه ومعارضه
دن واخرکیمسه هرنقدر کثرت عیوب ایله معیوب اولسه دخی اولمقوله تعییبدن
احتراز وحین تکلمده صوت خفی ومختصر ومفید تعبیرات ایله تکلم ولدن یدیت
بربرینه ضم وفرط خشوع علة پیش قدمنه نظر ایدرك قیام ایلیوب وحضور
ملوکانه ده سویلمیه جکی کلامی غیابده دخی لسانه کتورمیه بلکه جاسوسلر
موجود بولنوب سمع همایونه القا ایلیه لر بعضیلر بو ابیاتی انشاد ایلمشلردر شعر
اذا اصحبت الملوك فالبس من التوقی اعز ملبس وادخل اذا ما دخلت اعمی
واخرج اذا ما خرجت اخرس مضمون ابیات قجن ملوك عظام حضراتنه مصاحبت
شرفنی احراز ایدر ایسك سوء ادب وکستاخیدن توقی وحذر لباسیله تلبس
ایدوب هرقچن حضور همایونلرینه شرفیاب دخول اولور ایسك اعمی کبی دخول
ایله یعنی صاغر وصاغر وصوله یاقیوب اوکنه بقارق دخول ایله وخروج ایلدکده
دلسز کبی خروج ایله یعنی او مجلس منیفده کذران ایدن کلامك بر حرفنی
خارجده لسانه کتورمه وهرقچن حضور همایونه عرض ایدجك برحاجتك

وقوع بولورسه افتاب جهانتاب وجه میمنت شاهانه ده لمعه انبساط وبشاشت
وایینه عالمنمای پادشاهانه ده صورت انکشاف وصفوت مشاهده ایلمدکجه
عرض حاجت ایلمیوب ومعروض اولان حاجتی دخی کندونك حق وحددن درجه سی
اولوب وملال کتورجك قدر تطویل کلام وطرف ملوکانه دن میل والتفات
صورتلك کورنسه دخی سؤالنده بسط تفصیل مرام ایلمیه زیرا رتبه واعتبارینك
تنزلنی وحرمتنك ذهابنی موجب اولور وهرقچن طرف ملوکانه دن شرف خطاب
مستطابه شایان کورلیوب برکلام ثریانظام عنایت بخش صدور اولسه جمله وجودیله
جانب شاهانه یه توجه واقبال وجان قولاغیله استماعه اشتغال وکوزلرینی
مبارك دوچشم جهان بنانلرینه مقابل ایلیوب بر بشارت عظمی استماع ایتدکی
اظهار فرح وابتهاج ایدرك دکلمه وعتابی ابهام ایدر کلماتدن احتراز ایله که
زیرا موجب انفعال واغرار ومستوجب دوردی کارفلك مدار اولور وحسب
الاقتضا شهانه ده ایراد والقا ایلدیکی نصح وپندی اظهار وافشا ایلمیوب
وجمعیتده دخی بسط مقدمات نصایحدن بغایت احتراز ایلیه زیرا ملاء ناسده
نصح وتقریع وبسط اولنان کلمات پندامیز تضییع قبیلندن اولور بعض
علما بو ابیاتی انشاد ایلدیلر شعر تعمد فی نصح فی انفراد وجنبنی النصیحة فی
الجماعة فان خالفتنی ترید نقضی فلا تغضب اذا لم یعط طاعة فان النصح
بین الناس ضرب من التوبیخ لا ارضی استماع مضمون ابیات خلوتده یعنی

تنهاده بكا نصح وپند ایله اما خلق یاننده ایلمه اکر بنم بو تنبیهمه مخالفت
ایدوب خلق یاننده بكا نصح قیدکن اولورسك سن بنم حقمده نقص وذل
مراد ایتمش اولورسن بو تقدیرجه بن سنك نصح وپندکه اطاعت وقبول
یوزین کوسترمزسنم صاقنوب غضب وانفعال ایلمه زیرا خلق یاننده نصیحت
لوم وتوبیخ نوعندن اولدیغنه بناء نصیحتنی استماع ایلمم دیمکده هرقچن
ملوك عظام حضراتی کمال عنایت بنده نوازانه لرندن قاپشی سائرلرندن
زیاده اسن والتفات شاهانه لرینه تخصیص وتقریب بیوررسه بو عنایتلرینه
شایان بیوریلدقلری ذات نیکبخت دخی فرط احترام وکمال اعظام مراسمنه
وغایتده جد تمام ایلیوب بو کونه مظهر اولدیغی التفات ملوکانه یه اغترار
حد عبودیتدن خارج حرکت وفرط مزاح وملاطفه یه وتیز وبلند آواز ایله
تکلمه جسارتدن ودفع حیا ومحابادن وترك حرمتدن زیاده مباعدت ایلیه زیرا
بو مقوله بی ادبانه اوضاع وحرکت ملال طبع تابناك همایونی مورث اولور
وحضور ملوکانه ده آخر کیمسه ایله منازعه وغلمان خاصه شهریاریدن بعض
ساده زنخدان آینه سیمالره حواله چشم نظر کبی کستاخلقدن تحاشی ایلیه
واول مقام عالیده خولنده کمال تواضع وابتهالی التزام ودعا ایلملکی لازم
کلدکده اکثار ایلمیوب اختصار وحال بیت شاهانه دن سؤالدن وافراط مدحدن
احتراز ایلیه زیرا بونلر سوء ادبدر وهرقچن بسط خوانچه طعام اولنسه

افراط

افراط حرص ایله اکل طعام ایلمیوب کندو اوکندن اکل انجق اوکنده اولاندن
طعامه نظر واکل ایدن چکی لقمه یی اغزنده زیاده چکنمیوب اطرافه احاله
نظردن وبش پرمغله طعامه صوغمقدن وطوپیچه قدر سفره باشنده
اوتورمقدن حذر ومبارك دهان درافشان حضرت شاهانه دن
کلام جواهر انتظار رصد ودفعه نظربی انجق جناب شاهانه جهانداریه تعلیق
ایلیوب وحضرت خلافتپناه تناول طعام بیوردقلری ایکن یاقیوب اوکنه نظر
ایلیه وصحندن اوکنه چقاروب وضع ومیوه مقوله سنك بیوکلرینی انتخاب
ایلیوب دخی برلقمه یی اغزنده ویمین ویسارنده تقلیب وادان وطعام چکنرکن
اغز بیك ودیلنك صداسنی اظهار کبی شیلردن اجتناب وطعامدن غسل یداچون
نزد ملوکانه دن رتبه سنه کوره مناسب موضعه تباعد ایلیوب النی یودکن
لکنه توکرمك وپرمقلرینی تباعد ایلیوب النی یودکن لکنه توکرمك وپرمقلرینی
چاتلوب اوتدرمك واستکراه ایدرك طعام ایلمك ویاغلی النی دستماله
سلمك وحلال استعمال ایلمك اسائت ادبدر وملوك عظام حضراتیله
ذاکبا برمحله عزیمت اولنمقده یولده برحذاده یوریوب واتنك باشی جرش
خورشید درخشش ملوکانه دن بعیدجه اولوب وروزکار کلدکده طرفندن
کلمیوب وسرکش وخادردن وچوق صهیل چکر ومعیوب اولان اتلردن
بربنه بنمیوب وحلال طریقنده نظرهمایونه تعلق ایلیوب سؤال اولنمق

احتمالی اولان صولر و امقلر و نباتات و اشجار و هر اوده لیل و نهارده قاج
ساعت کذران ایلمشدر بونلرك جمله سنه واقف و عارف و یلدزلرك کیفیتلرینه
و بروجاته نقل و تحویللرینه و منازل قمره و بونلرك هیئات و اشکاللرینه مطلع
اولوب و یودغونلق و اوصانمق کوسترمیوب اوکسورك و افسرق عارض اولورسه
سببنی چقاروب دفع ایلیوب و هر شیئك حسب الامکان کنه و حقیقتنه
اطلاع حاصل ایدوب و خوش صحبت و ظرافت صاحبی و اویخوسزلغه صبر ایدیجی
و مطلع اولدیغی اسراری حفظ ایدیجی و امانت و صیانتده معتمد اولوب و هر فن
ملوك عظام حضراتی ایله لعب شطرنجه بشلمه سنه لو حذاقت و مهارتده جانب ملوکانه ده
اثبات صورتنده کوسترووب اما ملوك عظام حضراتی دخی اجالهٔ کمیت فروسیتده
و لعب چوکانده حذاقت و مهارتده فرسان میدانی اهزورده اولان بنده لرینه نسبت
بیوره لر اون اوچنجی باب بعضا ملوك عظام حقلرنده جانب اعدا و حساددن
وقوعی محتمل اولان صور مکاید اعدا و غوائل حساد و طرق مضرات و اسباب
دواعی و مغایب و آفات کثیره و احاطهٔ علم بشر حددن خارج و حصر عقول ذوی
الافکار درجه لرندن بیرون اولمغله ملوك عظام حضراتی عقل ایله تصور اولنان
هر اعمال مکایددن وقوعی ممکن اولان غوائل شرورندن احتراز و تحفظده کمال
جزم و احتیاطه رعایت و ملوك سالفه وقتلرنده وقوع بولان صور مکایدك
نکونه تدبیر ایله دفع و ازاله سنه ابتدا اولنمشدر مثلا بهرام ایله خاقانك

بیننده

بینلرنده تکون ایدن حسد مبنی البغی بابنده تفصیل و بیان اولنان حکایهٔ غریبه
عبرت فرمای صور مکایده وقوف و اعتبار اولنه که حتی امثالندن تحفظ مدام
اولنه اسباب مکایددن اکثریا سلفده وقوع بولنکی بو بابده ذکر اولنور و اول اسباب
بری سموم قاتلدر که ملوك سالفه حقلرنده جواری و نسوان و غلمان جوانان
واسطه لریله اکثریا اول شیئه اجرا اولنه کلمشدر و اول اشیا بونلردر سرج یعنی
ات اکری سریر یعنی تخت ملوك کرسی یعنی اسکمله حلی یعنی یوزك و زهکیر
و سائر بونلر مثللو اسباب زینت و احتشام یعنی اطعمه و اشربه وضع اولنان
ظروف ملبوس لباس فراش یعنی دوشك و ملوك عظام حضراتی هر حالده متیقظ
بولنوب مکاید اعدادن تحفظ ایلمك مقتضی اولدیغنه بناءً ذکر اولنان
اشیاده ارباب فطنت و ذکایه کفایت ایدجك بونلردر که قدر کفایه علامهٔ
واضحه هر ذکر اولندیکه اول علامتی حفظ ایدن مرد فطین اول شیئك
مسموم اولدیغنی فرق ایده ملوك عظام حضراتیچون هرکون تلبس بیوردقلری
اثوابلرینه و مبیتلری اولان فراشلرینه و راکب اولدقلری اکر اوزرنده اولان
غاشیه و جلوس بیوردقلری اسکمله مندرنه امعان و تدقیق تفقد بیورملری
لازمدر بونلردن قنغیسی مسموم اولسه علامتی بودر که رنکلری بر
مقدار سیاهه مائل اولوب پاك و تمیز ایکن کیرلی کبی بر پارلدیجق
ظهور ایدر و صچاقلری و کنارلری اسکی کبی کورینور اما اکرك و سریر

واسکمله نك اغاجلرینه سم سورلمش اولسه علامتی بودرکه اول اغاجلرك
رنکی متغیر واسمرلکی میله متفرد اولور واما حلی وانیه التون وکموش
وباقر وقلای وتیمور کبی معدنیاتدن معمول اولان ظروف مسموم اولسه
علامتی اولدر که آثار سم وسحر کبی ظروف یوزنده ظهور ایدر اما طبراقدن
معمول اولان ظرفلر فجن مسموم اولسه اول ظرفلرده یاغلنمش کبی اثری
ظاهر اولور وصرلی ومجلی اولان قابلرده دخی قابك ذاتنده اولان جلاسنه
زیاده صفوت کتورمکله بشقه پارلدی ظهور ایدر وبعضلرنده دخی جلا ذاتنی
ازاله ایدر اما طعام مسموم اولسه ایکی شی ایله سمیتی امتحان اولنور اما بری
اول طعامدن برلقمه آتشه براغلسه ظهور ایدن توتونی سائر دخان کبی بلا اینه
امتداد وصعود ایلیوب اول لقمه نك اوزرنده دور ایدوب وقیغلجسندن
دخی صداسی ظهور ایدوب اول توتونك آتشدن ظهور ایدن طرفی طاوس
قوشونك بوینونك رنکنده کورینور ویا ندجه رایحه سی غایت کریه کلور وسمیت
طعام امتحان اولنان شیئك ایکنجیسی اول طعامدن برلقمه سی برقاج نوع طیوردن
ویاخود برقاج نوع دوابدن برینه ویدرمکدر اول برقاج نوع طیوردن
بری قارغه دیدکلری قوشدر که فجن مسموم اولان طعامدن ییسه صداسنده
قرقلق ظهور ایدر ایکنجیسی صرغه درکه توتدیغه کومکن قوشیدر لرفجن مسموم
طعام رایحه سن شم ایلسه صوت بلند ایله چاغرمیه باشلر اوچنجیسی طبش

دیدکلری

دیدکلری قوشدرکه چین مملکتی اوده کی جنسندندر که فجن طعامی مسمومی
کورسه یاخود رایحه سن شم ایلسه سرسم اولوب یواردقچی دردنجیسی طورنه
دیدکلری معروف قوشدرکه طعام مسمومك رایحه سن شم ایتدیکی کبی کندو ینکلك
کبی برحالت کلوب طولنمغه باشلر بشنجیسی قمری وصقصغان دیدکلری برمعروف
قوشدر که طعام مسمومی شم ویاخود اکل ایلسه لر هلاك اولورلر التنجیسی طاوس
دیدکلری مشهوردر که طعام مسمومی کوردکده یمکه حریص اولوب وغایت سور
وطعام مسمومه سکك اوشسه درحال هلاك اولوردر اما اول برقاج نوع دوابدن
بری کدیدر که فجن طعام مسمومی اکل ویاخود رایحه سن شم ایلسه اول محلده
برآن دوندیروب قرار ایلر ایکنجیسی میمون دیدکلری معروف برحیواندرکه فجن
اوکنه مسموم طعام وضع اولنسه درحال مضطرب اولوب قرار ویدیوار
واشجار لر کبی مرتفع محللره صعود وقرار ایلر بونك جمله سی طعامك مسمومیتنه
دلالت ایدر علامتلردر بوصورتده لایق اولان اولدر که حضور همایونه
تقدیم اولنان طعامه مأمور ومتعین اولان خادم خاص طعامی حضور ملوکانه یه
قبل التقدیم تفصیل اولندیغی وجه اوزره برلقمه سن ناره القا ویاخود
ذکر اولنان طیور ودوابدن برینه اعطا ایله امتحان واختیار ایلیه وحاذق
وصاحب بصیرت اشجی دخی طعامی پشردکن ایچنه سم القا اولندیغنی فهم ایدر
زیرا علامت وامارات سم بودر که اکر سم القا اولنان طعام برنج اشی ایسه

برنج دانه لری کبی بشره واشدن قالدردیغی کبی انعقاد یعنی طونقلق و یکلك
ظهوره ایدوب یعنی دانه لری صلب وقتی اولود واشده قینادیکن طاوس
قوشی بوینینك رنکنده برنجاد ظهور ایدر واکر سم شوربا تنجره سنه وضع
اولنسه عقبنده شوربانك صویی چکلوب اتی و دانه لری قوریغه باشلر وقلان
صوینك رنکی متغیر اولور اما اشربه مسمومه نك علامتی هرنقدر طاتلو اولان
شربته وضع اولنسه اول شربتده بقر رنکنده جزئی کبی خط ظهور ایدر
وحموضتلی یعنی اکشیجه اشربیه سم وضع اولنسه بیشیل وصاری واسمر خطلر
پیدا اولور و بال صوینه سم وضع اولنسه شعاع شمس رنکنده خط ظاهر
اولور وصو یا خود بینینه یعنی حرما شرابنه سم وضع اولنسه سیاه خط ظاهر
اولور و مسموم اولان میوه ده علامت بودرکه اکر اول میوه هنوز ازیلوب
کمالنه بولمش ایسه اولمش کبی کورینور واکر کماله بولمش ایسه هنوز
ایریشوب کماله بولمش کبی کورینور زیرا سم میوه نك رنکی تغییر ایلیوب
یکلك کوستروب تازه میوه یی چوریمش وادیمش کبی کوستر وقوری میوه ده
بکلشدروب طرطر کوستر و جمله میوه نك صفوت رنکی کیدروب
بوز و قرامتق برونك ویروب ذاتنده یومشق ایسه قتی ایلر وقتی ایسه
یومشق ایلر ومعلوم اوله که بو مقوله خیانتی ارتکاب وبویله ملعنتی ارتکاب
ایدن سنوان وغلمانندن غیری خبیث ایسه انلرك دخی علامات وامارهلری

بودرکه

بودرکه البته انده ظاهر وبو ملعنته دلیل اولور اول علامت واماره
بونلردر اولمقوله ملعونك لونی متغیر اولوب البته ضاری یه ویلکه مائل
اولور وصیق صیق توکوردکی یودار وقلبی خفقان واضطراب اوزره اولور
والت دوداغی بیشیله اصرر ویاخود دلنی الت دوداغی اوزرنده دوندورب
اوینادوب چابك چابك صاغنه وصولنه بقر واوزیله بوبرکك بیلنی دترد
ویوریدکجه ایاقلری طولاشور وزیاده وجه خفت ایلیوب صچرایه دق کوزدوای
درلمکه بشلر واکثر لبلرنك کناری وصچقلرینی بوکوب اوینادور ودودوقجه
ایاغنك پرمقلرینی دکرو برشیء سویلرکن کسه رك سویلر وبرایشه بشلسه بلا عذر
چوق چوق قالقوب باشله ایشده تمام ایدمز بونلرك جملهسی علامت ملعنتدن
اولمغله استدلال اولنور اما سائر اسباب کید و مضرتدن بری ضیق ومجهول یوللردرکه
اعوان وخدامدن برجماعت اوکلرنجه کتمیجه ملوك عظام حضراتی بویله ضیق
ومجهول طریقلره سلوك بیورمق مناسب دکلدر ایکنجیسی ضیق محلده وعید شریفده
وسائر اوقاتده وقوع بولان جمعیت مزدحم ارلسنده دخوللری مناسب دکلدر
زیرا ازدحام ارلسنده اویله ارباب شرور وخیانتك بولنمسی محتملدر اوچنجیسی
محل وصید و شکاره عزیمت بیوردقلرنده صید طلبیله جمعیت خواص ثقات
واعواندن متفرد ابتاعد ایلملری مناسب دکلدر زیرا بویله انفراد وقتلرنده دوشمن
طرفندن اجرای عمل مضرت ایچون تمکین خفادمترصد فرصت برهنا مفسدت بولنمق

ویاخود بر صعب المرور یرده خیول شبهی ایله بغتة دوشمن ظهور ایلمك
ویاخود برنجی حیوان ظهور ایلمك احتمالی وارددر دیمکدر بحسب منفردا بر نهره وورود
ایدرکن ماء جاری دشمنك اجرای سوء قصدینه معین ومدار سهولتدر بویله انهاره ورود
اولندقجه ملوك عظام حضراتنك اوکلرنجه اول انهارك کنارلرینی وکیفیت
مجارلرینی بیلور اغواتدن بر جماعت بولنمق لازمدر بشنجیسی کثرت غیوم وشدت حرارت
شمس وظلمت شب وقتلرندهدر که زیرا بویله وقتلرده معیت ملوکانهده بولنان
اغواتدن هر بری کندی نفسیله مشغول بولنمق تقریبیله اعدا فرصت بولوب اجرای
ملعنت ما فی الضمیرینه جسارت ایلمك محتملدر بو ذکر اولنان اسبابك بعضندن وقوعی
اکثر اولدیغنه بناءً تحریر اولنمغله قضاء وقدره تسلیم اولنه رق ظاهر حالده
حسب الامکان بو اسبابك امثاللرندن بونلره مشابه اولوب سائر خاطره خطور
ایدن صور محتملهدن احتراز واحتیاط لازمه دندر اونیدنجی باب سیاست
جیوش وتدبیر جنودك معرفتی بیانندهدر ملوك عظام حضراتی اعدا اوزرینه
ترتیب وتسییر عسکر بیوردقلرنده اول عسکرك تدبیر وسیاست امورلرنده
اون یدی وجهه رعایت بیورملری لازمه دندر اولکیسی عسکری تحریك وتسییر
ایلمزدن مقدم پیشکاهلرنده ازار وسوار اولدقلری اتلرینه دقت ایله
نظر وتحری بیورلمق لازمدر که اتلرینك ایچلرنده چنکر یرامز غایت کوچك
یاخود بك قوجه وسقط وعلیل حیوانات اولمیه که غزاة ومجاهدین

اتلرینك ضعفی مورث وهن در زیرا اعدا ایله مقابلهده قوت وخوف
وهیبت ویره جك اشیانك اقدمی اتدر جناب عز وجل بیوردیلر وَأَعِدُّوا لَهُمْ
مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللهِ وَعَدُوَّكُمْ معنای
شریفی ظاهرسی ای زمرهٔ مؤمنین ومجاهدین وموحدین سز کفار اوزرینه
جهاد وغزایه عزیمت ایلدیککزده وقت محاربهده سزه تقویت ویره جك
جناب باریدن وسزك عدوکز اولان کفاره حزن وهراس ایراث ایده جك
اشیانك جملهسنی اعداد واستصحاب وفی سبیل الله جهاد ایچون بسلنوب قوت
کسب ایلمش توانا وبهادر اتلریکزی سوار اولیکز دیمکدر والله اعلم حدیث
شریفده دخی وارد اولمشدر که ارتبطوا الخیل فان ظهورها لکم عز وبطونها
کنز معنای لطیفی غزاة موحدین سز اتلریکزی کروه مشرکین ایله جهاد ایچون
بسلیکز زیرا بهادر اتلر اسباب قوت مجاهدیندن اولمغله سزك موجب قوتکزدر
وبطنلری دخی خزینهٔ کنزدر یعنی اصلاح طایلری حاصل اولوب مالکلرینه
کویا مال خزینهدن ظهور وخروج ایلدیکی کبی مالدن معدود اولان طایلری
دخی اتلردن ظهور وخروج ایدر دیمکدر والله اعلم واول ترتیب بیوریلان
عسکرك اسلحه وسائر آلات حربیهلرینی دخی تحری وتفقد بیوریلوب بر اینلره دکشدیروب
ضعیفلرك قوتیه تبدیل ایلملرینی امر وتنبیه بیورملرو ایکنجیسی یوللرده مسافه ومنازل
یومیهیی ضعفای عساکرك حاللرینه کوره تقدیر اولنه رق که قوناقدن قوناغه وارنجه

اوزن اوزاق يوللرده يورومكله عسكرك ضعفاسى تلف واقوياسنه
ضعف عارض اولميه وحديث شريفده وارد اولمشدركه ان هذا الدين
متين فاوغلوا فيه برفق فان المنبت لا ارضا قطع ولا ظهرا ابقى بو كلام
كوهر نظام امثال عربدندر منشأى مثل بودركه صاحب سعادت افنديمز عليه
الصلوة والسلام حضرتلرى بر مرد عابدك عبادات واطاعات بابنده كمال
مجاهده سندن ناشى حال جسمنده كمال ضعف وهزال عارض وكوزلرى چقور
چقور اولوب حركته تاب وتوانى قالمديغنى مشاهده بيوردقلرنده بو حديث
شريفى بو كلام لطيف مبادينك دهان جوهر افشانلرندن شرف بخش صدور
اولمغله بو خصوصده افراط سعيله اتعاب نفسدن منع مراد اولنسه اولزمان
ضرب ايراد اولنور بشنجيسى اعدا ايله مقاتله ضمننده ترتيب وتسيير اولنان عساكر
ايكى صنفدر بر صنفنه مسترزقه ديرلر صنف آخرينه مطوعه ديرلر مسترزقه
دولتدن موظف ومرتب عسكرى اولمغله قدر كفايه عطاياى معينه لرى خراج وغنائمدن
مجتمع اموالدن ومطوعه صنفى عساكر مرتبه دن خارج اولوب تقويه جنود
مرتبه ايچون مجتمع اولان نفرات اولمغله بو صنفه دخى جانب بيت المالدن
صدقات تخصيص اولنان مالدن اعطا اولنه دردنجيسى طوائف عسكريه
اوزرينه كفيل وضامن وافراد عسكريه يه عارف وضابطان نصب وتعيين
اولنديكه اول ضابطان واسطه لريله سر عسكر بولنان دخى افراد عسكريه نك

احوالدينه

احوالدينه واقف اولور وصاحب سعادت عليه الصلوة والسلام حضرتلرى بونى
اجرا بيورمشلردر بشنجيسى عسكرك قائده لرينه بر علامت ويرلمليدركه اول علامت
ايله هر صنف صنف آخردن فرق وتمييز اولنه التنجيسى بر دشمن اوزرينه محاربه
عزيمت اولندقده اصناف عساكر بيننده جنك وحربدن عسكرى منع ايدن جلك
حركات اختيار ايدنلرى ونه كونه اراجيف اشاعه سنه باعث اولنلرى واعدا طرفندن
جاسوس اولنلرى كورى كبى تحرى ودقت برله ميانه عسكردن طرد وتبعيد اولنه حتى
صاحب سعادت عليه الصلوة والسلام حضرتلرى دخى بو امرده دقت بيوروب بعض
غزواتده عسكره مانع جنك اولان منافقندن عبد الله بن ابى سلولى رد
بيورديلر يدنجيسى اعدا ايله مقابله ومقاتله وقتنده عقائد ومذاهبده مخالف
اولان وياخود عسكره باد بلك وكستاخلق ايدن وياخود صورت وحركتدن
بغض وحقد علائمى احساس اولنان وياخود خدمتده تقصير ايلين كيمسه يه تعرض
اولنميه زيرا مقابله اعداده بو مقوله لره تعرض افتراق كلمه واختلافه وجبن
وقتل عسكرى موجب اولور جناب جل وعلا بيورر ولا تنازعوا فتفشلوا
وتذهب ريحكم معناى شريفى قچان سز كفار ايله القا ايديكى كزده نزاع
واختلافدن مجانبت ايديكز زيرا اوليله وقتده نزاع واختلاف سزه جبن
ايراث ايدوب قوتكز ذهابنه موجب اولور ديمكدر والله اعلم سكزنجيسى اعدانك حيله
وخدعه ومكر وكيدندن عسكرى محافظه ايلمكدر مثلا دشمنك مظنه ظهورى

اولان کمینکاه محالّردن صاقنوب عسکری صیانت ومعتمد بکجیلر وقراغوللر
ایله احاطه ایلیوب قوردیمق کرکدر که محاربه وقتنده عسکر ودالرّ فکری چکمیوب
وفراغتله وقتنده نفس ومال‌لری امین اوله‌رق ساکن ومطمئن اوله‌لر طقوزنجیسی
اعدا ایله محاربه ایچون بر ار طوار صوی واوقی چوق واطراف واکنافی محفوظ وطاغ واشجاره
قریب موضع اختیار اولنه که بونلر عسکرک مجاهده ومحاربه‌لرینه معیندر اونجیسی
عسکرک زاد وذخیره وعلوفه‌لری کبی مایحتاج الیه‌لری حاضر بولنوب توزیع وتفریق
اولنه که حتی مطمئن وساکن اولوب طلب حوایج قیدنده اولمیه‌رق افکار وقدرتلری
اعدا ایله محاربه‌یه صرف ایلیه‌لر اون برنجیسی معتمد وطبیعت اعدایه آشنا جاسوسلر ایله
اخبار اعدایه تحصیل وقوف اولنه که حتی دوشمنک مکرندن واوزرینه هجوم مرادندن
اولندقده حیله ودسیسه‌سندن امنیت حاصل اوله اون ایکنجیسی دوشمن ایله
جنک وقتنده عسکری قاعده اوزرینه ترتیب وهر جهتنه مناسب کوریلان رؤسای
معتمده تعیین وسر عسکر بولنان ذات درایت سمات بالذات صفوف عساکری
یوقلیوب خلل کوردکی محلّلرینی ترتیب وتنظیم ودشمن قنغی قوله میل ایدرسه
اول قوله کیروده امداد ایرشدروب قوت ویره اون اوچنجیسی زمرهٔ مجاهدینی
جنک وقتاله ترغیب وتشویق ایله تقویه وغیرت ویرمله واعدا اوزرینه غلبه
وظفر ونصرت اماره‌لرینک اشعار واشاعه واعدانک عیون عساکرده حقیر وصغیر
کوسترهجک صورتلر وحاللر اراده وطوایف عسکریه‌دن قهر وتدمیر اعداده

وردلاو

وردلاور لک اظهار ایدنلره مدار معاش اوله‌جق قرا واراضی وترقیات وعد
واعطالریله تحقیق ایلمک اون دردنجیسی جناب خداوندیچونک زمرهٔ مجاهدینه
ویره‌جکی اجور وثوابی وانلر ایچون تهیه واعداد اولنان نعم ونعمتی وشهدانک
کندولره حقنده مبین اولان فضائل اخرویه‌دن بشقه مدار معاش دنیویه‌لری دخی
بعد الشهاده اولادلرینه ویریله‌جکنی وسائر بونلر مثللو کلمات ترغیب آمیز اعلامدن
ایلمک اون بشنجیسی زمرهٔ عسکریه‌دن امور حربیه‌یه واقف وخبردار اولنان اصحاب
آرا ایله واعوان رجال دولتک اختیارلریله مشاوره واشکال واقع اولاندن
امورده انلره احاله وتسلیم اولنه که حتی خطا وذللدن سلامت حاصل اوله
اون التنجیسی غزایه ترتیب اولنان عساکر جناب خداوندیچونک واجب قلدیغی حقوق
تمامها اداء وحدود شرعیه‌یه مراعات وامر مالک الملکه امتثالا ایلملرینه غایت
اهتمام اولنه که زیرا بو احکام وحلال وحرامه نصلت کروه مجاهدینه زیاده احقدر
صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردمشلردرکه انهوا
جیوشکم عن الفساد فانه ما افسد جیش قط الا قذف الله فی قلوبهم الرعب
وانهوا جیوشکم عن الزنا فانه نادرا فی جیش قط الا سلط الله علیهم الموتان معنای
شریفی سز عسکریکزی فساددن یعنی خلاف شرع شریف حرکتدن نهی ایدیکز
زیرا قنغی جیشک که فساد ایله مألوف اوله جناب عز وجل حضرتلری اولمقوله
جیشک قلبلرینه اعدا خوفنی القا ایدر وکذلک زنادن دخی جیشکزی منع

ایدیکن زیرا زنا ایله مألوف اولان عسکر حسن وحرکت ادابنه وحیوانیه
دن بری اولوب قطعا بر ایشه قادر اولمزلر دیمکدر والله اعلم اوندیجیسی طائفهٔ
عسکریه‌دن برفردی تجاوز ویاخود زراعت ایلمیه قومیوب منع وزجر ایلیه‌لر
زیرا تجارت وزراعت عسکری مقوله‌سنک مصابرت اعداده وصدقله جهاد
وغزاده اهتمام واقداملرینه مانع اولور منقولدر که بنی اسرائیلدن بری اعداسی
اوزرینه عزیمت ایلدکده قومنه بو وجهله خطاب ایلیوب ایچکزده بنا تعمیرینه
بشلیوب هنوز تکمیل ایلمینلر ودخی اولنوب هنوز کوییه کوا اولمینلر دخی اکین
اکوب هنوز بچمینلر بنمله غزایه کیتمسونلر دیو تنبیه ایلمش زیرا بو مقوله‌لرک
عقل وفکری ناتمام بر اقدقلری امورلرنده در ملوک عظام حضراتنک ترتیب
وتسییر بیوردقلری عسکرک قراغوللری ومقدمة الجیش اعدا حدودینه داخل
اولدقلرنده نهر جاری مثللو سیر وحرکت اقتضا ایدر زیرا نهر جاری ابتدا جریاننده
هر نقدر همواره دوزیرلر اوغرادیسه ایرکلمیوب جریان ایدر اما قچن بر یوکسکجک
دیبه راست کلسه توقف وکیرودن ورود ایدن صو امداد ایلیوب اول دیبه‌یی
باصجق قدر جمعیت وقوت کسب ایتمیجه ایلرویه عبور ایدهمز کذلک
حدود اعدایه داخل اولان قراغول ومقدمهٔ جیش دخی اوکلرنده جمعیت
وقوت اعدای مشاهده ایلدکلرنده حمله وهجوم فکرنده اولمیوب توقف
وکیرودن استمداد ایله اول جمعیت اعدایه غلبه‌یه وافی قوت کسب ایلدکدنصکره

حمله

حمله وهجوم واقدام ایلیه‌لر ومجهول الاحوال اولان اراضی واولکه‌نک احوالنی
اشنا کیمسه‌لردن قولاغوز یوللر قراغوللری ترتیب وعسکرک ایلروسنه تقدیم وتعیین
ایلیه‌لر زیرا دینلمشدر که دوشمن طپراغنه ایاغکی صاقنه‌رق وقورقارق باص زیرا
احتمالدر که دوشمن اول طپراغک مکاید شرور دوزاغنی کیزلمش اوله اون

بشنجی باب عسکره لایق جهاددن عسکره لایق اولان اشیانک بیاننده در

فتحی ملوک عظام حضراتنک ترتیب وتسییر بیوردقلری لقاء اعدایه توجه ایلدکلرنده
حق جل جلاله باری تعالی وحق پادشاه معدلت نمایه التزام ایلمدکلری لوازمدن اما لازم
اولان حق باری تعالیدن شدتلی بری اعدا ایله وقت التقاده صبر وثبات ایلیوب
کندولرینک ایکیسی مقداری دخی نقصان اولسه‌لر بوزجوزیوب اظهار شجاعت
ایدرک اقتحام واقدام ایلمکدر زیرا جناب خدای متعال بر اهل اسلامک اون نفر
مشرکین ایله مقاتله ایلمسنی فرض ایلیوب حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ
مِنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا
بیورمشدر معنای شریفی جناب عز وجل صاحب سعادت علیه الصلوة والسلام
افندیمز حضرتلرینه خطاب ایدر ای حبیبم سن غزاة موحدینی کفار ایله محاربه
ومقاتله‌یه ترغیب وتشویق ایله اکر سزدن یکرمی نفر مؤمنین صبر وثبات ایدر
ایسه ایکیوز نفر کافره غالب اولورلر اکر سزدن ایکیوز نفر مؤمنین
صبر وثبات ایدر ایسه ایکی بیک نفر مشرکینه غلبه ایلر دیمکدر والله اعلم بو تقدیرجه

بر نفر مؤمن صابر اون نفر کافره غالب و مظفر اولمق اقتضا ایدر بو آیۀ کریمه
دن نصکره جناب عز وجل زمرۀ موحدیندن بر نفر مؤمن اون نفر کافر ایله مقاتله
مشقتنی تخفیف ایله هر اسلامک ایکی نفر کافر ایله مقاتله ایلمسنی واجب قیلوب
الآن خفف الله عنکم وعلم ان فیکم ضعفا فان یکن منکم مائة صابرة یغلبوا
مائتین فان یکن منکم الف یغلبوا الفین باذن الله بیوردی معنای شریفی شمدی
دک بر نفر اهل اسلامک اون نفر کافره مقابله ایلمسی واجب ایدی لکن جناب خدای
متعال سزک ضعیف بدنکزی بیلوب بو آنده مقاتله مشقتکزی تخفیف ایتمکله
فیما بعد اکر سزدن یوز نفر مؤمن مقاتلۀ اعداده صبر و ثبات ایدر ایسه ایکیوز
نفر مشرکینه غالب اولورلر و اکر سزدن بیک نفر مؤمن صابر اولور ایسه
خدای متعالک اذنی عنایتیله ایکی بیک نفر مشرکینه غلبه ایلیه دیمکدر والله اعلم
بو صورتده هر بر نفر مؤمنک ایکی نفر کافر ایله مقاتله ایلمسی واجب و حق الله
اولدی بوندن نصکره خدای متعال هر بر مسلمک ایکی نفر مشرکدن منهزم
و روکردان اولمسنی حرام قیلدی مکر ایکی شی ایچون منحرف اوله بریسی تکرار
مقاتله ایلمک ایچون مقر اولدیغندن بر مقدار استراحت ایچون منحرف اوله ویاخود
دوشمنه بر حیله و خدعه ضمننده منحرف اولمش اوله لکن ینه مقاتله یه
عودت ایلیه ایکنجیسی جماعت اخری یه انضمام ایدوب کثرت جمعیت ایله قتال اعدایه
ابتدار نیتیله میل و انحراف ایتمش اوله زیرا جناب عز وجل بیوردی ومن یولهم

یومئذ دبره الا متحرفا لقتال او متحیزا الی فئة فقد باء بغضب من الله
فحوای شریفی زمرۀ مؤمنیندن شول کیمسه که اعدا ایله ملاقات کوننده اعدایه
خدعه و تغریر ضمننده صورت فرار کوسترمک ویاخود یقین بولنان اخر فئۀ مسلمینه
استغاثه ضمننده توجه ایلمک غرضندن بر ینه قصدی اولمیه رق اهل اسلامک ضعیفندن
زیاده اولمیان دمۀ مشرکیندن روکردان اوله تحقیقا اول کیمسه غضب الهی یه احق
اولور دیمکدر والله اعلم حق باریدن ایکنجیسی مقاتله کفار ایله مجرد دین محمدی یه
نصرت و کروه مخالفیندن کلمات سخیفه لرینی ابطال قصد اولنه که حتی بو اعتقاد
موجب نیل مثوبات و مستوجب اطاعت امر باری مکونات اوله و اکر مقاتله کفار ایله
غنائم فوائدی تحصیل قصد اولنور ایسه بو مقوله مقاتلین مجاهدیندن معدود
اولمیوب مکتسبین عدادندن عد اولنور حق باریدن اوچنجیسی اموال غنائمدن هر نه حاصل
اولور ایسه کتم و اخفا اولنمیوب اولدفعده حاضر اولان غانمین بیننده حق
اوزره تسلیم و هر حصه اصحابنه تسلیم اولنه حق باریدن دردنجیسی بعض اقربا و دوستانک
خاطرلرینه رعایت نصرت دین اللهدن محاشا تجویز اولنمیه زیرا حق الله رعایت
واجب نصرت دین الله اولمقدر زیرا جناب خدا عز وجل بیوردی یا ایها الذین
آمنوا لا تتخذوا عدوی وعدوکم اولیاء تلقون الیهم بالمودة وقد کفروا بما
جاءکم من الحق بو آیت صحابه حضراتندن حاطب بن بلتعه حقنده صادر اولمشدر که
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری اهل مکه اوزرینه غزایه نیت

بيوردقلرنده خاطب بن بلتعه خبير اولدقده تحقيقا رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم سزك اوزريكزه عزيمت قصد اولنمغله تداركيكزى كورك ديو اهل
مكه يه كاغد تحرير وساره نام خاتون ايله ارسال ايلدكده افندمز صلى الله تعالى
عليه وسلم افندمزه جبرئيل امين نازل اولوب خبر ويرمكله افندمز عليه الصلوة
والسلام حضرتلري حضرت على ايله برقاچ نفر اصحاب كرام رضوان الله تعالى
عليهم اجمعين حضراتني تعيين بيورمغله واروب روضه خاخ نام موضعده خاتوني
مزبوره بولوب اول كاغدي سرور كائنات عليه افضل الصلوة حضرتلرينه
كتوروب افندمز عليه افضل الصلوات حضرتلري دخي خاطبي احضار وكيفيتي استفسار
بيوردقلرنده خاطب دخي امر دياننده خلوص صدقني تبيين وكاغد تحريري مجرد
مكه ده عيال واولادي بولنمق تقريبيله عذريني تقرير ايلدكده افندمز صلى الله
تعالى عليه وسلم حضرتلري دخي عذريني قبول بيورمشلر ايدي آيت كريمه نك معناي
شريفي اي زمره موحدين دين اسلامده وقرآن عظيم الشانى انكار ايدن كفار كه
جناب بارينك وسزك عدوكزدر اونلر كفره يي كتابت ايله مودت اظهار اولنه حق
دوست اتخاذ ايلمك ديمكدر والله اعلم اما عسكري مقوله سي اوزرلرينه لازم
اولان حق ملوك دخي دردر برى طاعت ملوكي التزام وولايته دخول
ومادامكه معصيت اعدا ايله امر ايتميه امر ونهي قبولدر زيرا معصيتك غيريده
طاعت ملوكي واجبدر جناب عز وجل بيوردي يا ايها الذين امنوا اطيعوا الله

واطيعوا الرسول واولي الامر منكم وحديث شريفده وارد اولمشدر كه سزك
اوزريكزه بر عبد حبشي دخي عامل اولورسه سز انك سوزيني استماع وامرينه اطاعت
ايدك اما حق معصيته امر ايدر ايسه اول امره اطاعت جائز دكلدر زيرا حديث
شريفده وارد اولمشدر كه خالقه معصيتده مخلوقه عبادت اولنمز حق ملوكدن ايكنجيسي
جمله ملوك عظام حضراتنك رأينه تفويض وتدبيرينه تسليم اولنمقدر حتى افتراق
كلمه واختلاف جمع واقع اولسه واكر بر شيده صورت رأي صواب ملوكه مستور ومخفي
اولسه تنهاجه مخفيا صورت صوابي ملوكه كشف وبيان ايلمك لازمدر حتى حق ملوكدن
اوچنجيسي معصيتك غيريده صدور ايدن امر ونهيه مطاوعت ومساعدتدر حق ملوكدن
دردنجيسي قسمت غنائمده نزاع ايلميوب ملوكك رأي تقسيمنه راضي اولمقدر زيرا قسمتده
جناب بارينك تسويه بيوردوغي كبي ملوك عظام دخي قوي وضعيف وشريف وحقير
بيننده تسويه وتقسيم ايدر وقسمتك تفصيلي قريبا بيان اولنه جقدر اوننجي باب
مصابره بياننده در فريق مؤمنين وفريق مشركين ايله محاربه ومقاتله دركار
اولوب مدت مقاتله هر نقدر ممتد اولور ايسه دخي مادامكه دمده مشركين صبر وثبات
ايليوب وقوت فريق مؤمنين باقي اولدقجه ملوك عظام وسروران كرام دخي
مصابره يعني اعدادن زياده صبر وثباتي التزام واعدادن يوز چويرميه رك
اقدام واهتمام ايلمك واجبدر جناب عز وجل بيوردي يا ايها الذين امنوا اصبروا
وصابروا ورابطوا واتقوا الله لعلكم تفلحون حسن رحمه الله عليه ديمشكه

معنا آیت کریمه بودرکه مشاق طاعته صبر ایدیکز وقت محاربه‌ده اعدادن
زیاده شدائد حربه تحمل ایدیکز و فی سبیل الله غزا ایچون ثغور سرحدائده
اقامت و ملازمت ایدیکز دیمکدر و ملوک عظام عسکرینی ترتیب و لشکر
اعدادن طبقه سنه اول جنسنده مشابه و نظیر طبقات عسکری تنظیم ایلمک واجبدر
شؤونک کبی که قچن قولاغه صو دخول ایلسه اخراج و دفعنک غیری چاره‌سی اولمیوب
ینه هم جنسی اولان صودن بر قطره‌سی اول قولاغه تقطیر و ادخال ایتمکله اخراجی
میسر اولور و طابور اوزرینه حمله‌ده غزاة موحدین نهر جاریه مشابه اولمق
لازمدر که ماء نهر جاری ایدکن تا منتهای مجراسنه دک بر طرفه میل و توقف
و رجعت ایلمیوب مجتمعا و متسلسلا جاری اولدیغی کبی غزاة موحدین دخی
دمده کفار اوزرینه حمله‌ده تا غایت اعدایه رسیده اولنجیه‌دک قطعا میل
توقف و رجعت ایلمیوب مجتمعا هجوم و اقتحام ایله اعدایی غرقه سیلاب
قهر و دمار ایلیه‌لر و معرکه کاهده دمده مشرکیندن بر نفری میدان مبارزه‌یه
منفردا خروج و کندویه معادل بر مبارز طلب ایلسه جانب اسلامدن دخی بر نفر
دلاوران اول مشرکین دعوتنه اجابت ایله میدانه خروج ایلمسی جایزدر زیرا احد
غزاسنده ابی بن خلف میدان مبارزه‌یه خروج و صاحب سعادت علیه الصلوة
والسلام افندمز حضرتلرینی میدان مبارزه‌یه دعوت ایلدکده افندمز
علیه الصلوة والسلام حضرتلری آفتاب عالمتاب اسا میدان مبارزه‌یه پرتو

انداز ظهور و بروز اولوب تاب شمشیر عدوکر ایله اول بدبختی شیره
وار متواری تیره خاک قهر و دمار بویوردیلر و بدر غزاسنده دخی عتبه بن ربیعه
اوغلی ولید قرنداشی شیبه بن ربیعه میدان مبارزه‌یه چقوب دعوت مبارزه
ایلدکلرنده انصاردن عفرا اوغللری عوف و معاذ و عبدالله بن رواحه رضی الله
تعالی عنهم میدانه خروج ایلدکلرنده سز بزم کفومز دکلسز بز کفومزی دعوت
ایدرز دیدکلرنده حضرت علی کرم الله وجهه رضی الله تعالی عنه و حضرت حمزه
ابن المطلب و حضرت عبیده رضی الله عنهما حضراتی میدانه خروج ایلیوب حضرت
حیدر کرار و جناب شیر دودکار رضی الله عنه ولیدی پلید و حضرت حمزه رضی الله عنه
دخی عتبه‌ء القا حفره‌یی قهر و دمار و ارسال ساحهٔ دار البوار ایلدیلر حضرت عبیده
رضی الله تعالی عنه ایله شیبه مصاوله و مناوله‌یه اشتغال و بربرینه ضربات موالیه
ایصال ایتمشلر ایکن شیبهٔ بدکردار دخی افتادهٔ خاک و مات و بعده حضرت
عبیده رضی الله عنه و جوش پیغلرنده تکفته کلغنجه اولان جریحه‌دن استشمام
بوی شهادت ایتدیلر و روایتدرکه قرنداشی عمرو بن العاص میدان مبارزه‌یه خروج
و دعوت مبارزه ایلدکده جانب اسلامیاندن بر فرد اجابت ایلمیوب بعده اوچنجی
کون اول مست غرور تکرار میدان معرکه‌یه خروج و کالاول دعوت مبارزت
ایلیوب دعوتنه اجابت اولنمیغندن سوزلر دهانندن اجرای چرکابه هذیان باشلیوب
یا محمد سزک مقتوللریکز جنت اعلاده دیکز عندنده نعم جلیله ایله متنعم

مردود اولوب بزم مقتوللرمز جهنمده معذب اولور دیو اعتقاد ایدرسکز
یا نیچون سزدن بری بو نعمته نائل اولوب دشمنی جهنمه ایصال ایچون میدان
مبارزه یه کلمیور دیو مغرورانه بو ابیاتی انشاده باشلدی ولقد بححت بجمعهم
هل من مبارز ووقفت اذ جبن الشجاع بموقف البطل المناجز انی کذلک لم ازل
نحو الهزاهز ان الشجاعة والسماحة فی الفتی خیر الغرایز مضمون ابیات تحقیقا
بن جمعیت اسلامیانی ایچکرده بمثله جنکه بهادر دوار مبیدن وارایسه میدانه کلسون
دیو ندا ایلمکدن مجروح اولدم شجیع اولان مرد قورقوب میدانه چقمیوب
بن میدان معرکه ده جایکیر ثبات وتوقف میدانده اولوب بی شجاعت اولدم
بن بویله رعب انداز قالوب شجعان اولان شوشکالرن مسارعت وشتابدن
زائل اولمز تحقیقا شجاعت ایله سماحت مرد اولنلرک طبیعتلرک خیرلوسیدر
دیمکدر او بد بخت مغرورک بو ابیاتی اوقودیغی حضرت حیدر کرار وشیر
میدان علیه رضوان الغفار کوش ایدوب دقلرنده عرق حمیت شیرانه لری بنضان
اولمغله دخال یرندن قالقوب وافندمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرندن
مأذونا میدان مبارزه یه شتاب واقتحام وبو ابیاتی انشاده اغاز ایدوب دیدیلر
ابشر اتاک مجیب صوتک فی الهزاهز غیر عاجز ذو نیة وبصیرة یرجو الغداة
نجاة فائز انی لارجو ان اقیم علیک ناحیة الجنایز من طعنة سجلا یبقی
ذکرها عند الهزاهز مضمون ابیات میدان معرکه ده مبارزه دعوت ایدن

احمق

احمق سویلوب مسرور اولمکه شوشکالرده دامن شجاعتی قطعا غبار عجز ایله
آلوده اولمامش مرد شجیع که نیت صادقه وبصیرت صحیحه ودورنجزاده نجات
فائز مأمول ایدر تحقیقا امید ایدرکه بعدالیوم وقوع بوله جق شورش شوشکالرده
شایان سکا بر زخم نمایان ایصال ایله جنازه لراوزرینه نوحه ایدن مالحه عورتلری
سنک جنازه ک اوزرینه نوحه ایتدیره یم دیمکدر وقتا که حضرت علی المرتضی
ولیت غالب وغا رضی الله عنه المولی میدان معرکه یه خروج ایلیوب بر ساعت
مقداری مضی اولدی ومنازله دن صکره بلدیلر بر زخم شدیدی حواله ایلدیلر که
قضای معرکه کاهده ثوران ایدن غبار زمین واسماندن ماننده ظلمت شب تار اشکار
ووجه منیر آفتاب عالمتاب برده دار اولوب بر قاج دقیقه مرورنده اثار غبار منجلی
اولدقده حضرت علی کرم الله وجهه خون عمرو ایله الوده اولان شمشیر عدو تدمیر
لرینک مسح وتطهیر ایدوب عمرو دخی افتاده حفره سعیر اولدیغنی حاضرون
مشاهده ایلدیلر اهل اسلام طرفندن دخی مبتدا میدانه مبارزه یه بروز
دعوت مبارز ایلمک جائزدر زیرا اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتندن بر جماعت اشلمشلردر حضرت ابی هریره رضی الله عنه دن
مرویدر که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه بین الصفین مبارزه دن
سؤال اولندقده باس یوقدر بیوردیلر لکن لایق اولان اولدرکه قوت
شجاعتی معلوم ومشهور اولمیان کمسنه میدانه چقوب دعوت مبارز ایلمسون

زیرا ضعیف اولان کیمسنه دعوت مبارزت ایلیوب کندویه خطر هلاك
اصابت ایلسه قلوب مسلمینه سائر ضعف ایرات ایدر وغزاة موحدیندن بر
نفر دلاور وبهادر شجاعت پرور منفرداً جیش مشرکینه شیرانه ودشمنانه
حمله واقتحام ایلمك جائزدر زیرا صحابهٔ کرام رضوان الله علیهم اجمعین حضراتندن
بعضیلری بویله منفرداً اقتحام ایلمشلر ایدی مرویدر که خدیجه بنت عمرو بن شدید
المسلمیه نام خاتون کوفه حوالیسنده قادسیه نام موضعده واقع اولان محل
محاربه ده دورت اولادلرینه معاً حاضر وموجود بولنمالریله براخشام اوغللرینه
بو صورتده نصیحت بشلیوب ای اوغللرم سز کندو طوع واختیاریکزله اسلامی
قبول ومختاراً اولرق مهاجرت ایلدیکز وجناب خداوند بیچونه قسم ایدرمکه اناکز
وباباکز دخی براولوب نه بن باباکزه ونه باباکز بکا خیانت ایلمیوب نسب وحسبکز
سالمدر وکفار ایله محاربه ایدن غزات موحدینه جناب باریدن نقد اجر وثواب کرم
ایلیه جکی محققاً جمله کزك معلومیدر ودار بقا بو دار فنادن خیرلودر وجناب
باری سورهٔ مشددده فی سبیل الله کفار ایله محاربه ده قتل اولنانلری سز اموات ندن
ظن ایتمکز انلر حی اولوب رب عزت عندنده نعم جلیله ایله مرزوقدرلر بو
تقدیرجه فجر جنکه قوپدیلوب بازار حرب وقتال کرم ولهیب ضراب ونزال رسیده
سطح فلك جادم اولدقده سز بلا تردد معرکه کاهه اقتحام ودوساء مشرکین ایله
مصاوله ومجادلهٔ دلیرانه اقدام ایدرسکز دار عقباده غنائم وکرامته ظفر

یاب اولورسکز دیه رك مقاتله یه ترغیب ایتدکده اوغللرینك دخی عروق شجاعت
وحمیتلری جنبان اولوب خاتون مرحومه نك یاننده قیام وجمله سی علی الصباح معرکه کاهه
شتاب وتقابل صفین عندنده اولا برسی لشکر مشرکینه اقتحام وبو ابیاتی انشاد
ایلیوب شعر یا اخوانی ان العجوز الناصحة قد نصحتنا اذ دعتنا البارحة مقالة ذات
بیان واضحة فبادروا الحرب الضروس الکالحة فانتم بین حیاة صالحة ومیتة تورث
غنما رابحة مضمون ابیات ای بنم قرنداشلرم تحقیقا بزه نصح ایدن عجوز دونکیجه بسط
ایلدیکی بلیغ واضح کلامی خلوص مقرون ایدی سز دخی متنصح اولوب حرب
شدیده مسارعت ایدرسکز یا حیوة صالحه ایله باقی یا غنیمت رابحه یی مورث اولان
ممات ایله شهید اولوب بو ایکی سعادتدن برینی احراز ایدرسکز دیمکدر بو ابیاتی
اوقیوب کفاره ضرب سیف طعن ورمح ایدرك نائل سعادت شهادت اولدی
رحمه الله ایکنجی اوغلی دخی بو ابیاتی اوقیوب بیت فقد امرتنا بالسداد والرشد نصیحة
منها وبرا بالولد فباکروا الحرب حماة فی العدد اما الفوز بارد علی الکبد او میتة
تورث غنم الابد فی الجنة الفردوس والعیش الرغد مضمون ابیات تحقیق اول عجوز
بزه نصیحت واحسان اولمق اوزره رشد وسداد ایله امر ایلدی سز دخی تشجیع وبهادر
لردن نیجه لر ایله حرب وقتاله شتاب ایدیکز یا سزه تسکین حرارت ایدر جك
فوز یا خود جنت اعلاده غنیمت ابدیه ورفاهیت وعیش سرمدیه ایراث
ایدر جك شهادت سعادتلرندن برینی تحصیل ایدرسکز دیمکدر اولدخی ضرب سیف

جهاد ایدرک تحصیل سرمایهٔ سعادت ایلدی بعده اوججی اوغلی بو ابیاتی
انشاد ایلیوب شعر نصحا وبرا وصادقا ولطفا فبادروا الحرب العوان زحفا
حتی تلاقوا الکسری لقا وتکشفوهم عن حمالم تشفا انا نری التقصیر عنهم
ضعفا والمقتل فیهم نجدوه وعرفا مضمون ابیات اول عجوزک نصیحت
واحسان صادق ولطف ایله سزه دیدیکی متذکر اولوب قیام ایدنجک وحربه سوییرک
شتاب ایدیکزکه حتی الکسری یه مجتمعا ملاقی اولوب تسلطلرینی کوکی کبی
دفع ایلیه سز زیرا بن تقصیری ضعیف بیلورم وانلر ایله محاربه ده قتل
اولنمغی منانتده غدا ایدرم دیمکدر اولدخی اجاله الحمیت دلاوری ایدرک
سرحد شهادته رسیده اولدی بعده دردنجی اوغلی بو ابیاتی انشاد ایلیوب شعر
ولا للاکرم اعنی عمروا اذا استماح الاقدام ان لم اردد فی الحرب جیش اما الفوز
عاجل اومغنم اولوفات فی سبیل الاکرم مضمون ابیاتی یا فوز عاجل یا خود غنائم
یا خود فی سبیل الله وفات سعادتلریله تحصیل ایچون جیش اعجامه اکر بر دایم من
بنک سماحت وکرم ایله متصف اولان عمروک وخنسانک اولادندن دکلردیمکدر
اولدخی هزدماج اقتحام ایدرک ذخائر مغنم شهادت اولدی وقتا که بو درت نفر اولادنک
میدان محاربه ده نوش شربت شهادت ایلدکلرینی خنسانک مسموعی اولدیغی انده جناب
بارییه تشکر ایلیوب بکا بو درت اولادم شهادتلری شرفنی کوسترن خدا متعال
بجا ونیاز ایدرم دیمکه روز جزاده انلر ایله بنی جمع ایلیه دیدی خنسانک بو کیفیتی

حضرت

حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه یه بالغ اولدقده اون درت نفر اولادنک
سنه وی مرتب اولان ایکیشر یوز درهم علوفه و وظیفه لرین اولخا تونه ترتیب وتعیین
بیوردی الی وفاته اخذ وتعیش ایدمش رحمه الله سواد عسکر وجمعیت موکب ظفر
رهبر نهر سائل پرجوش کبی تنعیم وترتیب اولنمق لازمدر که نهر سائل نه محله
اوغرسه باصوب استیلا ایلیوب اوکنه برسی حاجز اولمدیغی کبی عسکر موحدین
دخی هر نه محله اوغرسه بلا انفصال جوش واقتحام ایلیوب باصوب استیلا ایلیه لر
اون یدنجی باب اهل الرده واهل بغی وقطاع معرفتی بیاننده در بو
بابده ملوک عظام حضراتی ایچون حاجز اولان افعاله قصور وذکر خلاف وتطویلدن
احتراز اولنه رق قواعد مذاهب ایضاح وبیان اولنور که حتی وقوع بولان افعال
شرع شریفه موافق اوله و بو باب اوچ فصل ایله تفصیل اولندی اولکیسی مرتد
اولنلرک حالی ومعرفتی بیاننده در قچان که بر قوم حقلرنده اسلام ایله حکم
اولنمش قدنصکره اول قوم دین اسلامه مخالف اولان ادیاندن برینه مرتد
اولسه اول قومی دین مخالفده ابقا وتقریر ایلمک جائز دکلدر زیرا مقدما اسلامی
اقرار واعتراف ایلمکله احکام اسلامی التزام ایلملرینی ایجاب ایدر ارتدادی
قبول ایدن قوم ایکی شقدن خالی دکلدر برشقی اولدر که بینه دار اسلامده
اقرار ساکن اولوب بر محله سعه اختیار ایله اسلامدن ایرلمز بو مقوله اهالی
ارتدادی حسبیله مقاتله یه حاجت یوقدر تحت قدرتده اولملریله همان اخذ وافعال

باطله ردیه لرندن رجوع تکلیف اولنوب تأدیب اولوردلر ایسه قبول و اوزدلرینه
حکم اسلام اولنور واکر ارتداده قیام و اصرار ایدرلر ایسه کرک ذکور
وکرک اناث اولسون قتل اولنور زیرا که حدیث شریفده واقع اولمشدر که هر کیم
که دین اسلامی آخر دینه تبدیل ایدرسه قتل ایدیکز و علما مرتدک قتلی کیفیتنده
و وقتنده اختلاف ایلمشلردر بعض علما درحال قتل اولنور زیرا حق بارده واجب
اولدیغی قدر تأخیری جائز دکلدر دیدیلر و بعضیلری دخی اوچ کون تأجیل و امهال
اولنور زیرا حضرت علی کرم الله وجهه مستورد عجلینک ارتدادنده اوچ کون تأخیر
و بعده قتل ایلدی و ضرب سیف ایله قتل اولنور دیدی و بعضیلری دخی مرتدی اغاج ایله
ضرب اولنور دیدیلر و مرتد بعض القتل غسل و تکفین و مقابر مسلمینه دفن
اولنموب و جنازه سی نمازی قلنمز و مالی بیت المال مسلمینه عائد اولور و مرتد
اولنلرک برشقی دخی اهل اسلام جانبندن ایریلوب بشقه جه بر دار منیعه ده تحیز
و امتناع ایلرلر ایسه بو شقک ارتدادلرینه بناءً مقاتله لری واجب اهل حرب کفره نک
مقاتله لرنده بعض حیل حربیه سی اجرا و بغتة شبخون و وقت اقبال و ادبارلرنده
قتل اولنمق جائز اولدیغی کبی بو شقی مرتدلرک حقلرنده دخی جائزدر اما اسیرلری
استرقاق اولنموب قتل اولنور و مقتوللرینک اموالری اغتنام اولندقده
غانمین بیننده تقسیم اولنموب بیت المال مسلمینه عائد اولور و قتل اولنیانلرک
مالی مرفوعا حفظ اولنوب اکر اسلامی قبول ایدرلر ایسه کندویه رد اولنور

فصل

فصل ثانی ارباب بغی و عصیانک قتالی معرفتی بیاننده در بغی اهل اسلامدن
بر طائفه رأی جماعته مخالفت و انفراد و دائره مطاوعت امام المسلمیندن خروج
و بر محل منیعه تحیز و اظهار امتناع ایلسه لر ابتدا بو مقوله لره باعث انفعاللری اولدی
استفسار و تخویف و انذار اولنوردر زیرا حضرت علی کرم الله وجهه طائفه خوارجه
اولا عبد الله بن عباس رضی الله تعالی عنهما یی بعث و ارسال و سبب انفعاللرین سؤال
و تهدید و انذار بیوردیلر اکر بعد الانذار سمت طاعته میل و رجوع ایدرلر ایسه
فبها و اکر صورت امتناع کوسترلر ایسه مقابله لرینه ابتدا اولنوردر جناب عز
و جل بیورمشدر که وَاِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَاَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَاِنْ بَغَتْ
اِحْدٰيهُمَا عَلَى الْاُخْرٰى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتّٰى تَفِيءَ اِلٰى اَمْرِ اللّٰهِ بو آیت کریمه نک
سبب نزولی و تفسیری مذاکره بو وجهله مسطوردر که بر کون افندیمز علیه الصلوة
والسلام حضرتلری بر حماره راکبا انصاردن بعضیلرینک جمعیت کاهلرینه مرور و اول
محلده توقف ایلدکلرنده حمار بول ایتمکله ابن ابی بورنینی طتوب حمارک کریه بویندن
که رایحه بولی بزه اذا ویریور دیدکده ابن رواحه دخی ابن ابیه یه خطاب ایدوب
اول حمار بولنک رایحه سی سنک مسکک اذفرکدن اطیبدر دیدکده ابن ابی دخی
ابن رواحه یه سب ایتمکله بر برلرینه مشاجره یه باشلدقلرنده طرفینک قومی
اولانلر اوسی و خزرجیلر اسیشوب تجمع و بر برلرینه اللر ایله و بابوشلر ایله و خرما
دالیلر ایله مضاربه و محاربه یه ابتدا ایلدکلرنده بو آیت کریمه شرفبخش نزول

اولدی فحوای شریفی ایچون زمرهٔ مؤمنیندن ایکی طائفه بربریله مقاتله ایلسه‌لر
سز بینلرینی اصلاح ایدیکز اگر اول ایکی طائفه‌دن بری اخری اوزرینه تعدی وتجاوز
ایدرسه اول تعدی ایدن طائفه تا امر اللهه یعنی حقه رجوع ایدنجه‌دك باغیه ایله
مقاتله ایدیکز دیمکدر والله اعلم وحضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه مانع
زکوة اولنلر ایله مقاتله ایلدی وحضرت علی کرم الله وجهه نهرواننده خوارج ایله وصفینده
معاویه ایله عظیم قتال ایلدیلر ومعلوم اوله‌که طائفهٔ باغیه ایله اولان قتال زمرهٔ
مشرکین ایله اولان قتاله طقوز وجه ایله مخالف ومغایردر وجه اول طائفهٔ باغیه
نك قتالیله انجق رجوعلری قصد اولنوب قتللری مقصود بالذات اولمز ایکنجی
وجه مقاتله ایدرلرسه مقاتله اولنور دوکردن اولدقلری حالده قتال ترك اولنور
دوردنجی مجروحلری قتل اولنمز بشنجی وجه اسیرلری قتل اولنمز التنجی وجه اموالری اغتنام
وذریتلری سبی واسترقاق اولنمز یدنجی وجه طائفهٔ باغیه‌نك قتالنده مشرك
معاهدلردن استعانه طلبی اولنمز سکزنجی وجه طائفهٔ باغیه بروقت
معینه وانقضای مدت معلومه‌ده مهادنه یعنی مصالحه ووهن اولنق اوزره بر
مقدار مال التنوب موادعه اولنمز اگر بر مدت معینه‌یه دك مصالحه اولنسه
دخی وفا اولنمق لازم کلمز اگر انلر ایله مقاتله‌ده ضعف وعجز غالب اولورسه
تا مقاتله‌یه قدرت وقوت کلنجه‌دك انتظار وتوقف اولنور واگر مال ایله
موادعه اولنمز ایسه موادعه‌لری باطل اولور واگر اول ودیعه ایلدکلری

مال دخی بیت المال عائد اولمیوب اموالدن رد اولنمز اگر طائفهٔ باغیه‌نك خالص
اموال‌لرندن ایسه رد اولنوب تملکی جائز اولمز طقوزنجی وجه غزاده ومنجنیق استعمال
وخانه‌لری احراق واشجارلری قطع اولنمز زیرا دار الاسلامده بونلرك جمله‌سی ممنوع
اولوب قتال مشرکین بونلرك خلافندر اما ایچون طائفهٔ باغیه تغلب واهل عدلی
احاطه ایلیوب استیصاللرندن خوف اولنسه اول وقت هرنه ایله قتللرینه قادر
اولنورسه انکله مقاتله ومنجنیق نصبی واحراق بالنار وسائر بونلر مثللو شیلر
استعمال اولنمق جائز اولور زیرا اهل اسلامدن بر کیمسه کندویی قتل مراد ایدن
کیمسنه‌یی قتلدن غیری دفعه چاره بولمسه اول حالده قتل ایلمك جائزدر وطائفهٔ
باغیه‌نك دواب واسلحه‌لریله انتفاع اولنمق وامر مقاتله‌ده بو انتفاع
ایله استعانه اولنمق جائزدر دیکلدر امام حنیفه رحمه الله تعالی دواب واسلحه‌لریله
انتفاع واستعانه‌یه تجویز بیوردیلر اوچنجی فصل قطاع طریقك قتالی معرفتی
بیاننده ایچون ارباب فتنه وشقاوتدن بر طائفه اسلحهٔ مشهوره ایله تجمع وقطع
طریق واخذ اموالدن وقتل نفوس ومنع سبیل ایلسه‌لر حقلرنده جناب باری‌نك
انما جزاء الذين يحاربون الله ورسوله ويسعون في الارض فسادا ان
يقتلوا او يصلبوا او تقطع ايديهم وارجلهم من خلاف او ينفوا من الارض
بیوردیغی محاربین بونلردن اولدقلرینه بیضاوی مرحومك تفسیرنده مسطوردر
اولان معنای شریف آیت بودر جناب باری‌نك وحبیبنك دوستلرینه اولان زمره

مسلمین ایله محاربه ویره یوزنده فساد وشقاوته سعی ایدنلرك جزالری
انجق قتلدر اکر اول مفسدلر قتل نفوس ایله اکتفا ایلمشلر ایسه یاخود
جزالری قتل اولنمقدر نصکره صلب اولنمقدر اکر قتل نفوس واخذ اموال
ایتمشلر ایسه یاخود صاغ اللری وصول ایاقلری قطع اولنمقدر اکر یالکز
اخذ اموال ایتمشلر ایسه یاخود بر بلده دن بلدهٔ اخره نفی اولنمقدر اکر
یالکز اخافهٔ نفوس ایله اکتفا ایلمشلر ایسه دیمکدر امام شافعی رحمه الله
بیوردیلر که اول قطاع طریق اشقیاسندن قتل نفوس واخذ اموال ایدنلر قتل وبعده
صلب اولنور وایچلرندن یالکز قتل نفوس ایدوب واخذ اموال ایتمینلر قتل اولنور صلب
اولنمز واخذ اموال ایدوب قتل نفوس ایتمینلرك خلاف جهتندن اللری وایاقلری قطع
اولنور یعنی بری صاغندن وبری صولندن وقتل نفوس واخذ اموال ایتمیوب یالکز ابناء
سبیلی اخافه ایدنلر نفی اولنور وامام مالك رحمه الله تعالی بیوردیکه قطاع طریق
اشقیالرندن صاحب رأی وتدبیر اولنلری قتل وقوت شجاعت صاحبی اولنلری حبس وتعزیر
اولنور ومعلوم اوله که قطاع طریق اشقیاسنك قتالی جمیع احوالندن طائفهٔ
باغینك احوال قتالی کبیدر الا التی وجهدن بربرینه مخالف اولور بری قطاع
طریق اشقیاسی مقابله ایلسه‌لر ویوز چویرسه‌لرده مقاتله‌لری جائزدر کلدی ایکنجی
وجه حین محاربه ده قاتل اولنلرینك قتلی مقصود طائفهٔ باغینك قتللری مقصود
اولمیوب حقه رجوعلری مقصوددر اوچنجی وجه محاربه ومحاربه‌نك غیری حالنده

استهلاك ایلدکلری قان واموالدن مؤاخذه اولنورلر اهل بغی بونك خلافنه
دردنجی وجه ایچلرندن اسیر اولنلر برأت حالی معلوم اولمق ایچون حبس اولنمق
جائزدر واهل بغینك خلافنه در بشنجی وجه بیت المال ایله عائد اولهجق اموالدن
هر نه که جنایت تحصیل ایلمشلر ایسه غصب ونهب قبیلندن اولمغله اول
جنایت ایلدکلری کیمسه‌لرك ذمتلری ساقط اولمیوب قطاع طریقدن تغریم اولنور
اهل بغینك خلافنه در اون سکزنجی باب غنائم وانفالك قسمتی ومعرفتی
بیاننده در زمرهٔ مؤمنینك ایجاف خیل ورکاب ایله کروه مشرکیندن اخذ ایلدکلری
غنائمی ملوك عظام حضراتی بش قسم ایدوب بر قسمنی اهل خمس ایچون افراز بیوردقلرکه
جناب عزوجل اهل خمس حقنده بیورمشدرکه وَاعْلَمُوا اَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ خُمُسَهُ
وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ بیضاوی مرحومك
تفسیرنده بیان ایلدوکی معنای شریفك خلاصه‌سی بودرکه ای زمرهٔ غزاة موحدین سزلر
کفاردن قهرا اخذ ایلدیکز اموال واشیانك خمسی محققا معلوم اوله که رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم ایله اقربالری بینلری وایتام ومساکین وابناء سبیلکدر یعنی خمس غنائم
بونلره صرف اولنوردیمکدر بو آیت کریمه‌نك حکمی باقیدر الآن شوقدر وارکه رسول
اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمك سهملری مصالح مسلمینه صرف اولنور وامام اعظم
حضرتلرینك رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك وفاتندن صکره کندولرینك
اقربالرینك سهملری ساقط اولوب خمس غنائم انجق ایتام ومساکین وابناء سبیله

صرف اولنور بیوردیلر دیو قاضی مرحوم بیان ایدر مال غنایمک قصو دورت
قسمی غانمینه توزیع اولنور و بو اموالک کلیسی دار الحربده تقسیم اولنور
زیرا رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری بنی المصطلق غزاسنده اخذ
اولنان اموال غنایمی اول طائفه‌نک حدودنده واقع میاه عندنده و حنین غزاسنده
اخذ اولنان غنایمی دخی بینه حنین مضافاتندن اوطاس نام وادیده تقسیم بیورمشلر
ایدی و اثنای محاربه‌ده قتل اولنان مقتولک اوزرنده بولنان اشیاسی غنیمته ادخال
اولنمیوب انجق قتل ایدنک اولور زیرا رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
مقتولک اشیاسنی قاتله تخصیص بیورمشلر ایدی اگر عساکر موحدینک جمله‌سی
سواری یاخود جمله‌سی پیاده ایسه اول غنائم مساوات اوزره تقسیم اولنور و اگر
بعضیسی سواری و بعضیسی پیاده ایسه پیاده‌یه بر سهم و سوارییه کرک
اتی ایکی اولسون و کرک دخی زیاده اولسون بینه فرس حسابیله ایکی سهم فرس
ایچون بر سهم دخی کندی ایچون ویریلور و مقاتله ایدن ایله ایتمیان غنیمتده مساوی
اولور و ملوک عظام حضراتی جانب کاملانه‌دن سرعسکر ایله بعث سریه بیورسه‌لر دخی
جیش سریه‌نک الدقلری غنائم جیش سریه‌یه تخصیص قلنمیوب جمله عساکر بیننده
تقسیم اولنور وکذلک اهل جیشک اخذ ایلدکلری غنائمده دخی اهل سریه شریک
قلنور زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری حنین غزاسنده هوازن
قبیله‌سنی کسر و هزیمت بیوردقلرنده اوطاس جانبنه بعث سریه بیورمشلر ایدی

غنائم

غنائمی اهل جیش ایله اهل سریه‌نک جمله‌سی بیننده تقسیم بیوردیلر و عسکری طائفه
طائفه‌سندن بر کیمسه جاسوسلق و دلالت طریق و قلعه و یاخود دار الحربه
دخولده تقدم کبی موجب نصرت و ظفر اوله جق بر حرکت ایلسه اول کیمسه‌یه
اموال غنائمدن سهمندن زیاده اکرام و احسان اولنمق جائزدر زیرا رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بو اکرامی ایلمشلر ایدی **اون طقوزنجی باب** ملوک عظام
حضراتنک جیوش موحدین ایله غزادن عودت و قفوللرنده مستحسن اولان افعال
لایقه‌نک صاحب سعادت افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلری غزادن
یاخود سفردن عودت و قفوللرنده هر بر مرتفع یرلرده مرور ایلدکجه اوچر
کره تکبیر ایلیوب الله لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملک وله الحمد
یحیی و یمیت وهو حی لا یموت بیده الخیر وهو علی کل شیء قدیر آیبون تائبون
عابدون ساجدون لربنا حامدون صدق الله وعده ونصر عبده
واعز جنده وهزم الاحزاب وحده کل شیء هالک الا وجهه له الحکم والیه
ترجعون بو دعایی بیورمشلر ایله ملوک عظام حضراتی دخی بو سنت شریفه‌یی
اجرا و هرحین دار القرار سلطنتلرینه تقرب ایلدکده اللهم اجعل لنا بها قرارا
ورزقا حسنا دعاسنی قرائت و ثواب و اهالی دار القرار ملوکانه استقبال ایله
خروج ایچون مقدمجه آدم گوندروب قدوملرین اخبار بیورملری انسبدر
زیرا نباتات ارضیه فیض قطرات باران ایله کسب حیات ایلدکلری گبی زمره رعیت

یعنی عامهٔ اهالی دخی ملوک عظام حضراتنی مشاهده ایله حسن انتعاش کسب ایدرلر
وحین دار السلطنتلری اولان بلده‌یه تشریف بیورسه‌لر اول مسجد شریفه دخول
وایکی رکعت صلوة ادا بیورملرکه سنت سنیهٔ رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدر
وحین مقر ذات ملوکانه‌لرینه دخول وسریر خسروانه‌لرنده قعود بیوردقلرنده توبا توبا
لربنا اوبا لا یغادر خطیئة ولا حوبا دیو رفع حاجات وفتح ابوابا وتهنیهٔ قدوم
میمنت لزوملری مراسمی ادا ایچون اعیان واشراف بلده وخدمه اذن ورخصت
وبعد ادای رسول وبذل صدقات وصلات وعطایا وموهبات وعفو واطلاق
مجرمات ومحبوسات ورد غصوب ومظالمات وانعام واحسان ایله اجرای لازمهٔ تشکر
نعمت بیوریله یکرمنجی باب عابد وزاهد کیمسه‌لرک نصیحتلرینی استماع وقبول
بیاننده‌در دنیانک ملوک عظام حضراتنه اقبالی برکمال اولدیغندن بعضیلر بو اقبال
امور اخرویه‌یه اشتغال ومهمات دینیه‌دن اغفال ولذات نفسانیه‌یه ایقاعه سبب اولور
زیرا نفوس بشریه میل ترفه وراحت وایثار تنعم واستکراه کلفت ایله مطبوعدر بناء
علیه مجالس ملوک علماء دین وصلحا وعابدین کروهندن خالی بولنمق لایق دکلدر که
حتی طرهات غفلتدن نهی ومضرات شهوانیهٔ تذکیر وجادهٔ مستقیم شریعت
وطریق واضح اخرتی بیان ایلیه‌لر وملوک فائزین پیشینین وخلفاء راشدین
کزین حضراتی مجالس عالیه‌لرنده حکما وعلماء دینی دورادیلیوب مواعظ خالصه‌لرین
استماع وقبول بیوردلردی وملوک سالفه بو بابده اوچ طبقه‌یه منحصر اولوب

بو طبقه سی

بر طبقه سی مواعظ استماع ایلدکلرنده حسن قبول ایله تلقی وقبول بیوروب
دائم وباقی اولان ملک آخرتی فانی وزائل اولان ملک دنیایه تعویض ایلیوب
افکار واشغال دنیویهٔ کلیا درون بیرونلرندن طرد ودفع وفوز اکبر ونعیم دائمه
نائل وواصل اولمق ایچون انجق امور اخرویه‌یه اهتمام ایتدیلر بر طبقه‌سی دخی
وعظ ونصیحت علماء دینی ایشتدکلرنده ملک دنیایی فقط قلوبلرندن اخراج
وظاهرده امور دنیویهٔ دست تصرفلرنده ابقا ایلیوب درونلرینه امور
اخرویه‌یه پیام وبیرونلرینه ملک فانی‌یه اهتمام ایدرلردی بو طبقه‌ده بولنان
ملوک عظام حضراتی هر کونه لذائذ نفسانیه‌لریله تلذذده مقید ایکن مجرد
مخافة الله بناء صحائف درونلرین نقوش حب دنیا ومیل مقتضای هوادن
ساده بیورمکری حسبیله حقیقتده مجاهدهٔ عظیمه‌ده‌در زیرا بو خصوص عینیله ایام
صیفده صوسزلق حرارتی ایله محرور اولان ومضطرب اولان کیمسنه‌نک
کنار جویبار خوشکوارده بولندیغی حالده نوش آب ایلمیوب صوسزلغه
صبر ایلمسندن زیاده کوجدر وبو مجاهده خلفاء راشدین رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین حضراتنک وامراء عاملین وبونلرک مسلکلرینی اختیار ایدنلرک حالیدر
وبر طبقه‌سی دخی جنت دنیا ومتابعت هوای نفسانیه‌لرینه بنیهٔ غفلت
وسداد قبول نصیحت اولوب صحایف مرایای قلوبلری فرنک انهماک شهوات نفسانیه
ایله زنک بسته اولمق حسبیله ظاهرده مشهودلری اولان صور مذکره غالبدن

دخی عکس پذیر انعاظ و اعتبار اولنیوب لذات دنیویه یه کندولرینی مهمات
اخرویه دن غافل و حلیهٔ طاعات دینیه دن عاطل قیلر مؤلف قدس سره العزیز
رسالهٔ اصحاب ابصار و بصائره شکوفه نمای عبرت و یاد آور تیقظ و تنبه اولمق
ایچون بو اوج طبقه دن طبقهٔ اولی و ثانیه ده چندین حکایات لطیفه بسط و ترقیم
و اول حکایاتدن هر برینه روضه اسمیله تسمیه و توسیم و طبقهٔ اولی بش عدد روضهٔ
انیقه ایله تزیین ایلدی روضهٔ اولی اصحاب حدیث نقل و روایت ایدرلرکه عمر بن
الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری انصاردن عمیر بن سعید رضی الله تعالی عنهما
حمص و اعمال حمصه عامل نصب ایتمکله بر سنه اقامت ایلدکدنصکره بر کون عمیره
حضرت عمر رضی الله تعالی عنه طرفندن اموال مجتمعه اخذ ایچون ورود ایدن ادم
ایله معاً اوتوردیلر ایکن بر خراج کذار ذمی ظهور ایدوب رفع صوت ایله
تکلمه باشلدقده عمیر اول ذمی یه اسکت اخزاک الله جواز ایلدکده اول موجود
اولان ادم عمیری مؤاخذه صورتنده خطاب ایدوب یا عمیر اخزاک الله من اصحاب
عمر اشتمدکمی حضرت رسالت پناه علیه الا لا بن معاهد یعنی خراجکذار ایله
یتیمک خصومتی و یتیم هر کیم معاهد ایله یتیمه مخاصمه ایدرسه بن دخی اکا خصومت
ایدرم بیورمشدر یا عمیر سن جناب خدادن و حبیبندن قورقمکسزین سندن
دون اولنلر دخی سندن قورقسونلر جناب مولا نه سنک حقکده نه کونه
صنعی استر ایسن سن دخی رعایا حقنده اولان صنعی اشله یعنی زیر حکمنده

بولنان رعایایه نه وجهله معامله ایدر ایسک سن دخی طرف باریدن اول معامله نک مثلیله
مجازات اولنورسن دیدکده عمیر بو کلامدن متأثر اولوب بکاء شدید ایله بر مقدار
بکا ایلیوب بعده قالقوب خانه سنه واروب بر طغارجق و بر مطهره و بر چناق ایله
عصاسنی بر دوش ایلیوب حمصدن خروج و طوغری حضرت عمر رضی الله تعالی عنه حضرتلرینه
واروب بطاءت اوزره سلام ویردیکنه بناءً حضرت عمر رضی الله تعالی عنه رد
سلام ایلدکدنصکره یا عمیر خسته میسک یوخسه اولدیغک بلده نک هواسی
وخامتندن ضعف مجا اولدک یوخسه تمارض قصدیله تمارض کوسترمک میدر دیدکده
یا عمر جناب باری سنی تجسسدن نهی ایتمدیمی نیچون تجسس ایدرسن بنم حالمده نه
مشاهده ایلدک وجودم صحیح اولیوب علیل اولسه بو قدر یوکی یوکلنوب بو محله
دک کتورمه بلور میدم دیمکله حضرت عمر رضی الله تعالی عنه نه کونه کتوردک
و یوکک ندر دیدکده بو کیسه جکی قویاجق بر طغارجق و صویمی قویاجق بر
مطهره و یدیرمک ایچون بر چناق و بعض هوزیاتدن نفسمی محافظه ایدیجک
بر حربه ایله عصادر دیوب بعده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه صادقسین
رحمک الله عاملی اولدیغک حوالینک اهل اسلامی نه ایشده درلر دیدکده
توحید باری ایلیوب صلوة مفروضه لریله مشغوللردر و ترسنی صوردیغک اهل
ذمی نه یپا یورلر دیدکده جمله سی مطیع و منقاد اولدقلری حالده جزیه لرینی
اخذ ایلدم بعده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه اموال میریه کیفیت تحصیلندن

سؤال ایلدکه عمیر حمصه واردیغمده زمره مسلمینی جمع وایچلرندن
بر قاچ نفر کیمسه‌لری اختیار وتحصیل اموالہ تعیین وسعی واهتمام ایله بر مقدار
مال جمع ایدوب وپیله جلب محللره ویردم اگر فضله قالایدی سزه کتوریلوردی
دیدی بعده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه یا عمیر راحله‌ك قنده در دیدکده راحله‌م
یوقدر دیدی یا حمص اهالیسندن بری سکا رکوب ایچون بر دابه ویرمدیلرمی نه الچق
آدملر ایمش دیدکدنصکره اوغللری عبد الله خطاب ایدوب یا عبد الله بر کاغد
کتور دکیم عمیره تجدید عهد سندی تحریر ایلیم وار سونده یینه حمص عاملی اولسون
دیدکده عمیر لا والله بعد ازین بر محله عامل اولمم دیدکده حضرت عمر
رضی الله تعالی عنه دخی عملی عدم قبولی سببندن سؤال بیوردقلرنده یا عمر بن
وقت عملده خطادن نجات بولمدم زیرا حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم بن معاهده ایله یتیمك خصوصمتلری ولیسیم هر کیم انلر ایله مخاصمه
ایدرسه بندخی اول کیمسه‌نك خصومتی ایدرم بیورمش ایکن بن بر کون غافل بولنوب
معاهده‌یدن برینه اخزاك الله خطابیله آزار ایلدم دغایت حقوق ایدرمدم
دیدکده حضرت عمر رضی الله تعالی عنه قیام وعمیرك الندن طتوب معا قبر انور
حضرت سید الکونین علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه واروب السلام علیك
یا رسول الله وبعده السلام علیك یا ابا بکر الصدیق سزلردن مفارقتدن نصکره
بنم بو ملاقی اولدیغم کیفیت ندر یا رب بنی بو ایکی صاحبلریمه ملاحق قیل که

بوآنه دك تبدیل وتغییر حال ایلمدم دیوب عمیر ایله معا مدت طویله بکار شدیده
ایله بکا ایلدکدنصکره یا عمیر واردیغی اهلنك یاننه کیت دیو عمیر مدینه دن
اوچ فرسخ محلده اولان عیالنی جانبنه کوندردی بعده اطرافدن اولان بعض
عمالدن حضرت عمر رضی الله تعالی عنهم بر مقدار مال ورود ایتمکله اصحابدن حبیب نام
کیمسه‌یه بیك التون صره‌ی بغلیوب تسلیم وبو صره‌یی عمیره کتوروب اوچ کون یاننده
اقامت وبعده تفقد حال ایدرك بو صره‌یی اعطا ایله دیو تنبیه بیورملریله
حبیب دخی واروب عمیرك خانه سنك حوالیسنده بولوب سلام ویردکده عمیر دخی
رد سلامدنصکره نه طرفدن کلدك دیوب حبیب دخی مدینه‌دن کلیورم دیمکله
حضرت عمر رضی الله عنه نك حالندن استفسار واولدخی حسن حالنی اخبار ایلدکدن
صکره حضرت عمر رضی الله عنه اهل قبله حقنده وضع سو ایلدیمی دیدکده
ایتمدی لکن اوغلنه ضرب حد ایدوب اوغلی وفات ایلدی دیدکده یا رب سن
حضرت عمری مغفرت ایله زیرا سنی ورسولنی واقامه حدود شرعیه‌نی سور
تعبیریله دعا ایلدی بعده حبیبی اوچ کون ایتمك وزیتون طعامیله توقیف واوچنجی
کون تکمیلنده یا حبیب رحمك الله اوچ کون سنی مساواته اختیار ایلدم
بو خسته ذخیره ملك قلتی ووقتنه راست کلدك بعد ازین شدت خرام ادخال ایله
دیوب حبیب دخی مستحی اولان صره‌یی دستنه تسلیم وحضرت عمر رضی الله عنه
بعث ایلدیکنی تفهیم ایلدکده صره‌یی النه آلوب یا حبیب رسول اکرم صلی الله تعالی

علیه وسلم وبعده ابا بکر الصدیق رضی الله عنه صاحب اولدم دنیالقدن برشیئه
نائل اولمدم بعده حضرت عمر رضی الله عنه یه صاحب وقرین اولدم ایام وزمانمی
مسرور قیلدی دیدکده نصکره اول صره تفریق واوچ دورد التونی بشقه بشقه
صره ایلیوب همجوار بولنان فقرایه تقسیم ایلدی بعده حبیب حضرت عمر رضی الله تعالی
عنه یه کلوب بو کیفیتی خبر ویردکده تعجب ایدوب دیلر برقاچ کون مرورندنصکره حضرت
عمر رضی الله عنه عمیری کوردوب کوندردیکی التونلره نه یابدک دیو سؤال
ایلدکده یا عمر یارین روز جزاده وقت احتیاجده عوضنی حاضر بولمق ایچون
جناب باری یه قرض ویردم دیمکله حضرت عمر رضی الله عنه یا عمیر بو دخی وارمیدر
دیو سؤال ایدوب قلرنده یوقدر دیوب وبردوه یوک خرما ایله ایکی عدد ثوب
ویرلسون امر ایلدکده یا عمر بن اهلمه ذخیره اولمق اوزره برصاع ارپه برا قدم اکا
وقتندک کفایت ایدر خرما استمم لکن ثوبلری قبول ایدرم دیوب اخذ واهلی جانبنه
عزیمت وبرازمدت مرورنده دار بقایه رحلت ایتمکله حضرت عمر رضی الله عنه وافر
تأسف ایدرک اصحابینه کندو وسیله امور دنیاده استعانه ایدجک ادملر تمنی ایدرم
سز دخی تمنی ایدک بیوردیلر رضی الله عنهم اجمعین اولبش روضه دن ایکنجیسی اصمعی
نقل وحکایت ایدرکه حکام عربدن نعمان بن امرئ القیس بن عمرو الاکبر شقایق دیدکلری
مشهور شکوفه کندویه باعث اعجاب اولوب لون وسیماسندن غایت خوشنوب
علی الدوام تماشاسنه وسیرشتاب اوزره اولدیغندن الی الان نعمان اسمنه

اضافه ایله شقایق النعمان نامیله شهرتنه سبب بودر دیو نقل وروایت ایدرلر برکون
موی الیه نعمان بن امرئ القیس رخشنه سوار وخورنق اسمیله آفاقده اشتهار اولان قصر
دلنشینه طوغری عزیمت ووار وکنارنده واقع ریاض بهشت اساده قرار وجانب
شقایقستان حوالیسنه انظار ایلدکده شقایقلک سبزه ساق ورک لطیف وبراقی
وهبوب نسیم ایله مانند بحر احمر موج انکیز واوراق لعلیزسیماسی شبنم دین اولدیغله
تماشا ایله کسب ابتهاج ایتمکله اول شقایقستانن مقابلنده شکوفه دار قشه دان بسط
بساط حریر ودیباج احمردن ضرب چتر فرصت مصیر ایله روضه شقایقستان تنظیر ایلملرین
امر وکندو دخی حریر منسوج البسه فاخره لرایله تلبس ایلیوب اول چتر دلنشینه
شقایقستان مواجهنده قعود ایلیوب واکابر فواد وخواص مملکتی جمع وعدی بن یزیدی
دخی احضار ایلیوب تماشا وتنزه ایله قرار ایدرلر ایکن نعمان بن امرئ القیس جلسانه
خطاب ایدوب شمدی بنم کبی بو صفاده کیم ایدی وبویله اسباب احتشام والایشی جمع ایتمش
کیمسنه بیلورمیسک دیدکده جمله حاضرون بلمزز ویوقدر دیو نسیم مدح ومداهنه
ایله غنچه طبع نعمانه کشایش بخش انبساط اولدقلرنده عدی بن یزید کرم بندده هان
سکوت اولمغله نعمان بن امرئ القیس دخی سن نه دیرسک بویللو وعدی بن یزیده نظر
ایتمکله عدی بن یزید دخی ای ملک اذنکز اولورسه بندکز دخی سویلیم دیو بلا استیذان
کلامه اغاز ایدوب ای ملک سنک جمع ایلدیکک اشیانک جملهسی مقدما قطعا کیمسنهنک
دست تصرفنه کچمش اولمیوب اوته دنبرو سنک ملککمیدی یوخسه مقدما اخر

کیمسه نك دست تصرفلرنده ایکن انلردن زائل وسنك قبضهٔ تصرفنه داخلمی
اولمشدر دیدکده نعمان دخی بلی اخر کیمسه لردن بکا انتقال ایلدی دیدکده ای ملك سندن
دخی زائل اولورمی بوخصوصده سنده باقیمیدر دیدکده بلی بندن دخی زائل اولور واخرك
قبضنه داخل اولهجقدر دیمکله عدی بن یزید ای ملك بو بیله اولنجه سن شمدی
بر شیئله اظهار سرور وتفاخر ایده یورسنکه سریعا اول شیئك لذتی زائل اولوب
سکا وعتابندن غیری براثری باقی قالمیوب مدت تصرفی قلیل وزمان تحسری طویلدر
دیدکده بو کلام حقیقت انظام نعمانده ایراث تأثر تام ایلیوب کریه وتأسفه اغاز
وعدی بن یزیده شمدی بکا مخلص ومهرب ندر دیو سؤال ایتمکله عدی بن یزید دخی سکا
مخلص ومهرب ایکی صورتدر بری ظاهرده ینه سریر ملکنده اقامت وامور مملکتك
تنظیمنه مبادرت ودوه ونکی اجنی امور اخرویه یه تخصیص ایله هر حالده طاعت باریه ملازمت
ایلمکدر دیدی ایکنجی صورت تاج شاهانهٔ کلاه نمدین وقبای زرباف پادشاهانهٔ
عبای درویشانه یه بدل وقلل جبالده اتخاذ مقر ومحل ایلیوب منفردا انقضای
مدت حیوتده عبادت وعزت ایلمکدر دیدکده نعمان دخی بو صورتلرك خاصلی
ندر دیمکله عدی بن یزید بونلرك ثمره سی موت حیات واختیار ویرا اولمز کچیلك
وقطعا علت کورمز صحت وعافیت ومؤید فنا بولمز ملك جدید دردر دنیاده
وهرنه کم کندم ایچون اختیار ایدم ایسه جملهسی فانی وزائل بولدم فانی وزائل
اولان شیئده خیر متصور دکلدر دیدکده نعمان بن امرئ القیس اتنه سوار

وعدی بن یزید ایله قصرینه طوغری عزیمت اثناسنده بر مقبره یه مرور ایدوب
عدی بن یزید ای ملك بیلورمیسك بو مقبره لر لسان حال ایله نه سویلردی دیدکده نعمان
بلمم دیمکله ای ملك بو مقبره بنه خطاب ایدوب دیرکه ای یر یوزنده یوریوب سعی
ایدن غوافل بنی ادم بز دخی بر زمان سزلر کبی روی ارضده سیر وسعی ایدردك
بر زمان اولورکه سز دخی بزم کبی اولورسز دیوردیوب بعده اول محلی تجاوز
ایدوب بر چشمه ساکارنده بر برینه مقابل اشجارلره تصادف ایلدکده
عدی بن یزید ای ملك بو اشجارلر دخی نه سویلرلر بیلورمیسك دیدکده نعمان بلمم
دیمکله عدی بن یزید اول اشجارلر بو ابیاتی اوقوردیدی من رآنا فلیحدث نفسه
انه موف علی قرن زوال وصروف الدهر لا تبقی لها ولما تأتی به صم الجبال رب رکب
قد اناخوا حولنا یشربون الخمر بالماء الزلال عمروا دهرا بعیش الحسن فراق
دهرهم غیر عجال ثم اضحوا عصف الدهر بهم وکذلك الدهر حال بعد حال مضمون
ابیات گویا اول اشجارلر لسان حال ایله دیرلرکه هرکیم بزی کوردی ایسه اول کیمسه وقت
زواله متوجه اولدیغنی وظروف وهرانی ابقا ایلمیه جکنی وظروف دهره طاغلر
تاب اولمیه جغنی اول کیمسه کندو نفسنه خبرویرسن زیرا چوق قافله لر بو محلده
عبور اثناسنده بزم اطرافمزده نزول وماء زلال ایله امتزاج شراب نشاط بخش
انبساط نوش ایلیوب بر زمان حسن عیش ایله معمر اولوب زمانلری انلره ممتد اولور
کوروندکدنصکره دهر جملهسنی کیدروب زائل قیلدی وبوندن بویله عادت دهر

بو یله انقلاب اوزره دوردیکده وقتا که نعمان اول محلی دخی تجاوز ایلیوب قصرینه
وصولنده عدی یه باقوب مقبره و اشجار تکلم ایلمز لکن سن بکا بو کلاملر کله وعظ
ونصیحت مراد ایلدک وبن منتصح اولدم بادئ علی السحر بنم یانمه کل سکا برجرم
وارد دیدکده صکره عدی دخی فرداسی علی السحر نعمانک قصرینه واردقده نعمانی
بلاسی درویشانه ایله تلبس واسباب سیاحتی تهیه ایلمش آماده بولمغله عدی یه
وداع ایلیوب برجیله صعود ایلیوب واخر عمرینه دک عبادت حضرت واجب الوجوده
بذل وجود ایلدی اول مبشره روضه دن اوجنجیسی عبدالله بن عمر رضی الله عنهمادن
مرویدر که ملوک سالفه دن برینه ناسک فرط اطاعت وتعظیملری موجب عجب اولمقدن
ناشی برکون وزرا وکارکذارلرینه خطاب ایدوب بکا برسرای بنا ایدیکز که
موعیب وقصوردن اولمسون دیدکده استدیکی کبی برسرای بنا ایدیلر بعده تکرار
بو سرایده برطعام ترتیب ایدیکز که اول طعامده قطعا شوائب عیب وقصور
آمیخته اولمیه دیدکده اول طعام دخی طبخ اولندقدنصکره سرای مذکورده
برضیافت ترتیب ایدوب عامه ناسی دعوت اولندقدنصکره باب سرایه ایکی نفر
بواب نصب وتعیین وبعد الطعام باب سرایدن خروج ایدن کیمسه لره طعام
مذکوری ویاخود بنای سرایده برقصور منظور اولدیمی دیو سؤال
ایلملرین اول بوابلره تنبیه وتأکید ایتمکله وقتاکه عامه ناس فوج فوج
ورود وسرای مذکورده اول ضیافتدن تنعم ایلیوب خروجه آغاز ایلدکلرنده

اول بوابلر مأمور اولدقلری اوزره فراده فراده خروج ایدنلرک هر برندن سؤال
ایدرلر ایکن افواج ناس بیننده بلا سپوس ایکی نفر آدمه سرای وطعامده عیب
وقصوردن استفسار ایلدکلرنده بلی سرایده ایکی عیب قبیح بولدق بری بوکه
البته خراب اوله جقدر ایکنجی بوکه صاحبی البته زائل اولوب ترک ایلیه جکدر دیوب
کیدرکلرنده اول بوابلر کلوب بو ایکی کیمسه نک جوابلرینی ملکه خبر ویرملریله ملک
دخی اول ایکی آدمی احضار وتکرار سؤال واستخبار ایلدکده ینه اول وجهله جواب
ویردکلرنده ملک برساعت قدر اوکنه باقوب بعده اول آدملره یا سز اویله
بنا بیلورمیسز که خراب اولمیوب وصاحبی زائل اولمیه دیدکده بلی بیلورز خراب اولمز بنا
جناب باریک دار الجنانیدر که نعیمی دائم وملکی باقیدر دیوب اوصاف دلارای
بهشتی بسط وبیان ایلدیلر ملک تکرار اول دارده دخولی نه ایله میسردر دیدکده اول
کیمسه لر دخی ماسوادن قطع سررشته تعلق وفقط حضرت خداوند بیچونه ربط
رابطه قلب ایدوب خلوص اوزره عبادت رب العباد ایله میسر اولور دیدیلر ناعبا
نوجهله اولور دیو تکرار سؤال ایلدکده اول طریق ذنبادن ودلالت راه انابت
ایلدکلرنده اول کیمسه لرک بو کلاملری حق اولدیغنه جزم ایدوب ایلدوکی بنانک
بنم عندمده اقامت ایدک بو کیفیتی مطالعه وملاحظه دنصکره اکر ملکمده قرار
اختیار ایدرسم سزلری کندومه وزیر ایدرم واکر ملکمی ترک ایدرسم رفاقت
وامریکز اوزره حرکت ایدرم دیو اول آدملری توقیف وکندوسی حرمنه دخول

وفهم وذكا وعقل ودها اربابندن بر دختر سعد اختری اولمغله اول دخترك
یاننه واروب بو قصه‌یی نقل وترك ملك ومملكت ایدوب چكلدیكن بیان ایلدكده اول
دختر دخی ای پدر سز ترك ماسوا ایله قید خلایقدن نفسكزی تخلیص وبنی درد ومحنت
وفراقه تخصیص بیوره‌جقسز دیدكده ای قزم سن نسواندن اولدیغكه بناءً بو طریقده
بكا رفیق اولمق ممكن دكلدر دیدكده دختر دخی بن تبدیل قیافت وتلبس ثیاب
سیاحت ایدوب مردم بنم نسواندن اولدیغمی كیمسه بیلمز دیدكده ملك دخی قائل اولدی تبدیل جامه
ایدوب حاضر اولدیلر دختر دخی درحال كلاه درویشان بر سر واهبه‌ء سیاحت دربر ایلیوب
ملك ایله معاً خروج واول آدملر ایله تلاقی ایلیوب ملك اول آدملره بو دختر بنم اوغلوم
ورفیق شفیقمدر بیوردی ظلام شب پرده‌ء عیون شیخ وشاب ایكن سزكله عزم طریق
اختیار ایلیه‌لم قطع دشت ماسوا واول اقلیمك حدودندن تجاوز واقلیم اخره دخول
ایدنجیه‌دك سیر وسلوك ایدوب بر دیره ایصال طریق انتها ایلدكلرنده اول ایكی آدملر
اشبو دیر بزم قدیمدن برو قرارگاهمز وجناب خداوند بیچونه عبادتگاهمزدر دیوب
جمله‌سی دیره دخول ومدت طویله انده اقامت وشول ایلیوب تعلم احكام دین
وشریعت ایله مشغول اولدیلر بعده ملك اول دیردن دخی عزیمته متهیی
اولدی اول ایكی آدم كوردكلرنده نیچون اختیار عزیمت ایدیورسز عجبا بو محلده بر
كیمسه‌دن رنجیده خاطر اولدیكز دیدكلرنده بر كیمسه‌دن رنجیده دكلم لكن سز بنی
سز بر ملكم كوردیكزدن بكا اكرام واحترامده مبالغه ایلیورسز استرم كه قطعا

بلغیمه جلد

بلغیمیه جلد بر محله واروب آحاد ناسدن معدود اوله‌یم دیوب اول رفیقلرینه وداع
ایلدكدنصكره قزیله معاً اول محلدن رفع پوسیناده اقامت وتحریك پای عزیمت
ایلیوب كیده‌رك بر دیر كبیره دخی رسیده اولدیلر كه حجرات عدیده ومساكن متعدده
سنده نفوس كثیره تمكن ایدرلر بو دخی حجره‌سنده اختیار سكنا ایلیوب قرار وقزیله
معاً لیل ونهار عبادت حضرت پروردكاره ابتدا ایلدیلر اول دیرده ساكن اولنلرك
اقوات یومیه‌لری تداركیچون موقوف ومخصوص اولان بر قطعه مزرعه اهالی دیردن
هر بری بر هفته نوبت ایله واروب زراعت ومحافظه ایچون اول مزرعه‌ده
اقامت ایلمك عادتلرندن اولوب ونوبت زراعت ومحافظه اول ملكك حصه‌سنه
اصابت ایلیوب وكندو دخی خسته بولنمغله قزی وكالته مزرعه‌ء مرقومه‌یه واروب
اقامت ایلدی لكن هر كیم اول مزرعه‌ده حوالیسنده مرور ایدرسه اول قزی عبادتده
قائم ودائم كوردكلری اول قزی دیرك جوارنده اخر بر دیر صغیر دخی اولمغله
اول دیر صغیر صاحبنك بر جمیله قزی اولوب بر كون اول مزرعه‌دن عبور ایدركن
اول دختر عابده‌یی كوروب زمره‌ء مردانك وطائفه‌ء غلماندن اولدیغنی ظن ایله امعان
نظر ایلدكده تابش نیر حسن وبهاسی اول قزك نقطه‌ء سوداسی سویداسن شبنم
مثال جذب ایدوب آتش عشق ومحبتی اراسوزندن بیقرار اولمغله ناچار زلال
مواصلتی ایله تسكین حرارت مهر ومحبت سودا ایله عرض حال پرملال ایلیوب
طلبكار ماء الحیات وصال اولدقده اول دختر عفت پرور اظهار صورت عفاف

وعصمت وسمت وصلدن مباعدت ومجانبت ایتمکله اول قیزدخی مشاهده
شاهد امیددن نومید اولدیغندن البته سنی و باباکی هلاك ایدیرم
دیو قسم ایدرك انفعال عظیم ایله عودت واول حوالیده کشت وگذار ایدن
برداعینك یاننه واروب اول داعیه کندوسنی تسلیم وعرض متاع وصلت ایله
حامله اولمغله کوندن کونه اثار حمل آشکار وانتفاخ بطن حم کبی بدیدار اولوب
باباسی سبب انتفاخدن سؤال ایلدکده اول مزرعه ده اقامت ایدن دختر غلام صود
الوده وشیخ انها وبو زمینده اخذ انتقام ایلمك حیالیله اول مزرعه ده اقامت
ایدن غلامك صورت صلاح وتقوسنه فریفته اولوب دعا خیرینی استجلاب
ایچون یاننه واردیغمده بو حمل ثقیلی جبرا بکا تحمیل ایلدی دیدکده قیزك باباسی دخی
بو کیفیتی دیر صغیر اهالیسنه افاده ودیر کبیر اهالیسنه دخی اخبار ومن بعد
بو غلام ایله بابانك بو دیرده اقامتلری مناسب دکلدر دیو بالاتفاق اول
ملك ایله دخترك دیردن اخراجنه قرار ویردیلر اما ملك اولحینده غایت
خسته بولندیغندن اخراجه قابل اولمیوب چند روز مرورنده وفات ایلیوب
دختری حقنده بو تهمت غیر واقعه نك وقوعنه بناء غسل وتجهیزنده اهالیء
دیر متقدا بردده ایکی ینه علمالری جمع وبو تهمتده بو آدمك صنعی یوقدر
دیمه لریله غسل وتجهیز ودفن ایلدکدنصکره اول خنثی دیردن طرد
واخراج مراد ایلدکلرنده دختر دخی بکا چند روز مهلت ویرك تاکه صحراده

کندومه

کندومه بر قلبه یاپوب درونته نقل وانده عبادات وکاه وبیکاه جوارنده واقع
یدیده خرادینی زیارت ایله امرار وقت ایدردی بر کیجه اول دیر اهالیسنده برآدم
اول قلبه یه مرور ایلیوب قلبه نك قاپوسنی آچق کوردکده اول دختره یا فتی دیو ندا
ایدوب دختر دخی صوت ضعیف ایله جواب ویرمکله اول آدم غالبا خسته اولملق
کرکسك صداکده ضعف وار دیدیوب دختر دخی بلی خسته یم دیدکده اول
آدم هیچ بر حاجتك وارمیدر که کورملیه جك کوره یم دیمکله دختر دخی حاجتم بودرکه
اکر بن وفات ایدرسم او زمره بولنان لباسمی چقارمیوب همان لباسمله بنی غسل ایلیوب
ویدده دم قبری وتبنده بنم حفر وآماده ایدوب قبره دفن ایدیکز دیدکدنصکره
فرداسی اول خنثك وفاتی شیوع بولدقده اول آدم دختر مرسومه بو کیجه بکا
وصیت ولباسیله غسل ودفن اولنمسنی التماس ایلدی دیمسنه علماء دیرینه سنتمز
بوقیله دیو جمله اهالیء دیر جمع اولوب لباسنی اخراج ایلدکلرنده اول دخترك
سنوانددن اولدیغنه علامت تانیبسدن فرق ومعاینه ایلدکلری انده لباسیله حسمنی
پوشیده وزمره رجال مباعدت ایلیوب ودیرده بولنان کوندروب غسل وجنازه سن
مصلایه نقل ووضع ایتدیردکلرنده مقدما دیردن طردینه سبب اولان تهمت
غیر واقعه دن برات ذمتی جمله یه واضح وآشکار اولمغله اول حوالیده نقد در
انسان وار ایسه صلوتنه حاضر اولوب ادا ایلدکدنصکره وصیتی اوزره بابانك
یاننده حفر وآماده ایلدیکی قبره دفن ایلدیلر اولناحیه ده هر قچن قحط وغلا

وانقطاع باران وقوع بولسه اهالی ناحیه بالاتفاق اول دختر ایله باباسنک
قبرینه جمع واستسقا ایلدکلرنده جناب باری دعالرین قبول وامطار احسان ایدردی
دیو عبدالله بن عمر روایت ایدر اول بشر صنمدن دردنجیسی نقل اولنور که ملوک
یونانیدن بری برصباح قالقوب عادت مالوفه‌سی اوزره البسهٔ فاخره ایله تلبس
ایلدکدنصکره جاریه‌سی الینه برآیینه ویروب وجه سادینه نظر ایلدکده لحیه‌سنده برموی
سفید کوروب جاریه‌دن برمقراض طلب ایلیوب واول موی سفیدی قطع ایلدکده
جاریه اول مویی الینه الوب برمقدار مطالعه وملک دخی سبب مطالعه‌سندن سؤال
ایلدکده اول ملک بوسنک لحیهٔ مبارکه ولحیهٔ شریفه‌کزدن مفارقت ایله مصاب
اولدی بوموی ضعیفک کلامنی استماع ایدر بودمر دیدیکندن ملکه غضب وانفعال
اولمقدن ناعضو باشی استماع ایلدیکک کلام ندر دیدکده جاریه دخی سطوت ملوکانه‌دن
خوفندن سویلمکه جرأت ایدر میسوز دیوب ملک دخی خوف ایتمه سویله دیدکده
جاریه دخی بوموی ضعیف ندا ایدر وای مدت قوتی ومکنتی قصیر اولان ملک تحقیقا
بن سنک سواد لحیه‌کده نمایان واخر شب شبابده مانند عمود صبح صادق عیان اولدیغمدن
سنی بریره مقراض بطش وقهر ایله چکنی ملاحظه ایله بندنصکره سنک
وجودنده‌کدن قوت ولذتی سلب ایله بنم انتقامی اخذه اخوانمله عهد
ومیثاق ایلمیشدر بن سرزده ظهور اولمدم دیور دیدکده ملک جاریه‌نک
بوکلامنی برلوحه اوزره یازدوروب برساعت قدر تفکر ومطالعه‌دنصکره قالقوب

معابرلرندن برینه واروب تاج وثیاب ملکانه‌سن نزع والقا وردای انشاک
ونهاد ایله ارتدا ایلدی بوکیفیات اهالی مملکتک مسموعلری اولدقده
باجمعهم حرکت وواروب ملک وتدبیرینه عودتنه رجا ورجا ایلدکلرنده امتناع
وملکی کندندن نزع واخر کیمسه‌یی نصب ایلمه‌لرین استدعا ایلدکده اهالی
مملکت راضی اولمیوب قهرا اخذ وملکنه ارجاع قصد ایتمه‌لریله اول معبدک
سکنه وخدمه‌سی توسط وملک مرسومه معبد مزکورده اقامت وبرکیمسه‌یی
مملکته نائب وقائم مقام نصب وامور جسیمه‌یی بالنفس رؤیت ایلمک اوزره
بینلرین اصلاح وارضا ایلیوب بووجهله قرار ونظام ویرملریله ملک
مرسوم اخر عمرینه دک معبد مذکورده عبادت واطاعت باری‌یه مواظبت
وملازمت ایلدی اول بشر روضه‌دن بشنجیسی ابوعبدالله محمد بن ابی محمد بن
ظفر الحجازیدن منقولدرکه کفره ملوکندن حدیث السن وغایت کبر ونخوت
وتعظم ایله مجبول اولدیغندن کندویه مدح ومداهنه‌دن غیری کلام ایله تکلم
ورفع صوت ایدر مرده‌یی ملک مرسومک جماعت عیسویه‌یه ملاقاتی ایله قبول ایمان
ایلمش مؤمن بالله بروزیری اولوب ایمانینی کتم واخفا وملکی دعوت ایمانه
مترقب وقت فرصت ایدی برکون ملک موکب ملکانه‌سیله برمحله عزیمت
اثناسنده براختیار کیمسه‌نک رفع صوت ایله تکلمنی استماع ایلدکده اول اختیارک
اخذ وتادیبنی اغواندن برینه امر ایدوب اول مأمور اولان اغوان دخی

اختیاره اخذه مباشرت ایلدکه اول اختیار ای ملک بنم دبیرم جناب خدای متعالدر
دیمکله اول وزیر مؤمن اول اختیارک سبیلنی تخلیه ایتدیردیکندن ملک غضبه
کلوب لکن خلق وزیرک اول اختیاری صالیویردیکنی ملکک امرینه بناً ظن ایتسونلر
دیو اول محلده سکوت وقهرینه بعد الصعود وزیری احضار وبن اول اختیاری
طوتدیمشیکن سن بنم امر ملک خلافنه نیچون سبیلنی تخلیه ایتدیردک دیو مؤاخذه
یه ابتدا ایلدکده وزیر دخی ای ملک عجله ایلمیوب امهال بیورسکز سزک حقکزده
قصد ایلدیکم شفقت ونصیحتی سزه تمثیل وتصویر ایلیم دیوب بالاجازه
تصویر مثاله آغاز ایله اولا ملکی بر مخفی محلده اجلاس وبعده منظور ملک
اوله جق یرده کندوسی قیام واله بر قوس الوب غلاملرندن برینه تسلیم واشبو
قوسک صانعی شمدی بو محله کلوردوب انکله بر صحبت ایدرکن سکا اول قوسک
اوزرینه یازیلان استادینک اسمنی اوقو دیو امر ایلدیکمده وسن دخی جهراً اوقیوب
صوت بلند ایله بکا خبر ویردکدنصکره سکا اول قوسی قیر دیدیکمده سن دخی
اول صانعک مواجهه سنده قوسی قیروب ایکی پاره ایله دیو تنبیه ایلدی بعده
صانع قوسی احضار وغلام مذکور دخی تنبیهی اوزره مواجهه صانعده اسم
صانعی اوقیوب خبر ویردکدنصکره قوسی قیردیغی آنده صانع قوس کمال انفعالندن
بی آرام اولوب غلام مذکوره بر سیلی چهره فرسا ایله ضرب ایلدکده وزیر
دخی سن بنم حضورمده غلامه ضرب ایتمک کستاخلغنه نیجه جسارت ایلدک دیمکله

صانع

صانع قوس دخی اول غلام بنم بو قدر زحمت ایله یابدیغم قوس مواجهه مده
کسر وشکست ایلدی دیمکله وزیر دخی بلکه سنک ایشک اولدیغنی بلمزدی دیدکده صانع
قوس دخی قوسک اوزرنده یازیلان اسمی اوقیوب بندن اشتدم نیجه بلمز دیدی
بعده وزیر غلام ایله صانع قوسی دفع ایدوب ای ملک بن سنک حقکده قصد
ایلدیکم نصح وشفقتی تمثیل طریقیله ایضاح وبیان ایلدم منظوریکز اولدی جنابکز
دخی وقتاکه اول اختیاره قهر وغضب ایلدیکزده صاحب هر محلده حاضر وناظر
اولان جناب مالک الملک لایزال اولدیغنی خبر ویردی بندخی اشبو صانع قوسک
مصنوعی اولان قوسنی مواجهه سنده غلام مذکورک شکست ایلمسنی موجب
اشتداد غضبی اولوب غلام مذکوره بر ضرب سیلی انفعال ایلدیکی کبی جناب
مولانک مخلوق ومصنوعی اولان اختیاره طرفکزدن صورت بخش وشکستی اصابت
ایلدکده اول صانع عامه مخلوقاتک دخی سزک حقکزده صورت شدت بطش
وغضبی ظهورندن سزی صیانت وشفقتله اول اختیاری تخلیه واطلاق ایلدم دیدی
ملک دخی اول اختیارک بندن غیری دبتیسی وارمیدر دیدکده وزیر دخی ای ملک
کوردیکمز اولادم مسن واختیار وجنابکز حدیث السن جوانسز بو تقدیرجه
سزک ولادتکزدن مقدم اول پیرک ربی وصاحبی اولمامق لازم کلور دیدی
ملک دخی بنم ولادتمدن مقدم اول اختیارک دخی وصانعی پدرم ایدی دیدکده
وزیر دخی ای ملک پدریکز فوت اوله لی مدت وافره اولوب واول اختیار

هنوز حیوتده موجود اولمغله بو تقدیرجه دخی دنی وضائعی هلاکده اولوب مصنوعك
باقی اولمسی لازم کلور بو صورتده دخی عقلا متصور دکلدر جواب ملزمانه سن
ایراد وبیان ایتمکله ملك بعد التأمل وزیره تحقیقا شمدی بلدمکه بو ملك
ومملوکك باقی ولایزال دنی وضایعی وار ایمش اول صانع لایزالی سن
بیلور میسك بیلور ایسن بکا توصیف ودلالت ایله دیمکله اول وزیر صافی
ضمیر صفات ثبوتیه صانع عالمی بیان ودلائل واضحه وجود واجبی ایضاح واثبات
ایتمکله ملکه انشراح صدر حاصل اولوب دعقب رشحهٔ زلال ایمان ایله جرك
وسخ کفردن شست وشوی صائف دلده جان ایلیوب وقتا که پرتو خورشید
توحیدی بار منور ساز ظلمتخانهٔ درونی اولدی ای وزیرم دنگزك برخدیو قدیمه دکه
اول خدمتیله اشتغال وتقرب درکاه ستغال ایده لم دیدکده ای ملك خداوند
بیچون برشیئه محتاج دکلدر که حتی خدمتی اوله کافهٔ اشیادن غنیدر
دیدی بعده ای وزیر یا دیمز بنم برشی ایله امر بیوردیمی که اول شیئی اشلمکله
عندنده منزلت عالیه یه واصل اوله لم دیدکده وزیر ای ملك بنم وظایف
عبادت ترتیب وتعیین ایلمشدر هرکیم اول وظایفی مامور اولدیغی وجهله
ادا ایدرسه اول قولی حقنده نیل عزت رضوان وتقرب درکاه سعادت ارکانی
وعد بیورمشدر دیمکله اول وظایفدن سؤال ایلدکده وزیر دخی ارکان
صلوة وصیامی وفرائض سائره‌یی تعریف وتعلیم ایلدی بعده ملك لیل ونهار

ساحهٔ عبادت خالق بیچونده نفس حرون نواموزنی تذلیل وشرائط وآداب ایمانی
تادیبه وتکمیل ایلدکده نصکره برکون وزیرینه خطاب ایلیوب بنی ایمانه دعوت
ایلدیکك کبی مملکتمزده موجود اولان جمله قومیمزی دخی بیچونه دعوت ایتمیور سن
دیدکده وزیر دخی شمدیکی حالده بو قومك قلوبلری قسوت وفهملری قصور
ونفوسلری عصیان ایله مألوف اولمغله بالبداهه تکلیف ایمان اولنسه بکا سوء
قصد وتلف نفسیمه جسارت ایده جکلری ظاهردر دیوب ملك دخی ای وزیر
سن محذور ملاحظه سیله بو دعوتی ایده مزسن بن ایده یم دیدکده وزیر دخی
ای ملك بو دعوتی بن ایلسم سزك هیبت ملوکانه کز بنی اصابت خطردن محافظه
ایدر لکن سز دعوت ایلسه کز انلرك مضرتلرندن بن سزی محافظه ایلیه مم نفسکزی
دن حذر اوزره اولك اذنکز اولورسه بندکز نفسمی فدا ایدوب خلاصدن مایوس
اولهرق دعوت ایده یم دیوب حرکت ایدوب واروب سراینده وجوه
اهالی مملکتی احضار ایدوب وجمع ایدوب وکندوسی قیام ایلیوب مواجههٔ عامه ده
توحید حضرت ذو الجلاله دعوت ایچون برخطبهٔ بلیغه انشا ودینه باشلدقده
اول اهلاك اهالی ضلالت رهین بالاتفاق حرکت ووزیرك اوزرینه
هجوم وسیف انکار ایله قتل واتلاف ایلدکدنصکره عموما ملکه کلوب بو کیفیتی
اخبار ایلدکلرنده ملك دخی بالضروره وزیرك قتلنه رضا صورتن کوسترمکله
عموما عودت بعده ملك وزیرك کدریله متأثر ومتضجر اولوب بعد از ین ترك

ملك ومملكتی اول قوم اوزرینه حاکم اولمقلغه ترجیح وایثار ایلیوب
بعد العشا ظلام شب پردهٔ عیوب شیخ وشاب اولدقده سرور وشنددن رفع
وخلع وتاج وقبای ملکانه وتلبس سکه وعبای درویشانه ایله سرایندن وحلول اجل
موعوده دك بیغولهٔ عزلت وانزواده عبادات خالق بیچون ایچون سجاده گستر
اولوب سرگذشت عبرت نماسن مرسوم صحیفه اثر ایلدی ذکر مسبوق
طبقات ثلثه ملوك سالفه‌دن ایکنجی طبقه‌ده دخی کذلك بش عدد روضه مشتملدر
اولکی روضه مالك بن انس رضی الله تعالی حضرتلرندن منقولدر که عمر بن عبد العزیز
رضی الله تعالی عنه سریر خلافته تشریف بیوردقده نصکره بر کون محمد بن کعب
نزد خلیفه‌یه ورود ایدوب هشام بن مصاد دخی نزد خلیفه‌ده موجود ونشر لآلی مواعظ
ایله مشغول وخلیفه جنابلری دخی دونرکس چشم حقیقت بینلرندن ریزش شبنم
سرشك ایله مشغوف کوروب یا امیر المؤمنین نیچون بکا ایدیورسکز دیو سؤال
ایلدکده هشام بن مصاد یارین دیوان عدالت ارکان محشرده حضور
مالك الملك لایزالده وقوف وقیامی ذکر وبیان ایتمکله اول یوم موعودك
تصوری بکا موجب بکا اولدی دیدکده محمد بن کعب دخی دهنکشای نصح وپند
اولوب یا امیر المؤمنین بو دار فنا بر کارگاه امتعهٔ اعمالدر که آمد ورفت ایدن
کیمسنه‌لرین بعضیسی یارین روز جزاده رایج کالای خلوص نمای اعمال خیریه
استحصال واستصحاب ونقل چارسوی ملك عقبا ایتمکله اکتساب سود بی پایان

ایدر

ایدر وبعضیسی دخی مردود وسوداگران اعمال اولان کاسد متاع سیئاتی جمع ونقل
ایله مبتلای خسران وزیان اولور یا امیر المؤمنین اول قومدن اولمه که اقبال سریع
الزوال چند روزه غرور حالنده بغتة گرفتار سر پنجهٔ اجل اولمغله سرمایهٔ سعادت
عقبی اولهجق نقود حسناتدن محروم وملول اوله‌رق بو عالم فانیدن گذران
واعذار واهیه مقبول اولمیه‌جق دیوان عدل عنوان حضرت حکیم مطلقه
روان اولوب جمع ایلدیکی اموال واشیای متروکه‌سی کندودن نصکره قطعا
نامنی یاد ومنظومهٔ حمد وثناسن انشاد ایتمیان وارثلری اقتسام ایلیه
یا امیر المؤمنین دار نعیمده نیل سعادات مغبوط موجب اولان اهالی التزام
ووقوع ورطهٔ هولناکی ایجاب ایدن جلب سیئاتك اتقاء تام ایلیوب یارین
ارتحال حضور رب عزت ایلدکده سکا زاد راه اولهجق صنایع حسنه‌یه سعی
واهتمام وبذل وجود واقدام ایله بو سوق فانیده بذل نقود عمر نازنین ایدرك
بازار عقباده کاسد اولان کالای معیوب سیئاته خریدار اولمه یا امیر المؤمنین
اللهدن قورق ابواب بر واحسانی عامهٔ ناسه مفتوح قیلوب مظلومینه نصرت
وظلمه زجر ومنعه صرف مقدور ایله یا امیر المؤمنین اوچ خصلت هر کیمده
موجود اولور ایسه اول کیمسنه‌نك ایمانی کامل اولور بری وقت رضاده باطل
اولان شیئه مداخله ایلمامك ایکنجیسی وقت غضبده حقدن عدول ایلمامك
اوچنجیسی کندویه حلال اولمیان شیئی اخذه قادر ایکن اخذ وتناول ایلمامکدر

دیو محمد بن کعب مواعظ زاده تفصیل و بیان ایلدکه عمر بن عبد العزیزك
بکاسی مشتد و تحیب و فریادی ممتد اولوب اللهم اعنی علی ما ابلیتنی به من
امر عبادك و بلادك وارزقنی فیهم العمل بطاعتك واختم لی منك بخیر عاقبة
امین دعاسن قراءت ایلدی اول بش دوصنده ایکنجیسی منقولدر که سلیمن
بن عبد الملك مدینهٔ منوره یه قدوم و اوچکون انده اقامتی خلالنده عجبا
بونده اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنك زمان سعادتلرینه
ایرمش بر کیمسه وارمیدر که کوروشوب بر مقدار صحبت ایلیه لر دیو سؤال
ایلدکه اهالی مدینه دن تابعیندن ابو حازم اسمیله مسمی بر ذات تقوی سمات
واردر که اصحاب رسول علیه الصلوة والسلامدن بر جماعته ایریشوب انلردن احادیث
شریفه نقل و روایت ایدر دیو خبر ویرملریله ادم کوندروب طلب و دعوت ابو حازم
دخی اجابت ایلیوب مجلس سلیمانه حاضر اولمغله سلیمن بن عبد الملك یا ابا حازم
بزم موتی کریه کوردکمزك سببی ندر دیدکه یا سلیمن سز آخرتکزی خراب و دنیاکزی
معمور ایلدیکز بناءً معموردن خرابه نقلی کریه کورورسکز دیدی بعده یا ابا حازم
حضور باری یه قدوملك کیفیتی بکا بیان ایله دیدکه انسان ایکیدن خالی دکلدر
یا محسندر یعنی اعمال حسنه صاحبیدر یاخود مسیئدر یعنی سیئات صاحبیدر
محسن اولان کیمسه نك حضور باری یه قدومی دیار غربتده بولنان غائبك وطننده
اولان اهلی جانبنه قدومی کبیدر که بر آن اقدم وصولنه شتاب ایدر اما مسیئ اولان

کیمسه نك

کیمسه نك حضور باری یه قدومی بعد الفرار اخذ اولنوب مولاسی جانبنه ارجاع اولنان
عبد ابقك قدومی کبیدر که جبر ایله دعوت ایلردی دیمکله سلیمن بن عبد الملك
بکا ایلیوب یا ابا حازم عجبا عند الله بزم حالیمز نیجه در دیدکه یا سلیمن نفسکزی
کتاب الله عرض ایله نتیجهٔ حالکی بیلك و نه صورت بوله جق ایسه معلوم اولور
دیدی بعده یا ابا حازم بنم نتیجهٔ حالمی مبین اولان ایت کریمه کتاب الله محلنده
بولورم دیدکه ان الابرار لفی نعیم وان الفجار لفی جحیم ایت کریمه سی عندنده
بولورسن دیدی بعده یا ابا حازم بکا موعظه اولمغه اقرب قنغی ایتدر دیدکه ان رحمة الله
قریب من المحسنین ایت کریمه سیدر دیمکله سلیمن بن عبد الملك بکا ایدرك بر ساعت
قدر سرفرو برده تأثر اولدقدنصکره باشنی قالدیروب یا ابا حازم ناسك غایت
عاقلی کیمدر دیدکه کندوسی حکمتی تعلم و ناسه تعلیم ایدن کیمسه در بعده یا ابا حازم
ناسك احمقی کیمدر دیدکه شول کیمسه زیاده احمقدر که بر ظالمك هواسنه تبعیت
سببیله اخرتنی اول ظالمك دنیاسنه بیع ایلیه دیدی بعده یا ابا حازم بزم بولندیغمز
حالنه نه دیرسن دیدکه یا سلیمن بو سؤالك جوابندن بنی عفو بیورك دیمکله
سلیمن بن عبد الملك دخی نیچون استعفا ایدرسن مطلوبم سزدن نصیحتدر سز اول
نصیحتی تبلیغ ایلیه جکسز دیدکه ابو حازم جوابه اغاز ایلیوب تحقیقا ناسدن
بر کروه زمرهٔ مسلمینك مشورت و اجماع و اتفاقلریله اولمیه رق بر امره شروع
و مباشرت ایدوب طلب دنیا ایچون بو قدر سفك دما ایلدکدنصکره ترك و رحلت

ایلدیلر بلمم کم نه دیدیلر وانلره نه دیدیلر وانلره نه دینلدیکم بو فعلی اشلدیلر
دیدکده سلیمانک جلسانک سندن بری سوء تعبیر ایلدک یا شیخ دیمکله ابو حازم ای سوء
جلیس بن سوء تعبیر ایلمدم حتی سویلدم الله قسم ایدمکه سن کذب ایلدک زیرا
جناب خدا امتعال ناسدن حقی کتم ایتمیوب بیان وایضاح ایلمک اوزره علما ذمه‌سندن
اخذ میثاق ایلمشدر دیدی بعده سلیمن بن عبد الملک یا ابا حازم بزم صلاح حال
کسبمز نه کیفیتله اولور دیدکده یا سلیمن تکلفی ترک وعدل وانصافه تمسک ایله
اولور دیدی بعده بونک طریق ومأخذی ندر دیدکده وجه حلال اوزره اخذ اموال
ایدوب واهلنه صرف ایلمکدر دیدی بعده بو وجهله اخذ وصرف امواله کیم قادر دیدکده
جناب باریک سکا تقلید ایلدیکی امور مملکته هر کیم تقلید ایدرایسه اول کیمسه قادر
دیدیکنده سلیمن بن عبد الملک بر کون برسندن نصایح وغیره استفاده ایدرم
سندخی فائده منداولورسک دیو کویا کندویه بر مقدار دنیالق وبرجکنی تلمیح ایلدکده
ابو حازم اعوذ بالله من ذلک کلامیله دنیالغی قبولدن صورت امتناع کوستروب
سلیمن بن عبد الملک دخی نیچون استغناء ایلرسن دیدکده یا سلیمن دنیالق قبولی
سزلره جزویجه میل ودکونمه سبب اولمغله حق تعالی دنیا واخرتده عذابی تضعیف
ایلمکدن خوف ایدرم دیدی بعده یا ابا حازم نه کونه فعل وعملی التزام ایلیم دیدکده
بکا بیان ودلالت ایله دیدکده یا سلیمن جناب باریک هر نه دنکه سنی نهی ومنع ایلدیسه

سنی

سنی اول شیله مشغول کورمسندن اتقا وهر نکه امر ایلدیسه اول امر ایلدوکی
محلده سنی بولمامسندن احتراز ایله دیدیکنده یا ابا حازم بکا دعا ایله دیو نیاز ایلدکده
اللهم ان کان سلیمن ولیک فیسره لخیر الدنیا والاخرة وان کان عدوک فخذ
بناصیته الی فعل الخیر واصلحه فی الدنیا والاخرة تعبیری ایله دعا ایلدی بعده سلیمن
بن عبد الملک ابو حازمه بوز التونی احضار خادمندن رومتنبیه ایلدکده ابو حازم
بکا التونک لزومی یوقدر استمم زیرا قورقارمکه سزه بسط وبیان ایلدیکم کلام
نصح امیزه عوض اوله بو تقدیرجه لحم میته‌یی اکل اول التونی اخذ ایلمکدن زیاده
بکا خوشکلودر دیوب قیام وسلیمن وداع ایلیوب تجهیزیه اعتزام ایلدی فرداسی
سلیمن بن عبد الملک بینه ادم کوندروب ابو حازمی بعد الاحضار بکا نفع وفائده
ویره جک بر وعظ ونصیحت ایله دیو نیاز ایلدکده یا سلیمن بو ملک سکا سلفک
وفاتی تقریبیله انتقال ایلدی وسندن دخی خلفنه انتقال ایده جکدر دیدکده سلیمن بن
عبد الملک بکا ایده رک کندودن چوب بر جانبنه ساقط اولدی بر مدتدن صکره
افاقت بولوب کندویه کلدکده ابو حازم یا سلیمن سن بر ملک معظمسن
هر نه دنکه محظوظ اولورایسن کرک خیر وکرک شر بر فرد تردد وممانعت ایلمیه‌لک
دعقب اول محظوظ اولدیغک شیء یوک یوک سنک حضورینه کتوردلر بو صورتده
سن دقت ومطالعه ایلدکدنصکره خیر وشردن قنغیسی دیلرایسک نفسک
ایچون انی اختیار ایله دیدی بعده سلیمن بن عبد الله یا ابا حازم سنک حاجتک

هر نه ایسه بکا عرض ایله دیدکده ابو حازم دخی سکا عرض حاجت ایده جك
حاجتم یوقدر تحقیقا بن حوائجمی درگاه ملك متعاله عرض ایلمشمدر هر نکه
بکا اعطا ایدرسه اکا قانعم و هر نه دن بنی منع ایدرسه اکا دخی راضییم بن بو امرده امعان
نظر ایلیوب ایکی قسمه منقسم بولدم بری بنم قسمتم دیکری اخرك قسمتیدر اما
بنم قسمتم اولان تحصیلنده هر نه قدر حیله و تدبیر ایلسم وقت مقدرندن
اول دسترس اولمق متیسر دکلدر و اخرك قسمتنده دخی نفسمك طمعی یوقدر
زیرا بنم قسمتمدن اخر ممنوع اولدیغی کبی بندن دخی اخرك قسمتندن منع اولنمشمدر
دیو کلامنه انجام ویروب حرکت و عزیمت ایلدکدنصکره سلیمن بن عبد الملك
حلول وقت ارتحالنه دك جمله یه تواضع و تلطف ایله امرار وقت ایلدی واولبش
روضه دن اوچنجیسی ابو القاسم عبد العزیز بن حسندن مرویدرکه منصور خلیفه
بر کون اوزاعی یه ادم کوندروب حضورینه احضار و اوزاعی دخی سبب احضاردن
سؤال و استفسار ایلدکده منصور یا اوزاعی سندن اخذ نصیحت و سنك
انوار مواعظکدن اقتباس معرفت ایچون احضار ایلدم دیدکده اوزاعی دخی
یا امیر المؤمنین بنم سزه سویلیه جکم کلامك جمله سی معلومکزدر لکن استماع
ایله عمل ایلمزسکز دیمکله اول مجلسده موجود اولان ربیع اوزاعینك
بو کلامنی سوء ادب عد ایله یرندن صچرایوب قبضه شمشیره عقوبته الـ
اوزانجه منصور دخی بو مجلس مجلس مثوبتدر مجلس عقوبت دکلدر دیو

ربیعی

ربیعی منع و دفع ایلدکدنصکره اوزاعی دخی هکذا وعظ اولوب یا امیر المؤمنین
مکحول بن عطیه دن مسموعم اولدیکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
قنغی قولکه امر دینده جناب باریدن کندویه بر موعظه وارد اولسه اول موعظه
طرف باریدن اول قوله سوق اولنمش بر نعمت عظمادر بلویره اول موعظه یی قبول ایدر ایسه
جناب باری اول قولندن راضی و خوشنود اولور و اکر قبول ایلمز ایسه اول موعظه
سببیله اول قولك کناهی مزداد اولور و حقنده سخط و غضب بارینك مضاعف
اولدیغنه طرف باریدن حجت و برهان اولور بیورمشدر و کذلك مسموعم اولدیکه
رسول اکرم علیه الصلوة والسلام حضرتلری قنغی والی که رعایاسنه ظلم قصد
ایلیه جناب باری اول والی یه جنتی حرام قیلار دیو بیورمشدر یا امیر المؤمنین بر کیمسه
حقی کریه کورسه جناب باری کریه کورمش اولور زیرا خدا متعال حضرتلری حق مبیندر
تحقیقا قلوب امتی سکا منقاد ایلین جناب مالك الملك لا یزال سنك رسول اکرم
علیه الصلوة والسلام ایله قرابتك حسبیله اولمشدر امتك امورده سکا تقلید ایلدیکی
بو تقدیرجه سکا لایق اولان اولدرکه اول امت حقنده حقه رعایت و عدل
و نصفت اوزره حرکت و عرض و ناموسلرین صیانت و فتح ابواب بر و احسان
و لطف و مساعده کرشایان وانلرك نعم ایلملریله ابتهاج و مصابلریله
تألم و تحزن ایله یا امیر المؤمنین صغیر و کبیر و مسلم و کافرینك جمله سی مملوکلرك کبی
اولوب هر برینك سنك عدلکدن حصه و نصیبی وار ایکن سنك نفسك سنی

اندن مشغول قیلدی بو صورتده دوزخزاده کیفیت حال نه کونه اولدوغی اول
ناسدن برفرد یوقدرکه سنک طرفکدن بربلیه یه دوچار و برمظلمه یه کرفتار
اولمیوب سندن شکایت ایلمیه یا امیرالمؤمنین مکحولدن مسموعم اولمشدرکه رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک مبارک دست شریفلرنده برچوب پاره
وار ایدیکه انکله هم استناد وهم کروه منافقینک قلوبلرینه القای روع وبأس ایدر
دی برکون جبریل امین علیه السلام نازل اولوب یا محمد دست مبارککده اولان
بوچوب پاره ایله امتنک قلوب کسیره‌لرینی روع ورعب ایله مملو ایدرک دیو خبر
ویردی یا امیرالمؤمنین افندیمزک مبارک دست شریفلرنده اولان برچوب
پاره قلوب امته القای رعب ایلدی دیو خبر جبریل امین علیه السلام نازل اولوب
خبر ویریجک یا ضعفا رعیتک برده عا ناموسلرین هتک وخونلرین ریزان
وخانلرین خراب ومالرین اخذ وبلدلرندن نفی واجلا وتخویف ایدن ملوکک کیفیتی
نیجه اولور ملاحظه بویورک یا امیرالمؤمنین مکحولدن مسموعم اولدیکه رسول الله
صلی الله علیه وسلم طرفندن من غیر عمد براعرابیه طرناق پاره‌سی اصابت ایلیوب
قصاص دعوی اولندقده جبریل امین علیه السلام نازل اولوب یا محمد جناب
حق سنی جبار ومتکبر بعث ایلمدی دیدکده اعقاب اعرابی دعوی سندن
قصاصی اخذ ایلیوب دقلرنده اعرابی یا رسول الله بن جنابکزی حلال ایلدیم دیدی
مطلب ایلم دیدکده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم دخی اعرابیه

دعای خیر ایلدیلر یا امیرالمؤمنین نفسنی نفسکله تأدیب ایلیوب غضب
بادیدن امین قیل وجمله ارضین وسموات قدر بهتاداولان جنت اعلایه راغب
اولکه اول جنتک وصفنده افندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورمشدر
که جنتک برقوس مقداری محلی جمیع دنیا ومافیهادن خیرلودر یا امیرالمؤمنین
اکرملک سزدن مقدم کلن ملوکلره باقی قالمق لازم کلیدی سزه
ماللی ملک اوله مزدیکز یا امیرالمؤمنین بیلورمیسین ما لهذا الکتاب لا یغادر
صغیرة ولا کبیرة الا احصاها آیت کریمه‌سنک تفسیرنده نه واقع اولمشدر
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورردکه صغیره تبسم کبیره ضحکدر بوتقدیرجه
دست جور وستمله اعمی والسنه رنجش وآزار ایله استصحال اولنان تبعه‌نک
اعمال ایله سؤوفائده نیجه حاصل اولور یا امیرالمؤمنین مسموعم اولدیکه
عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرتلری بیورمشدرکه فرات نهری کنارنده برقوزی
ضایع وتلف اوله یارین روز جزاده اندن سؤال اولنمق خوفی چکرم بو
بوصورتده عدل سنک جمله حقکده مبسوط بساطک ایکن سایه عدلکدن
محروم اولان کیمسه ایله شانک نیجه اولور یا امیرالمؤمنین بیلورمیسک سنک
جدک عبدالله بن عباس رضی الله عنه یا داود انا جعلناک خلیفة فی الارض
فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل الله آیت
کریمه‌سنک تفسیرنده بویله تحریر ایلمشدرکه ای داود حق سنک حضورکزده

تزاوج ضمننده ایکی خصم کلسه لر اول کیمسه لردن برینه اولان محبت وهواکه بناء
نفسنک احقاق حقده اول کیمسه یی تمییز ودیکرینک علیهنه اقلاح ایلمک لازم کلور
ایشته سنی نبوتدن انجا ایندم دیمریا داود تحقیقا بز عظیم الشان عبادم اوزرینه
رسوللریمیزی شول داعیلر کبی قلمشدر که اول دولردن اعضالری شکسته اولنلری
جبر ویره وزبون وضعیف وضعیفلری صولو واوتلو یرلره سوق ودلالت ایلر
یا امیر المؤمنین تحقیقا سز بر امر جسیمی احتمال ایلمش سنز که اول جسیم سموات
وارضین وجباله عرض اولنسه یوکلنمکدن امتناع وخوف ایدرلر یزید بن جابردن
مسموعم اولدیکه عمر بن الخطاب رضی الله عنه حضرتلری انصاردن صدقات بیت المال
اوزرینه عامل نصب ایلدکدنصکره برکون عامل مذکوری خانه سنده مقیم کوروب
برکون خدمتکی ترکه سبب نه اولدی بلمزمیسک که سن خدمتده اولدقجه فی سبیل الله
مجاهد ایدنلر اجری قدر سنده اجره نائل اولورسن دیدکده بلم یا عمر دیو حضرت
عمرده بیچون بلمزسن دیدکده اول عامل یا عمر مسموعم اولدیکه رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم بیورمشکه بر والی وحاکم بوقدرکه امور مسلمیندن برشی کندویه تفویض
اولنه یوم قیامتده اللری بوینینه بغلو اوله رق کلوب آتشدن بر کبری اوزرنده
توقیف ایدیلر کدنصکره اول کبری اول والی بر دتبه سلککه مجموع اعضاسی
بربرندن آیریلوب دوکلور بعده اول دوکیلان اعضا ینه یرلو یرینه وضع
اولنوب محاسبه سی کوریلور اکر حسنات ظهور ایدرسه نجات بولور واکر سیئات ظهور

ایدرسه

ایدرسه کوپری یرلنوب نار جحیمه وقوع بولوب یتمش سنه تعذیب اولنور
دیمکله حضرت عمر رضی الله عنه دخی سن بو حدیث شریفی کیمدن اشتدک دیدکده
ابی ذر ایله سلماندن اشتدم دیوب حضرت عمر رضی الله عنه دخی ابو ذر ایله سلمانی
حضرتلرینی کتوروب سؤال ایلدکده بلی یا عمر بو حدیث شریفی رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرندن اشتدم دیمه لریله حضرت عمر رضی الله عنه
بکا ایلیوب واعمراه دیوب اظهار تأسف وتفجع ایلدی دیدکده منصور خلیفه
دخی بر رتبه بکاء وفزع ایلدیکه حاضر بولنانلره دخی مورث بکاء شدید
اولدی اوزاجق بر ساعت قدر توقف وامساکدنصکره یا امیر المؤمنین تحقیقا سنک
جدک حضرت عباس رضی الله عنه تعالی عنهما رسول الله صلی الله علیه وسلمدن
مکه وطائف ویمینک امارتنی طلب وسؤال ایلدیکنده رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم حضرتلری یا عم النبی سنک یالکز برنفسه جواب ویرمک سکا امارتدن
خیرلودر بیوردیلر وافندیمز علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک جدیکز حضرت
عباس رضی الله عنه یه بو کلامی لطف فرلرندن تمام نصیحت وکمال شفقتلرندندر
دیوب بعده مسموعم اولدیکه حضرت عمر رضی الله عنه حضرتلری بیورمشلر که
امراء دورت قسمدر بر قسمی اولدر که هم نفسنه وهم عماله تکلیف مشاق امور ایدر
وبر قسمی مجاهد فی سبیل الله کبیدر وشانی رحمتدر دیدر وبر قسمی دخی ضعفنه
بناء یالکز کندو نفسنه تکلیف مشاق ایدر اما عماله ارخاء عنان مسامحه

ایلر بو قسمی خطردن امین اوله حق مکر جناب باری مرحمت ایلیه بر قسمی دخی عمالنه تکلیف
مشاق امور ایدر اما کندو نفسنه تکلیف ایلمز بو قسم خطره قیلندر ندکم حقنده
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورمشدر الدعاء الحطمة یعنی راعیلرک غایت اشری
حیوانات مرحمتی قلیل اولوردر دیمکدر و بو قسم یالکز کندو نفسنی خطره ایقاع ایدر
و بر قسمی دخی نه کندو نفسنه تکلیف مشاق و نه عماله بو قسمک کندوسی و عمالی خطره
وقوع بولور یا امیر المؤمنین مسموعم اولدیکه حضرت عمر رضی الله عنه دعا اشد
توفیق حسن ایلیوب یا ربی سن بیلورسن که ترافع ایچون حضوریمه کلان خصمادن
اصحاب حقوقک احقاق حقنه بن صرف مقدور ایلیوب سرمو قصور ایلمم سندن
بنی موفق ایله دیو دعا ایدردی یا امیر المؤمنین شدت تدارک غایت اشد حق الله
قیامدر و عند الله اکرمکم اتقیکم اصحابیدر و هر کیم طاعة الله ایله عزت
طلب ایلیه جناب باری رتبه سن عالی ایلر و هر کیم که معصیة الله ایله مألوف
اوله رق عزت طلب ایلسه خدای متعال اول کیمسه یی ذلیل و حقیر ایلر یا امیر المؤمنین
اشته بنم نصیحتم بودر دیوب اوزاعی ختم کلام ایلدی منصور خلیفه یا اوزاعی
سنک قولک صادق و نصحک خالص اولدیغندن قبول ایلدم دیدکده نصکره
یا ربیع اوزاعیه وفا ایدجک قدر عطیه ویر دیو امر ایلدکده اوزاعی یا امیر
المؤمنین بنم عطیه یه احتیاجم یوقدر سندن بر شی اخذ ایلسم نصحک عوضی
اولمش اولور دیو اکا بناء اخذ ایلمم دیوب منصوره وداع و عزیمت ایلدی

اولبش دوصندن دورد بجسی عبد البردن منقولدرکه خلفای عباسیه دن منصور
خلیفه ادای فریضه حج ایچون مکه مکرمه یه واروب دار الندوه یه بعد النزول اخر
لیلده کعبه شریفه دخول و براحده کندو بلده دمیرلی تا طلوع فجره دن طواف
و صلوة ایله اشتغال و بعده ینه دار الندوه یه عودت ایلیوب ناس ایله معا ادای
صلوة صبح ایلدی بعده برکیجه ینه کعبه شریفه یه دخول ایدوب وقت سحرده طواف
ایله مشغول ایکن ملتزم نام محل مبارکده بر ادم اللهم انی اشکوا الیک ظهور
البغی والفساد فی الارض وما یحول بین الحق واهله من الظلم والطمع دعاسنی اوقور ایکن
منصور ایشیدوب سرعت ایله ایلرویه واروب بو دعایی ایدن اول ادمی بعد المعاینه
رجعت و کلوب مسجدک بر کوشه سنده قعود و اول ادمی احضار و سن بو اوقودیغک
دعاده یر یوزنده ظهور بغی و فساددن و ظلم و طمعدن جناب باری یه شکایت عرض
ایدر بودرسن سببی ندر دیو سؤال ایلدکده اول ادم تهور و غضب ایلمز بسکرستو بلیم
دیوب منصوردن دخی امین و مطمئن اوله رق سویله دیدکده اول ادم بو زمینده
سبب شکواسی بیانه بشلیوب یا امیر المؤمنین جناب باری کافه مسلمینک امور
و اموالنی سنه راعی ایتمشکن سن امور مسلمینده اهمال و جمیع اموالنه ابتدار
و کندک ایله زمره مسلمین بیننده سد و مانع اولوکارکیر بنالر و تیمور قپولر انشا
و مسلح حاجبلر تعیین ایلیوب کندیکز احتجاب و اطرافه کافه جبایت اموال
ایچون محصللر بعث و ارسال ایلیوب ستمکار وزرا و اعوانی اتخاذ ایلدیکز که سنده

مواد خیریه تذکیر ونه اعانت ایدرلر بعده اول مقوله ستمکارلرک مال وسلاح
وسائر اسبابلریله تقویت ویردیکز وبرقاچ نفر متعیّندن ماعدا کیمسه‌لرک حضوریکزه
دخوللرندن منع اولنمغله مظلوم ومحتاج وضعیف اولنلر تبعید اولندیلر بعده اول
خلوصکارلر عد اولنان متعیّنلر ضعفا ناسک امورلرینی جنابکزه اعلام واخبار ایلیوب
دیلدیکلرینی سوق ودیلمدکلرینی طرد ایده‌یلر وقتیکه عاملکز انلرک مخالفت ایلیسه
اول عامل حقنده بعض افک وافترا وخلاف واقع طرفکزه انها ایدرک جنایت ایله اول
عامل بیچاره‌یی چشم التفاتکزدن اسقاط وتبعید ایلدکلری شیوع بولمقدن ناشی بالضرور
عامهٔ ناس انلردن خوف وهراس اوزره اولدیلر وخارجده بولنان عاملکزدخی فقرا
رعیته ظلمده اتفاق ایلمک ایچون اول مقوله متعیّنه هدایا واموال ایله رشوت
ویرمکه باشلدیلر بعده بو صورتی مشاهده ایدن سائر اصحاب ثروت ویسار دخی انلره عرض
رشوت ایله کندولرندن دون اولنلره ظلم وتعدّی‌یه رخصت وقدرت بولدیلر بو جهتلر
جمله بلادده بغی وفساد مالامال اولوب بو مقوله قوم متغلّب ایتمکله هیچ بر مظلوم
عرض حال پریشانی ایچون ظهور ایلسه حضوریکزه دخولدن وتظلّمدن منع اولنور
وسرایکزدن خروج وبر عزیمتکزده خلال طریقده دفع رقعهٔ استرحام ایلسه
دخی رقعه‌سی اخذ اولنماز واخذ اولنسه دخی حضوریکزه تقدیم اولنماز وهر هیچ
متظلّمین تقاضاسی سوده ظلم ایله فریاد وفغانه باشلسه ضرب شدید ایله ضرب اولنور
بنی امیّه وقتنده بر مظلوم خلیفه‌یه دفع رقعهٔ تظلّم ایلسه منع اولنمازدی وبلاد

بعیده دن

بعیده دن کروه مظلومین کلوب رفع صوت ایله تظلّمه اغاز ایلسه رجال
عرضحالی اخذ وحضور خلیفه‌یه ایصال ایله دفع ظلمنه سعی اولنوردی یا امیرالمؤمنین
بن بر وقت چین مملکتنه مسافرت وارد یغم اثناده اول مملکتک بر ملکی وار
ایدی که قولاقلری ایشتمزدی بر کون اول ملک بکا ایدکی وزرا سببکا سندن
سؤال ایلدکده اول ملک اکا بکا ایدمکه کروه متظلّمین کلوب بنم باب سرایمده
تظلّم وفریاد وفغان ایلدکلرنده اشیدمیرم دفع ظلم وستم لرنده مسارعت ایلیم دیدی
بعده احوال متظلّمینه اطلاع ایچون بو صورتی تفکر ایلیوب هرنقدر مظلومین وار
ایسه قرمزیلر کیوب اطرافده غیری کیمسه قرمزی کیمسون دیو چارسو وبازارده
منادیلر ندا ایتدیروب بعده هرکون اته سوار اولوب سوق بسوق کشت وکذار
ایلیوب بو علامتله بولدیغی مظلوملرک احقاق حقنه ابتدار ایلردی اول ملک مشرک
بالله ایکن قومی بولنان مشرکینه بو یله شفقت وانصاف ایدردی یا امیرالمؤمنین
سن حمدالله تعالی مؤمن بالله وابن عم النبی اولدیغکزدن سزه دخی زمرهٔ مسلمینه
شفقت ومرحمتکزی بذل وصرف ایلمکز مقتضیدر یا دین دونجراده ندامت
وپشیمانلق فائده ویرمز دیدکده منصور بکاء شدید ایله بکا ایدوب کاشکی
والی عدمده مستور قالوب وجوده کلمامش اولیدم دیدکدنصکره شمدی بو
وقتده ناسدن کوردیکم اشخاصک جمله‌سی اصحاب جرم وخیانتدر بکا نه کونه
حیله وتدبیر تعلیم ایدرسن دیدکده اول ادم دخی یا امیرالمؤمنین ائمهٔ راشدین کم

صادق الاقوال ومستقیم الاحوال حقکو وحقشناس علما تقوی اشینا سندن عبارتدر
بو ایله علما ایله مجالسه ومصاحبته التزام ایله دیوب منصور دخی اول مقوله علمادن
فرار ایدرلر دیدکده اول مقوله علمانك سندن فرار ایلملری انجق بعض عامللریکزك
طرفندن ظهور ایدن جنایت خوفندندر لکن سز باب عدالتکزی فتح وتنظیم
مصالح عامه‌یه تسهیل ومظلومه نصرت وحلال اولان اموالی اخذ واهلنه صرف
مثللو وجوه شرائط رعایت بیورسکز بنده دخی اول مقوله علماکوه‌نك کلوب سزك
صلاح امورده معاونت ایلیه‌جکلرینه کفیل وضامن اولورم دیمکله منصور اللهم
وفقنی بان اعمل بما قال هذا الرجل دیو دعا ایلیوب عقبنده جماعت ایله ادای صلوة
ایچون قیام ایلدکلرنده منصور نوبختی‌لرندن برینه بو آدمی حفظ ایله دیو صلاته
شروع وبعد التکمیل نوبختی اول آدمی موضعنده کورمیوب منصوره خبر ویردکده
منصور دخی غضبه کلوب نوبختی‌یه اول آدمی البته بول والا سنی قتل ایلرم دیو
تهدید ایتمکله نوبختی طشره خروج واول آدمی تحری ایدرك بر طاغ ارالسنده
صلاته قیام اوزره بولوب منصور استر دیدکده بنم منصور ایله ایشم یوقدر
دیو تردد ونوبختی دخی کورکمز ایسن منصور بنی قتل ایدجکدر دیدکده
اول آدم جیبندن یازیلو بر کاغد چیقاروب نوبختی‌یه ویروب بو دعا وجدر
جیبنه وضع ایله بو دعا اوزرنده اولدقجه منصور سکا نوازش ولطفدن غیری
برشیئه قادر اولمز دیو نوبختی دخی اول دعانك خواصندن سؤال ایلدکده

اول آدم بو دعانی هرکیم اخشام وصباح اوقورسه ذنوبی مغفور وسروری دائم
ورزقی واسع واعداسی اوزرینه مظفر وظلم جبابره‌دن امین اولوب انجام شهیدا
فوت اولور دیوب اول آدم نوبختینك یاننده غائب اولدی وقتاکه نوبختی کلوب
بو منصوره بو کیفیتی نقل واول کاغدی النه ویردکدنصکره منصور بکایه باشلیوب
اول دعانك بر صورتن استنساخ ونوبختی‌یه دخی اون بیك درهم التون اعطا
ایلدکدنصکره حضار مجلسه اول آدمی بیلدیکزمی دیدکده جمله‌سی بلمدك یا امیر
المؤمنین دیمه‌لریله منصور اول آدم حضر علیه السلامدر دیوب اول
کاغدی علنا اوقودقلرنده کاغدده یازیلان اشبو دعا ایدی اللهم کما لطفت
بقدرتك دون اللطفاء وعلوت بعظمتك علی العظماء وعلمت ما تحت ارضك کعلمك
بما فوق عرشك وکانت الوساوس کالعلانیة عندك وعلانیة القول کالسر فی
علمك فانقاد کل شیء لعظمتك وخضع کل ذی سلطان لسلطانك وصار امر
الدنیا والاخرة کله بیدك اجعل لی من کل هم اصبحت امسیت فیه فرجا ومخرجا
اللهم ان عفوك عن ذنوبی وتجاوزك عن خطیئتی وسترك عن قبیح عملی
اطمعنی علی ان اسئلك بما لا استوجبه مما قصرت فیه ادعوك امنا واسئلك
مستأنسا وانت المحسن الی وانا المسیء الی نفسی فیما بینی وبینك وتتودد الی
واتبغض الیك ولکن الثقة بك حملتنی علی الجرأة علیك فعد بفضلك واحسانك
علی وانت التواب الرحیم بعده منصور بغداده رجعت وجمله عمال ونوابنی

تبدیل وتنقیح وابواب نصفت وشفقتی تفتیح وحجاب ممانعتی دفع وتسهیل
ایلیوب آخر عمرینه دك اول ناصحك قولیله عمل ایلدی اول بش دوشنبه دن بشنجیسی
فضل ابن ربیع نقل ایدر که وقتا که هرون الرشید ایله معاً حج شریفه عزیمت ایدوب
بر کیجه بیتمده اویوردکن قپوجالنغله اویانوب طشره خروج ایدوب هرون الرشیدی
کوردیکمده یا امیر المؤمنین خبر کوندرسکز بنده کز واردم وجودیکزه نه زحمت
ویردیکز دیدیکمده یا فضل درونمده بعض خواطر خطور ایدوب بنی بی آرام ایلدی
سؤال ما فی الضمیر ایدجك بر کیمسنه بیلورسن بکا دلالت ایله دیوب فضل دخی شیوخ
محدثیندن سفیان بن عیینه نام بر ذات دیمکله معاً سفیانك خانه سنه واروب دق
باب ایدوب سفیان دخی کیمدر دیو سؤال ایلدکده امیر المؤمنین رشیددر دیو جواب ایتمکله
سفیان خروج ایدوب بر ساعت مقداری محاوره ومکالمه دن صکره یا سفیان دینك
وارمیدر دیدکده واردر یا امیر المؤمنین دیمکله رشید دخی ادای دین ایله دیو
بر مقدار عطیه ویروب اول محلدن منصرف اولدقدنصکره یا فضل بو ذات
بکا شفا صدور ویرمدی بر آخر کیمسه دخی بیلورمیسن دیدکده فضل بن عیاض نام
ذاته دخی سوق ودلالت ایتمکله انك خانه سی قربنه واردقلرنده فضیلك
قرائت قرآن ایلدیکنی اشیدوب قرع باب ایلدکده فضل بن عیاض کیمدر دیوب
انلر دخی امیر المؤمنین در دیدکلرنده فضل بن عیاض بنم امیر المؤمنین ایله مشاغلم
یوقدر دیمکله فضل بن ربیع امیر المؤمنینه اطاعت ایلمزمیسن دیدیکنده

بناءً فضیل بن عیاض بالای خانه سندن نزول وفتح باب ایلدیکی عقبنده سراجنی اطفا وبر کوشه
ده اختفا ایتمکله رشید دخی قرانلقده اللریله یوقلیه رق برکاردده الی فضیل بن عیاضه
قیام ایلیوب رشید عرض ما فی الضمیر ایتمکله فضیل بن عیاض دخی یا امیر المؤمنین
وقتا که عمر بن عبد العزیز سریر سلطنته خلافته تشریف جلوس بیوردقلرنده سالم
بن عبد الله بن عمر ومحمد بن کعب القرظی ورجاء بن دیاح ورجا بن حیاتی دعوت
ایلیوب چونکه بو امر جسیم خلافت بکا تحمیل اولندی سز بکا نه کونه حرکت تعلیم
ایدرسکز دیدکده سالم بن عبد الله جوابه اغاز ایدوب اکر یارین روز جزاده نجات
بولمق مراد ایدرسکز زمرهٔ مسلمینك پیر واختیارلرینی کندیکزه پدر واورته یاشلولرینی
برادر وکوجکلرینی اولاد اتخاذ ایلیوب پدریکزه مشابه سنده اولنلره توقیر برادریکزه
مشابه سنده اولانلره مرحمت اولادیکزه مشابه سنده اولنلره شفقت ایدرسکز دیدی
بعده رجا بن حیات جوابه اغاز ایدوب اکر روز جزاده نجات استرسکز کندو نفسکزی
ایچون هرنه استحسان واختیار ایدرسکز کافهٔ مسلمین ایچون دخی اول شیٔ اختیار
وکندو نفسکز ایچون هرنه دن استکراه ایدرسکز عامهٔ مسلمین ایچون دخی اول شیدن
استکراه ایدیکز دیدی یا امیر المؤمنین عمر بن عبد العزیزك عندنده بویله حق کو ناصح
علما بولنوردی سزك عندیکزده دخی بو مقوله نصح ایدر علما وارمیدر یارین روز جزاده
سزك زلهٔ قدم ورطه سنه دوچار اولمه کزدن خوف ایدرك سویلیورم دیدکده
هرون الرشید بکاء شدید ایله بکا ایدرك کندودن کچوب بیخود اولمغله فضل بن ربیع

یا فضیل بن عیاض امیر المؤمنینه رفق ایله نصح ایله زیرا کندوینی هلاک ایدر دیدکده
یا ابن الربیع امیر المؤمنینی سن و سنک رفیقلرک هلاک ایدرسکز بو خصوصده
رفق و شفقت ایدرم دیدی بعده رشید کندویه کلوب قال لقد قدره یا فضیل دخی
زیاده جه نصح ایله نصحندن محظوظ اولدم دیمکله فضیل بن عیاض یا امیر المؤمنین
استماع ایتدمکه عمر بن عبد العزیزک عاملرندن بری حقنده شکایت اولنمغله عمر بن
عبد العزیز دخی ای برادر قعر نار جحیمده الی غیر النهایه دائم مخلداً قیام و مهجور خواب
و آرام اولنلرک حاللرینی تذکر ایلسن نائماً و بعضاً ناسمت رضای باری یه
رجوع نه سببه اولوردی طریق مستقیمدن ذره مائل و انحرافدن بغایت حذر ایله زیرا
آخر عمرده زاد عقبایه مقرر اولان سفر و عزیمت وقوعندن نصکره ندامت غیر
مفید و سررشته رجا منقطعدر دیو کاغد تحریر و ارسال ایلدکده اول عامل
کاغد مذکوری بعد القرائه شد رحل ایله نزد عمره واصل اولوب عمر بن عبد العزیز
سبب قدومندن سؤال ایلدکده یا عمر بنی تحریر ایلدیکک کاغدده بو رتبه تخویف
ایلدککه قلبمی بدندن نزع ایله یازدی بعد ازین قسم ایدرمکه الی یوم اللقا ولایته
قبول و التزام ایلمیم دیمشدر دیدکده هرون الرشید تکرار بکا ایدرک یا فضیل
بن عیاض نصحکدن غایت محظوظ اولدم دخی زیاده جه نصح ایله دیمکله
یا امیر المؤمنین عم رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرت عباس رضی الله تعالی
عنه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه کلوب یا رسول الله بنی بر امارته ایله مأمور

ایله

ایله دیدکده رسول اکرم صلی الله علیه وسلم یا عباس سنک کندو نفسنه
ضابط و حاکم اولمان سکا امارتدن اکثره دن افضلدر زیرا امارات یوم قیامتده
موجب حسرت و ندامتدر اکر امیر اولمامقلغه قادر ایسک اوله بیوردیلر
دیدکده هرون الرشید تکرار بکا ایدرک یا فضیل نصیحتی دخی زیاده جه ایله
دیمکله یا امیر المؤمنین جناب خالق البرایا یارین روز جزاده بو خلقدن سؤال
ایدر جکدر صحیح و مسافر حکمنده اولان ناس حقنده درونده حقد و کین
تکونندن وسعک درجه اتقا ایله زیرا رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بر کیمسه زیر حکمنده بولنان رعایا حقنده درونده کین اولهرق بر کون صباح
داخل اولنسه اول کیمسه رایحه جنتی شم ایتمز بیوردی دیدکده هرون الرشید
تکرار بکا ایدرک کندودن کچوب بر مدت نصکره افاقت بولدقده یا فضیل دینک
وارمیدر دیو سؤال ایلدکده بلی امیر المؤمنین جناب باری یه دینم اولوب هنوز حسابی
کورلمامکله روز حسابده اکر اتیان حجتده بکا الهام و عنایت ایلمز ایسه حیف بکا
دیمکله رشیدده سؤال ایدرق عباددن دیدکده عباده دینم یوقدر زیرا جناب باری
بکا بن عباد ایله امر ایلمدی بن وعد باری تصدیق و امرینه اطاعت ایدرم جناب
باری وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون بیورمشدر بن عباددن رزق و طعام
طلب ایلمم خدا متعال رزاقدر دیوب هرون الرشید دخی بیک عطیه عرض ایلدکده
یا امیر المؤمنین بن سنک ایچون جانب نجاته دلالت ایدرم یوردم سن بنی سمت

بجمیع دعوت ایده یو دسن دیدکدنصکره بر وجهله قبول ایلمدی فضل بن ربیع
نقل ایدر که بعده هرون الرشید ایله معاً منصرف و قبودن خروجمز اثناسنده
فضیل بن عیاضک منزواندن بری یا فضیل بزم مضایقهٔ حالیمز بر کمال ایکن
اول صرّه نیچون قبول ایلمدک دیدکده فضیل دخی بزم کبیلر بردوه ایله
کسب و تعیّش ایدرلر دیو جواب ویردیکنی اشتدیکمزده رشید ایله
معاً عودت ایلدیکمزی احساس ایتمکله سطح داره خروج و رشید دخی
واروب یاننده قعود و تکلّمه اغاز ایلدکدنصکره قطعاً جواب ویرمیوب
سکوت اوزره ایکن بر سیاه عرب جاریه‌سی ظهور ایدوب اخشامدن بروشیخه
اذا ایده یورسکز واریکز اسیشیکزه کیدیکز دیمکله رشید ایله قالقوب
عودت ایلدیلک خلال راهده رشید یا فضل سز بنم بر ذات عالیه دلالت
ایلدک که نظیری نایاب اولمغله گویا بو کونکه کون رسول اکرم
صلی الله علیه وسلمک ایام عهدنده بر کون ایدی دیدی مؤلف کتاب شیخ
ابو النجیب رحمه الله سالف الذکر اوج طبقه‌دن ایکی طبقه‌سنک محتوی
اولدیغی روضا انیقه‌یی بو مجلده تکمیل ایلدکدنصکره اوجنجی طبقه
اهالیسی کثیر و هر عصرده امثالی موجود و فقیر اولدیغندن اوصاف
و احوالری بیاندن مستغنی دردیو بسط اعتذار ایله ذیل کتابنه
تمت بو نسین ختام و شیرازهٔ روز اختتام اولدی رحمه الله

سوّده الفقیر محمد الفهمی بحافظ القرآن
من تلامیذ کابجی زاده حامداً
لله تعالی ومصلیاً علی نبیه محمد
وآله الطیبین الطاهرین
اجمعین

